

HET BOEK
DER
P S A L M E N,

NEVENS DE GEZANGEN BIJ DE HERVORMDE
KERK VAN NEDERLAND IN GEBRUIK.

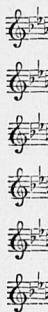
OP LAST VAN DE
STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN
UIT DRIE BERIJMINGEN IN HET JAAR 1773 GEKOZEN
MET DE NOODIGE DAARIN GEMAAKTE VERANDERINGEN;

MITSGADERS

DE CATECHISMUS, GEBEDEN EN FORMULIEREN
DER HERVORMDE KERK.

UITGEGEVEN DOOR HET
NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.
1889.

2.

3.

4.

HET BOEK

DER

P S A L M E N.

PSALM 1.

1. Welzalig hij die in der boozen raad Niet wandelt, noch op 't pad der zondaars staat, Noch nederzit waar zulken samenrotten Die roekeloos met God en godsdienst spotten; Maar 's HEEREN wet blijmoedig dag en nacht Herdenkt, bepeinst en ijverig betracht.

2. Want hij zal zijn gelijk een frissche boom,
In vetten grond geplant bij eenen stroom,
Die op zijn tijd met vruchten is beladen,
En sierlijk pronkt met onverwelkte bladen:
Hij groeit zelfs op in ramp en tegenspoed;
Het gaat hem wèl, 't gelukt hem wat hij doet.
3. Gansch anders is 't met hem die 't kwaad bemint:
Hij is als kaf dat wegstuift voor den wind;
Geen zondaar zal 't gewis verderf ontkomen,
Als in 't gericht door God wordt wraak genomen
Hij, die van deugd en godsvrucht is ontaard,
Zal niet bestaan waar 't vrome volk vergaart.
4. De HEER toch slaat der menschen wegen gā,
En wendt alom het oog van zijn genā
Op zulken die, oprecht en rein van zeden,
Met vasten gang het pad der deugd betreden;
God kent hun weg, die eeuwig zal bestaan,
Maar 'theilloos spoor der boozen zal vergaan.

PSALM 2.

1. Wat drift beheerscht het woedend heidendom, En
 heeft het hart der volken ingenomen? De koningen
 verheffen zich alom; De vorsten zijn vermetel saam-
 gekomen, Om God den HEER zelfs naar de kroon
 te steken, En tegen zijn' Gezalfden optestaan. Zij
 spreken saam: «Laat ons hun banden breken, En
 «van hun juk en touwen ons ontslaan.»

2. Maar de Opperheer, die zijn geduchten stoel
 Op starren sticht en grondvest op de wolken,
 Zal lachen met dat vruchteloos gewoel,
 En spotten met den waan der dwaze volken.
 God zal zijn wraak ontdekken voor hun oogen;
 Straks gloeit de lucht door 'tvlammend bliksemlicht:
 't Is God die spreekt; Hij dondert uit den hoogen,
 En jaagt den schrik zijn haaren in 't gezicht.

3. «Durft gij bestaan te twisten met mijn kracht?
 «Zal nietig stof mij 'thoog gezag ontwringen,
 «Of weerstand biën aan mijn geduchte macht?
 «Ontziet mijn toorn, verdoolde stervelingen.
 «Gij zult vergeefs mijn rijksbestel weerstreven:
 «Mijn Koning is gezalfd door mijn beleid;
 «Hij, door mijn hand op Sions troon verheven,
 «Heerscht op den berg van mijne heiligheid.»

PAUZE.

4. En ik, die Vorst, met zooveel macht bedeed,
 Zal Gods besluit aan 'twereldrond doen hooren.
 Hij sprak tot mij: «k Heb heden U geteeld;

«Gij zijt mijn Zoon, Gij zijt mijn eengeboren'.
 «Zeg vrij uw eisch; ik zal uw macht verhoogen,
 «Opdat uw naam alom ontzaglijk zij;
 «Het heidendom lig voor uw stoel gebogen,
 «En 'teind der aard erken uw heerschappij.

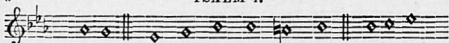
5. «Uw ijzren staf, die al hun macht verplet,
 «Maak hen eerlang eerbiedige onderzaten,
 «En noodzaak hen te buigen voor uw wet,
 «Of sla ze aan gruis als pottbakkersvaten.»
 O vorsten, wilt de wet der wijsheid hooren,
 Eer gij God zelf en zijn Gezalfde hoont;
 O rechters, tot den stoel der eer verkoren,
 Verdraagt zijn tucht, die u zijn liefde toont.
6. Vreest 's HEEREN macht en dient zijn majesteit;
 Juicht, bevend op 'tgezicht van zijn vermogen,
 En kust den Zoon, van ouds u toegezeid,
 Eer u zijn toorn verdelg voor aller oogen,
 U op uw weg tot stof doe wederkeeren,
 Wanneer zijn wraak, getergd door uw gedrag,
 U onverhoeds zou door haar gloed verteren,
 Tot staving van zijn langgehoond gezag.
7. Welzalig zij, die, naar zijn reine leer,
 In Hem hun heil, hun hoogst geluk beschouwen,
 Die Sions Vorst erkennen voor hun Heer.
 Welzalig zij die vast op Hem betrouwen.

PSALM 3.

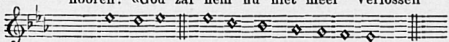
ht:

1. Hoe vreeslijk groeit, o God, Het saamgezworen
 rot Dergenen die mij drukken; Zij maken niet
 alleen Den opstand algemeen, Om mij mijn
 kroon te ontrukken; Maar velen doen van mij,
 Hoe bitter ik ook lij, Nog deze smaadaal

PSALM 4.

hooren: «God zal hem nu niet meer Verlossen

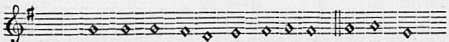
«als weleer; Hem is geen heil beschoren.»

2. Maar, trouwe God, Gij zijt
 Het schild dat mij bevrijdt,
 Mijn eer, mijn vast betrouwen.
 Op U vest ik het oog:
 Gij heft mijn hoofd omhoog,
 En doet me uw gunst aanschouwen.
 'k Riep God niet vruchtloos aan;
 Hij wil mij niet versmaân,
 In al mijn tegenheden;
 Hij zag van Sion neer,
 De woonplaats van zijn eer,
 En hoorde mijn gebeden.

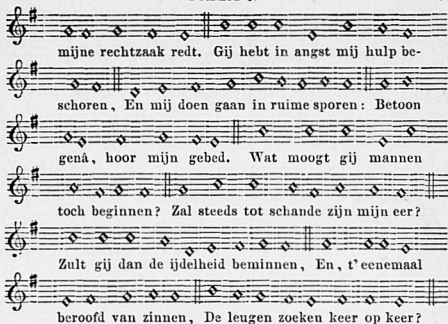
3. Ik lag en sliep gerust,
 Van 's HEEREN trouw bewust,
 Tot ik verfrist ontwaakte;
 Want God was aan mijn zij,
 Hij ondersteunde mij
 In 'tleed dat mij genaakte.
 Ik zal, vol heldemoed,
 Daar mij zijn hand behoedt,
 Tienduizenden niet vreezen,
 Schoon ik van alle kant
 Geweldig aangerand
 En fel geprangd moog wezen.

4. Sta op, verlos mij, HEER.
 Gij hebt, o God, weleer
 Getoond voor mij te waken,
 Mijn haters onderdrukt,
 En mij 'tgevaar ontruikt;
 Gij sloegt hen op de kaken,
 Verbrekend onverwacht
 Hun tanden door uw macht:
 'k Heb de overhand verkregen.
 Gij HEER alleen, Gij zijt
 Verwinnaar in den strijd,
 En geeft uw volk den zegen.

PSALM 4.

1. Wil mij wanneer ik roep verhooren, O God, die

mijne rechtzaak redt. Gij hebt in angst mij hulp be-
schoren, En mij doen gaan in ruime sporen: Betoon
genâ, hoor mijn gebed. Wat moogt gij mannen
toch beginnen? Zal steeds tot schande zijn mijn eer?
Zult gij dan de ijdelheid beminnen, En, t'eenemaal
berooft van zinnen, De leugen zoeken keer op keer?

2. Herinnert u, gij roekeloozen,
Dat zich de HEER een Gunstgenoot
Heeft afgezonderd en verkozen.
Hij doet mij nooit van schaamte blozen,
Die als ik riep mij hulpe bood.
Zijt gij beroerd, ontsteld, veriegen,
Zoo zondigt niet; verzaakt uw wil;
Spreekt in uw hart, herdenkt uw wegen,
Op 't eenzaam bedde neergezegen,
En weest in alle ontmoeting stil.
3. Dan zult gij recht naar 't outer treden,
En offren Gode een rein gemoed,
Het offer der gerechtigheden,
En 'tzuivre reukwerk der gebeden:
Betrouwt op Hem, want Hij is goed.
Daar velen twijfelmoedig vragen:
«Wie zal ons 't goede toch doen zien?»
Boe Gij o HEER, na 't angstig klagen,
Ons 't lieflijk licht uws aanschijns dagen,
En wil uw rijke gunst ons biên.
4. Gij hebt me in 'thart meer vreugd gegeven,
Dan andren smaken in een tijd
Als zij, door aardsch geluk verheven,
Bij koorn en most wellustig leven,
In hunnen overvloed verblijd.
Ik zal gerust in vrede slapen,
En liggen ongestoord terneer;
Want Gij alleen, mijn schild en wapen,
Schoon 't onheil schijnt voor mij geschapen,
Zult mij doen zéker wonen, HEER.

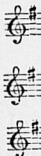
PSALM 5.

2. Sla iedre zucht, mijn hart ontgleden,
Opmerkend gā; schenk mij 't genot
Uws heils, mijn Koning en mijn God!
Ik zal tot U met mijn gebeden
Eerbiedig treden.
3. Ik zal, door ijvervuur aan 't blaken,
O HEER, bij 't scheemrend morgenlicht,
Mij stellen voor uw aangezicht,
Oprechte boezemzuchten slaken,
En biddend waken.
4. Gij, die geducht zijt in vermogen,
Verdraagt de goddeloosheid niet;
Gij zult, o God die 't al doorziet,
Den booze voor uw heilige oogen
Geenszins gedooogen.
5. Wie zinloos, zonder te overwegen
Wat hem betaamt, tot U durft gaan,
Zal voor uw aanschijn niet bestaan:
Gij haat en staat hen billijk tegen,
Die onrecht plegen.

PAUZE.

6. Gij HEER verdelgt den logenspreker.
Hij die zijn hand met bloed bevlekt,
En gruwlen met bedrog bedekt,
Tergt, als de snoodste wetverbreker,
Den Hoogsten Wreker.
7. Maar mij ontmoet uw mededcogen:
Ik zal, uw woning ingeleid,
En naar 't paleis der heiligheid
In ware godvrees neergebogen,
Uw gunst verhoogen.

8. Leid mij in uw gerechtigheden,
Om mijn verspiedren wil, en richt
Uw wegen voor mijn aangezicht;
Dan zal ik veilig voorwaarts treden
Met vaste schreden.
9. Al 't recht is van hun mond geweken,
Zij leggen 'top verderven toe;
Hun keel is nooit verslindens moe;
Hun tong tracht, vleiend, ons door trekken
Naar 't hart te steken.
10. Draagt Gij o God hen nog geduldig?
Verwoest hun raadslag; drijf hen heen,
Daar ze uwe wet zoo stout vertreên.
Zij tergen U te menigvuldig:
Verklaar hen schuldig.
11. Maar geef uw dierbren gunstelingen,
Wier geest in U zijn sterkte vindt,
Wier hart uw' naam oprecht bemint,
In U volvroolijk optespringen
En blij te zingen.
12. 't Rechtvaardig volk zult Gij beloonen,
Terwijl Gij HEER hen overdekt,
Hun tot een veilig schild verstrekt.
Gij zult goedgunstig hen bekronen,
Ja bij hen wonen.

PSALM 6.

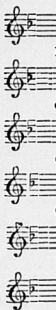

1. O HEER, Gij zijt wel-da-dig: Straf mij niet on-
genadig In uwen toornegloed. Ai matig uw kastijden;
Sla mij met medelijden, Gelijk een vader doet.

2. Vergeef mij al mijn zonden,
Die uwe hoogheid schonden:
Ik ben verzwakt, o HEER.
Genees mij, red mijn leven;
Gij ziet mijn beendren beven:
Zóó slaat uw hand mij neer.

PSALM 6.

3. Mijn ziel, gansch neergebogen,
Schrikt voor uw heilige oogen,
In dezen jammerstaat:
Hoelang zal ik nog klagen,
Hoelang uw gramschap dragen,
O HEER, mijn toeverlaat?
4. Keer eindelijk, HEER, toch weder;
Mijn ziel buigt zich terneder:
Ai red haar van 't verderf;
Sla mijn ellende gade,
Tot roem van uw genade,
En help mij eer ik sterf.
5. Want wie kan na 't verscheiden
Op aarde meer verbreiden
Uw grootheid en uw lof?
Wie zal uw gunstbewijzen
In 't zwijgend graf ooit prijzen,
U zingen in het stof?
6. Uw strenge geeselroede
Maakt mij van 't zuchten moede,
Verteert geheel mijn kracht;
Ik voel uw slagen klemmen,
En doe mijn bedde zwemmen
In tranen, al den nacht.
7. Mijn oog is roodgekreten,
Van tranen uitgebeten,
Verouderd en doorknaagd;
Daar ik in mijn ellenden
Door al mijns vijands benden
Verdrukt word en gejaagd.
8. Mijn ziel grijpt moed: wijkt boozen,
Vlucht van mij wèg godloozen:
De HEER heeft mijne klacht
Met toegenegen ooren
Genadig willen hooren,
En al mijn smart verzacht.
9. De HEER wilde op mijn kermen
Zich over mij ontfermen:
Hij heeft mijn stem verhoord;
De HEER zal, op mijn smeeken,
Geen hulp mij doen ontbreken;
Hij houdt getrouw zijn woord.
10. Hij zal mijn haters weren,
Hen straks terug doen keeren,
Beschaamd en vol van schrik;
Zijn grimmigheid, aan 't blaken,
Zal hen te schande maken,
Zelfs in een oogenblik.

PSALM 7.

1. O HEER mijn God, volzalig Wezen, 'k Betrouw
op U: wien zou ik vreezen? Red mij hulpvaardig uit
den nood, Eer mij mijn vijand breng ter dood:
Geef mij ten roof niet in zijn handen, Die mij met
felle leeuwetanden Verscheuren zou door wond
op wond, Wanneer ik geen verlosser vond.

2. Mijn God, zoo 'k immer heb bedreven
Het booze stuk, mij aangewreven,
't Onkreukbaar recht ooit heb gefnuikt,
En een oneven schaal gebruikt,
Of kwaad voor goed heb toegewogen,
En mijnen vreëgenoot bedrogen:
(Hem heb ik zelfs 't gevaar ontruikt,
Die mij ten onrecht had verdrukt):
3. Zoo moet mijn vijand op de hielen
Mij volgen, ja geheel vernielen;
Hij roof mijn leven en mijn eer,
En werp mijn kroon ter aarde neer.
Sta op o HEER, wil mij behoeden;
Uw gramschap straf mijns vijands woeden;
Ontwaak voor mij, en keer 't geweld:
't Gericht hebt Gij zelf ingesteld.
4. Zoo zullen zich geheele scharen
Van volkren om U heen vergären;
Beklim dan, boven dit gewoel,
Uw hemeltoon, uw rechterstoel.
De HEER zal al de volken richten,
En 't onrecht voor het recht doen zwichten:
Geef dan, o HEER, dat voor elks oog
Mijn recht en vroomheid blijken moog.

PAUZE.

5. Laat toch het kwaad der goddeloozen
Een einde nemen, straf de boozen;
Maar sterk uw volk, dat hulp behoeft,
Gij die elks hart en nieren proeft.
Laat vrij voor U mijn vijand vreezen,
Voor U, rechtvaardig Opperwezen:
Bij U, mijn Bondgod, is mijn schild,
Die 't vroom gemoed behouden wilt.
6. God, die op 't recht zijn troon wil stichten,
God is rechtvaardig in zijn richten,
En toont zijn gramschap lag aan dag.
Bestrijdt de mensch zijn hoog gezag,
Blijft hij zich tegen Hem verzetten,
God zal zijn glinstrend wraakzwaard wetten:
Hij kromt en spant alreë zijn boog,
En dreigt met pijlen van omhoog.
7. God heeft de wapnen aangegrepen,
Tot 's vijands wissen dood geslepen:
Hij legt de pijlen op hem aan;
Wie hittig woedt zal niet bestaan.
De booze wringt en kromt de leden,
In arbeid van onzinnigheden;
Hij gaat van dwaze moeite zwaar:
Verwacht dan dat hij leugen baar.
8. Hij heeft een diepen kuil doen delven,
Maar 't was bij de uitkomst voor zichzelf,
Schoon hij, met zooveel looz beleid,
Dien had tot mijn verderf bereid.
De moeite die hij dorst verwekken
Zal zijnen kop eerlang bedekken,
En zijnen schedel al 't geweld
Waarmee hij andren had gekweld.
9. Ik zal het eeuwig Wezen prijzen,
Zijn recht de schuldige eer bewijzen,
En zingen 's Allerhoogsten lof,
Met psalmen, tot in 't hemelhof.

PSALM 8.

1. HEER, onze Heer, grootmachtig Opperwezen,
Hoe wordt uw naam op aard alom geprezen!

2. Uw mogendheid heeft sterkte willen gronden
Uit kindren-, ja uit zuigelingenmonden;
Zoo breekt uw hand des vijands boos geweld,
Daar Gij zijn haat en wraakzucht palen stelt.
3. Sla ik naar 't ruim der heldre hemelbogen,
Dat heerlijk werk van uwe vingren, de oogen;
Zie ik bedaard den glans der zilvre maan,
En 't starrenheir, door U geschapen, aan:
4. Mijn God, wat is de mensch dan op deze aarde!
De broze mensch! hoe klimt hij tot die waarde,
Dat Gij aan hem in zooveel gunst gedenkt,
En 's menschen zoon uw teerste liefde schenkt!

PAUZE.

5. Gij deedt hem wel een weinig tijds beneden
Het engelenheir een rang en plaats bekleeden,
Maar hebt hem ook uw rijkste gunst betoond,
En hem met eer en heerlijkheid gekroond.
6. Gij geeft hem, wijd en zijd in alle landen,
De heerschappij der werken uwer handen,
Ja zet en aard en zee voor 's menschen zoon,
Door uw gezag, ter voetbank van zijn troon.
7. Waar schapen zijn of ossen in de weiden,
Waar eenig vee op bergen zij of heiden,
Waar 't wild gediert ook zwerf in woud en veld:
Gij hebt het al in zijne macht gesteld.
8. Wat vooglen door den ruimen luchtkring zweven,
Wat visschen er in stroom en beken leven,
En wat de paan doorwandelt van de zee:
Zijn hoog bevel deelt hij aan allen mee.
9. HEER, onze Heer, grootmachtig Opperwezen,
Hoe billijk wordt uw groote naam geprezen!
Hoe heerlijk rolt, uit aller vromen mond,
Die groote naam door 't gansche wereldrond!

PSALM 9.

2. Ik zal in U, mijn God, van vreugd
Opspringen, in den geest verheugd:
Uw naam zal door mijn psalmgezangen,
O Allerhoogste, lof ontvangen;
3. Omdat mijn vijand, hoe geducht,
Teruggekeerd is en gevluht;
Hij is, schoon stout te veld getogen,
Vergaan, gevallen voor uw oogen.
4. Want naar uw allerheiligst recht
Hebt Gij mijn twistgeding beslecht,
En, op uw hoogen troon gezeten,
Deedt Gij, o Rechter, 't vonnis weten.
5. Gij scholdt de heidnen keer op keer,
En wierpt de goddeloozen neer;
Hun naam, hun roem hebt Gij vertreden
En uitgedelgd in eeuwigheden.

PAUZE 1.

6. O vijand, hebt gij door uw macht
't Verwoesten voor altoos volbracht?
Hebt gij de steden gansch verdorven?
Is haar gedachtenis verstorven?
7. Neen dwaas, uw hoop zal ras vergaan,
Maar 's HEEREN troon zal eeuwig staan;
Dien wilde Hij onwrikbaar stichten,
Om naar het heilig recht te richten.
8. Hij zelf zal aan het wereldrond
Het recht doen hooren uit zijn mond,
De volken voor zijn vierschaar stellen,
En daar 't rechtmatig vonnis vellen.
9. De HEER zal zijn een hoog vertrek
Voor wie getrapt wordt op den nek,
Een hoog vertrek in drukkend lijden,
Een toevlucht in benauwde tijden.

10. Hij die uw naam in waarheid kent,
Zal, HEER, op U in zijn ellend
Vertrouwen, wijl Gij nooit liet zuchten
Hen die geloovig tot U vluchtten.

PAUZE 2.

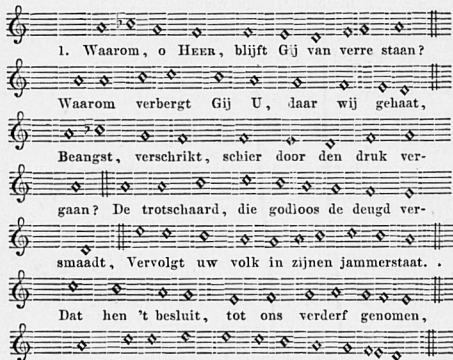
11. Zingt, zingt den HEER, die eeuwig leeft,
Die Sion tot zijn woning heeft;
En laat voor aller volken ooren,
Met psalmgezag, zijn daden hooren.
12. Hij zoekt en Hij gedenkt het bloed,
Gestort in wreeden euvelmoed:
Hij toont der armen nood te weten,
En zal hun kermen niet vergeten.
13. Bewijs, o HEER, uw knecht genâ,
Sla mij in mijn ellende gâ;
Zie hoe mijn haters mij verdrukken,
Gij die mij wilt den dood ontrukken.
14. Opdat ik, Heer, U blijtemoe
In Sions poorten hulde doe,
En in uw heil ten allen tijde
Met Sions dochter mij verblijde.
15. De heidnen zijn, door waan misleid,
Gestort in kuilen, mij bereid;
Hun voet verwacht zich in de netten
Die ze in 't verborgen voor mij zetten.

PAUZE 3.

16. Thans is de HEER bekend alom,
Door recht te doen bij 't heidendom;
De goddelooze raakt in banden,
Verstrikt in 't werk van zijne handen.
17. De stoute zondaars zullen snel
Terugge keeren naar de hel,
Met al de godvergeten benden
Der heidnen die zijn wetten schenden.
18. Nooddruftigen vergeet God niet,
Noch laat hen eindloos in 't verdriet:
't Ellendig volk mag op Hem wachten;
Hij zal hun hoop niet steeds verachten.
19. Sta op o HEER, en laat de mensch
Zich niet versterken naar zijn wensch;
Maar oordeel Gij, in 't wraakgerichte,
De heidnen voor uw aangezichte.

20. O HEER, jaag hun vervaardheid aan,
 En doe de heidenen verstaan,
 Dat zij, die Sions rampen wenschen,
 Geen goden zijn maar broze mensen.

PSALM 10.

1. Waarom, o HEER, blijft Gij van verre staan?
 Waarom verbergt Gij U, daar wij gehaat,
 Beangst, verschrikt, schier door den druk ver-
 gaan? De trotschaard, die godloos de deugd ver-
 smaadt, Vervolgt uw volk in zijnen jammerstaat. .
 Dat hen 't besluit, tot ons verderf genomen,
 In 't warnet breng en schielijk om doe komen.

2. Want op zijn wensch beroemt zich 't godloos rot;
 Het zegent vast den gierigaard, en spreekt
 Tot laster van den allerhoogsten God;
 Terwijl 't verwaand den neus omhoog steekt,
 En in zijn hart geen onderzoeking kweekt,
 Maar koestert deze onzinnige gedachten:
 «Daar is geen God, geen loon noch straf te wachten.»
3. Zijn handelwijs baart altijd smart op smart,
 Terwijl zijn oog naar straf noch oordeel ziet:
 En, daar hij stout uw hoog gerichte tart,
 Blaast hij met smaad op alwie weerstand biedt,
 En zegt in zijn gemoed: «Ik wankel niet,
 «Terwijl ik, van geslachte tot geslachte,
 «Op mijnen weg geen tegenspoeden wachte.»

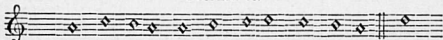

4. Zijn mond is vol van vloek, bedrog en list;
 Zijn tong bedekt de moeite en 't zielsverdriet;
 Zijn boosheid is met valschen schijn vernist:
 In hinderlaag, waar niemands oog hem ziet,
 Verbergt hij zich, valt ijlings uit, vergiet
 Onschuldig bloed; hij weet van geen erbarmen,
 Maar sluit zijn oog voor 't bitter leed der armen.

PAUZE.

5. Hij loert en houdt zich in het donker schuil,
 Gelijk een leeuw die in zijn hol zich zet:
 D'ellendige verrast hij uit zijn kuil;
 Hij heeft zijn klauw en tanden scherp gewet,
 En trekt zijn prooi in 't dichtbelommerd net;
 Hij buigt zich, duikt, en ijlings toegeschoten,
 Valt de arme hoop hem in de sterke pooten.
6. Hij vleit zich dat de Godheid dit vergeet,
 Het aangezicht verberg, niet gadesla,
 Noch immer zie der armen nood en leed.
 Bewijs, o HEER, d'ellendigen genâ;
 Betoon dat U hun smart ter harte ga:
 Sta op, verhef uw hand om hem te straffen,
 En raad en hulp den armen te verschaffen.
7. Waarom ontroofte de lasteraar Gods eer?
 Wat vleit hij zich dat God het niet aanschouw?
 Gij ziet het toch, waarheen hij zich ook keer;
 Want Gij merkt op de moeite, smart en rouw,
 Opdat men 't U in handen geven zou.
 Op U verlaat zich de arme: zou hij vreezen?
 Gij immers zijt een trouwe hulp der weezen.
8. Fnuik Gij o Heer der goddeloozen kracht;
 Verbreek hun arm; dat U de booze ducht'.
 Zie neer in toorn op dit ontaard geslacht,
 Opdat het nooit uw streng gericht ontvlucht',
 Maar ete van zijn werk de bitter vrucht.
 De HEER zal toch als Koning eeuwig leven:
 Het heidendom is uit zijn land verdreven.
9. O HEER, gij wilt door goedheid aangespoord,
 Den wensch van uw zachtmoedig volk voldoen,
 Gij zult hun hart versterken naar uw woord,
 Verdrukten door uw Godlijk recht behoên,
 En U ter hulp van arme weezen spoên;
 Opdat een mensch, uit nietig stof geboren,
 Niet voortga door geweld de rust te storen.

PSALM 11.

1. Op God alleen betrouw ik in mijn nooden, Hoe

zegt gij trotsch tot mij in mijn verdriet: «Nu
 «ijlings heen! nu naar 't gebergt gevloten, Gelijk
 «vol angst een schuwe vogel vliedt!» Men ziet
 den boog door goddeloozen stellen; Men spant de
 pees, men schikt den pijl, en schiet, Om onver-
 wacht de oprechten neertevelen.

2. Dus wordt gewis, in 't veilig samenleven,
 De grondslag van 't vertrouwen omgerukt.
 Wat heeft het volk, 't rechtvaardig volk, misdreven?
 Maar de Opperheer, voor wien al 't schepsel bukt,
 Ziet van zijn troon oplettend naarteneden;
 Hij, die nooit duldt dat de onschuld wordt verdrukt,
 Proeft elks gedrag, zelfs met zijn cogeleden.
3. De alwijze God beproeft wel eens de oprechten,
 En tuchtigt hen; maar elk die 't kwaad bemint,
 Die met geweld zijn naaste durft bevechten,
 Blijft steeds gehaat, tot hem de wraak verslind'.
 God heeft alreeds der boozen straf gezworen:
 Straks dalen vuur en strikken, wervelwind
 En zwavel neer, die kelk is hun beschoren.
4. Rechtvaardig is de HEER in al zijn handel;
 Hij, die in 't recht zijn welbehagen vindt,
 Slaat gunstig 't oog op aller vromen wandel.

PSALM 12.

1. Behoud o HEER; wil ons te hulpe komen,
 Daar 't volk ontbreekt dat liefde en vree betracht,

Nu
lijck
dient
de
er-
t,
ukt,

De trouw bezwijkt, en 't klein getal der vromen
Nog kleiner wordt in 't menschelijk geslacht.

2. 't Is al bedrog en valsheid wat zij spreken:
De vleierij, een bron van bittere smart,
Glijdt van de tong als vloeiende oliebekken;
Zij spreken niet dan met een dubbel hart.
3. De HEER, die 't waar van 't valsch kan onderscheien,
En 's menschen hart, hoe listig ook, doorziet,
Snij spoedig af de lippen die ons vleien,
De trotsche tong wier grootspraak elk verdriet.

Die zeggen: «Wij, wij zullen zegepralen
«Met onze tong, zij staat in ons geweld;
«Wat oppermacht zet onze lippen palen?
«Wie is de heer die ons de wetten stelt?»

5. «Omdat mijn volk verwoest wordt en verdreven,
«Omdat het kermt, nooddruftig treurt en zucht,
«Zal ik — zegt God — mij nu ter hulp begeven,
«En drijven wie hen aanblaast op de vlucht.»
6. Des HEEREN woord is rein, en al zijn spreken
Is zuiver als het allerfijnst metaal;
Nooit is het schuim van 't zilver zóó geweken,
Schoon in den kroes gelouterd zevenmaal.
7. Gij zult uw volk, in bange tegenspoeden,
Hoe 't ga, o HEER, bewaren door uw kracht;
Uw arm zal hen in eeuwigheid behoeden
Voor dit verdraaid en wrevelig geslacht.
8. De booze keurt zich vrij van alle banden,
En draaft rondom, terwijl hij 't land beroert;
Daar 't snoodste volk de teugels krijgt in handen,
En tot den top van eer wordt opgevoerd.

PSALM 13.

1. Hoelang, o HEER, mijn toeverlaat, Vergeet Gij
mijnen jammerstaat? Hoelang zult Gij, in mijn el-

2. Hoelang zal ik, door tegenheên,
In 't hart vergeefs ontwerpen smeên,
En vruchtloos schreien gansche dagen?
Hoelang zal mij mijn vijand plagen,
En mij verachtelijk vertreên?
3. Aanschouw mijn ramp, verhoor mij HEER;
Ai zie op al mijn lijden neer;
Verlicht, mijn God, verlicht mijn oogen,
En laat uw goedheid niet gedooogen
Dat mij de slaap des doods verteer.
4. Opdat de vijand, die mij haat,
Niet juich in mijn bedrukten staat,
Mij nooit van God verlaten noeme,
Noch in mijn wanklen zich beroeme
Dat mij hun overmacht verslaat.
5. Maar in dit smartelijk verdriet
Mistrouwt mijn hart uw goedheid niet:
Neen, 't zal zich in uw heil verblijden.
Ik zal den HEER mijn lofzang wijden,
Die mij genadig bijstand biedt.

PSALM 14.

2. De groote God, die 't recht verdedigt, sloeg
Van 's hemels troon zijn oogen raarbeneden

Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
 Hij zag of zich geen mensch verstandig droeg,
 En naar Hem vroeg.

3. Hij zocht alom, maar ach, Hij vond er geen;
 Want alle vleesch is trouwloos afgeweken,
 Het land is vol van stinkende gebreken,
 Geen sterveling wil 't pad der deugd betreên,
 Ja zelfs niet één.

4. Heeft dan dit volk, dat groeit in euveldaân,
 Geen kennis? Neen! thans durven die ontzinden
 Met gulzigheid mijn volk als brood verslinden;
 Zij roepen op hun godvergeten paân
 Den HEER niet aan.

5. Daar valt de vrees hen aan, en breekt hun kracht,
 En pijnigt hen met doodelijke nepen;
 Zij worden door vervaardheid aangegrepen;
 Want God is bij 't rechtvaardige geslacht,
 Dat op Hem wacht.

6. Gij spot vergeefs, beschimpende den raad
 Van 't arme volk, dat, midden in de ellenden,
 Naar 's hemels troon gewoon is 't oog te wenden,
 En zich in zijn bedrukten jammerstaat
 Op God verlaat.

7. Och daalde 't heil uit Sion spoedig neer
 Voor Israel! Als God zijn volk uit lijden
 En banden redt, zal Jakob zich verblijden,
 En Israel al juichend geven de eer
 Aan zijnen Heer.

PSALM 15.

1. Wie zal verkeerē, groote God, In uwe tent?
 Wien zult Gij kronen Met zulk een onwaardeer-
 baar lot, Dat hij, bij 't heuglijkst gunstgenot,
 Uw heilig Sion moog bewonen?

2. Wie in zijn wandel zich oprecht
En wars betoont van valsche streken,
Zijn aandacht aan uw wetten hecht,
Zich op de deugd met ijver legt,
En waarheid met zijn hart blijft spreken;
3. Wie met zijn tong niet achterklapt,
Geen kwaad doet aan zijn medgezellen;
Niet in het spoor van laster stapt,
Maar, zoo men iemands eer vertrapt,
Dien smaad wil hooren noch vertellen;
4. Wiens oog verworpenen veracht,
Maar hen eerbiedigt die God vreezen;
Wie zich voor roekloos zweren wacht,
Doch 't geen hij zweert getrouw betracht,
Al zou 't hem ook tot schade wezen;
5. Wie nooit zijn geld op woeker geeft,
Wie, de onschuld en het recht genegen,
Het oog op geen geschenken heeft:
Wie dus oprecht en deugdzaam leeft,
Zal nimmer wanklen op zijn wegen.

PSALM 16.

1. Bewaar mij toch, o alvermogend God: 'k Be-
trouw op U; schenk hulp, verhoor mijn smeeken.
O mijne ziel, gij hebt vrijmoedig tot Uw God
en Heer, uw Bondgod, durven spreken: Gij
zijt de Heer; ik zal U nooit verzaken, Ofschoon
tot U mijn goedheid niet kan raken.

2. Maar 't heilig volk dat op deze aarde leeft,
Dat heerlijk volk, mijn lust, ontvangt al 't voordeel.
De snoode schaar, die rijke giften geeft

Aan andre goôn, verzwaart de smart in 't oordeel.
 'k Zal op 't altaar hun offerbloed niet plengen,
 Noch ooit hun naam op mijne lippen brengen.

3. Getrouwe HEER, Gij wilt mijn goed, mijn God,
 Mijn erfenis en 't deel mijns bekers wezen;
 Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot,
 Dat Gij zoo mild voor mij hebt uitgelezen.
 De schoonste plaats mat Gij met ruime snoeren:
 O heerlijk erf, gij kunt mijn ziel vervoeren.

PAUZE.

4. Ik zal den HEER, die mij getrouwen raad
 Gegeven heeft, met psalmgezangen prijzen,
 Daar 't Godlijk licht mij toestraalt vroeg en laat,
 Mijn nieren zelfs bij nacht mij onderwijzen.
 Ik stel dien HEER gedurig mij voor oogen;
 Zijn rechterhand zal nooit mijn val gedoogen.
5. Daarom heeft zich mijn kwijnend hart verblijd;
 Mijn tong, mijn eer zingt godgewijde tonen;
 Ook zal mijn vleesch, thans afgesloofd, ten spijt
 Des vijands, in den grafkuil zéker wonen.
 Gij zult mijn ziel niet in de hel vergeten:
 Uw Heilge zal van geen verderving weten.
6. Gij maakt eerlang mij 't levenspad bekend,
 Waarvan in druk 't vooruitzicht mij verheugde;
 Uw aangezicht, in gunst tot mij gewend
 Schenkt mij in kort verzadiging van vreugde;
 De lieflijkheên van 't zalig hemelleven
 Zal eeuwiglijk uw rechterhand mij geven.

PSALM 17.

1. 't Behaag U HEER, naar mijn gebed, Geschrei
 en goede zaak te hooren: 'k Vermoei met geen be-
 drog uw ooren, Dat heeft mijn lippen niet besmet.
 Vergun mij dan mijn klacht te ontvouwen: Laat

2. Gij toetstet mij bij dag en nacht:
Gij vondt mij trouw, in vreugd of smarte;
De mond sprak steeds de taal van 't harte;
Door beiden is hun plicht betracht.
Wat ook de zondaar aan moog vangen,
Ik heb voor zijn afschuwelijk pad
Een haat, een afkeer opgevat;
Ik gruw van zijn verkeerde gangen.

3. Ik zet mijn treden in uw spoor,
Opdat mijn voet niet uit zou glijden:
Wil mij voor struikelen bevrijden,
En ga mij met uw heillicht voor.
Ik roep U aan, 'k blijf op U wachten,
Omdat Ge, o God, mij altoos redt:
Ai luister dan naar mijn gebed,
En neig uw ooren tot mijn klachten.

PAUZE.

4. Maak uwe weldaan wonderbaar,
Gij die uw kindren wilt behoeden
Voor 's vijands macht en vreeslijk woeden,
En hen beschermt in 't grootst gevaar.
Wil mij uw bijstand niet onttrekken;
Uw zorg bewaak mij van omhoog;
Bewaar me als d' appel van het oog;
Wil mij met uwe vleuglen dekken.

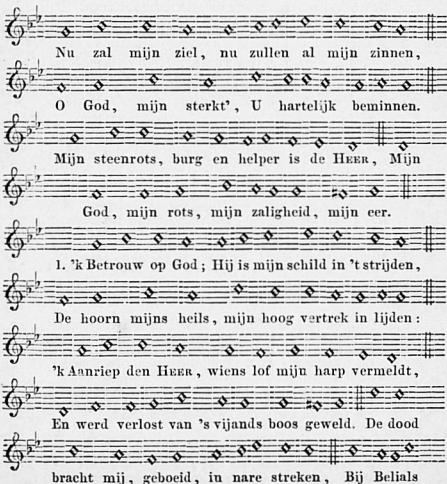
5. Zoo zoeken mij vergeefs, o God,
De boozen die mij fier omringen,
Mijn haters die mij stout bespringen,
En juichen om mijn naadrend lot.
Zij zijn met vet als overtogen;
Hun mond is vol van hoovaardij;
Hun list en macht omsinglen mij;
Zij duiken, loerend met hun oogen.

6. Geen leeuw is heeter op de jacht,
Geen jonge leeuw kan in zijn kuilen
Met meerder list het oog ontschuielen,
Dan hij die mij ter prooi verwacht.
Beschaam het aangezicht dier bozen,
Uw grimmigheid vel hen terneer:
Bevrijd mij met uw zwaard, o HEER,
Van 't snood geweld der goddeloozen.

7. Red mij van hen die 't ruim genot
 Der wereld voor hun heilgoed achten,
 Geen deel, dan in dit leven, wachten,
 En maken van den buik hun god;
 Van hen die weelde, schatten, staten,
 Hoe rijk, hoe uitgebreid, hoe groot,
 Verliezen moeten met den dood,
 En hunnen kindren overlaten.

8. Maar (blij vooruitzicht dat mij streelt!)
 Ik zal, ontwaakt, uw lof ontvouwen,
 U in gerechtigheid aanschouwen,
 Verzadigd met uw Godlijk beeld.

PSALM 18.

Nu zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen,
 O God, mijn sterkte, U hartelijk beminnen.
 Mijn steenrots, burg en helper is de HEER, Mijn
 God, mijn rots, mijn zaligheid, mijn eer.
 1. 'k Betrouw op God; Hij is mijn schild in 't strijden,
 De hoorn mijns heils, mijn hoog vertrek in lijden:
 'k Aanriep den HEER, wiens lof mijn harp vermeldt,
 En werd verlost van 's vijands boos geweld. De dood
 bracht mij, geboeid, in nare streken, Bij Belials

verschrikkelijke beken; Een helsche band was
om mijn heup gehecht, En door den dood mij
strik op strik gelegd.

2. 'k Riep tot den HEER in 't midden dier ellenden,
Tot mijnen God, opdat Hij hulp zou zenden:
Mijn klaagstem drong tot in zijn troonzaal door,
Aan mijn geroep gaf Hij in gunst gehoor.
Toen beefde de aard, al golvend als de baren;
Het hoog gebergt werd op zijn grondpilaren
Beroerd, geschokt, gerukt uit zijn gewricht,
Door 't vreeslijk vuur van Gods ontvlamd gezicht.
3. Een dikke rook ging op, waar Hij zich keerde,
Uit zijnen neus; het vuur zijns monds verteerde,
Stak kolen aan, en wat Hem tegenstond;
Hij boog het zwerk en daalde neer; de grond
Waarop Hij trad was, in het oog der volken,
Gansch zwart door dichtopgepakte wolken;
Zijn wagen was een cherub, ja gezwind
Voer Hij en vloog op vleuglen van den wind.

PAUZE 1.

4. In zijne tent, rondom Hem zoo vol luister,
Hield Hij zich schuil, verborg zich in het duister,
Door wolk op wolk, met kracht tezaamgeprest,
En opgehoopt in 't bruine luchtgewest.
Zijn gloed ontbond der wolken vaste banden:
Toen daalde vuur en hagel op de landen;
De donder klonk door gansch den hemel heen:
God gaf zijn stem, en 't vuur viel naarbeneên.
5. Hij deed vol kracht hen voor zijn pijlen zwichten,
Verschrikte hen door bliksemschicht op schichten.
De diepste kolk droogde op een oogenblik,
En 't hart der aard ontblootte zich van schrik,
Wanneer Gij scholdt: uw adem, fel ontstoken,
Deed dus, o HEER, en land en water rooken.
Hij zond mij hulp; Hij nam mij, op mijn beê,
En trok mij uit een groote jammerzee.
6. Ik werd verlost van 's vijands legerscharen,
En 's haters hand, wijl zij te machtig waren.
Men viel mij aan ten dage van mijn smart,
Maar toen was God het steunsel van mijn hart:

Hij trok mij uit, en bracht me in ruimer wegen;
 Want Hij had lust aan mij, zijn knecht, gekregen:
 De HEER vergold mijn onschuld naar het recht,
 En schonk mij 't loon, den reinen toegezegd.

7. Want 's HEEREN weg heb ik getrouw bewandeld,
 En niet godloos met mijnen God gehandeld:
 Ik hield gestaag zijn rechten in het oog,
 Terwijl zijn wet mijn ziel tot deugd bewoog.
 Ik werd oprecht en vroom bij Hem bevonden,
 Ik wachtte mij zorgvuldig van mijn zonden:
 Dies liet mij God ook naar mijn recht geschiën,
 En heeft in gunst mijn onschuld aangezien.

PAUZE 2.

8. Hun zijt Gij goed die goedertieren handlen,
 Oprecht bij hen die in oprechtheid wandlen;
 Gij houdt U rein bij hen die rein zijn, maar
 Verkeerden toont Gij U een worstelaar;
 Want Gij verlost het volk door druk gebogen,
 Maar werpt terneer wie groot zijn in hun oogen.
 Door U o HEER geeft mijne lamp haar licht;
 Mijn God verdrijft den nacht uit mijn gezicht.
9. Ik kan met U door sterke benden dringen,
 Met mijnen God zelfs over muren springen.
 Des HEEREN weg is gansch volmaakt en recht;
 Doorlouterd, rein en trouw alwat Hij zegt.
 Hij is een schild en schutsheer voor den vromen,
 Voor wie tot Hem de toevlucht heeft genomen.
 Wie is een God als Hij in tegenheën?
 Wie is een rots dan onze God alleen?
10. 't Is God die mij met sterkte wil omgorden,
 Hij doet mijn weg volkomen effen worden,
 Maakt dat mijn voet als die der hinden snelt,
 Terwijl Hij mij op mijne hoogten stelt.
 Hij leert mijn hand heldhaftig oorelogen;
 Mijn strijdbare arm verbreekt zelfs stalen bogen.
 Mij gaaf Ge uw schild; uw hand heeft mij gesterkt;
 Uw goedheid heeft mijn grootheid uitgewerkt.
11. Mijn voet hebt Gij doen in de ruimte treden;
 Mijn gang werd vast, ik ben niet uitgegleden.
 De vijand week; ik volgde en trof hem aan,
 En keerde niet tot ik hem had verdaan:
 Mijn spies doorstak alwie mij tegenstonden,
 Zoodat zij zich niet weer herstellen konden;
 Dus zag ik door uw bijstand hen verplet,
 En mijnen voet hun op den nek gezet.

PAUZE 3.

12. Gij hebt mij, Heer, met kracht omgord tot strijden;
 Mijn vijand moest, vernederd, straffen lijden;

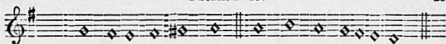
Hij vlood vol schrik, wyl hij geen kracht behield;
 Mijn hater werd door mijne hand vernield.
 Zij riepen wel, maar zonder hulp te krijgen,
 Zelfs tot den HEER, maar Hij vond goed te zwijgen.
 Toen heb ik hen als stof vergruisd, verjaagd,
 En als het slijk der straten weggevaagd.

13. Gij hebt mij uit den twist des volks verheven,
 En tot een hoofd den heidenen gegeven:
 Ik stelde 't volk, mij onbekend, de wet;
 Zooras ik sprak, werd op mijn wil gelet;
 De vreemde zelfs zag mij vol schrik naar de oogen,
 Lag voor mijn troon geveinsdlijk neergebogen:
 Zij vielen neer, zij sidderden van schrik
 In burg en slot, op ieder oogenblik.
14. Zoo leeft de HEER; mijn rotssteen zij geprezen;
 De God mijns heils moet steeds verheerlijkt wezen;
 Die God die mij volkomen wraak verschafft,
 En volk op volk mij onderwerpt en straft;
 Die mij verlost uit mijns vervolgers handen,
 Die mij verhoogt, mijn vijand slaat in banden:
 Ja Gij verhoogt mij boven al 't geweld,
 Daar Ge op den troon van roem en eer mij stelt.
15. Daarom, o HEER, zal ik U eer bewijzen,
 Bij 't heidendom uw naam eerbiedig prijzen
 Met psalmgezang, waar 't hart door wordt geraakt.
 Hij heeft het heil zijns Konings groot gemaakt;
 Hij wil zijn gunst aan zijn Gezalfde schenken,
 Aan David en zijn nakroost eeuwig denken.

PSALM 19.

1. Het ruime hemelrond Vertelt met blijden mond
 Gods eer en heerlijkheid; De heldre lucht en 't zwerk
 Verkondigen zijn werk, En prijzen zijn beleid. Dus
 kan ons dag bij dag, Tot roem van Gods gezag, Zijn
 wonderen verhalen; Dus weet ons nacht bij nacht

Zijn onbegrensde macht En wijsheid aftemalen.

2. Hoe Goddelijk en schoon
 Luidt deze hemeltoon!
 Daar is geen spraak of oord,
 Daar is geen volk bekend,
 Dat, zelfs tot 's werelds end,
 Der heemlen stem niet hoort.
 Hun evenredigheid
 Heeft zich zoo wijd verspreid,
 Hun rede klinkt zoo krachtig,
 Dat ze alwat de aard bewoont
 Het merk eens Scheppers toont,
 Zoo gunstrijk als almachtig.

3. God heeft voor 't groote licht,
 De zon, een tent gesticht,
 Vanwaar ze in 't blinkend kleed,
 En met een blij gelaat,
 Gelijk een bruidgom gaat,
 Die uit zijn slaapzaal treedt.
 Ze is vroolijk als een held,
 Die in 't bestemde veld
 Zijn vuur en vaart doet blijken;
 Zij heeft haar zwaai en spoor
 Den ganschen hemel door;
 Niets kan haar gloed ontwijken.

PAUZE.

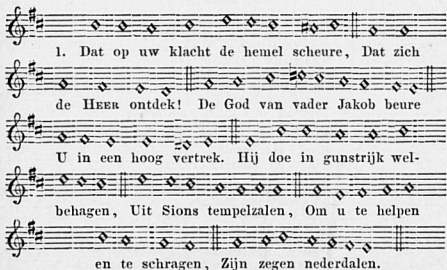
4. Des HEEREN wet nochtans
 Verspreidt volmaakter glans,
 Dewijl zij 't hart bekeert:
 't Is Gods getuigenis,
 Dat eeuwig zeker is,
 En slechten wijsheid leert.
 Wat Gods bevel ons zegt
 Vertoont ons 't heiligst recht,
 En kan geen kwaad gedoogen;
 Zijn wil, die 't hart verheugt,
 Eischt zuiverheid en deugd,
 Verlicht de duistere oogen.
5. Des HEEREN vrees is rein;
 Zij opent een fontein
 Van heil dat nooit vergaat.
 Zijn dierbre leer verspreidt
 Een straal van billijkheid,
 Daar ze alle onwaarheid haat.
 Ze is 't menschedom meerder waard
 Dan 't fijnste goud op aard;
 Niets kan haar glans verdooven:
 Zij streeft in heilzaam zoet,

PSALM 20.

Tot streeling van 't gemoed,
Den honig ver te boven.

6. Dus krijg ik van mijn plicht,
O God, een klaar bericht.
Wat is 't vooruitzicht schoon!
Hij die op U vertrouwt,
Uw wetten onderhoudt,
Vindt daarin grooten loon.
Maar Heer, wie is de man,
Die op 't nauwkeurigst kan
Zijn dwalingen doorgronden?
O Bron van 't hoogste goed,
Wasch, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden.
7. Weerhoud, o Heer, uw knecht,
Dat hij zijn hart niet hecht'
Aan dwaze hoovaardij:
Heerscht die in mij niet meer,
Dan leef ik tot uw eer,
Van groote zonden vrij.
Laat U mijn tong en mond,
En 's harten diepste grond,
Toch welbehaaglijk wezen,
O HEER, die mij verblijdt,
Mijn rots en lossert zijt:
Dan heb ik niets te vreezen.

PSALM 20.

1. Dat op uw klacht de hemel scheure, Dat zich
de HEER ontdek! De God van vader Jakob beure
U in een hoog vertrek. Hij doe in gunstrijk wel-
behagen, Uit Sions tempelzalen, Om u te helpen
en te schragen, Zijn zegen nederdalen.

2. Hij wille uw offerspijs gedenken;
De hemelvlam verteer

Wat ge op het brandaltaar zult schenken,
 Tot 's Allerhoogsten eer.
 Hij geve u, naar uw wensch, te ontvangen
 Geluk in al uw daden;
 Zijn gunst bestier, naar uw verlangen,
 Alwat gij moogt beraden.

3. Dan zal 't gejuich ten hemel dringen;
 Dan zullen wij Gods eer
 Bij opgestoken vaandels zingen:
 Uw wensch vervul de HEER.
 'k Weet nu, dat Gods gezalfden Koning
 Geen heilgoed zal ontbreken;
 Want God zal uit zijn hemelwoning
 Hem sterken op zijn smeeken.
4. Op wagens, paarden, en op helden
 Zij onze vijand stout:
 Wij zullen de eer en grootheid melden
 Van God die ons behoudt.
 Zij zijn gekromd, terneergestooten,
 Van moed beroofd en krachten;
 Maar wij, wij hebben 't heil genoten,
 Waarop ons God deed wachten.
5. Behoud o HEER; wil bijstand zenden,
 Verlos, bewaar, verschoon:
 Die Koning hoor, als we in ellenden
 Aanbidden voor zijn troon.

PSALM 21.

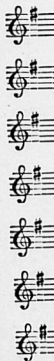
1. O HEER, de Koning is verheugd Om uw
 geducht vermogen, Uw heil zweeft hem voor
 de oogen; En met wat blijde zielevreugd Zal
 hij, door al uw daan Verrukt, ten reie gaan!

2. Wat hij U smeekte uit 's harten grond,
 En al zijn rein verlangen,
 Hebt Gij hem doen ontvangen;
 Ook hebt Gij de uitspraak van zijn mond,
 Alwat hij heeft begeerd,
 Geweigerd noch geweerd.

3. Gij, die hem gunstig hebt gered,
Zijt hem met volle stroomen
Van zegen voorgekomen;
Ook hebt Gij hem op 't hoofd gezet,
Hem die op U vertrouwt,
Een kroon van 't fijnste goud.
4. Hij heeft, o God, van U begeerd
Het onvergankelijk leven;
Gij hebt het hem gegeven;
Zoo zijn de dagen hem vermeerderd;
Zoo leeft de Vorst altoos,
Zoo leeft hij eindeloos.
5. Hoe groot en schitterend is zijn eer,
Door 't heil aan hem bewezen!
Hoe is zijn roem gerezen,
O alvermogen Opperheer!
Wat glans, wat majesteit
Hebt Gij dien Vorst bereid!
6. Gewis, Gij zult alle eeuwen door
Hem met uw gunst verzellen,
En tot een zegen stellen:
Ja Gij geleidt hem op het spoor
Der vreugde, bij het licht
Van 't Godlijk aangezicht.
7. De Koning rust op uwe trouw,
O eeuwig Opperwezen;
Uw goedheid, nooit volprezen,
Duldt niet dat hij ooit wanklen zou:
Neen, de Allerhoogste zal
Hem hoeden voor den val.

PAUZE.

8. Uw sterke hand zal onverwacht
Al uwe haters vinden;
Uw wraak zal hen verslinden;
Uw rechterhand zal eens, met kracht,
Vernielen en verslaan
Hen die uw rijk weerstaan.
9. Dan doet uw toornig aangezicht
Hen als een oven rooken,
Door 't heetste vuur ontstoken;
Dan wordt in 's HEEREN strafgericht
De gloed, die hen verteert,
Met vlam op vlam vermeerderd.
10. De vruchten van hun huwlijksbed
Zult gij van de aard verderven,
En doen door rampen sterven;
Totdat men, waar men zoek of let,

Geen nakroost meer bespeurt,
Dat hunnen dood betreurt.

11. Want tegen U heeft dit geslacht
Een godloos kwaad besloten,
En met zijn bondgenooten,
Een schandelijke daad bedacht;
Doch al dat listig woën
Zal leed noch hinder doen.
12. Want uw alziend en toornig oog
Zal hen ten doelwit zetten;
Gij zult uw pijlen wetten,
En doen ze van uw stalen boog,
Tot hun verderf gericht,
Hun vliegen in 't gezicht.
13. Verhoog, o HEER, uw naam en kracht:
Zoo zal ons vroolijk zingen
Door lucht en wolken dringen;
Zoo wordt uw heerschappij en macht
Door ons, nog eeuwen lang,
Geloofd met psalmgezang.

PSALM 22.

1. Mijn God, mijn God, waarom verlaat Ge mij,
En redt mij niet, terwijl ik zwoeg en strij, En brul-
lend klaag in de angsten die ik lij, Dus fel ge-
slagen? 't Zij ik, mijn God, bij dag moog bitter kla-
gen, Gij antwoordt niet; 't Zij ik des nachts moog
kermen, Ik heb geen rust, ook vind ik geen ont-
fermen In mijn verdriet.

2. 'k Erken nochtans, Gij, Gij zijt heilig, Heer,
En hebt uw huis, den zetel uwer eer,
Bij Isrel, waar uw lof klinkt keer op keer,
In gunst doen bouwen.
Op U stond vast der vaderen betrouwen:
Gij zaagt hen aan; Gij hebt, wanneer ze in nooden
Tot U om hulp vertrouwend zijn gevloten,
Hen bijgestaan.

3. U smeekten zij, van menschenhulp ontbloot,
En zijn gered; zij hebben in hun nood
Op U vertrouwd, van schaamte nimmer rood
Na hun gebeden.
Maar ik, ik ben een worm, van elk vertreden,
Een worm, geen man, Een spot en smaad van menschen,
Wien 't booze volk, naar zijn baldadig wenschen,
Beschimpen kan.

PAUZE 1.

4. Alwie mij ziet bespot mij boos te mo^o:
Men schudt den kop, men steekt de lip mij toe.
Daar ik 't gebed tot God vertrouwend doe,
Moet ik nog hooren:
«Dat God, op wien hij steunt, hem gunstige ooren
«Verleen, hem redd'; Dat die nu hulp doe komen,
«En hem, in wien Hij heeft zijn lust genomen,
«In ruimte zett'.»
5. Gij immers, Heer, Gij zijt het door wiens macht
Ik uit den buik weleer ben voortgebracht;
Aan 's moeders borst vertrouwde ik op uw kracht
Van ganscher harte.
Zij wierp mij reeds op U, in barenssmarte
Gansch onbevreesd; 'k Mocht nauwlijks 't licht aanschouwen,
Of Gij, Gij zijt, o grond van mijn vertrouwen,
Mijn God geweest.
6. Wees dan mijn hulp; houd U niet ver van mij;
Mij prangt de nood, benauwdheid is nabij;
'k Heb buiten U, daar ik zoo bitter lij,
Geen hulp te wachten.
Een stierenheir uit Basan, sterk van krachten
En fel verwoed, Omringt me aan alle zijden:
Mijn God, hoe zwaar, hoe smartlijk valt dit lijden
Voor mijn gemoed!
7. Zij rukken aan met opgesperden mond,
Gelijk een leeuw, al brullend in het rond.
Ik vloeï daarheen als waatren op den grond,
Die zich verspreiden.
Mijn beendren zijn in mij vanééngescheiden;
O doodlijk uur! Wat hitte doet mij branden!
Mijn hart is week, en smelt in de ingewanden,
Als was voor 't vuur.

8. Mij
Mij
Gij

Want
Een
Mijn

9. Mij
Hu
Ze

En o
Verh
Zij w

10. Ma
Sta
Al

Red
Die
Daar

11. Ve
Ve
Da

Dan
'k Z
'k H

12. G
D
O

Wie
Noc
Ma

13. I
F
E

't Z

PAUZE 2.

8. Mijn kracht is, als een scherf, van sap beroofd,
Mijn tong kleeft in mijn mond, door dorst gekloofd;
Gij zult eerlang mij, door den dood, het hoofd
In 't stof doen bukken;
Want van rondom zie 'k honden samenrukken.
Een muiltgespan Heeft mij ter prooi verkoren,
Mijn handen en mijn voeten doen doorboren,
Zoo fel het kan.
9. Mijn beendren kan ik tellen één voor één;
Hun boos gezicht beschouwt dit weltevreeën;
Ze ontzien zich niet, om met mijn tegenheën
Hun geest te streelen,
En onder zich mijn kleedren te verdeelen.
Verhard in 't kwaad, Kan hun geen spel verdrieten;
Zij werpen 't lot, wat ieder zal genieten
Van mijn gewaad.
10. Maar Gij o HEER, tot wien mijn ziel zich keert,
Sta niet van ver, mijn God, die 't al regeert;
Ai haast U toch ter hulp; ik word verteerd
Door al de ellenden;
Red mijne ziel van 't zwaard dier booze benden,
Die schriklijk woën: Ai red haar uit hun handen,
Daar ze eenzaam ducht 't geweld des honds, wiens tanden
Haar siddren doen.
11. Verlos mij van den leeuw die woedt en tiert;
Verhoor mij Heer, en red mij van 't gediert,
Dat, sterk van hoorn, rondom mij henenzwiert,
Mij staat naar 't leven:
Dan wordt uw naam door mij met roem verheven;
'k Zal uwen lof Mijn' broederen vertellen;
'k Heb in uw huis bij al mijn medgezellen
Dan prijzensstof.

PAUZE 3.

12. Gij die God vreest, gij allen prijst den HEER;
Dat Jakobs zaad zijn grooten naam vereer:
Ontzie Hem toch, o Israel, en leer
Vertrouwend wachten.
Wie mij veracht', God won mij niet verachten,
Noch oor noch oog Van mijn verdrukking wenden,
Maar heeft verhoord, wanneer ik uit de ellenden
Riep naar omhoog.
13. Ik loof eerlang U in een groote schaar,
En wat ik U beloofde in 't heetst gevaar
Betaal ik op het heilig dankaltaar,
Bij die U vreezen.
't Zachtmoedig volk zal rijkverzadigd wezen,

Ten disch geleid. Wie God zoekt zal hem prijzen.
 Zoo leef uw hart, door 's hemels gunstbewijzen,
 In eeuwigheid.

14. Eerlang gedenkt hieraan het wereldrond,
 Haast wendt het zich tot God met hart en mond;
 En waar men ooit de wildste volken vond,
 Zal God ontvangen
 Aanbidding, eer en dankbre lofgezangen;
 Want Hij regeert, En zal zijn almacht toonen;
 Hij heerscht zoover de blindste heidnen wonen,
 Tot Hem bekeerd.
15. Wie vet is eet, en knielt voor Isrels Heer;
 Wie 't stof bewoont bukt mede voor hem neer,
 En wie zijn ziel bij 't leven nu niet meer
 Heeft kunnen houden.
 Het vrome zaad van die op God betrouwden
 Zal, door zijn kracht, Hem dienen, voor Hem leven;
 Het zal den Heer eens worden aangeschreven
 In 't nageslacht.
16. Zij komen aan, door Godlijk licht geleid,
 Om 't nakroost, dat den Heer wordt toebereid,
 Te melden 't heil van zijn gerechtigheid
 En groote daden.

PSALM 23.

1. De God des heils wil mij ten herder wezen:
 'k Heb geen gebrek, 'k heb geen gevaar te vreezen.
 Hij zal mij zacht in liefelijke weiden, Aan de oe-
 vers van zeer stille waatren leiden. Hij sterkt mijn
 ziel, richt, om zijn naam, mijn treden In 't effen
 spoor van zijn gerechtigheden.

2. Ik vrees niet, neen, schoon ik door duistere dalen,
In doodsgevaar, bekommerd om moest dwalen;
Gij blijft mij bij in alle tegenspoeden:
Uw stok en staf zal mij altoos behoeden;
Gij troost mijn ziel, en richt in mededoogen
De tafel aan, voor mijner haatren oogen.
3. Gij zalfst mijn hoofd; Gij doet mijn blijdschap groeien,
En van uw heil mijn beker overvloeien.
Het zalig goed, mij door uw gunst gegeven,
Verlaat mij niet, maar volgt mij al mijn leven;
Zoodat ik in het heilig huis des HEEREN
Een lange reeks van dagen blijf verkeerren.

PSALM 24.

1. Al de aard en alles wat zij geeft, Met alwat
zich beweegt en leeft, Zijn 't wettig eigendom
des HEEREN. Hij heeft ze, in haren ochtend-
stond, Op ongemeten zeën gegrond, Doorsneden
met rivier en meren.

2. Wie klimt den berg des HEEREN op,
Wie zal dien godgewijden top
Voor 't oog van Sions God betreden?
De man die, rein van hart en hand,
Zich niet aan ijdelheid verpandt,
En geen bedrog pleegt in zijn eeden.
3. Die zal, door 's HEEREN gunst geleid,
En zegen en gerechtigheid
Van God, den God zijns heils, ontvangen.
Dit 's Jakob, dit is 't vroom geslacht,
Dat naar God vraagt, zijn wet betracht,
En zoekt zijn aanschijn met verlangen.
4. Verhoogt, o poorten, nu den boog;
Rijst, eeuwge deuren, rijst omhoog,

PSALM 25.

Opdat de Koning in moog rijden.

Wie is die Vorst, zoo groot in eer?

't Is God, de almachtige Opperreer;

't Is God, geweldig in het strijden.

5. Verhoogt, o poorten, nu den boog;

Rijst, eeuwge deuren, rijst omhoog;

Opdat ge uw Koning moogt ontvangen.

Wie is die Vorst, zoo groot in kracht?

't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht;

Hem eeren wij met lofgezangen.

PSALM 25.

1. 'k Hef mijn ziel, o God der goden, Tot U op; Gij
 zijt mijn God; 'k Heb op U vertrouwd in nooden;
 Weer van mij toch schaamte en spot. Dat mijn vijand
 nooit van vreugd Om mij opspring; die U wachten
 Dekt nooit schaamt', maar de de deugd Zonder
 oorzaak stout verachten.

2. HEER, ai maak mij uwe wegen
 Door uw woord en Geest bekend;
 Leer mij hoe die zijn gelegen,
 En waarheen Ge uw treden wendt.
 Leid mij in uw waarheid, leer
 IJvrig mij uw wet betrachten;
 Want Gij zijt mijn heil, o Heer;
 'k Blijf U al den dag verwachten.
3. Denk aan 't vaderlijk meêdoogen,
 HEER, waarop ik biddend pleit;
 Milde handen, vriendlijke oogen
 Zijn bij U van eeuwigheid.
 Sla de zonden nimmer gâ,
 Die mijn jonkheid heeft bedreven;

Denk aan mij toch in genâ,
Om uw goedheid eer te geven.

4. 's HEEREN goedheid kent geen palen;
God is recht, dus zal Hij door
Onderwijzing hen die dwalen
Brengen in het rechte spoor;
Hij zal leiden 't zacht gemoed
In het effen recht des Heeren:
Wie Hem needrig valt te voet
Zal van Hem zijn wegen leeren.

PAUZE.

5. Loutre goedheid, liefdekoorden,
Waarheid zijn des HEEREN paân,
Hun die zijn verbond en woorden
Als hun schatten gadeslaan.
Wil mij, uwen naam ter eer,
Al mijn euveldaân vergeven;
Ik heb tegen U, o HEER,
Zwaar en menigmaal misdreven.
6. Wie heeft lust den HEER te vreezen,
't Allerhoogst en eeuwig goed?
God zal zelf zijn leidzman wezen,
Leeren hoe hij wandlen moet:
't Goed dat nimmermeer vergaat
Zal hij ongestoord verwerven,
En zijn godgehelligd zaad
Zal 't gezegend aardrijk erven.
7. Gods verborgen omgang vinden
Zielen waar zijn vrees in woont;
't Heilgeheim wordt aan zijn vrinden,
Naar zijn vreêverbond, getoond.
De oogen houdt mijn stil gemoed
Opwaarts, om op God te letten;
Hij die trouw is zal mijn voet
Voeren uit der boozen netten.
8. Zie op mij in gunst van boven,
Wees mij toch genadig, Heer:
Eenzaam ben ik en verschoven,
Ja de-ellende drukt mij neer.
'k Roep U aan in angst en smart;
Duizend zorgen, duizend dooden
Kwellen mijn angstvallig hart:
Voer mij uit mijn angst en nooden.
9. Sla op mijn ellende de oogen;
Zie mijn moeite, mijn verdriet;
Neem mijn zonden, uit meêdoogen,
Gunstig weg, gedenk die niet.
Zie mijn haters, daar 't getal
Vast vermeert van die mij vloeken,

PSALM 26.

En die rusteloos mijn val
Heet en wrevelmoedig zoeken.

10. Hoed mijn ziel, en red ze uit nooden;
Maak mij niet beschaamd, o Heer;
Want ik kom tot U gevloten:
Laat de oprechtheid meer en meer
Met de vroomheid mij behoën;
'k Wacht op U in mijn ellenden.
Laat uw hand in tegenspoën
Israel verlossing zenden.

PSALM 26.

1. O HEER, doe Gij mij recht; Ik wandel als uw
knecht, En vind mijn lust in uw gebod. Ik blijf
op U betrouwen, Op U, mijn rotssteen, bouwen:
Ik zal niet wanklen, groote God.

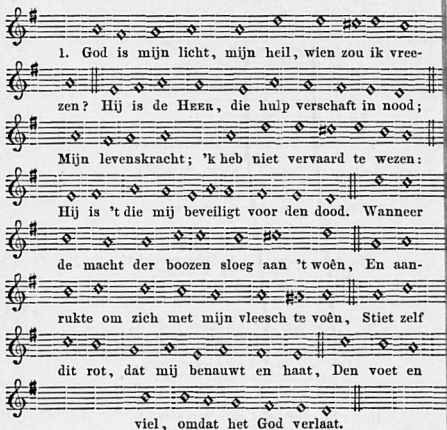
2. Beproof vrij van omhoog
Mijn hart, dat voor uw oog,
Alwetende, steeds open lag.
Doorzoek mij, toets mijn gangen,
Doorgrond al mijn verlangen,
En stel mijn oogmerk in den dag.
3. Uw goedertierenheid,
Die zich alom verspreidt,
Is te allen tijd voor mijn gezicht.
Ik houd, oprecht van handel,
Daar 'k in uw waarheid wandel,
Mijn schreden naar uw wet gericht.
4. Hij die, vol ijdelheid,
Een spoorloos leven leidt,
Wordt met mijn vriendschap niet vereerd;
En huichlaars, die hun vlekken
Schijnheiliglijk bedekken,
Zijn van mijn omgang ver geweerd.
5. Mijn hart verfoeit en haat
De werkers van het kwaad,

Bij wie ik mijnen voet niet zet.
 Ik zit bij geen godloozen,
 'k Ontwijk de plaats der boozen:
 Zoo word ik niet door hen besmet.

PAUZE.

6. Ik wasch, aan U verpand,
 In onschuld mijne hand.
 Mijn hart springt in mij op, o HEER,
 Wanneer ik, met uw scharen,
 Verschijn voor uw altaren,
 En U met offergaven eer.
7. Daar wordt uw lof verbreid,
 O Oppermajesteit,
 Door mij, die U bemin en acht;
 Daar zal mijn stem U prijzen
 Voor al de gunstbewijzen,
 Voor al de wondren uwer macht.
8. Wat blijdschap smaakt mijn ziel,
 Wanneer ik voor U kniel
 In 't huis dat Gij U hebt gesticht!
 Hoe lief heb ik uw woning,
 De tent, o Hemelkoning,
 Die Ge U ter eer hebt opgericht!
9. Wanneer Ge uw arm verheft,
 Den snooden zondaar treft,
 Wees Gij dan, Heer, mijn toeverlaat;
 Doe mij met hem niet sneven,
 O neen, behoed mijn leven,
 Als Gij den man des bloeds verslaat.
10. Doe mij niet mee vergaan
 Met hen die U weerstaan,
 Wier hart steeds schandlijk misdrijf kweekt;
 Die trouw en plicht verachten,
 En 't recht om goud verkrachten,
 Als de onschuld om bescherming smeekt.
11. Maar ik, ik ben oprecht:
 Verlos dan uwen knecht
 Van 't ongeval dat hem genaakt.
 Wil mij in gunst gedenken,
 Mij uw genade schenken:
 Zoo wordt door U mijn heil volmaakt.
12. Nu stap ik rustig aan:
 'k Betreed een effen baan.
 Mijn God verhoort nu mijn gebed.
 'k Zal Hem met blijde klanken
 In zijn vergaardring danken,
 Wanneer zijn gunst mij heeft gered.

PSALM 27.

1. God is mijn licht, mijn heil, wien zou ik vreezen? Hij is de HEER, die hulp verschaft in nood; Mijn levenskracht; 'k heb niet vervaard te wezen: Hij is 't die mij beveiligd voor den dood. Wanneer de macht der boozen sloeg aan 't woën, En aanrukte om zich met mijn vleesch te voën, Stiet zelf dit rot, dat mij benauwt en haat, Den voet en viel, omdat het God verlaat.

2. Al zie ik zelfs een leger mij omringen,
 Nog vrees ik niet: 'k verlaat mij op den Heer;
 Al wil men mij door eenen oorlog dwingen,
 'k Leg mij gerust, hierop vertrouwend, neer.
 Deze ééne zaak heb ik begeerd van God,
 Daar zoek ik naar, dit zij mijn zalig lot:
 Dat ik, zoolang mij 't levenslicht bescheen,
 In 's HEEREN huis mocht wonen hierbeneên.
3. Och mocht ik in die heilige gebouwen
 De vrije gunst, die eeuwig Heer bewoog,
 Zijn lieflijkheid en schoonen dienst aanschouwen!
 Hier weidt mijn ziel met een verwondrend oog.
 Want God zal mij, opdat Hij mij beschutt',
 In ramp en nood versteken in zijn hut,
 Mij bergen in 't verborgen van zijn tent,
 En op een rots verhoogen uit de ellend.

4. Go
 In

5. M
 Da

6. W
 H

7. Z
 M

PAUZE.

4. God zal mijn hoofd nu boven 's vijands benden
Verhoogen; dies wil ik, met blij geschal,
In zijne tent het offer opwaarts zenden,
Daar psalm en lied zijn lof vermelden zal.
Verhoor, o HEER, toon mij een gunstig oog;
Ik zal mijn stem verheffen naar omhoog;
Verhoor mij toch, bewijs mij uw genâ,
En antwoord mij, die voor uw aanzicht sta.
5. Mijn hart zegt mij, o HEER, van Uwentwegen:
«Zoek, door gebeên, met ernst mijn aangezicht:»
Dat wil, dat zal ik doen; ik zoek den zegen
Alleen bij U, o Bron van troost en licht.
Verberg toch niet uw oog van mij, o Heer;
Ik ben uw knecht, zie niet in toorne neer;
Gij waart mijn hulp in al mijn zielsverdriet:
O God mijns heils, begeef, verlaat mij niet.
6. Want schoon ik zelfs van vader en van moeder
Verlaten ben, de HEER is goed en groot;
Hij is en blijft mijn vader en behoeder.
Leer mij, o God, uw weg in allen nood.
Bestuur, om mijns verspieters wil, mijn voet
Op 't effen pad; dat 's vijands euvelmoed
Mij nimmer tref; vervoerd door list en dwang
Getuigt men valsch tot mijnen ondergang.
7. Zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou.
Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven?
Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.
Wacht op den HEER, godvruchte schaar, houd moed;
Hij is getrouw, de bron van alle goed:
Zoo daalt zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan ja wacht, verlaat u op den HEER.

PSALM 28.

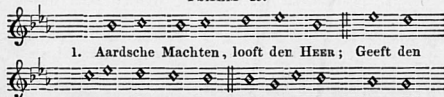
1. Ik roep tot U, o eeuwig Wezen; Mijn rots-
steen, nooit naar eisch volprezen, Wend niet als
doof van mij uw ooren; Zwig niet, laat mij uw

Met die in 't graf zijn neergestort.

2. Hoor naar mijn stem en kermend smeeken,
Als ik mijn handen op zal steken
Naar de aanspraakplaats, uw heilige woning;
Trek mij niet weg, o Opperkoning,
Met hen wier argelistigheid,
In schijn van vrede, kwaad bereidt.
3. Doe 't kwade, bij hen ondernomen,
Op hen, naar hun verdiensten, komen;
Geef hun, opdat ze uw hoogheid merken,
Naar hun verkeerde en booze werken;
Dat uw gestrenge geeselroe
Hun naar het recht vergelding doe.
4. Omdat zij nooit naar 't werk des HEEREN
Oplettend hart of oogen keeren,
Maar onbedacht en stout versmaden
Het oogwit zijner groote daden,
Zal Hij hen doen tegrondegaan,
Ontbloot van hulp om optestaan.
5. Geloofd zij God, wiens open ooren
Mijn smeekstem gunstig wilden hooren:
Hij is mijn sterkte en schild in 't strijden;
'k Vertrouwde op Hem, Hij hielp me uit lijden;
Dies springt mijn hart van juichensstof,
En zingt des Allerhoogsten lof.
6. God geeft zijn gunstvolk moed en krachten;
Hij zal, in weerwil aller machten,
Zijn Rijksgezalvde staag behoeden.
Red, Heer, uw Isrel uit al 't woeden:
Geef zegen aan uw erf, en weid
Uw volk; verhef ze in eeuwigheid.

PSALM 29.

HEERE sterkte en eer; Dat de lof van 's Hoogsten

naam Aller Grooten roem beschaam: Vorsten,
't voegt u Hem in 't midden Van zijn heiligdom
te aanbidden, 't Voegt u met de godgetrouwen
's HEEREN heerlijkheid te ontvouwen.

2. 's HEEREN stem, op 't hoogst geducht,
Rolt en klatert door de lucht;
Berst met vreeselijk geluid
Op de groote waatren uit;
Klinkt, met nadruk en vermogen,
Heerlijk uit de hemelbogen:
't Schepsel beeft en staat verwonderd,
Als de God der eere dondert.
3. 's HEEREN wonderstem verbreekt,
Als zijn grimmigheid ontsteekt,
't Ceedrenbosch van Libanon;
Schudt den hoogen Sirion;
Ceedren, uit den grond gewrongen',
Hupplen als der rundren jongen;
Bergen voelen sidderingen,
Daar ze als wilde stieren springen.
4. 's HEEREN stem verbaast natuur,
Houwt uit bergen vlammend vuur,
Schiet van 't zwerk den bliksem neer.
Kades beeft voor 't buldrend weer:
Woestenijen slaan aan 't zuchten;
Hinden krijgen onder 't vluchten
Barenswee; door vrees gedrongen,
Werpen ze in dien nood haar jongen.
5. 's HEEREN stem ontbloot het woud;
Maar hij die op God vertrouwt
Buigt zich veilig, Hem ter eer,
Juichend in zijn tempel neer.
't Is de HEER wiens wenk de stroomen
In hun woede kon betoomen;
Die, in macht nooit aftemeten,
Eeuwig is ten troon gezeten.
6. Looft den HEER, die wondren werkt,
Israel, zijn volk, versterkt;
Hem, die Jakobs heilig kroost
Zeeuwen zal met vrede en troost.

PSALM 30.

1. Ik zal met hart en mond, o HEER, Uw naam
verhoogen en uw eer, Dewijl Gij mij uw bijstand
boodt, Mij optrokt uit den diepsten nood; Zoo-
dat de vijand in mijn lijden Zica over mij niet
mocht verblijden.

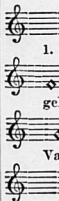
2. Mijn God, Gij hebt mij, op mijn klacht,
Genezen en mijn smart verzacht:
Gij hebt mijn ziel, door angst beroerd,
Als uit het graf weer opgevoerd;
Gij hebt het leven mij geschonken,
Ik ben niet in den kuil gezonken.

3. Psalmzingt, Gods gunstgenooten, geeft,
Geeft lof den HEER die eeuwig leeft:
Zijn vlekkelooze heiligheid
Zij ter gedachtenis verbreed.
Een oogenblik moog ons doen beven:
Zijn gunst verduurt een eeuwig leven.

4. Perst eens de bittere tegenspoed
Des avonds het benauwd gemoed
Tot naar gekjammer en geklag:
Nauw rijst des morgens vroeg de dag,
Of God verleent in plaats van lijden
Weer stof tot juichen en verblijden.

PAUZE.

5. Ik sprak, door mijn geluk misleid:
«Ik wankel niet in eeuwigheid;»
Want Gij hadt mijnen berg, o HEER,
Door uwe gunst, uw naam ter eer,
Zoo vast gezet, alsof gevaren
En rampen nu verdwenen waren.

1. ge Va

6. Maar toen Ge U slechts een oogenblik
Verbergdet, trof mij vrees en schrik:
Dies riep ik om uw heilgenot;
Ik smeekte en zei: «O groote God,
«Wat winst is uit mijn bloed te halen?
«Waartoe zou ik ten grave dalen?

7. «Zou in den kuil 't ontzielde stof
«Den mond ontsluiten tot uw lof,
«En van uw redding zingen? Zou
«Het daár verkondigen uw trouw?
«Hoor mij o HEER, help mij genadig:
«Bekroon mij met uw gunst gestadig.»

8. Gij hebt mijn weelacht en geschrei
Veranderd in een blijden rei,
Mijn zak ontbonden en mij weer
Met vreugd omgord, opdat mijn eer
Niet zwijg: zoo klimt uw lof naarboven.
Mijn God, U zal ik eeuwig loven.

PSALM 31.

1. Op U betrouw ik, Heer der Heeren, Op U,
gelijk 't betaamt: Ai laat mij nooit beschaamd
Van uw en troon terugge keeren: Help mij, op
mijn gebeden, Door uw gerechtigheden.

2. Och neig tot mij uw gunstige ooren;
Schiets haastig toe; dat mij
Uw naam een rotssteen zij;
Een huis, een welgesterkte toren,
Die, op een klip verheven,
Mij veiligheid kan geven.

3. Gij zijt alleen (wat zou ik vreezen?)
Mijn rots, mijn burg, o Heer;
Ja, uw en naam ter eer,
Zult Gij mij tot een herder wezen.
Mijn Helper, scheur de netten,
Die ze in 't verborgen zetten.

4. 'k Beveel mijn geest in uwe handen;
 Gij, God der waarheid, Gij,
 O HEER, verlostet mij.
 Ik haat hen die het reukwerk branden
 Ter eer van valsche goden:
 Op U steun ik in nooden.

PAUZE 1.

5. 'k Zal in uw goedheid mij verblijden;
 Gij hebt mij aangezien,
 En hulpe willen biën
 In mijn verdrukking en mijn lijden,
 Toen, in mijn zielsellende,
 Uw aangezicht mij kende.
6. Ook hebt Ge mij niet weggestooten,
 Noch mij van alle kant
 Benauwd door 's vijands hand;
 Neen 'k heb uw trouwe hulp genoten:
 Gij deedt met vaste schreden
 Mij in de ruimte treden.
7. Bewijs, o HEER, uw mededoogen;
 Verhoed mijn ondergang;
 Ik ben beklemd en bang;
 Het zwaar verdriet doorknaegt mijn oogen,
 Het doet mijn ziel bezwijken,
 En 's lichaams krachten wijken.
8. De bittere smart verteert mijn leven;
 Mijn tijd wordt dag aan dag
 Versleten in geklag;
 Ik voel mijn krachten mij begeven
 Door zonden, die met plagen
 Mijn beendren fel doorknagen.

PAUZE 2.

9. Mijn weerpartijders, zeer te duchten,
 Verwekken mij elks haat
 En mijner burens smaad;
 'k Ben tot een schrik: mijn vrienden vluchten,
 Daar ze, om mijn blaam en lijden,
 Mij op de straten mijden.
10. Ik ben, als dood, in 't hart vergeten,
 En word niet meer geschat
 Dan een bedorven vat;
 'k Hoor hoeveel kwaads mij wordt verweten.
 Waar zou ik veilig wezen?
 'k Heb van rondom te vreezen.
11. Terwijl zij samen zich verbinden,
 Besluiten zij mijn dood;

Maar HEER, 'k vertrouw in nood
Op U; dit doet mij sterkte vinden:
'k Mag, met geloovig roemen,
U mijn Verbondsgod noemen.

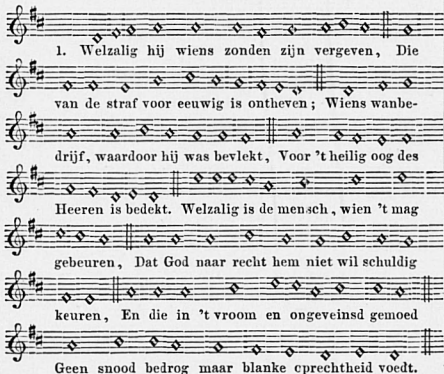
12. In uwe hand zijn mijne tijden;
'k Verlaat mij in mijn leed
Op U alleen, die weet
De maat en 't einde van mijn lijden:
Red mij van wie verbolgen
Ter dood toe mij vervolgen.
13. Laat over mij uw aanschijn lichten;
Zie op uw dienstknecht neer;
Verlos mij toch, o HEER,
Doe mij nooit voor mijn haatren zwichten;
Beschaam niet, laat niet zuchten
Dien gij tot U ziet vluchten.

PAUZE 3.

14. Beschaam, verschrik de goddeloozen,
Verstom hen in den dood.
Och of uw almacht sloot
De valsche lippen van die boozen,
Die stout en trotsch verachten
Hen die uw wet betrachten.
15. Hoe groot is 't goed, dat Gij zult geven
Hem wiens oprechte geest
Op U vertrouwt, U vreest;
Hoe groot is 't heil dat Ge in dit leven,
Ver boven bede en wenschen,
Reeds wrocht voor 't oog der menschen!
16. Gij zult uw volk een schuilplaats wezen;
Gij bergt hen in het licht
Van 't Godlijk aangezicht,
Daar zij geen leed van trotschen vreezen;
Een hut, waarin zij 't woelen,
Den twist der tong niet voelen.
17. Geloofd zij God, die zijn genade
Aan mij heeft groot gemaakt;
Die voor mijn welstand waakt:
Zijn oog slaat mij in liefde gade;
Hij wil mij heil bereiden,
Mij in een vesting leiden.
18. Ik heb, te moedloos neergebogen,
En door de vrees gejaagd,
Weleer te ras geklaagd:
'k Ben afgesneên van voor uw oogen:»
Dan, nog woudt Ge U ontfermen,
Toen Gij mij hoordet kermen.

19. Bemint den HEER, Gods gunstgenooten;
 Den HEER, die vromen hoedt,
 En straft het trotsch gemoed:
 Zijt sterk; Hij zal u niet verstooten;
 Hun geeft Hij moed en krachten,
 Die hopen op Hem wachten.

PSALM 32.

1. Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven, Die
 van de straf voor eeuwig is ontheven; Wiens wanbe-
 drijf, waardoor hij was bevlekt, Voor 't heilig oog des
 Heeren is bedekt. Welzalig is de mensch, wien 't mag
 gebeuren, Dat God naar recht hem niet wil schuldig
 keuren, En die in 't vroom en ongeveinsd gemoed
 Geen snood bedrog maar blanke cprechtheid voedt.

2. Toen 'k zweeg, en U mijn ongerechtigheden,
 Weerhouden door de vrees, niet heb beleden,
 Verouderden mijn beendren door geklag,
 In mijn gebrul en angst den ganschen dag;
 Want Heer, uw hand, die mij bezocht met plagen,
 Deed dag en nacht mij zware smarten dragen;
 Mijn levenssap droogde uit van uur tot uur,
 Gelijk het land door zomerzonnevuur.
3. 'k Bekende, o HEER, aan U oprecht mijn zonden,
 'k Verborg geen kwaad dat in mij werd gevonden;
 Maar ik beleed, na ernstig overleg,
 Mijn booze daan: Gij naamt die gunstig weg.
 Dies zal tot U een ieder van de vromen,
 In vindenstijd, met ootmoed smeekend komen;

4. Gij
 Gij
 G
 M
 Mij
 En
 Ik
 T

5. Wil
 Of
 G
 B
 Laa
 Wie
 M
 Z
 6. Rec
 Ver
 Z
 G

1. 2

dige

te l

Hem

Roe

M

Een zee van ramp moog met haar golven slaan,
Hoe hoog zij ga, zij raakt hem zelfs niet aan.

PAUZE.

4. Gij zijt mij, Heer, ter schuilplaats in gevaren;
Gij zult mij voor benauwdheid trouw bewaren;
Ge omringt me, daar Ge mij in ruimte stelt,
Met blij gezang dat mijn verlossing meldt.
Mijn leer zal u o mensch naar 't recht doen handlen,
En wijzen u den weg dien gij zult wandlen;
Ik zal u trouw verzellen met mijn raad,
Terwijl mijn oog op u gevestigd staat.
5. Wil toch niet stug, gelijk een paard, weerstreven,
Of als een muil, door domheid voortgedreven;
Gebit en toom, door 's menschen hand bestierd,
Beteuglen 't woest en redeloos gediert:
Laat zulk een dwang voor u niet noodig wezen.
Wie God verlaat heeft smart op smart te vreezen;
Maar wie op Hem vertrouwt, op Hem alleen,
Ziet zich omringd met zijn weldadigheên.
6. Rechtvaardig volk, verheft uw blijde klanken,
Verheugd in God, naar waarde nooit te danken;
Zingt vroolijk, roemt zijn deugden te aller tijd,
Gij die oprecht van hart en wandel zijt.

PSALM 33.

1. Zingt vroolijk, heft de stem naarboven, Rechtvaar-

digen, verheft den HEER: Het past oprechten God

te loven, Zingt zijnen grooten naam ter eer; Prijst

Hem in uw psalmen, Met de schoonste galmen;

Roept zijn weldaân uit; Laat de keel zich paren

Met den klank der snaren; Looft Hem met de luit.

2. Roemt nu met nieuwe lofgezangen
 De nieuwe blijken van zijn gunst;
 Het speeltuig moet dien toon vervangen,
 Heft vroolijk aan, wijdt Hem uw kunst.
 Alles moet Hem eeren;
 Want het woord des HEEREN,
 't Richtsnoer zijner daën,
 Is volmaakt rechtvaardig,
 Al onze achting waardig,
 Eeuwig zal 't bestaan.

3. Hij schept in 't heilig recht behagen,
 Zijn wijsheid is alom verspreid,
 Men hoort al 't wereldrond gewagen
 Van zijne goedertierenheid.
 's HEEREN alvermogen
 Bracht de hemelbogen
 Door zijn Woord in 't licht,
 Heeft de flonkervuren,
 Die den tijd verduren,
 Door zijn Geest gesticht.

PAUZE 1.

4. Hij doet de groote waatren zwellen,
 Tezaamvergaadren tot een hoop,
 En naar den diepen afgrond snellen,
 Daar zij beperkt zijn in hun loop.
 Laat al de aard Hem vreezen,
 Die, als 't Opperwezen,
 't Al heeft voortgebracht;
 Laat de wereld schrikken,
 Laat ze alle oogenblikken
 Siddren voor zijn macht.
5. Geen ding geschiedt er ooit gewisser,
 Dan 't hoog bevel van 's HEEREN mond:
 Zijn Godlijke almacht spreekt en 't is er,
 Zijn wil gebiedt en 't wordt terstond.
 Schoon de heidnen samen
 List op list beramen,
 God verbreekt hun raad;
 Schoon de Mogendheden
 Snoode ontwerpen smeden,
 Hij belacht haar haat.
6. Maar de altoos wijze raad des HEEREN
 Houdt eeuwig stand, heeft altoos kracht;
 Niets kan zijn hoog besluit ooit keeren,
 't Blijft van geslachte tot geslacht.
 Zalig moet men noemen
 Die hun Maker roemen
 Als hun Heer en God,
 't Volk door Hem tevoren
 Gunstig uitverkoren
 Tot zijn erf en lot.

PAUZE 2.

7. De groote Schepper aller dingen
 Ziet uit het ongenaakbaar licht
 Het gansch gedrag der stervelingen,
 Niets is bedekt voor zijn gezicht.
 Uit zijn vaste woning,
 Waar Hij heerscht als Koning,
 Waar zijn lof, zijn eer
 Klinkt door al de bogen,
 Zien zijn Godlijke oogen
 Op al 't menschedom neer.
8. 't Is God, aan tijd noch plaats verbonden,
 Wiens toezicht over alles gaat;
 Die 't harte vormt en kan doorgronden,
 Die aller werken gadeslaat.
 Schilden, bogen, dolken,
 Dappere oorlogsvolken,
 Wijsheid, moed noch kracht
 Kunnen ooit in 't strijden
 Eenig vorst bevrijden
 Zonder 's Heeren macht.
9. Het brieschend paard moet eindlijk sneven,
 Hoe snel het draaf in 't oorlogsveld;
 't Kan niemand de overwinning geven,
 Zijn groote sterkte baat geen held.
 Neen, de Heer der heeren
 Doet ons triomfeeren;
 Hij, geducht in macht,
 Slaat elk gunstig gade,
 Die op zijn genade
 In benauwdheid wacht.

PAUZE 3.

10. Zijn machtige arm beschermt de vromen,
 En redt hun zielen van den dood;
 Hij zal hen nimmer om doen komen
 In duren tijd en hongersnood.
 In de grootste smarten
 Blijven onze harten
 In den HEER gerust.
 'k Zal Hem nooit vergeten,
 Hem mijn Helper heeten,
 Al mijn hoop en lust.
11. Laat ons alom zijn lof ontvouwen:
 In Hem verblijdt zich ons gemoed,
 Omdat wij op zijn naam vertrouwen,
 Dien naam, zoo heilig, groot en goed.
 Goedertieren Vader,
 Milde Zegenader,
 Stel uw vriendlijk hart,

Op welks gunst wij hopen,
 Eeuwig voor ons open;
 Weer steeds alle smart.

PSALM 34.

1. Ik loof den HEER mijn God; Mijn zang klim op
 naar 't hemelhof, Mijn mond zing eeuwig tot zijn
 lof, Om mijn gelukkig lot. Mijn ziel, loof d' Opper-
 heer: 't Zachtmoedig volk zal 't straks verstaan, Door
 vreugd met u zijn aangedaan, En juichen tot zijn eer.

2. Komt, maakt God met mij groot;
 Verbreidt, verhoogt met hart en stem
 Den nooit volprezen naam van Hem,
 Die ons behoedt in nood.
 Ik zocht in mijn gebed
 Den HEER ootmoedig met geween:
 Hij heeft mij in angstvalligheên
 Geantwoord, mij gered.
3. Zij sloegen 't oog op God,
 Zij liepen als een stroom Hem aan:
 Hij liet hen nimmer schaamrood staan,
 Hij wendde straks hun lot.
 Hij, die door smart op smart
 Gedrukt werd, zond tot God zijn beê:
 Terstond verdween 't ondraagbaar wee
 Uit zijn benepen hart.

PAUZE 1.

4. Des HEEREN Engel schaaft
 Een onverwinbre hemelwacht
 Rondom hem die Gods wil betracht:
 Dus is hij welbewaard.
 Komt, smaakt nu en beschouwt
 De goedheid van d' Alzegenaar:

Welzalig hij die in gevaar
Alleen op Hem betrouwt.

5. Vreest, vreest Hem te allen tijd,
Gij heiligen, daar ge ondervindt,
Dat hij die God vreest en bemint
Gebrek noch schade lijdt.
In honger komt noch moed
Noch kracht den jongen leeuw te baat;
Maar wie den HEER zoekt vroeg en laat
Mist nimmer 't noodig goed.
6. Komt kindren, hoort naar mij,
Neemt mijn getrouwen raad in acht:
Ik leer, opdat ge uw plicht betracht,
Wat 's HEEREN vreeze zij.
Hebt gij in 't leven lust,
In dagen waar men 't goede in ziet,
Waar in men vrij is van verdriet,
Daar niets ons heil ontrust:
7. Houdt dan uw tong in toom,
Dat zij nooit schandlijk spreek of smaal;
Dat nooit bedrog of logentaal
Op uwe lippen koom;
Betreedt het rechte spoor,
Veracht het kwaad, jaagt naar den vrede:
God ziet de vromen, en hun beê
Geeft Hij altoos gehoor.

PAUZE 2.

8. God slaat een gram gezicht
Op boozen die Hem tegenstaan;
Hij doet hun naam met hen vergaan
Door 't hoogste strafgericht.
Maar Hij ziet gunstig neer
Op hem die naar zijn wetten leeft;
God is het die hem uitkomst geeft,
Zijn grooten naam ter eer.
9. God is 't verbroken hart,
't Verbrijzeld en bedrukt gemoed,
Ten allen tijd nabij en goed,
In tegenheid en smart.
Veel wederwaardigheên,
Veel rampen zijn des vromen lot;
Maar uit die alle redt hem God:
Hij is zijn heil alleen.
10. God zorgt, als 't leed genaakt,
Dat hij niet gansch ternederstort;
Dat hem geen been gebroken word':
't Is God die hem bewaakt.
De snoode boosheid baart
Den goddelooze vloek en dood,

PSALM 35.

Daar hij, die de onschuld stout verstoot,
Zelf schuldig wordt verklaard.

11. De HEER verlost en spaart
Zijn volk, dat op zijn hulp vertrouwt:
Het zal, door Hem in gunst beschouwd,
Niet schuldig zijn verklaard.

PSALM 35.

1. Twist met mijn twisters, Hemelheer; Ga mijn be-
strijden toch tekeer; Wil spies, rondas en schild
gebruiken, Om hun gevreesd geweld te fnuiken;
Belet hun d'optocht: treed vooruit, Zoo worden
ze in hun loop gestuit; Vertrouwt mijn ziel in haar
geween, En zeg haar: «k Ben uw heil alleen.»

2. Beschaam ze in hunnen trotschen waan,
Die mij zoo wreed naar 't leven staan:
Zoo worden ze achterwaarts gedreven
En rood van schaamte. Doe hen beven,
Die kwaad verzinnen tegen mij;
Dat al hun list verijdeld zij;
Verstrooi hen, als de wind het kaf:
Gods Engel drijf hen van mij af.
3. Doe hen altoos onzeker gaan,
In duisternis, op gladde paan;
En daar Gij zijt op hen verbolgen,
Moet, HEER, uw Engel hen vervolgen.
Zij hebben in hun listigheid
Een kuil, een net voor mij bereid;
En, schoon ik nimmer hun misdeed,
Steeds lagen voor mijn ziel gesmeed.
4. Mijn vijand worde, eer hij 't verwacht
Door ramp op ramp teniet gebracht;

Hij moog, in eigen net gevangen,
 Het loon van zijn bedrijf erlangen:
 Zoo val hij in den kuil, weleer
 Voor mij geschikt, verslagen neer.
 Dan zal mijn ziel, verheugd in God,
 Steeds juichen in haar heilrijk lot.

PAUZE 1.

5. Mijn beendren spreken tot uw eer:
 Wie, wie is U gelijk, o HEER,
 U die van de overmacht der sterken
 De zwakken redt door wondre werken,
 Die voor der rooven woede en zwaard
 't Nooddruftig volk getrouw bewaart?
 Gij weet hoe valsch men mij belaagt,
 En onverdiend ter vierschaar daagt.
6. Mijn vijand, dorstig naar mijn bloed,
 Vergeldt mij wreevlig kwaad voor goed;
 Maar ik, hem ziende in krankheid zuchten,
 Nam deel in al zijn ongenugten.
 Ik vastte, met een zak omgord;
 'k Had mijn gebeden uitgestort;
 Ik ging in 't zwart, met rouwmisbaar,
 Alsof 't mijn vriend, mijn broeder waar.
7. 'k Had om mijn haters 't kleed gescheurd,
 Als een die om zijn moeder treurt;
 Maar als ik moest met rampen strijden,
 Verheugden zij zich in mijn lijden;
 Zij kwamen schielijk op mij af,
 Eer iets mij zulks te kennen gaf;
 Elk spotte met mijn zielsverdriet,
 Hun valsche tong bedwong zich niet.
8. Bij dartle brassers aan den disch,
 Wien 't huichlend spotten eigen is,
 Wier lastertaal mij snood onteerde,
 Was vreugd om 't onheil dat mij deerde.
 Hoelang zult Gij zulks zien, o God?
 Vergun mijn ziel een beter lot;
 Verlos haar, door uw sterke hand,
 Uit dezer leeuwen klauw en tand.

PAUZE 2.

9. Ik zal, in tegenwoordigheid
 Van 't groote volk, Uw Majesteit
 De erkenntnis van mijn hart bewijzen:
 'k Zal U voor aller oogen prijzen.
 Dat zij dan, die mij zonder reën
 Vervolgen, om mijn tegenheën
 Niet juichen, noch in hunnen waan
 Op mij hun schimpende oogen slaan.

10. Zij spreken nooit van vrede, neen!
Maar zij bedenken listigheên,
Ten val van hen die, stil van ziunen,
Den vrede, 't dierbaarst pand, beminnen.
Zij bassen me aan met open mond;
Hun schimptaal, die mijn ziel doorwondt,
Bespot mijn leed, zij zijn verheugd
Op 't zien van al mijn ongeneugt.
11. O HEER, Gij ziet het: zwijg niet stil;
Uw recht beslisse mijn geschil.
Ontwaak, treed toe tot mijn bescherming;
Mijn God, betoon mij uw ontferming;
Doe mij, o hoogste Majesteit,
Eens recht naar uw gerechtigheid,
En laat die wreeden dag aan dag
Niet juichen om mijn droef geklag.
12. Laat hen niet zeggen in het hart:
«Geluk mijn ziel, hij is benard!»
Men hoore nimmer uit hun monden:
«Wij hebben hem in 't eind verslonden.»
Wil hen veeleer met schand belân,
Om al den smaad mij aangedaan,
Opdat mijn trotsche weerp partij
Zich niet verheffe tegen mij.
13. Laat vromen, juichend te allen tijd,
Om mijn gerechtigheid verblijd,
Dien lust, dien ijver nooit bedwingen,
Maar zeggen onder 't vroolijk zingen:
«Verheerlijkt zij de hoogste God,
Hij schenkt zijn knecht een vreedzaam lot.»
Dan meldt mijn tong met diep ontzag
Uw recht, uw lof den ganschen dag.

PSALM 36.

1. Het trotsch gedrag des boozen doet: Mij spreken in
't beklemd gemoed: «Gods vrees is uit zijn oogen;»
Wijl hij zoolang zichzelven vleit, Tot God zijn
ongerechtigheid Niet langer kan gedooogen. Bedrog

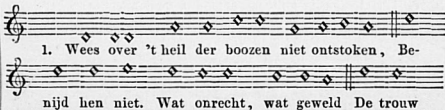

en onrecht spreekt zijn mond; 't Verstand laat na,
den waren grond Van 't weldoen optemerken: Des
nachts is 't kwaad zijn overleg; Hij stelt zich op
een boozen weg, En schuwt geen snoode werken.

2. Uw goedheid, HEER, is hemelhoog;
Uw waarheid tot den wolkenboog;
Uw recht is als Gods bergen;
Uw oordeel grondloos: Gij behoedt
En zegent mensch en beest, en doet
Uw hulp nooit vruchtloos vergen.
Hoegroot is uw goedgunstigheid!
Hoe zijn uw vleuglen uitgebreid!
Hier wordt de rust geschonken,
Hier 't vette van uw huis gesmaakt:
Een volle beek van wellust maakt
Hier elk in liefde dronken.

3. Bij u Heer is de levensbron;
Uw licht doet, klaarder dan de zon,
Ons 't heuglijk licht aanschouwen.
Wees die U kennen mild en goed,
En toon d' oprechten van gemoed
Uw recht, waar ze op vertrouwen.
Dat mij nooit trotsche voet vertrap,
Noch booze hand in ballingschap
Ellendig om doe zwerven.
Daar zijn de werkers van het kwaad
Gevallen in een jammerstaat,
Waar in zij hulploos sterven.

PSALM 37.

1. Wees over 't heil der boozen niet ontstoken, Be-
nijd hen niet. Wat onrecht, wat geweld De trouw

verdruk, zij blijft niet ongewroken. De trotsche
 ziet zijn weelde een perk gesteld, Valt af als
 't kruid, ternauwernood ontloken, Verdort als 't gras,
 door 's maaiers zeis geveld.

2. Stel op den HEER in alles uw betrouwen,
 Betracht uw plicht, bewoon het aardrijk, leer
 Uw welvaart op Gods trouw volstandig bouwen,
 Verlustig u met blijdschap in den HEER;
 Dan zal Hij u in liefde en gunst aanschouwen,
 U schenken wat uw hart van Hem begeer'.
3. Geen ijdele zorg doe u van 't heilspoor dwalen;
 Houd in uw weg het oog op God gericht;
 Vertrouw op Hem, en de uitkomst zal niet falen:
 Hij zal welhaast uw recht voor elks gezicht
 Doen dagen als de morgenzonnestralen,
 En blinken als het helder middaglicht.
4. Zwijg Gode, wacht op 't eind van 's HEEREN wegen,
 Wanneer gij hier der snooden voorspoed ziet;
 En hebben zij door list hun wensch verkregen,
 't Ontsteek uw drift noch baar u zielsverdriet:
 Misgun hun dan geen ingebeelden zegen;
 Laat af van toorn, en zoek de wrake niet.
5. God roeit hen uit die 's vromen rust verstoren;
 Maar wie den HEER verwachten met geduld,
 Zien 't aardrijk zich ten erfbezit beschoren.
 Verbeid den stond die beider lot vervalt,
 En tracht dan 't zaad der boozen optesporen,
 Waarvan gij plaats noch voetstap vinden zult.

PAUZE 1.

6. 't Zachtmoedig volk zal eens den vollen vrede
 Genieten, in de zoetste rust verblijd,
 En erven de aard. Hoe ook de booze en wreede
 Op de onschuld loer, de tanden kners van spijt,
 Hoe listig hij op haar zijn aanslag smede:
 De Heer belacht het wrokken van dien nijd.
7. Hij ziet zijn dag, den dag zijns oordeels, komen.
 Men trekt het zwaard, men spant den boog, en mikt

Op 't
 De
 In 't
 V
 8. God
 H
 Dan
 De
 Van
 V
 9. God
 T
 Al
 Z
 Hij
 H
 10. Ge
 G
 Go
 M
 Al
 Z
 11. D
 De
 De
 12. 't
 H
 O
 13. 't
 Z
 E
 14. V
 V
 C

Op 't zuchtend hart der onderdrukte vromen;
 Daar 's boozen raad hen wreed ter slachting schikt,
 In 't stout bestaan, in 't woeden niet te toomen,
 Voordat hem God verbijstert en verschrikt.

8. Gods wraak ontwaakt, en trekt de trotschen tegen:
 Hun eigen zwaard vergiet hun ziedend bloed;
 Dan breekt hun boog, dan vallen ze op hun wegen;
 Dan blijkt op 't klaarst, dat hier het weinig goed
 Van 's Heeren volk, rechtvaardiglijk verkregen,
 Veel beter is dan 's boozen overvloed.
9. Gods macht verbreekt den arm der goddeloozen,
 Terwijl zijn hand rechtvaardigen geleidt;
 Al treden ze op geen weg bezaaid met rozen,
 Zij wachten 't heil door God hun toegeleid:
 Hij kent hun tijd; zij zien, in spijt der boozen,
 Hun erfenis bewaard in eeuwigheid.
10. Geen druk beschaamt hun hoop in bange tijden;
 Geen hongersnood doet hen verlegen staan:
 Gods goedheid zal hen voeden en verblijden,
 Maar 's HEEREN toorn de boozen nederslaan.
 Als 't mestlam, dat men zag ten offer wijden,
 Zal met den rook het heilloos rot vergaan.

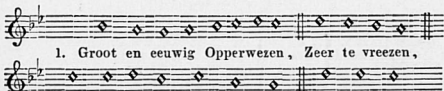
PAUZE 2.

11. De booze neemt, door hebzucht aangedreven,
 Met list ter leen, en legt de schuld niet af;
 De oprechte, vol ontferming, mild in 't geven,
 Bezit deze aard als 't erf dat God hem gaf:
 Dees smaakt in rust den zegen en het leven,
 De vloek vervolgt den ander tot in 't graf.
12. 't Alwijs bestier bevestigt 's vromen gangen,
 De hooge God keurt zijne wegen goed;
 Hij zorgt voor hem en waakt voor zijn belangen;
 Hij wordt geenszins om 't glibbren van zijn voet
 Of om zijn val verworpen, maar vervangen
 En ondersteund door God die hem behoedt.
13. 'k Ben jong geweest, en draag nu grijze haren,
 Maar zag nog nooit rechtvaardigen door nood
 Zóó zwaar gedrukt, alsof hen God liet varen,
 Noch ook hun zaad, al bedelde 't om brood.
 Hun mildheid schijnt te groeien met hun jaren;
 De zegen vloeit hun nakroost in den schoot.
14. Wijk af van 't kwaad, en sta met al uw krachten
 Het goede voor, in weldoen onvermoeid;
 Woon eeuwig hier, in late nageslachten;
 Want God, die 't recht, waardoor zijn heilrijk bloeit,
 Op 't hoogst bemint, bewaart hen die 't betrachten;
 Maar 't godloos zaad wordt door Hem uitgeroeid.

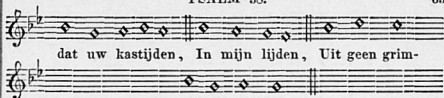
PAUZE 3.

15. Het aardrijk zij rechtvaardigen en vromen
 In erfbezit ter woon, eeuw in, eeuw uit.
 De oprechte doet een vloed van wijsheid stroomen,
 Daar hij den mond tot 's Hoogsten lof ontsluit.
 Wat menschenvrees zou ooit zijn tong betoomen?
 Zij spreekt naar 't hart, waar enkel recht uit spruit.
16. De wet zijns Gods is in zijn hart geschreven,
 Waardoor zijn gang van glibbren wordt bevrijd.
 De booswicht loert, door haat en spijt gedreven,
 Spant strik op strik, of wapent zich ten strijd,
 En staat, ontzind, rechtvaardigen naar 't leven,
 Naardien hij, trotsch, hun 's Heeren gunst benijdt.
17. God laat hen nooit in 's haters wreed vermogen.
 Wie hen verdoemt, de HEER verdoemt hen niet.
 Wacht op den HEER, en houdt zijn weg voor oogen;
 Hij zal gewis in 't wettig erfgebied
 Van 't aardrijk u op 't zegenrijkst verhoogen,
 Terwijl gij 't eind der godeloozen ziet.
18. Ik heb het lot eens dwinglands waargenomen:
 Hij breidde zich verbazend uit in 't rond,
 Gelijk een boom die, tot zijn kracht gekomen,
 Op 't weligst groent, geplant in eigen grond;
 Maar 'k zocht welhaast vergeefs die plaag der vromen:
 Hij was niet meer, hoe vast hij eertijds stond.
19. Let toch en zie op vromen en oprechten;
 Want, wat men denk van de uitkomst hunner paân,
 God kroont met vree het einde zijner knechten;
 Maar durft men stout des Heeren wet versmaân,
 Dan zal Gods wraak den berg van hoogmoed slechten,
 En 't boos geslacht ten grond toe doen vergaan.
20. Het heillot, dat rechtvaardigen verkregen,
 Vloeit af van God, hun sterkte als de angst hen knelt.
 Hij laat in tijd van nood hen niet verlegen.
 Des HEEREN hulp bevrijdt hen voor 't geweld
 Van 't godloos rot: Hij komt hem gunstig tegen,
 Die op zijn macht een vast vertrouwen stelt.

PSALM 38.

1. Groot en eeuwig Opperwezen, Zeer te vreezen,
 Straf mij in uw gramschap niet: Toon mij toch,

migheid geschiedt.

2. Want uw pijlen doen mij dragen
     Bittre plagen;
     Zij doorgrieven vleesch en been.
   'k Voel uw hand, in de ongelukken
     Die mij drukken,
     Neergedaald op al mijn leên.
3. Door uw gramschap, fel ontstoken,
     Is verbroken
     Al mijn vleesch en lichaamskracht:
   Rust noch vrede wordt gevonden,
     Om mijn zonden,
     In mijn beendren, dag of nacht.
4. Want mijn hoofd is als bedolven
     In de golven
     Van mijn ongerechtigheên;
   Zulk een last van zonde en plagen,
     Niet te dragen,
     Drukt mijn schouders naar beneên.
5. 'k Voel door stinkende etterzweren
     Mij verteren;
     Walglyk zijn zij voor het oog:
   Mijne dwaasheid deed die builen
     Dus vervuilen,
     Daar ze mij tot kwaad bewoog.

PAUZE 1.

6. 'k Ben, door uwe wet te schenden,
     Krom van lenden,
     Vol van druk, benauwd van hart;
   Zeer gebogen en verslagen,
     Moe van klagen,
     Ga ik al den dag in 't zwart.
7. Mijn ontstoken ingewanden
     Doen mij branden,
     En voor elk verachtlijk zijn;
   'k Voel mij van de smart doorsneden;
     In mijn leden
     Is niets heel, of vrij van pijn.
8. Uitgeteerd door al mijn klachten
     Zijn mijn krachten,
     Zeer verbrijzeld en vergaan;
   'k Brul van bittre zielesmarte,

PSALM 38.

Want mijn harte
Is verzwakt door al uw slaan.

9. Maar wat klaag ik, Heer der heeren?
Mijn begeeren
Is voor U, in al mijn leed,
Met mijn zuchten en mijn zorgen,
Niet verborgen,
Daar Gij alles ziet en weet.
10. 't Hart schokt in mij heen en weder,
Op en neder;
't Lichaam valt mij krachtloos neer;
De oogen, bijna blind gekreten,
Uitgebeten,
Zien het daglicht nauwlijks meer.
11. Die voorheen mij teer beminden,
En mijn vrienden
Wijken, angstig voor mijn plaag.
Nabestaanden gaan terzijden,
Wegens 't lijden
En de ellenden die ik draag.

PAUZE 2.

12. Zij, die mijnen dood bejagen,
Leggen lagen,
Dreigen mij den laatsten slag;
Spreken, hoe mij best te krenken,
En bedenken
Mijn verderf den ganschen dag.
13. Maar ik ben, in de ongelukken
Die mij drukken,
Als een doove die niet hoort,
En uit wiens verstomde lippen
Niet kan glippen
't Flauwst geluid van eenig woord.
14. Ja ik ben als een wiens ooren
Niet meer hooren,
Wat men zegge, kwaad of goed;
Wien de tegenreën ontbreken,
Om te spreken,
En die daarom zwijgen moet.
15. Want, o trouw en eeuwig Wezen,
In mijn vreezen
Staat mijn hoop op U alleen:
Gij, mijn God, zult in ellenden
Bijstand zenden.
En verhooren mijn gebeên.
16. 'k Zei: Laat nooit mijn bitter lijden
Hen verblijden

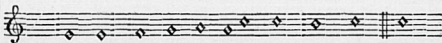

In hun trotschen euvelmoed;
 Wijl die boozen juichen zouden,
 Als ze aanschouwden
 't Wanklen van mijn zwakken voet.

PAUZE 3.

17. Want, o Heer, ik ben aan 't zinken,
 En tot hinken
 Ieder oogenblik gereed.
 'k Heb mijn smart en onvermogen
 Steeds voor oogen,
 Bij 't vooruitzicht van mijn leed.
18. 'k Wil mijn misdaan, die U tergen,
 Niet verbergen;
 Ik bedek voor U die niet.
 'k Ben vanwege al mijn zonden,
 Die mij wonden,
 Vol van kommer en verdriet.
19. Maar mijn vijand zie ik leven,
 Hoog verheven,
 Machtig, vrij van smart en nood;
 Die, om valsche reën verbolgen,
 Mij vervolgen,
 Nemen toe en worden groot.
20. Zij, die kwaad voor goed vergelden
 Lastren, schelden
 En vervolgen mij gestaag:
 Ja ze zijn op mij gebeten,
 Want zij weten
 Dat ik naar het goede jaag.
21. Zie mij, HEER wien elk moet duchten
 Tot U vluchten;
 O mijn God, verlaat mij niet;
 Blijf niet, wegens mijn gebreken,
 Ver geweken;
 Toon dat Gij mijn rampen ziet.
22. Heer, ik voel mijn krachten wijken
 En bezwijken;
 Haast U tot mijn hulp, en red,
 Red mij, Schutsheer, God der goden,
 Troost in nooden,
 Groote Hoorder van 't gebed.

PSALM 39.

1. Ik zei: Nu zal ik letten op mijn paan, Om

met mijn tong niet te overtreên; Ik zal geen woord
 uit mijnen mond doen gaan, Maar breidlen dien
 in tegenheên; Terwijl hij, die mij booslijk tegen-
 streeft, Nog daaglijks mij voor oogen zweeft.

2. Ik was verstomd, ik sprak van 't goede niet,
 Maar dit verzwaarde mijne smart;
 Mijn geest werd heet in 't binnenst door verdriet;
 Een vuur ontstak mijn peinzend hart,
 Dat, ondanks mijn besluiten, in mijn leed,
 Mijn tong op 't laatst dus spreken deed:
3. «O HEER, ontdek mijn levenscind aan mij:
 «Mijn dagen zijn bij U geteld;
 «Ai leer mij hoe vergankelijk ik zij;
 «Een handbreed is mijn tijd gesteld;
 «Ja die is niets; want schoon de mensch zich vleit,
 «De sterkste is enkel ijdelheid.
4. «Gaat niet de mensch als in een beeld daarheen,
 «Gelijk een schaduw die verdwijnt?
 «Men woelt vergeefs; men brengt met zorg bijéén
 «Alwat op aard begeerlijk schijnt:
 «En niemand is verzekerd, wie eens al
 «Die goedren naar zich nemen zal.»

PAUZE.

5. Nu dan o Heer, wat is 't dat ik verwacht?
 Mijn hope staat op U alleen;
 Verlos mij, door uw onweerstaanbre kracht,
 Van al mijn ongerechtigheên,
 En stel mij niet, getrouwe Toeveriaat,
 Den dwazen stervling tot een smaad.
6. Ik ben verstomd, en zal mijn mond voortaan
 Niet opendoen, wijl Gij het deedt.
 Neem uwe plaag van mij; houd op van slaan,
 En maak een einde van mijn leed:
 Mijn kracht bezwijkt, omdat mij uwe hand
 Zoo fel bestrijdt van alle kant.
7. Wanneer uw straf op eenen stervling stort,
 Omdat hij uwe wet vergeet,

Verdwijnt zijn glans, zijn kracht vergaat in 't kort,
 Gelijk de schoonheid van een kleed,
 Waarover zich alom de mot verspreidt:
 Gewis, de mensch is ijdelheid.

8. Hoor mijn gebed, mijn bang geroep, o HEER,
 Daar 'k schreiend U mijn leed vertoon,
 Ik, die bij U als vreemdeling verkeer,
 En hier gelijk mijn vaders woon.
 Ai wend uw hand en plagen van mij af;
 Verkwik mij, eer ik daal in 't graf.

PSALM 40.

1. 'k Heb lang den HEER in mijnen druk verwacht,
 En Hij heeft zich tot mij geneigd; Ik riep, door
 nood op nood bedreigd: Hij gaf gehoor aan mijne
 jammerklacht. Mij, in den kuil verzonken, Mij heeft
 Hij hulp geschonken, Gevoerd uit moddrig slijk,
 Mij op een rots gezet, Daar ik met vasten tred
 Die jammerkolk ontwijk.

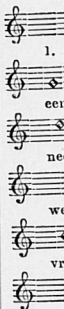
2. Hij geeft me op nieuw een danklied tot zijn eer,
 Een lofzang: velen zullen 't zien,
 En God eerbiedig hulde biën,
 Hem vreezen, en vertrouwen op den HEER.
 Wel hem die 't Opperwezen
 Dus kinderlijk mag vreezen,
 Op Hem vertrouwen stelt,
 En in gevaar geen kracht
 Van ijde trotschaards wacht,
 Van leugen of geweld.

3. Mijn God, Gij hebt uw wondren groot gemaakt;
 Wie is 't die 't onbepaald getal
 Van uw gedachten melden zal?
 Wat geest zoo vlug, wat tong zoo welbespraakt?
 Geen slachtvee, geen altaren,
 Vol spijs ten offer, waren
 Het voorwerp van uw lust;
 Gij hebt mij, naar uw woord,
 Mijn ooren doorgeboord,
 En 't lichaam toegerust.

4. Brandofferen noch offer voor de schuld
 Voldeden aan uw eisch noch eer;
 Toen zeide ik: Zie, ik kom o Heer;
 De rol des boeks is met mijn naam vervuld.
 Mijn ziel, U opgedragen,
 Wil U alleen behagen:
 Mijn liefde en ijver brandt;
 Ik draag uw heilige wet,
 Die Gij den stervling zet,
 In 't binnenst ingewand.

PAUZE.

5. Uw heilleer wordt door mij alom verbreid;
 'k Bedwing mijn tong en lippen niet:
 Gij weet het HEER, die alles ziet.
 Mijn hart verbergt nooit uw gerechtigheid:
 Uw waarheid doe ik hooren;
 Uw heil, den mensch beschoren,
 Vloeit daaglijks uit mijn mond;
 Uw gunst, uw trouw, uw woord
 En godsgeheimen hoort
 Uw talrijk volk in 't rond.
6. Ge onthoudt, o HEER, dan uw barmhartigheên
 Mij nooit in knellend zielsgevaar;
 Dat mij uw gunst en trouw bewaar,
 Daar ik door ramp op ramp mij vind bestreên.
 Ik voel mij aangegrepen
 Door zonden, fel benepen,
 Een heir niet te overzien,
 Die ik veel minder dan
 Mijn hoofdhaar tellen kan;
 Zij doen mijn krachten vliên.
7. 't Behaag U mij te redden uit den nood;
 O HEER, bied vaardig onderstand,
 En overstort met schaamte en schand
 Hen die mijn ziel vervolgen tot den dood;
 Laat ze, achterwaarts gedreven,
 Met schande in 't vluchten sneven,
 Wier lust is in mijn kwaad;
 Verwoesting zij het loon
 Voor al den schimp en hoon
 Van hem die mij versmaadt.

8. Verheug het volk, verblijd hen allen, HEER,
 Die naar U zoeken te elken stond;
 Leg steeds uw' vrienden in den mond:
 «Den grooten God zij eeuwig lof en eer.»
 Schoon 'k arm ben en ellendig,
 Denkt God aan mij bestendig:
 Gij zijt mijn hulp, mijn kracht,
 Mijn Redder: o mijn God,
 Bestierder van mijn lot,
 Vertoef niet, hoor mijn klacht.

PSALM 41.

1. Welzalig hij die zich verstandig draagt Bij
 een ellendig mensch: De HEER zal hem, wan-
 neer hij treurt en klaagt, Bevrijden naar zijn
 wensch, Behoeden en doen leven hier op aard In
 vree en zaligheid, Nooit van zijn God verlaten,
 maar bewaard Voor 's vijands boos beleid.

2. De HEER zal hem, op 't ziekbed neergestort,
 Versterken door zijn kracht;
 Gij maakt, dat zelfs zijn gansche leger wordt
 Veranderd door uw macht.
 Ik heb tot God geroepen om genâ;
 'k Zei in mijn angst en leed:
 Genees mij HEER. die bij U schuldig sta
 En tegen U misdeed.
3. In plaats van troost vervolgt mij 's vijands blaam;
 Zij zeggen tot elkaar:
 «Waar blijft zijn dood? wanneer vergaat zijn naam?»
 Komt iemand van die schaar
 Om mij te zien, dan spreekt hij valsch, en smeedt
 Mij kwaad, zooveel hij kan;
 Als hij terug van mij naarbuiten treedt,
 Spreekt hij er andren van.

PAUZE.

4. Zij momplen saam, vervuld met bittren haat;
 Van raadslaan nimmer moe,
 Bedenken zij een goddeloos verraad;
 Men zegt: «Gods geeselroe
 «Trest hem gewis; een schendaad kleeft hem aan;
 Hij ligt voor eeuwig neer;
 Nu zult gij hem niet weder op zien staan,
 Hersteld gelijk weleer.»
5. Zelfs hij op wien ik voormaals heb vertrouwd,
 Mijn vreë- en dischgenoot,
 Verhief zijn hiel en sloeg mij fier en stout,
 Terwijl hij at mijn brood.
 Maar Gij o HEER, schiet tot mijn hulpe toe,
 Bewijs genâ, en red
 En richt mij op; dat ik vergelding doe
 En de ontrouw palen zett'.
6. Ik ken uw gunst, ik ken uw trouw hieraan,
 Dat zich mijn vijand niet
 Beroemen zal, noch ik tegrondegaan;
 Wijn Gij mij bijstand biedt,
 Mij onderhoudt in mijn oprechtheid,
 En voor uw aangezicht,
 Met teedre zorg en trouwe hulp, geleidt
 Naar 't eeuwig zalig licht.
7. Looft Isrels God, roept door alle eeuwigheên
 Des HEEREN grootheid uit:
 Dat elk met mij zijn lofzang en gebeden
 Met amen, amen, sluit'.

PSALM 42.

1. 't Hijgend hert, de jacht ontkomen, Schreeuwt
 niet sterker naar 't genot Van de frissche water-
 stroomen, Dan mijn ziel verlangt naar God. Ja
 mijn ziel dorst naar den Heer: God des levens,

2. 'k Heb mijn tranen onder 't klagen
Tot mijn spijsdag en nacht,
Daar mij spotters durven vragen:
«Waar is God, dien gij verwacht?»
Mijn benauwde ziel versmelt,
Als zij zich voor oogen stelt,
Hoe ik, onder stem en snaren,
Feesthield met Gods blijde scharen.
3. O mijn ziel, wat buigt ge u neder?
Waartoe zijt ge in mij ontrust?
Voed het oud vertrouwen weder,
Zoek in 's Hoogsten lof uw lust;
Want Gods goedheid zal uw druk
Eens verwisslen in geluk.
Hoop op God, sla 't oog naarboven,
Want ik zal zijn naam nog loven.
4. 'k Denk aan U o God, in 't klagen,
Uit de landstreek der Jordaan;
Van mijn leed doe 'k Hermon wagen;
'k Roep van 't klein geberg U aan.
'k Zucht, daar kolk en afgrond loeit,
Daar 't gedruisch der waatren groeit,
Daar uw golven, daar uw baren
Mijn benauwde ziel vervaren.

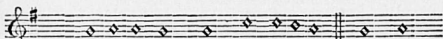
PAUZE.

5. Maar de HEER zal uitkomst geven,
Hij die 's daags zijn gunst gebiedt
'k Zal in dit vertrouwen leven,
En dat melden in mijn lied.
'k Zal zijn lof, zelfs in den nacht,
Zingen, daar ik Hem verwacht,
En mijn hart, wat mij moog treffen,
Tot den God mijns levens heffen.
6. 'k Zal tot God, mijn steenrots, spreken:
«Waarom, Heer, vergeet Ge mij?
«'k Ga in 't zwart, door rouw bezwaken,
«Om mijns vijands dwinglandij,
«Die mij hoont, mij 't hart doorboort,
«Dat gestaag dees lastring hoort:
«Waar is God, op wien gij bouwdet,
«En aan wien ge uw zaak vertrouwdet?»

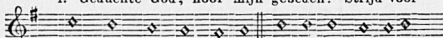
PSALM 43.

7. O mijn ziel, wat buigt ge u neder?
 Waartoe zijt ge in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder,
 Zoek in 's Hoogsten lof uw lust:
 Menigwerf heeft Hij uw druk
 Doen veranderen in geluk.
 Hoop op Hem, sla 't oog naarboven;
 Ik zal God, mijn God, nog loven.

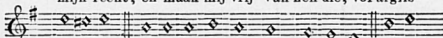
PSALM 43.

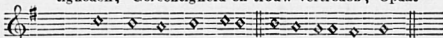
1. Geduchte God, hoor mijn gebeden: Strijd voor

mijn recht, en maak mij vrij Van hen die, vol arglis-

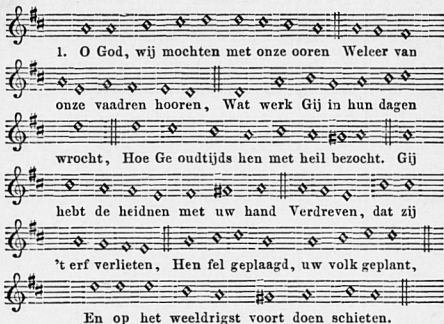
tigheden, Gerechtigheid en trouw vertreden; Opdat

mijn ziel uw naam belij, En U geheiligt zij.

2. Mijn God, ik steun op uw vermogen,
 Gij zijt de sterkte van mijn hart;
 Waarom verstoot Gij me uit uw oogen?
 Waarom ga ik, terneergebogen,
 Door 's vijands wreed geweld benard,
 Gestaag in 't aaklig zwart?
3. Zend, Heer, uw licht en waarheid neder,
 En breng mij, door dien glans geleid,
 Tot uw gewijde tente weder;
 Dan klimt mijn bange ziel gereeder
 Ten berge van uw heiligheid,
 Waar mij uw gunst verbeidt.
4. Dan ga ik op tot Gods altaren,
 Tot God, mijn God, de bron van vreugd;
 Dan zal ik juichend stem en snaren
 Ten roem van zijne goedheid paren,
 Die, na kortstondige ongeneugt,
 Mij eindeloos verheugt.
5. Mijn ziel, hoe treurt ge dus verslagen?
 Wat zijt ge onrustig in uw lot?
 Berust in 's Heeren welbehagen:
 Hij doet welhaast uw heilzon dagen.
 Uw hoop herleef, naar zijn gebod:
 Mijn redder is mijn God.

PSALM 44.

1. O God, wij mochten met onze ooren Weleer van
 onze vaadren hooren, Wat werk Gij in hun dagen
 wrocht, Hoe Ge oudtijds hen met heil bezocht. Gij
 hebt de heidnen met uw hand Verdreven, dat zij
 't erf verlieten, Hen fel geplaagd, uw volk geplant,
 En op het weeldrigst voort doen schieten.

2. Hun zwaard deed hen dit land niet erven,
 Hun arm deed hen geen heil verwerven,
 Maar uwe rechterhand, uw macht
 Heeft hun dien voorspoed toegebracht;
 De glans van 't Godlijk aangezicht
 Heeft hen de zege weg doen dragen;
 Want Gij omscheent hen met het licht
 Van uw genadig welbehagen.
3. Gij zelf o God, die uit uw woning
 Ons hulp verleendet, zijt mijn Koning:
 Verlos ons van 't gedreigde kwaad;
 Gebied het heil voor Jakobs zaad.
 Gij doet ons onze weerp partij
 Met hoornen stooten in de lenden;
 In uwen naam vertreden wij
 Wie tegen ons de wapens wenden.
4. Stap ik vol moed ten ooreloge,
 'k Vertrouw niet op mijnen stalen boge:
 Ik weet, dat in den heeten strijd
 Mij zwaard noch dapperheid bevrijdt.
 Maar Gij verlost den veegen staat
 Van 's vijands macht, waarvoor wij duchten:
 Ook doet uw hand alwie ons haat
 Met schande en schaamte henenvluchten.

PAUZE 1.

5. 't Is God dien we onzen Redder noemen,
In wien we ons al den dag beroemen.
De lof uws naams, alom verbreid,
Verheffen wij in eeuwigheid.
Maar nu verstoot Gij ons, o Heer,
Wij zien ons hoofd met schand bedekken,
Dewijl gij met ons heir niet meer
Ter hulp, als eertijds, uit wilt trekken.
6. Gij doet ons bevend rugwaarts wijken,
En steeds voor de overmacht bezwijken
Van haatren, die ons goed en bloed
Vast rooven in hun euvelmoed.
Gelijk de schapen die men slacht,
Hebt Ge ons aan hen tot spijs gegeven;
Ons onder 't heidendom gebracht,
Waar wij verstrooid, vol kommer, leven.
7. Het volk, dat Gij hebt uitverkoren,
Verkoopt Ge aan die uw erfdeel storen,
Voor geen waardij, hoe min men bied';
En hunnen prijs verhoogt Gij niet.
Gij stelt ons tot een bittren smaad
Voor schampre bureu die ons hoonen:
De spot en schimp straalt van 't gelaat
Der volken die rondom ons wonen.
8. Gij doet ons tot een spreekwoord strekken
Den heidnen waar Ge ons heen doet trekken,
En 't volk dat ons te snood berooft
Schudt over ons afkeerig 't hoofd.
Mijn schande stelt men valsch in 't licht,
Ze is nimmer uit mijn oog geweken:
De schaamte dekt mijn aangezicht,
Zoodat ik 't hoofd niet op durf steken.
9. De stem des hooners moet ik hooren,
Zijn lastertaal klinkt mij in de ooren;
De booze vijand koelt zijn moed,
En dorst wraakgierig naar ons bloed.
Wij hebben echter in die smart,
Schoon wij dit alles ondervonden,
U niet vergeten in ons hart,
Noch trouwloos uw verbond geschonden.

PAUZE 2.

10. Ons hart heeft zich van U in nooden
Niet afgekeerd tot valsche goden,
En onze gang week niet van 't pad,
Dat Gij ons voorgeschreven hadt:
Al hebt Ge ons in uw toornegloed
Verpletterd in een plaats der draken,

En ons verdrukt en bang gemoed
De doodsvalleien doen genaken.

11. Ja hadden we, in dien druk gezeten,
Den naam van onzen God vergeten,
De handen in verlegenheid
Tot vreemde goden uitgebreid:
Zou God, naar zijn onkreukbaar recht,
Die euveldaad niet onderzoeken?
Alwat in 't hart wordt overlegd
Kent Hij, tot in de diepste hoeken.
12. Maar wij, om Uwentwil verdreven,
Verliezen al den dag het leven;
Wij worden slechts van hen geacht
Als schapen voor het mes gebracht.
Waak op o Heer: waarom toch zoudt
Gij slapen, en de smart vergrooten?
Ontwaak, toon dat Ge ons nog aanschouwt,
En ons niet eeuwig wilt verstooten.
13. Waarom, daar wij uw bijstand vergen,
Zoudt Gij uw aangezicht verbergen?
Waarom vergeten onze ellend
En onderdrukking zonder end?
Want onze ziel die nauwlijks leeft,
Is treurig in het stof gebogen;
Daar onze buik aan de aarde kleeft,
Bezwijken wij in onvermogen.
14. Sta op o God, toon medelijden,
Laat ons uw arm van nood bevrijden:
Verlos ons uit den angst, o Heer,
Zoo krijgt uw goedheid eeuwig de eer.

PSALM 45.

1. Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen, Zal
't schoonste lied van eenen Koning zingen; Terwijl
de Geest mijn gladde tonge drijft, Is ze als de pen
van een die vaardig schrijft. Beminlijk Vorst, uw

2. Gord, gord, o Held, uw zwaard aan uwe zijde,
 Uw blinkend zwaard, zoo scherp gewet ten strijde;
 Vertoon uw glans, vertoon uw majesteit;
 Rijd zegerijk in uwe heerlijkheid
 Op 't zuivre woord der waarheid, rijd voorspoedig,
 En heersch alom rechtvaardig en zachtmoedig;
 Uw rechterhand zal 't Godlijk rijk behoên,
 En in den krijg geduchte daden doen.
3. Uw pijlen, fel van uwen boog gedreven,
 Zijn scherp, en doen geheele volken beven,
 Zij vellen neer wat uw vermogen tart,
 En dringen diep in 's vijands wreevlig hart.
 Gij zult, o God, in eeuwigheid bekleeden
 Den vasten troon van uw gerechtigheiden:
 De rijksstaf, dien uw hooge Majesteit
 In 't Godsrijk zwaait, heerscht met rechtmatigheid.
4. O God, uw God heeft mild U overgoten
 Met vreugdezelf, meer dan uw meegerooten,
 Omdat uw ziel de goddeloosheid haat,
 En 't recht bemint. Uw vorstlijk rijksgewaad,
 U toegevoerd uit elpenbeenen hoven,
 Vol eedlen geur, doet elk uw hoogheid loven;
 Hoe riekt de mirre en kassie wijd en zijd,
 En de aloë, wier geur uw ziel verblijdt.

PAUZE.

5. Men ziet U blij, in statelijke reien,
 Door dochtren zelfs van koningen geleien;
 De Koningin staat aan uw rechterhand,
 In 't fijnste goud van Ofirs mijnrijk land.
 O Dochter, hoor en zie, en neig uw ooren;
 Verlaat, vergeet wat ooit u kon bekoren;
 Uws vaders huis, uw volk, en wat voorheen
 U dierbaar en beminnenswaardig scheen.
6. Dan zal de Vorst van al uw schoon getuigen;
 Hij is uw Heer, dies moet ge u voor Hem buigen.
 'k Zie Tyrus dan, die rijke wereldstad,
 U hulde doen en offren schat op schat.

De Koningstelt, die Hij zijn Bruid wil noemen,
Is meest om haar inwendig schoon te roemen,
't Borduursel is, naar vorstelijke staat,
Van louter goud gewerkt in 't praalgewaad.

7. Straks leidt men haar in staatsie uit haar woning,
In kleeding rijkgestikt, tot haren Koning:
Zoo treedt zij voort met al den maagdenstoet
Die haar verzelt, U vroolijk tegemoet.
Zij zullen blij, geleid met lofgezangen,
De vreugde voën, die afstraalt van haar wangen,
Tot zij, daar elk gewaagt van haren lof,
Ter bruiloft treën in 't koninklijke hof.
8. In plaats van uw doorluchte en vrome vaadren
Zult Gij eerlang uw zonen zien vergaadren,
En stellen hen door uw geduchte hand,
Al 't aardrijk door, in vorstelijke stand.
Ik zal uw naam bij elk geslacht doen kennen,
Van kind tot kind zal 't zich aan U gewennen:
Zoo rolt uw lof op 't ruime wereldrond
In eeuwigheid uit aller volkren mond.

PSALM 46.

1. God is een toevlucht voor de zijnen, Hun sterkte, als
zij door droefheid kwijnen; Zij werden steeds zijn
hulp gewaar In zielsbenauwdheid, in gevaar: Dies
zal geen vrees ons doen bezwijken, Schoon de aard uit
hare plaats mocht wijken, Schoon 't hoogst gebergt
uit zijne stee Verzet wierd in het hart der zee.

2. Laat vrij het schuimend zeenat bruisen,
De ontroerde waatren hevig ruischen,
De golven mogen door haar woën
Het berggevaarte daavren doen:

De stad, het heiligdom, de woning
Van God, den allerhoogsten Koning,
Wordt in haar muren te allen tijd
Door beekjes der rivier verblijd.

3. Geen onheil zal de stad verstoren
Waar God 'zijn woning heeft verkoren;
God zal haar redden uit den nood,
Bij 't dagen van het morgenrood.
Men zag de heidnen kwaad beramen,
De koninkrijken spanden samen:
Maar God verhief zijn stem, en de aard
Versmolt, voor 's Hoogsten toorn vervaard.

PAUZE.

4. De HEER, de God der legerscharen,
Is met ons, hoedt ons in gevaren;
De Heer, de God van Jakobs zaad,
Is ons een burg, een toeverlaat.
Komt, wilt op 's HEEREN daden merken,
Aanschouwt des Hoogsten groote werken.
Zijn macht, die nooit te stuiten is,
Maakt de aarde tot een wildernis.
5. God stilt alom het oorelogē;
Zijn arm verbreekt de taaie bogen,
Doet spies en speer aan stukken slaan,
En wagens door het vuur vergaan
«Laat af! — dus spreekt de Heer der Heeren —
«Weet, ik ben God, elk moet mij eeren;
«Het heidendom, ja 't gansch heelal
«Verhooge mij met lofgeschal.»
6. De HEER, de God der legerscharen,
Is met ons, hoedt ons in gevaren;
De Heer, de God van Jakobs zaad,
Is ons een burg, een toeverlaat.

PSALM 47.

1. Juicht o volken, juicht; Handklapt, en betuigt
Onzen God uw vreugd; Weest tezaam verheugd.
Zingt des Hoogsten eer; Buigt u voor Hem neer.

Alles ducht zijn kracht, Alles vreest zijn macht:
 Zijne Majesteit Maakt haar heerlijkheid, Over
 't rond der aard, Wijd en zijd vermaard.

2. Naar Gods wijs bestel,
 Op Gods hoog bevel,
 Slaan wij, door zijn hand,
 Volken aan den band,
 Die door ons verneerd,
 Door ons overheerd,
 Strekken tot een blijk
 Hoe Hij, liefderijk,
 Aan zijn woord gedenkt,
 De erfenis ons schenkt,
 Jakobs heerlijkheid,
 Aan hem toegezeid.

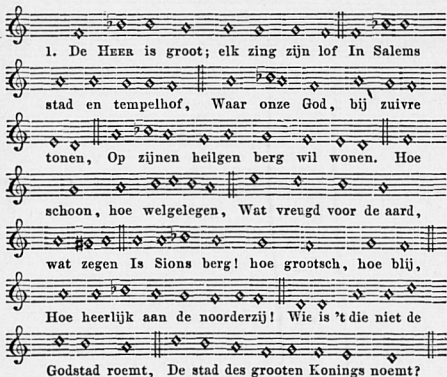
3. God vaart voor het oog
 Met gejuich omhoog;
 't Schel bazuïngeluid
 Galmt Gods glorie uit.
 Heft den lofzang aan,
 Zingt zijn wonderdaan;
 Zingt de schoonste stof;
 Zingt des Konings lof,
 Met een zuivren galm,
 Met een blijden psalm:
 Hij, de Vorst der aard,
 Is die hulde waard.

4. Zingt des Hoogsten eer,
 Opdat ieder leer,
 Hoe Hij heerscht alom
 Over 't heidendom,
 Hoe Hij van zijn troon
 Geeft zijn rijksgeboën,
 Waar het al voor bukt.
 Eedlen, gansch verrukt
 Nu hun 't Godlijk licht
 Straalt in 't aangezicht,
 Deelen in ons lot,
 Eeren Abrams God.

5. De eersten van den staat,
 Die den onderzaat,
 Naar Gods wijze wet,
 Zijn ten schild gezet,

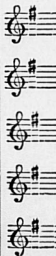
Eeren 's Hoogsten macht:
God munt uit in kracht.

PSALM 48.

1. De HEER is groot; elk zing zijn lof In Salems
stad en tempelhof, Waar onze God, bij zuivre
tonen, Op zijnen heiligen berg wil wonen. Hoe
schoon, hoe welgelegen, Wat vreugd voor de aard,
wat zegen Is Sions berg! hoe grootsch, hoe blij,
Hoe heerlijk aan de noorderzij! Wie is 't die niet de
Godstad roemt, De stad des grooten Konings noemt?

2. In haar paleizen vestigt God
Zijn troon, wordt daar erkend een slot
En hoog vertrek voor 't volk te wezen:
Geen vorsten heeft men daar te vreezen.
Pas hadden zij, verbonden,
Den tocht zich onderwonden;
Pas hadden zij de stad in 't oog,
Of hun verwondring steeg zóó hoog,
Dat Sion slechts van ver te zien
Hen straks van schrik terug deed vliên.
3. Daar greep hen beving aan, vervaard,
Vol smart, gelijk een vrouw die baart.
Zoo doet Ge een oostewind de kielen
Van Tarsis' vloot in zee vernielen.
Wij zagen 't geen onze ooren
Voorheen slechts mochten hooren,
In deze stad, den troon der eer
Van God, der legerscharen HAER:

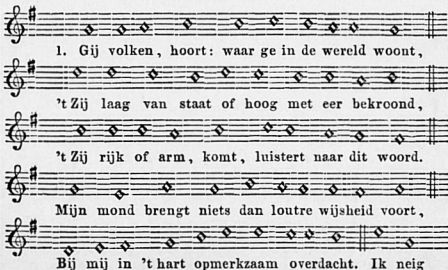

Hij zal, door macht en kloeke daan,
In eeuwigheid haar vast doen staan.

PAUZE.

4. Wij, o verheven Majesteit,
Gedenken uw weldadigheid,
In 't midden van uw heilige woning.
Gelijk uw naam is, groote Koning,
Bij ons terecht geprezen,
Zoo is uw roem gerezen,
En bij de volken zeer vermaard,
Tot aan het uiterst eind der aard;
Uw rechterhand, die 't kwaad niet dult,
Is met gerechtigheid vervuld.
5. Dat Sions berg weergalm van vreugd;
Laat Juda's dochters zijn verheugd,
Wijl Gij haar vijand sloegt in 't strijden.
Gaaf Sion rond aan alle zijden;
Telt al de vestingwerken
En torens die 't versterken;
Ja, ziet, met een oplettend oog,
Paleizen steigren hemelhoog,
En stout verduren al 't geweld,
Opdat gij 't aan uw kroost vertelt.
6. Want deze God is onze God;
Hij is ons deel, ons zalig lot,
Door tijd noch eeuwigheid te scheiden:
Ter dood toe zal Hij ons geleiden.

PSALM 49.

1. Gij volken, hoort: waar ge in de wereld woont,
't Zij laag van staat of hoog met eer bekroond,
't Zij rijk of arm, komt, luistert naar dit woord.
Mijn mond brengt niets dan loutre wijsheid voort,
Bij mij in 't hart opmerkzaam overdacht. Ik neig

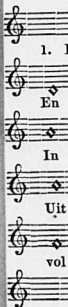
2. Wat zou mij toch doen vreezen in een tijd,
 Waarin het kwaad, het onrecht mij bestrijdt,
 Als ik omringd, benauwd ben door 't geweld,
 Dat in mijn val zijn hoogst genoegen stelt?
 Wat hem betreft die op zijn schat vertrouwt,
 En al zijn roem op grooten rijkdom bouwt:
 Zijn schat behoudt zijn' broeder niet in 't leven,
 Hij kan daarvoor aan God geen losgeld geven.
3. Hij kan dien prijs der ziele, dat rantsoen
 Aan God in tijd noch eeuwigheid voldoen;
 Hij wenscht vergeefs hier altoos 't licht te zien,
 En door zijn schat het naar verderf te ontvliën.
 Hij ziet elk uur der wijzen levensend;
 Der dwazen dood blijft hem niet onbekend:
 Hij ziet dat hun in 't sterven niets kan baten,
 Maar dat zij 't al aan andren overlaten.
4. Al zegt zijn hart: «Mijn huis zal eeuwig staan,
 «Van kind tot kind gedurig overgaan;»
 Al heeft hij 't land, waarop zijn trotschheid roemt,*
 Zijn grootschheid bouwt, naar zijnen naam genoemd:
 't Is alles wind waar zich zijn hart mee streelt;
 De mensch, hoe mild door 't aardsch geluk bedeed,
 Hoe hoog in eer, in macht en staat verheven,
 Vergaat als 't vee, en derft in 't eind het leven.

PAUZE.

5. Hoewel zijn weg niets is dan ijdelheid,
 En hij zichzelf door dwazen hoogmoed vleit,
 Stapt echter 't kroost, dat in der ouden woord
 Behagen schept, op 't zelfde doolpad voort:
 De dood maait ook dier kindren leven af;
 Zij volgen hen, als schapen, naar het graf;
 En in den dag, den grooten dag des Heeren,
 Zal over hen de oprechte triomfeeren.
6. Men denkt niet meer aan hun voorleden staat,
 Wyl al hun glans met hen in 't graf vergaat;
 Maar na den dood is 't leven mij bereid;
 God neemt mij op in zijne heerlijkheid.

Vre
Wie
Want
Zijn r

7. Sc
En
Hij
Ver
Gij
Zoo
Dan
Een v

2.
V
D
3.

'k
Da

Vreest hem dan niet die groote schatten heeft,
 Wiens machtig huis in eer en aanzien leeft;
 Want hij zal niets in 't sterven met zich dragen:
 Zijn naam, zijn roem, 't ligt al terneergeslagen.

7. Schoon hij zich op deze aard in wellust baadt,
 En ieder roemt zijn weelde en overdaad,
 Hij daalt nochtans, gelijk zijn gansch geslacht,
 Vervreemd van God, in 's afgronds donkren nacht.
 Gij dan o mensch, hoe waard, hoe groot in eer,
 Zoo gij den wil versmaadt van uwen Heer,
 Dan gaat gij, als de beesten, haast verloren;
 Een wis verderf is u ten lot beschoren.

PSALM 50.

1. Der goden God verheft zijn stem met macht,
 En roept deze aard, van waar de zon met pracht
 In 't oosten rijst, tot waar ze in zee verdwijnt:
 Uit Sion, zoo volkomen schoon, verschijnt God
 vol van glans, om op zijn troon te stijgen; Hij,
 onze God, Hij komt en zal niet zwijgen.

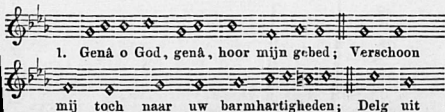
2. Verterend vuur gaat voor zijn aanzicht heen;
 Een felle storm verzelt alom zijn treën;
 Nu Hij zijn volk zal richten voor elks oog,
 Roept Hij tot aard en hemel van omhoog:
 «Verzamelt mij mijn dierbre gunstgenooten,
 «Die mijn verbond op 't heilig offer sloten.»
3. De heemlen zijn getuigen van zijn recht,
 Want God is zelf de Rechter die 't beslecht.
 Hoor gij, mijn volk, hoor Isrel, daar ik tot
 U spreek en roep: Ik God, ik ben uw God;
 'k Bestraf u niet van wege de offeranden,
 Daar die gestaag voor mij op 't outer branden.

4. 'k Zal uit uw huis geen var, noch uit uw kooi
 Voor 't brandaltaar begeeren bok of ooi;
 Want al 't gediert der wouden is het mijn';
 Wat beesten er op duizend bergen zijn,
 Wat vogels ooit rondom hun toppen vlogen,
 Het wild des velds, 't is al in mijn vermogen.

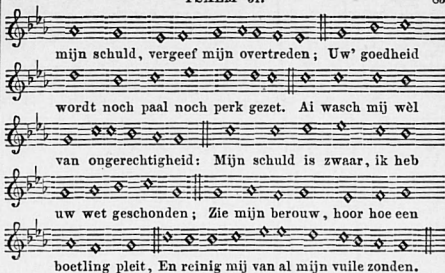
PAUZE.

5. Nooit klaagde ik 't u, indien ik honger had;
 Want de aard is mijn en alwat zij bevat.
 Zou stierevleesch, of wat ooit menschen voedt,
 Mijn spijsze zijn, mijn drank der bokken bloed?
 Neen, offert Gode uw dankbre lofgezangen;
 't Geen gij belooft moet de Allerhoogste ontvangen.
6. Roept in den nood tot mij, uw God en Heer;
 Dan help ik u, en gij geeft Gode de eer.
 Maar zijne taal tot goddeloozen luidt:
 Waarom toch spreekt gij mijne wetten uit?
 Wat roemt gij u als mijn verbondelingen,
 Daar ge u door woord noch straffen laat bedwingen?
7. Ziet gij een dief, gij loopt met hem en steelt;
 Gij zijt het, die met overspelers deelt
 In 't vuil vermaak van hun ontuchtigheên;
 Uw mond is vol van ongebonden reên;
 Uw snoode tong is afgericht op liegen,
 En steeds gewend aan veinzen en bedriegen.
8. Gij zit, gij spreekt van uwen broeder kwaad;
 Uw moeders zoon vervolgt gij bits met smaad,
 En lastert hem; dit doet ge vrij en blij;
 Ik zwijg, dies meent ge dat ik ben als gij:
 'k Zal over u een heilig vonnis vellen,
 En uw gedrag u klaar voor oogen stellen.
9. Verstaat dit toch, vergeters van Gods wet,
 Opdat ik niet verscheur', en niemand redd'.
 Wie 't dankbaar hart mij biedt ten offerand',
 Die geeft mij eer, en elk wie met verstand
 Zijn wegen richt mag op mijn gunst vertrouwen:
 Ik zal Gods heil hem eeuwig doen aanschouwen.

PSALM 51.

1. Genâ o God, genâ, hoor mijn gebed; Verschoon
 mij toch naar uw barmhartigheden; Delg uit

2. Want ik gevoel de grootheid van mijn kwaad,
Mijn zonde zie 'k mij steeds voor oogen zweven:
'k Heb tegen U, ja U alleen, misdreven,
Uw wil en wet, hoe heilig, stout versmaad.
Ik heb gedaan wat kwaad was in uw oog;
Dies ben ik, Heer, uw gramschap dubbel waardig:
'k Erken mijn schuld, die U tot straf bewoog;
Uw doen is rein, uw vonnis gansch rechtvaardig.
3. 't Is niet alleen dit kwaad dat roept om straf:
Neen, 'k ben in ongerechtigheid geboren,
Mijn zonde maakt mij 't voorwerp van uw tooren
Reeds van het uur van mijn ontvangnis af.
Zie, Gij hebt lust tot waarheid in 't gemoed,
Gij Heer, die weet alwat ik heb misdreven,
Gij die mijn geest met wijsheid hadt gevoed,
En in mijn ziel uw Godlijk licht gegeven.
4. Ontzondig mij met hysop, en mijn ziel.
Nu gansch melaatsch, zal rein zijn en genezen;
Wasch mij geheel, zoo zal ik witter wezen
Dan sneeuw die versch op 't aardrijk nederviel.
Ai geef mij weer gewenschte zielevreugd,
Laat uit uw mond mij stof tot blijdschap hooren;
Zoo wordt op nieuw 't verbrijzeld hart verheugd,
En in mijn geest de ware rust herboren.

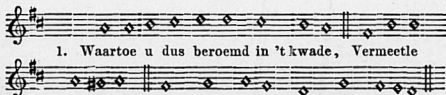
PAUZE.

5. Verberg uw oog van mijn bedreven kwaad,
Waardoor mijn ziel gevoelt de diepste wonden:
Delg, delg toch uit mijn schuld en al mijn zonden,
En spreek mij vrij van mijne gruweldaad.
Herschep mijn hart, en reinig Gij, o Heer,
Die vuile bron van al mijn wanbedrijven,

Vernieuw in mij een vasten geest, en leer
Mij aan uw dienst oprecht verbonden blijven.

6. Verwerp mij van uw aangezicht toch niet;
Ai laat van mij uw Heilige Geest niet scheiden;
Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden.
Bestier mijn gang, daar Gij mijn zwakheid ziet.
Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
De blijdschap weer, doe op uw heil mij hopen;
Laat mij, gesterkt door eenen eedlen geest,
Volvaardig 't pad van uw geboden loopen.
7. Dan zal ik elk die 't heilspoor bijster is
Vrijmoedig al uw rechte wegen leeren;
De zondaar zal zich dan tot U bekeeren,
En scheppen moed uit mijn behouden is.
O God, Gij God mijns heils, vergeef mijn schuld,
Mijn bloedschuld toch, hoe billijk ook te doemen;
Dan zal mijn mond, met zangstof weer vervuld,
Uw heilig recht, gepaard met goedheid roemen.
8. Heer, open Gij mijn lippen door uw kracht,
Zoo zal mijn mond uw lof gestaag vermelden;
Geen offer kan voor mijne zonden gelden:
Behaagde U dat, straks werd het U geslacht.
Indien Gij lust in brandende offren hadt,
Dan werd het vuur door mij gewis ontstoken;
Ik spaarde dan noch zorg noch vlijt noch schat,
Maar zou 't altaar van offervee doen rooken.
9. Gods offers zijn een gansch verbroken geest,
Door schuldbesef getroffen en verslagen:
Dit offer kan uw heilig oog behagen,
't Is nooit, o God, van U veracht geweest.
Doe Sion wèl, laat om mijn zwaren val
Uw goedheid niet van zijne burgren wijken;
Bouw Salem op, laat nooit zijn muur en wal,
Door uwe straf, voor 's vijands macht bezwijken.
10. Dan vindt Gij in onze offeranden lust,
Waarmee wij U naar 't heilig recht vereeren;
Dan zal 't altaar de varren gansch verteren,
Dan wordt het vuur daarop nooit uitgeblusht.

PSALM 52.

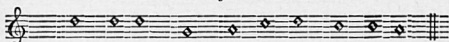

1. Waartoe u dus beroemd in 't kwade, Vermeettele
dwingeland? Ik steun gerust op Gods genade

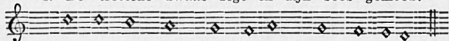

2. Uw tong, die toelegt om te schaden,
En als een scheermes snijdt,
Durft zich met snood bedrog beraden,
Uit bittren wrok en nijd.
Gij mint het onrecht, haat de deugd;
De logen baart u vreugd.
3. Gij grieft mij door uw schampre woorden,
Door taal die mij verbaast;
Gij tracht mij door uw tong te moorden:
Maar beef! gij wordt welhaast
Door God, die uw gedrag verfoeit,
Voor eeuwig uitgeroeid.
4. God zal u voor zijn wraak doen bukken,
En door zijn sterke hand
U uit uw tent en schuilplaats rukken,
Ontwortlen uit uw stand.
De vromen zullen, vrij van nood,
Dan lachen om uw dood.
5. «Zie, — zal men zeggen — zie den dwazen,
«Die, op zijn rijkdom stout,
«Ons wilde door zijn macht verbazen,
«Op God niet heeft vertrouwd;
«Zijn sterkte kreeg hij door geweld:
«Nu ligt hij neergeveld.»
6. Maar ik zal als de olijfboom groeien
In 't huis des grooten Gods.
Ik zal in eer en godsvrucht bloeien;
God is mijn steun en rots.
Op zijne gunst mij toegeleid,
Vertrouw 'k in eeuwigheid.
7. Mijn God, U zal ik eeuwig loven,
Omdat Gij 't hebt gedaan;
'k Verwacht uw trouwe hulp van boven;
Uw waarheid zal bestaan:
Uw naam is voor 't oprecht gemoed
Van al uw gunstvolk goed.

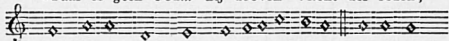
PSALM 53. Wijze van Psalm 14.

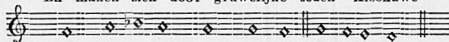
1. De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:

«Daar is geen God.» Zij dooven 't licht der reden,

En maken zich door gruwelijke zeden Afschuwe-

lijk; daar is geen mensch die goed Op aarde doet.

2. God, die het recht met kracht verdedigt, sloeg
Van 's hemels troon zijn oogen naarbeneden
Op Adams kroost, doorzocht hun hart en zeden;
Hij zag of zich geen mensch verstandig droeg,
En naar Hem vroeg.

3. Hij zocht alom, maar ach, Hij vond er geen;
Want alle vleesch is trouwloos afgeweken,
Het land is vol van stinkende gebreken,
Geen sterveling wil 't pad der deugd betreên,
Ja, zelfs niet één.

4. Heeft dan dit volk dat groeit in euveldaân,
Geen kennis? Neen! thans durven die ontzinden
Met gulzigheid mijn volk als brood verslinden;
Zij roepen op hun godvergeten paân
Zelfs God niet aan.

5. Op 't onverwachtst zijn zij in angst gebracht;
Want God heeft uw belegeraars doen vluchten,
Hun heendren zelfs vestrooid; die u deên zuchten
Hebt gij beschaamd; want God verwerpt, veracht
Dit boos geslacht.

6. Och daalde 't heil uit Sion spoedig neer
Voor Israel! Als God zijn volk uit lijden
En banden redt, zal Jakob zich verblijden,
En Israel al juichend geven de eer
Aan zijnen Heer.

PSALM 54.

1. O God, verlos mij uit den nood, En red door
 uwen naam mijn leven; Mijn rechtzaak zij aan U
 verbleven; Och of uw arm mij bijstand bood! O
 God, sla acht op mijn gebed, Neig tot mijn rede
 gunstig de ooren, En wil mijn bittre klacht verhoor-
 ren; Zoo worde ik uit den angst gered.

2. Want vreemden steken 't hoofd omhoog
 Tot mijn verderf; ik zie tyrannen,
 Om mij te dooden, samenspannen;
 Zij stellen God zich niet voor 't oog.
 Zie, God, die nimmer mij vergeet,
 Is mij een helper in mijn lijden;
 Hij voert hen aan die voor mij strijden,
 En ondersteunt mij in mijn leed.
3. Hij zal dit kwaad, dit boos bestaan,
 Aan mijn versplenderen vergelden.
 Roci uit wie tegen mij zich stelden;
 Het gaat uw trouw en waarheid aan.
 Ik zal U met een blij gemoed
 Vrijwillig offren, Heer der heeren;
 Ik zal uw naam met lofzang eeren:
 Dit eischt uw naam, want hij is goed.
4. Want God wil mij zijn bijstand biën:
 Hij heeft mij 't onheil doen ontkomen,
 En mijn benauwdheid weggenomen;
 Ik heb mijns vijands val gezien.

PSALM 55.

1. O God, neem mijn gebed ter ooren, Gij, die
't geroep uws volks wilt hooren, Verberg U niet
voor al mijn smeecken; Verhoor mij Heer, geef
gunstig acht Op mijn misbaar en jammerklacht,
Waarin de nood mij uit doet breken.

2. 't Geroep des vijands doet mij beven;
Ik word door angst en schrik gedreven,
En fel geperst door goddeloozen;
Men schuift op mij, met snoed beleid,
Een last van ongerechtigheid;
Hoe vinnig treft de wraak dier boozen!
3. Mijn hart voelt weën en bange nepen;
De doodschrik heeft mij aangegrepen;
De vrees heeft mijne ziel bevangen;
Een kille beving komt mij aan,
En siddding doet mijn leden slaan;
Dies roep ik uit met sterk verlangen:
4. «Och gaf mij iemand duivevleuglen;
«Gewis, mijn drift waar niet te teuglen;
«Ik vloog tot waar ik kon verwachten
«Mijn veiligheid, waar 't ook mocht zijn,
«In 't barste zelfs der zandwoestijn,
«Waar ik in stilte zou vernachten.»
5. Welhaast had ik de vlucht genomen,
Om dezen wind, dees storm te ontkomen.
O Heer, laat hen uw vuur verslinden;
Verdeel hun tong, verwar hun spraak;
Want twist en wrevel, haat en wraak,
Zijn in de stad alom te vinden.
6. Bij dag, bij nacht, ja te aller uren
Omringen die haar op haar muren;
Geen recht, geen onschuld kan er baten,

Maar binnen in haar heerscht de twist;
 Het wreed verderf, de snoode list,
 't Bedrog wijkt nimmer van haar straten.

PAUZE.

7. Zag ik mij door een vijand jagen,
 Dan kon, dan zou ik dit verdragen;
 Maar 't was mijn hater niet voordezen,
 Die tegen mij zich thans verheft:
 'k Had anders wel 't gevaar beseft,
 En zou voor hem verborgen wezen.
8. Neen, gij, gij zijt het, dien ik eerde,
 Dien ik gelijk mijzelf waardeerde,
 Met wien 'k gemeenzaam placht te handlen,
 Mijn leidsman, met mij eensgezind,
 Met wien ik raadpleegde als mijn vriend,
 En samen naar Gods huis mocht wandlen.
9. Dat hen de dood als schuldheer velle,
 En levend stort' in 't diepst der helle;
 Want boosheid huisvest in de harten
 En tenten van dit booze rot;
 Maar ik zal roepen tot mijn God,
 Die mij zal redden uit mijn smarten.
10. 'k Zal 's avonds klagen, zuchten, stenen;
 'k Zal 's morgens kermen, 's middags weenen,
 En God zal op mijn bede merken,
 Die God, die mij van dezen strijd
 In vreë door zijnen arm bevrijdt,
 Hoevelen ook mijn val bewerken.
11. God zal mij hooren en hen plagen,
 Die God, die reeds van oude dagen
 Als rechter zat, om 't kwaad te weren:
 Dewijl dit volk, de tucht ontwend,
 In 't minste geen verandering kent,
 En God noch vreezen wil noch eeren.
12. Hij slaat zijn handen aan zijn vrienden,
 Geen vreëgenootschap kan hem binden;
 Hij schendt verbonden, speelt met eeden;
 Hij vleit, en gladder is zijn mond
 Dan boter, maar zijns harten grond
 Is vol van krijg en bitterheden.
13. Zoo zacht als olie is zijn spreken,
 Maar spies noch zwaard kan scherper steken.
 Mijn ziel, God zal u onderhouden;
 Werp uwe zorgen op den HEER:
 Zijn trouwe gunst duldt nimmermeer,
 Dat wie hem vreezen wanklen zouden.

14. Gij Heer, Gij zet den boozen palen,
 En zult hen doen ten afgrond dalen.
 Wie op bedrog zijn hoop wil bouwen,
 En dorst naar bloed, dien kort uw straf
 De helft van zijne dagen af;
 Maar ik, ik zal op U vertrouwen.

PSALM 56.

1. Genâ o God, bescherm mij door uw hand: Zie
 hoe ik ben omringd aan alle kant; Zie hoe de mensch
 zijn booze netten spant, Om mij daarin te jagen.
 Den ganschen dag is 't oog op mij geslagen; Zijn list
 legt mij op al mijn wegen lagen; Zijn macht vergroot
 mijn ongeluk en plagen, Ontroert mijn ingewand.

2. Maar word ik ooit met bange vrees belaân,
 Dan zal op U mijn vast betrouwen staan.
 Ik prijs in God zijn woord; ik steun voortaan
 Op Hem: zou vleesch mij deren?
 Ik vrees hen niet die mijne smart vermeerren,
 Mij dag op dag door lastertaal onteeren,
 Mijn woorden in een valschen zin verkeerren,
 Arglistig mij verlaân.
3. Zij rotten saam en houden boozen raad,
 Terwijl mij elk in 't heimlijk gadeslaat,
 Mijn schreden volgt, en mij naar 't leven staat,
 Door ramp noch klacht bewogen.
 Zoudt Gij, o God, nog met uw heilige oogen
 Hun boosheid zien, en straffeloos gedoogen?
 Neen, stort hen neer door uw geducht vermogen;
 Uw gramschap straf hun kwaad.

PAUZE.

4. Gij weet o God, hoe 'k zwerven moet op aard;
 Mijn tranen hebt Ge in uwe flesch vergaard:

Is hun getal niet in uw boek bewaard,
 Niet op uw rol geschreven?
 Gewis dan zal mijn wreevle vijand beven,
 En, als ik roep, straks rugwaarts zijn gedreven;
 Dit weet ik vast, God zal mij nooit begeven:
 Niets maakt mijn ziel vervaard.

5. Ik roem in God, ik prijs 't onfeilbaar woord:
 Ik heb het zelf uit zijnen mond gehoord;
 'k Vertrouw op God, door geene vrees gestoord:
 Wat stervling zou mij schenden?
 Ik heb beloofd, wanneer Ge in mijn ellenden
 Mij bijstand boodt en 't onheil af zoudt wenden,
 Tot U o God mijn lofzang optezenden,
 Door ijver aangespoord.
6. Gij hebt mijn ziel beveiligd voor den dood;
 Gij richt mijn voet, dat hij zich nimmer stoot;
 Gij zijt voor mij een schild in allen nood;
 Gij hebt mijn smart verdreven;
 Uw dierbre gunst is me altoos bijgebleven.
 'k Zal voor Gods oog naar zijn bevelen leven:
 Zoo word' door mij zijn naam altoos verheven,
 Zoo word' zijn lof vergroot.

PSALM 57.

1. Genâ o God, genâ, hoor mijn gebeden; Want mijne
 ziel vertrouwt op U alleen; Mijn toevlucht is de scha-
 duw uwer vleuglen: Ik berg mij daar voor alle
 tegenheên, Totdat uw macht den vijand zal beteuglen.

2. Ik roep tot God, den Koning van 't heelal,
 Tot God, die 't werk aan mij voleinden zal,
 Die van omhoog mij redt uit mijn ellenden,
 En, hoe men woed', mijn vijand brengt ten val:
 God zal zijn gunst en waarheid nederzenden.
3. Door Gods genâ wordt mijne ziel gered,
 Schoon zij rondom van leeuwen is bezet.
 Ik lig, gedrukt door felle stokebranden:
 Hun tongen zijn als zwaarden scherp gewet,
 Als spiesen en als pijlen zijn hun tanden.

PAUZE.

4. Verhef o God, verhef U hemelhoog,
Uw eere straal op aard in ieders oog.
Zij, die een net bereidden voor mijn gangen,
Zijn selv', terwijl mijn ziel zich nederboog,
In eenen kuil, voor mij bereid, gevangen.
5. Uw hand o God heeft veilig mij geleid,
Ik ben gered: nu is mijn hart bereid,
Het is bereid om U, mijn God, te loven;
Nu wordt uw naam door mij met vreugd verbreed.
Mijn psalmgezag klim tot uw roem naarboven.
6. Waak op mijn eer, waakt op mijn harp en luit;
Mijn zanglust streeft den dageraad vooruit;
'k Zal onder al de volken, Heer, U prijzen;
Mijn psalmgezag zal, bij cymbaal en fluit,
Uw naam alom de plechtigste eer bewijzen.
7. Uw goedheid, Heer, is groot en hemelhoog;
Uw waarheid reikt tot aan den wolkenboog.
Verhef u dan ver boven 's hemels kringen;
Uw eer versprei haar luister in elks oog;
Laat ieder die door heel de wereld zingen.

PSALM 58.

1. O gij vergadering, gezeten Om recht te doen,
spreekt gij het recht? Wordt alles billijk aangelegd?
Kwijt ieder zich naar zijn geweten, En vonnist gij
wel inderdaad Zooals met recht en wet bestaat?

2. Neen, gij smeedt ongerechtigheden
In 't harte dat van boosheid zwelt;
Gij weegt op aard uw snood geweld,
In schijn van billijkheid en reden.
Godloozen zijn van God vervreemd
Zooras hun leven aanvang reemt.
3. De booze leugensprekers dolen
Van 't uur dat zij geboren zijn:

1.
va

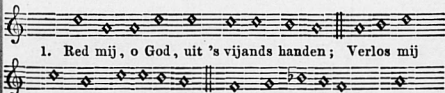
In hart en mond ligt heet venijn,
 Als in een vuurge slang, verscholen;
 Zij geven 't goede nooit gehoor,
 Maar stoppen, als een adder, 't oor.

4. Gelijk zich die niet laat bezweren,
 Zoo willen deze niet verstaan.
 Verbreek hun tanden, laat voortaan,
 O God, uw arm hun kracht verneëren:
 Breek jongen leeuwen, heet op buit,
 O HEER, de wreede tanden uit.

PAUZE.

5. Smelt hen tot water, laat ze drijven,
 En maak hun pijlen, waar zij boos
 Mee mikken, stomp en krachteloos;
 Laat toch uw arm hun boog niet stijven.
 Doe hen in in armoë en gebrek
 Vergaan, versmelten als een slek.
6. Och laat hen in hun kwaad niet groeien,
 Maar doe hen als een misdracht zijn;
 Dat nooit de zon hun oog beschijn'.
 Eer dan uw potten zullen gloeien
 Van 't doornenvuur, stormt Hij gezwind
 Hen weg, als in een wervelwind.
7. 't Rechtvaardig volk, gered uit lijden,
 Zal eens, wanneer 't de wraak aanschouwt,
 In God, wien 't zich had toevertrouwd,
 En in zijn waarheid zich verblijden;
 't Zal zijne voeten, welgemoed,
 Zelfs wasschen in der boozen bloed.
8. De mensch zal eerlang vroolijk zeggen:
 «Gewis de deugd geniet haar vrucht;
 «Gods grootheid wordt terecht geducht,
 «Die loon en straf weet toeteleggen;
 «Gewis daar is een God die leeft,
 «En op deze aarde vonnis geeft.»

PSALM 59.

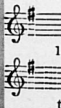
1. Red mij, o God, uit 's vijands handen; Verlos mij
 van de dwingelanden: Uw heil zij tegen 't wreed

2. Laat, Heer, uw bijstand niet vertragen;
 Zie hoe zij mijne ziel belagen:
 Zij zijn doldriftig op de been,
 En rukken al hun macht bijéén;
 Schoon ik geen misdaad heb bedreven,
 Die stof tot wraakzucht konde geven.
 Waak op, ontmoet mij, en beschouw
 Hoe 'k op uw macht alleen vertrouw.
3. Ja 't luste U, HEER der legerscharen,
 Als Israels God U te openbaren;
 Ontwaak, en straf dit heidendom;
 Dat niemand uwe wraak ontkom.
 Zij trekken, trotsch op wanbedrijven,
 Waardoor zij trouwloos 't onrecht stijven,
 De stad om, aan den avondstond,
 En ieder tiert gelijk een hond.
4. De snoodste laster stroomt d' ontaarden
 Ten mond uit, ja geslepen zwaarden
 Zijn op hun lippen; ieder woord
 Is schimp, vervloeking, wraak en moord.
 «Wie hoort het?» vragen ze onder 't woeden;
 Maar gij, o Schutsheer aller goeden,
 Zult hen belachen, en den spot
 Haast drijven met al 't heidensch rot.
5. Mijn vijand roem op zijn vermogen;
 Maar ik, ik sla op U mijn cogen;
 Ik wacht op uwe hulp o Heer;
 Gij zijt mijn hoog vertrek, mijn eer.
 'k Zal God met goedertierenheden
 Mij eerlang tegemoet zien treden,
 En mij welhaast gewroken zien
 Aan hen die listig mij bespiên.

PAUZE.

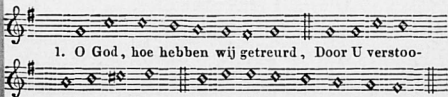
6. Beroof hen niet terstond van 't leven,
 Opdat mijn volk, van angst ontheven,

Uw oordeel teffens niet vergeet.
 Uw macht, als Gij ter vierschaar treedt,
 Doe elk van hen als balling zwerven,
 En, 't kwaad ten spiegel, schandlijk sterven;
 Ja werp, o God, mijn schild, hen neer,
 Als troische schenders uwer eer.

7. Men neem hen, daar hun lastermonden
 En valsche lippen 't hart doorwonden,
 Gevangen in hun hoovaardij.
 Vergeld hun vloek, hun razernij,
 De logens die zij snood verdichten;
 't Betaamt U hen gestreng te richten.
 Verteer ze in grimmigheid; uw kracht
 Verteer, verdelg dat snood geslacht.
8. Laat hen eerlang bij de uitkomst weten,
 Dat God als Heerscher is gezeten
 In Jakobs erf, daar 't kwade weert,
 Ja tot aan 's aardrijks eind regeert.
 Laat, als het licht begint te dalen,
 Hen wederkeeren, zoeken, dwalen,
 Vol ongeduld, van pad tot pad,
 Als honden tierende om de stad.
9. Laat hen, o God, om spijs verlegen,
 Omzwerven, en op nare wegen
 Vernachten in de duisternis,
 Schoon geen van hen verzadigd is.
 Maar ik zal U mijn sterkte noemen,
 Uw goedheid 's morgens vroolijk roemen,
 En zingen met een dankbren geest:
 «Gij zijt mijn hoog vertrek geweest.»
10. Ik zal, omdat Ge in bange dagen
 Mijn toevlucht waart, van U gewagen:
 Van U, mijn sterkte, zij mijn zang
 En snarenspeel, mijn leven lang.
 Ik heb in nood, aan God verbonden,
 In Hem mijn hoog vertrek gevonden,
 In God, wiens goedertierenheid
 Zich over mij heeft uitgebreid.

PSALM 60.

1. O God, hoe hebben wij getreurd, Door U verstoo-
 ten en gescheurd! Gij zijt op ons vergramd geweest:

Keer weer tot ons, wij zijn bevreesd. Gij hebt, o
 Heer, het gansche land Geschud, gespleten door uw
 hand; Het wankelt, het gevoelt uw slagen: Ai red,
 genees het van zijn plagen.

2. Gij hebt uw volk een harde zaak
 Doen zien door uw gestrengte wraak,
 Door twist op twist het land gekrenkt,
 En ons met zwijmelwijn gedrenkt.
 Maar nu hebt Gij een heilbanier,
 Tot roem van uw geducht bestier,
 Hen die U vreezen op doen steken:
 Zoo is uw waarheid ons gebleken.
3. Geef Heer, opdat van angst en strijd
 't Beminde volk moog zijn bevrijd,
 Geef heil door uwe rechterhand,
 En red het zuchtend vaderland.
 God sprak weleer in 't heiligdom,
 Dies juich ik met uw volk alom:
 'k Zal Sichem deelen, Sukkoth meten:
 Die zullen mijn bezitting heeten.

PAUZE.

4. Nu zie ik Gilead, gered,
 Gehoorzaam luistren naar mijn wet;
 Manasse kent mij als zijn Heer,
 En knielt eerbiedig voor mij neer;
 Aan 't hoofd van mijne legermacht
 Toont Efraim zijn moed en kracht;
 Mijn Juda, tot die eer verkoren,
 Zal mijne rijkswet elk doen hooren.
5. Het trotsche Moab, overheerd,
 Strekt mij ten waschpot, diep verneêrd.
 Ik werp op Edom mijne schoe,
 En eigen hem ten knecht mij toe.
 En gij o Palestina, juich,
 Juich over mij met eerbied, tuig
 U neer, om mij, die tot regeeren
 Gezalfd ben, als uw Koning te eeren.
6. Wie voert mij in een vaste stad,
 Waar zich mijn vijand veilig schat?

Wie zal mij door een sterke hand
Geleiden tot in Edoms land?
Zult Gij 't niet zijn, geduchte God,
Die ons verstiet tot 's vijands spot,
Onze uitgetogen legermachten
Vergeefs naar hulp en heil deelt wachten?

7. Geef Gij ons hulp in tegenheên:
Bij U is raad, bij U alleen:
't Is vruchtloos, waar men zich mee vleit,
Want 's menschen heil is ijdelheid.
Wij zullen dappre heldendaan
In God verrichten: hoe 't moog gaan,
Hij, die van ons wordt aangebeden,
Zal onze weerp partij vertreden.

PSALM 61.

1. Wil, o God, mijn bede hooren; Neig uw ooren
Naar mijn zuchten en geweën. In verafgelegen stre-
ken Schier bezweken, Zoek ik heul bij U alleen.

2. Leid mij Heer, ik zou in 't stijgen
Nederzigen,
Leid mij op een hooge rots.
Wil mij tot een toevlucht wezen,
Als voordezen,
's Vijands wreed geweld ten trots.
3. 'k Zal in uwe tent verkeerén,
Heer der heeren,
Voor uw oog, in eeuwigheid;
'k Zal op U mijn vast vertrouwen
Altoos bouwen,
Door uw vleuglen overspreid.
4. Want uw goedheid, die wij loven,
Heeft van boven
Mijn gelofte en beë gehoord.
Gij deelt mij tot de erfnis komen
Van de vromen
Die de vrees uws naams bekoort.
5. Gij zult nieuwe dagen voegen,
Vol genoegén,
Bij des Konings levenstijd;
Zijner jaren tal vermeerén,

PSALM 62.

In 't regeeren
Door uw gunst van ramp bevrijd.

6. Hij zal eeuwig in vermogen,
Voor uw oogen,
Zitten op zijn troon, o Heer:
Zend uw waarheid, uw ontferming,
Ter bescherming,
Zend ze tot zijn wachters neer.
7. 'k Zal dan door mijn blijde galmen,
Door mijn psalmen,
Loven uwe majesteit;
Mijn geloften U betalen,
Menigmalen
Plechtig aan U toegezeid.

PSALM 62. Wijze van Psalm 24.

1. Mijn ziel is immers stil tot God; Van Hem
wacht ik een heilrijk lot: Hij immers zal mijn
rotssteen wezen, Mijn heil, mijn hulp in mijn
gebrek, Mijn toevlucht en mijn hoog vertrek:

Ik zal geen groote wankling vreezen.

2. Hoelang, o wreedaards, zoekt gij dan
Het kwade nog van zulk een man?
Uw kracht is veel te zwak en teeder;
Haast sterft gij allen door Gods hand:
Zoo stort een ingebogen wand,
Een aangestooten muur terneder.
3. Zij raadsiaan slechts, vervoerd door haat,
Om hem uit zijnen hoogen staat
Te stooten met bedrog, en zoeken
Met lust hiertoe een leugenvond;
Zij zegnen wel met hunnen mond,
Maar 't godloos hart doet niets dan vloeken.
4. Doch gij mijn ziel, het ga zoo 't wil,

Stel u gerust, zwijg Gode stil.
 Ik wacht op Hem; zijn hulp zal blijken:
 Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
 Mijn hoog vertrek; zijn macht is groot:
 Ik zal noch wanklen noch bezwijken.

PAUZE.

5. In God is al mijn heil, mijn eer,
 Mijn sterke rots, mijn tegenweer:
 God is mijn toevlucht in het lijden.
 Vertrouw op Hem, o volk, in smart,
 Stort voor Hem uit uw gansche hart:
 God is een toevlucht te allen tijden.
6. Gemeene lieden immers zijn
 Slechts ijdelheid, een damp, een schijn;
 De grooten anders niet dan logen:
 Zij zouden, hoe hun hart zich vleit,
 Nog lichter zijn dan de ijdelheid,
 In eene weegschaal opgewogen.
7. Vertrouwt, wat uw begeerte ook zij,
 Nooit op geweld of rooverij,
 En wordt niet ijdel, als 't vermogen
 Gedurig aanwast; waakt en let,
 Dat gij het hart er nooit op zet:
 Zoo wordt ge door geen schijn bedrogen.
8. Eenmaal sprak God tot mij een woord,
 Tot tweemaal toe heb ik 't gehoord:
 «Dat 's Heeren zijn de sterkte en krachten.»
 Ook is bij U de goedheid, Heer;
 Dies heeft van U elk stervling weer
 Vergelding naar zijn werk te wachten.

PSALM 63. Wijze van Psalm 17.

1. O God, Gij zijt mijn toeverlaat; Mijn God, U
 zoek ik met verlangen, Zooras wij 't morgenlicht
 ontvangen, Bij 't kriecken van den dageraad. O
 Heer, mijn ziel en lichaam hijgen En dorsten

2. 'k Heb U voorwaar in 't heiligdom
Voorheen beschouwd met vroolijke oogen:
Hoe zag ik daar uw alvermogen,
Hoe blonk uw Godlijke eer alom!
Want beter dan dit tijdelijk leven
Is uwe goedertierenheid:
Och wierd ik derwaarts weer geleid,
Dan zou mijn mond U de eere geven.
3. Dan zou ik voor uw Godlijk oog
Uw deugden al mijn leven prijzen,
En in uw naam mijn zang doen rijzen,
Mijn handen heffen naar omhoog.
Mijn ziel zou nieuwe kracht ontvangen,
Verzadigd, als met vet en sneer;
Mijn mond zou U vol vreugd, o Heer,
Verheffen in zijn lofgezangen.

PAUZE.

4. Wanneer ik op mijn legerstee
Aan U gedenk in stille nachten,
Dan peinst mijn ziel met al haar krachten,
Hoe Gij voorheen in angst en wee,
Als mij de vijand wilde omringen,
Mij vaardig zijt ter hulp geweest:
Dies zal ik nu ook, onbevreesd,
In schaduw van uw vleuglen zingen.
5. Mijn ziel kleeft U standvastig aan:
Gij ondersteunt mijn zwakke schreden;
Uw rechterhand vol mogendheden
Doet mij getroost en veilig gaan;
Maar deze, die mijn ziel begeeren,
Opdat ik tot verwoesting raak,
Staan bloot voor uw geduchte wraak
Zij zullen haast ten afgrond keeren.
6. Men zal die boozen door 't geweld
Van 't scherpgewette zwaard doen sneven,
En aan de vossen overgeven,
Ter prooi alom in 't open veld.
Maar 's Konings hart zal zich verblijden
In God die 't gansch heelal regeert;
En elk, die heilig bij Hem zweert,
Zal zijne trouw met roem belijden.
7. Want hoe het ga, de logenmond

Zal nimmer strafloos zegepralen :
 God stelt de boosheid perk en palen ,
 De logensprekers gaan tegrond.

PSALM 64. Wijze van Psalm 5.

1. 't Behaag U mij gehoor te geven; Ik zend mijn

klaagstem tot uw troon: O Heer, dat zich uw hulp

vertoon; Laat mij voor 's vijands macht niet beven;

Behoed mijn leven.

2. Verberg mij voor de listigheden
 En voor den heimelijken raad
 Der boozen, die geneigd tot kwaad,
 Oproerig in hun doen en reden,
 Steeds onrecht smeden.
3. Bescherm mij tegen 't wreed vermogen
 Van hen wier tong is als een zwaard,
 Wier taal, met bitterheid gepaard,
 Tot pijlen dient op hunne bogen,
 Om te oorelogeren.
4. Zij leggen lagen voor de vromen,
 Verschuilen zich voor hun gezicht,
 En treffen straks hen met hun schicht;
 Waardoor zij wreed hen om doen komen,
 En niemand schromen.
5. 't Is 't kwaad, waarin ze elkander sterken,
 Dat hun tot samenspraak verstrekt;
 Hun strikken houden zij bedekt;
 Zij zeggen van hun booze werken:
 «Wie zal die merken?»

PAUZE.

6. Hun drift, aan snood bedrog verbonden,
 Spitst daaglijks zich op listigheên.
 Hun hart, hun binnenst peinst alleen
 Op valsche en eerelooze vonden,
 Om elk te wonden.
7. Maar God, aanschouwende al hun lagen,
 Die bloot zijn voor zijn aangezicht,

Zal ijlings met een scherpen schicht
 Hen treffen, en door zware plagen
 Hen straf doen dragen.

8. Hun tong, die andren durfde onteeren,
 En ware vromen trotsch versmaân,
 Zal zelf met schande hen belaân;
 Ja elk zal hun den rug toekeeren,
 En hen verneêren.
9. Dan zullen alle menschen vreezen,
 Het werk verheffen van den Heer,
 Zijn lof verbreiden en zijn eer,
 En op zijn daân, alom geprezen,
 Oplettend wezen.
10. 't Rechtvaardig volk zal zich verblijden,
 Betrouwende op den HEER alleen;
 De oprechten zullen weltevreeën,
 Terwijl zij Hem hun harten wijden,
 Zijn naam belijden.

PSALM 65.

1. De lofzang klimt uit Sions zalen Tot u met
 stil ontzag; Daar zal men U, o God, betalen
 Geloften, dag bij dag. Gij hoort hen die uw heil
 verwachten, O Hoorder der gebeên: Dies zullen
 allerlei geslachten Ootmoedig tot U treên.

2. Een stroom van ongerechtigheden
 Had de overband op mij;
 Maar ons weerspanning overtreden
 Verzoent en zuivert Gij.
 Welzalig wien Gij hebt verkoren,
 Wien Ge uit al 't aardsch gedruisch
 Doet naadren, en uw heilstem hooren,
 Ja wonen in uw huis.

Daar zal ons 't goede van uw woning

Verzaden, reis op reis,
 En 't heilig deel, o groote Koning,
 Van uw geducht paleis.
 Gij, Gij zult vreeselijke dingen
 Ons in gerechtigheid
 Doen hooren, en ons blij doen zingen
 Van 't heil voor ons bereid.

4. O onze God, o vast vertrouwen
 Van 't allerverste land,
 Op wien al 's aardrijks einden bouwen,
 En 't wijdstegelegen strand!
 Gij, die de hemelhooge bergen
 Doet palstaan door uw kracht,
 Zoodat zij vloed en stormen tergen,
 Gij zijt omgord met macht.

5. 't Gebruik der zee doet Gij bedaren,
 Daar Gij haar golven stilt;
 't Rumor der volken, als der baren,
 Betoomt Ge, waar Gij wilt.
 Die de einden dezer aard bewonen,
 Aanschouwen dag aan dag
 De teekenen die uw almacht toonen,
 Met vrees en diep ontzag.

PAUZE.

6. Gij geeft dat de uitgang van den morgen
 En van den avond juich,
 En dat men U voor al uw zorgen
 Ootmoedig dank betuig.
 Het land bezoekt Gij met uw zegen,
 En, door U drooggemaakt,
 Verrijkt Gij 't grootlijks weer met regen,
 Die tot den wortel raakt.

7. De godsrivier doet Ge overvloeien,
 En op 't bereide land
 Het nuttig koren welig groeien.
 Uw Goddelijke hand
 Maakt de opgeploegde voren dronken,
 Tot uit de weeke kluit,
 Waar 't droppend nat is ingezonken,
 Gezegend voedsel spruit.

8. Uw goedheid kroont de jaargetijden:
 Waar Gij uw voetstap zet,
 Daar doet Gij 't al ten zegen dijen,
 Daar druipt het al van vet.
 Het woeste veld vangt zelfs die droppen,
 Zijn weide blijft niet droog;
 De heuvels steken blijde toppen
 Met lachend groen omhoog.

9. De velden zijn bedekt met kudden;

De dalen zijn bekleed
 Met halmen, die van zwaarte schudden,
 En loonen 's landmans zweet.
 Zij juichen, elk op zijne wijze;
 Uw eer klimt uit het stof;
 Zij zingen, uwen naam ten prijze,
 Uw goedheid en uw lof.

PSALM 66.

1. Juich aarde, juich met blijde galmen Den grooten
 Schepper van 't heelal: Zing de eer zijns naams met
 dankbre psalmen, Verhef zijn roem met lofgeschal.
 Zeg: «O hoe vreeslijk zijn uw werken! Gij doet
 «uw wijdgeduchte kracht, O God, aan al uw haters
 «merken, Die veinzend buigen voor uw macht.»

2. Al 't aardrijk smee U, neergebogen;
 Het hef de schoonste psalmen aan,
 Gezangen die uw naam verhoogen,
 De glorie van uw wonderdaan.
 Komt allen, ziet Gods wijze wegen;
 Wat is zijn werking hooggeducht,
 Hetzij Hij 't menschedom met zijn zegen
 Bezoekt of met zijn strenge tucht.
3. God baande door de woeste baren
 En breede stroomen ons een pad;
 Daar rees zijn lof op stem en snaren,
 Nadat Hij ons beveiligd had.
 Hij zal eeuw uit eeuw in regeeren;
 Zijn oog bewaakt het heidendom:
 Hij zal de afvalligen verneeren,
 Hij keert hun trotsche ontwerpen om.
4. Looft, looft den HEER der legerscharen,
 O volken, heft een lofzang aan:

Hij wil ons in het leven sparen,
 Ons hoeden op de steilste paan,
 Voor wanklen onzen voet bevrijden.
 Gij hebt ons voor een tijd bedroefd,
 En ons gelouterd door het lijden,
 Gelijk het zilver wordt beproefd.

5. Een net belemmerde onze schreden,
 Een enge band hield ons bekneld;
 Gij liet door heerschzucht ons vertreden,
 Gij gaaft ons over aan 't geweld.
 Hier scheen ons 't water te overstromen,
 Dáár werden wij gedreigd door 't vuur;
 Maar Gij deedt ons 't gevaar ontkomen,
 Verkwikkende ons ter goeder uur.

PAUZE.

6. Door 's Hoogsten arm 't geweld onttoogen,
 Zal ik, genoopt tot dankbaarheid,
 Verschijnen voor zijn heilige oogen
 Met offers, aan Hem toegezeid.
 Ik zal, nu ik mag adembalen
 Na zooveel bangen tegenspoed,
 Al mijn geloften U betalen,
 U die in nood mij hebt behoed.
7. Ik zal het brandaltaar doen rooken
 Van 't edelst vee uit kooi en stal;
 Zoo worden vet en merg ontstoken,
 Bij 't lieflijk rijzend lofgeschal.
 Het reukwerk zal zijn geur verspreiden,
 Daar ram bij ram wordt aangebracht;
 'k Zal bok en rund ten offer leiden,
 Opdat men ze U ter eere slacht'.
8. Komt, luistert toe, gij godgezinden,
 Gij die den Heer van harte vreest,
 Hoort wat mij God deed ondervinden,
 Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.
 'k Sloeg heilbegeerig 't oog naarboven,
 Ik riep den Heer ootmoedig aan;
 Ik mocht met mond en hart Hem loven,
 Hem die alleen mij bij kon staan.
9. Ware ik door ongerechtigheden
 En haar aanlokselen bekoord,
 Dan had de Heer naar mijn gebeden
 En jammerklachten niet gehoord.
 Maar nu, nu heeft met gunstige ooren
 Mijn God op mijnen wensch gelet;
 Hij, die het ál kan zien en hooren,
 Merkte op de stem van mijn gebed.
10. God zij altoos op 't hoogst geprezen,
 Lof zij Gods goedertierenheid,

Die nimmer mij heeft afgewezen,
Noch mijn gebed gehoor ontzeid.

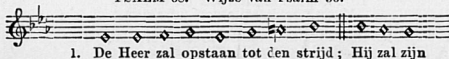
PSALM 67. Wijze van Psalm 33.

1. De altoode God zij ons genadig, En zegene ons
met overvloed; Hij doe zijn aangezicht gestadig Ons
lichten, en Hij zij ons goed; Opdat elk genegen Zich
aan uwe wegen Op deze aarde wen; En de blinde
heiden, Nu van God gescheiden, Eens uw heil erken.

2. De volken zullen U belijden,
O God, U loven altezaam;
De landen zullen zich verblijden,
En juichen over uwen naam:
Volken zult Gij rechten,
Hunne zaak beslechten
In rechtmatigheid;
Volken op deze aarde,
Die uw arm vergaarde,
Die Gij veilig leidt.
3. De volken zullen, Heer, U loven,
O Heer, U loven altemaal,
Die de aarde vruchtbaar maakt van boven,
Dat ze ons op haar gewas onthaal.
God is ons genegen,
Onze God geeft zegen;
Hij die alles geeft,
Hij zal zijn geprezen,
Hem zal alles vreezen
Wat op aarde leeft.

PSALM 68. Wijze van Psalm 36.

1. De Heer zal opstaan tot den strijd; Hij zal zijn

haters, wijd en zijd, Verjaagd, verstrooid, doen
 zuchten: Hoe trotsch zijn vijand wezen moog,
 Hij zal voor zijn ontzaglijk oog Al sidderende
 vluchten. Gij zult hen, daar Ge in glans verschijnt,
 Als rook en damp, die ras verdwijnt, Verdrijven
 en doen dolen. 't Godlooze volk wordt haast tot
 asch; 't Zal voor uw oog vergaan als was, Dat
 smelt voor gloënde kolen.

2. Maar 't vrome volk, in U verheugd,
 Zal huppelen van zielevreugd,
 Daar zij hun wensch verkrijgen;
 Hun blijdschap zal dan onbepaald,
 Door 't licht dat van zijn aanzicht straalt,
 Ten hoogsten toppunt stijgen.
 Heft Gode blijde psalmen aan;
 Verhoogt, verhoogt voor Hem de baan;
 Laat alwat leeft Hem eeren:
 Bereidt den weg, in Hem verblijd,
 Die door de vlakke velden rijdt:
 Zijn naam is Heer der heeren.
3. Springt op van vreugd, verheft zijn lof,
 Die, daar Hij woont in 't hemelhof,
 Een Vader is der weezen;
 Die weduwen haar recht verschaft,
 Die streng haar onderdrukkers straft,
 En voor zijn wraak doet vreezen;
 Een God, die zet, uit menschenmin,
 De onvruchtbren in een huisgezin,
 En, om zijn macht te toonen,
 Gevangnen uit de boeien redt;

Maar die verlaters van zijn wet
Doet in het dorre wonen.

PAUZE 1.

4. O God, toen Gij, met majesteit,
Uw Israel hebt uitgeleid,
En op uw heil doen hopen;
Toen Gij langs Parans woesten grond
Hun voorttoegt, schokte de aard in 't rond;
De hooge heemlen dropen;
De bergen rezen zelfs omhoog;
Men zag dit Sinai voor 't oog
Van Israels Koning beven.
Een milden regen zondt Ge, o Heer,
Op uw bezwijkende erfnis neer,
Om sterkte aan haar te geven.
5. Uw hoop, uw kudde woonde daar;
Uit vrije goedheid waart Gij haar
Een vriendelijk beschermmer,
En hebt ellendigen dat land
Bereid door uwe sterke hand,
O Israels Ontfermer.
De Heer gaf rijke juichensstof,
Om zijne wondren en zijn lof
Met hart en mond te melden:
Men zag welhaast een groote schaar
Met klanken van de blijdeste maar
Vervullen berg en velden.
6. De koningen, heezeer geducht,
Zijn met hun heiren weggevlucht;
Zij vloden voor uw oogen:
De buit van 't overwonnen land
Viel zelfs de vrouwen in de hand,
Schoon niet mee uitgetogen.
Al laagt ge, o Isrel, als weleer,
Gebukt bij tichelsteenen neer,
Toen gij uw juk moest dragen,
En zwart waart door uw dienstbaarheid:
U is een beter lot bereid,
Uw heilzon is aan 't dagen.
7. Gelijk een duif, door 't zilverwit
En 't goud dat op haar veedren zit,
Bij 't licht der zonnestralen
Ver boven andre vooglen pronkt,
Zult gij, door 't Godlijk oog belonkt,
Weer met uw schoonheid pralen.
Wanneer Gods onweerstaanbre hand
De vorsten uit het gansche land
Verstrooid had en verdreven,
Ontving zijn erfdeel eedler schoon,
Dan sneeuw, hoe wit zij zich vertoon,
Aan Zalmon ooit kon geven.

PAUZE 2.

8. Dat Basans hemelhooge berg
 Met al zijn heuveln Sion terg,
 En wane te overtreffen;
 Wat springt gij bergen trotsch omhoog?
 Wat wilt ge u, in der volkren oog,
 Bij Sions berg verheffen?
 God zelf heeft dezen berg begeerd
 Ter woning, om, aldaar geëerd,
 Zijn heerlijkheid te toonen:
 De HEER, die hem verkozen heeft,
 Die trouwe houdt en eeuwig leeft,
 Zal hier ook eeuwig wonen.

9. Gods wagens boven 't luchtig zwerk
 Zijn tien- en tienmaal duizend sterk,
 Verdubbeld in getalen:
 Bij hen is zijne majesteit,
 Een Sinai in heiligheid,
 Omringd van bliksemstralen.
 Gij voert ten hemel op, vol eer;
 De kerker werd uw buit, o HEER;
 Gij zaagt uw strijd bekronen
 Met gaven tot der menschen troost,
 Opdat zelfs 't wederhoorig kroost
 Altijd bij U zou wonen.

10. Geloofd zij God met diepst ontzag,
 Hij overlaadt ons dag aan dag
 Met zijne gunstbewijzen:
 Die God is onze zaligheid;
 Wie zou die hoogste Majesteit
 Dan niet met eerbied prijzen?
 Die God is ons een God van heil;
 Hij schenkt, uit goedheid zonder peil,
 Ons 't eeuwig zalig leven:
 Hij kan en wil en zal in nood,
 Zelfs bij het naadren van den dood,
 Volkomen uitkomst geven.

PAUZE 3.

11. Gewis, hoe hoog de nood mag gaan,
 God zal zijns vijands kop verslaan,
 Dien haargen schedel vellen,
 Die trotsch wat heilig is onteert,
 En, daar hij schuld met schuld vermeert,
 Zich tegen Hem durft stellen.
 De Heer heeft zelf ons toegezeid:
 «k Zal u, door macht en wijs beleid,
 «Uit Basan weer doen komen:
 «U zullen, als op Mozes' beë,
 «Wanneer uw pad loopt door de zee,
 «Geen golven overstroomen.

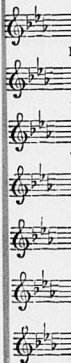
12. «Dan moogt ge in zegepraal uw voet,

«Ja uwer honden tong, in 't bloed
 «Van elken vijand steken.»
 O groote God, geduchte Heer,
 Uw gangen, zoo vol roem en eer,
 Zijn aan uw volk gebleken;
 De gangen van mijn God en Vorst,
 Wien, schoon Hij 's werelds rijkskroon torscht,
 Dees woningen behaagden.
 De zangrei trad den speelrei voor;
 In 't midden ging het vroolijk koor
 Der trommelende maagden.

13. Looft God in zijn gemeente alom,
 Den Heer: gij die in 't heilgdom,
 Als Isrels kroost, moogt naadren.
 Hoe vroolijk gaan de stammen op
 Naar Sions godgewijden top,
 Met Isrels achtbre vaadren;
 De vorsten van elk huisgezin,
 Zij trekken aan: hier Benjamin,
 Schoon klein, hij mocht regeeren;
 Dáár Juda's stam, die glorie won;
 Ginds Naftali en Zebulon,
 Om God, hun Koning, te eeren.

PAUZE 4.

14. Uw God, o Isrel, heeft de kracht
 Door zijn bevel u toegebracht.
 O God, schraag dat vermogen;
 Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht,
 En laat uw hulp, door ons verzocht,
 Uw volk voortaan verhoogen.
 Dan passen, uwen naam ter eer,
 Om uwes tempels wil, o Heer,
 De vorsten op uw wenken:
 Zij zullen U van alle kant,
 Zelfs uit het allerverste land,
 Vereeren met geschenken.
15. Scheld met uw stem het wild gediert,
 Dat in het riet zoo weeldrig tiert,
 De stier- en kalverbenden;
 Het volk dat stukken zilvers gaeft,
 En dus zich onderworpen heeft,
 Maar loert op onze ellenden.
 Gewis, wij zien hen reeds berooid,
 En 't oorlogzuchtig volk verstrooid;
 Gezanten zullen naadren;
 Egypte zal met Moorenland
 Tot God verheffen hart en hand,
 Den God van onze vaadrer.
16. Gij koninkrijken, zingt Gods lof;
 Heft psalmen op naar 't hemelhof,
 Van ouds zijn troon en woning,

2.
 Da
 M
 't
 U

Waar Hij, bekleed met eer en macht,
 Zijn sterke stem verheft met kracht,
 En heerscht als Sions Koning.
 Geeft sterkte aan onzen God en Heer;
 Hij heeft in Israel zijn eer
 En hoogheid willen toonen:
 Erkent dien God, Hij is geducht,
 Hij doet zijn sterkte boven lucht
 En boven wolken wonen.

17. Hoe groot, hoe vreeslijk zijt Ge alom,
 Uit uw verheven heiligdom,
 Aanbidlijk Opperwezen!
 't Is Isrels God die krachten geeft,
 Van wien het volk zijn sterkte heeft.
 Looft God: elk moet hem vreezen.

PSALM 69. Wijze van Psalm 51.

1. O God, verlos en red mij uit den nood: De
 waatren zijn tot aan de ziel gekomen; Ik zink in
 't slijk, ik voel mij overstroomen; Ik ga tegrond,
 de vloed is mij te groot. Ik roep mij moe in dezen
 jammerstaat; Mijn keel is heesch, zij is van droog-
 te ontsteken; En daar ik hoop op God, mijn toever-
 laat, Schrei ik mij blind, mijn oogen zijn bezweken.

2. Men telt veeleer de haren van mijn hoofd,
 Dan hen die mij, doch zonder oorzaak, haten;
 Men zoekt mijn dood, geen onschuld kan mij baten;
 Men zie ik sterk, maar mij van kracht beroofd.
 Men eischt van mij, daar ik me onschuldig ken,
 't Geroofde weer, 'k moet voor voldoening zorgen.
 Gij weet, o God, hoever ik strafbaar ben;
 U is mijn schuld, mijn dwaasheid niet verborgen.

3. Beschaam door mij de stille hope niet
 Van hen die U, o HEER der legerscharen,
 Verwachten; laat geen schande wedervaren
 Aan hen die U steeds zoeken in verdriet.
 Met mij verging hun hoop, o Israels God,
 Daar ik mijn smaad om Uwentwil moet dragen.
 Mijn aanschijn is bedekt met schande en spot:
 Helaas, wat heb ik stof tot bitter klagen!

PAUZE 1.

4. Mijn broedren ben ik vreemd, door elk onteerd,
 En onbekend den zonen mijner moeder;
 'k Vind onder hen noch schutsheer noch behoeder;
 Want de ijver van uw huis heeft mij verteerd.
 Ik draag den schimp, den smaad en overlast
 Dergenen die, alziende God, U smaden;
 Ik heb geweend, mijn ziel heeft steeds gevast,
 Maar 'k word temeer met smaadheid overladen.
5. Ik heb mijn vleesch met eenen zak bekleed,
 Maar hoor mijn naam ten spot en spreekwoord maken;
 De rechters zelfs doen niet dan klappen, laken;
 'k Ben 't snarenspeel van dronkaards in mijn leed.
 Maar HEER, tot U, tot U is mijn gebed;
 Daar is, o God, een tijd van welbehagen,
 Een tijd van gunst, te mijner hulp gezet;
 Hoor, naar uw trouw en heilwoord, dan mijn klagen.
6. Ruk door uw macht mij uit het slijk: behoed
 En laat mij niet verzinken in de waatren,
 Maar red mij uit de handen mijner haatren,
 Uit dezen kolk en diepen watervloed.
 Och laat de stroom mij over 't hoofd niet gaan,
 Maar dat uw arm 't geweld der diepte stuite;
 Dat toch de put niet worde toegedaan,
 Noch over mij zijn mond voor eeuwig sluite.
7. Hoor mij o HEER: uw goedertierenheid
 Is goed; zie mij dan aan met gunstige oogen:
 Hoe teer, hoe groot is mij uw mededoogen!
 Verhoor uw knecht, die heete tranen schreit;
 Verberg voor hem uw aangezicht toch niet,
 Want ik bezwijk door angst en tegenheden;
 Ai haast U mij ter hulp in mijn verdriet:
 De nood klimt hoog, verhoor mijn smeekgebeden.

PAUZE 2.

8. Genaak, genaak in gunste tot mijn ziel,
 Bevrijd ze; laat de boozen, die mij haten,
 Vijandig zijn, en alle deugd verlaten,
 Nooit roemen dat ik in hun handen viel.
 Gij weet wat schaamt' en smaad mij treft, o God,
 Daar niemand zich mijn onheil aan wil trekken;
 Hoe schandlijk ik der boosheid strek ten spot;
 Gij kent hen die mij dezen angst verwekken.

9. Ve
 Ik b
 Mij
 Na
 Ja
 Bij
 Ee
 Wan

10. H
 Een
 En v
 Ve
 Ve
 Ver
 Ve
 Dat

11. St
 Uw
 Dat
 De
 W
 Ver
 Zi
 Zij

12. D
 Laa
 Ma
 S
 M
 Uw
 D
 Der

13. D
 Dan
 De
 A
 G
 Ho
 N
 No

14. G
 Laa
 Wa
 E
 I
 Go
 I
 Zij

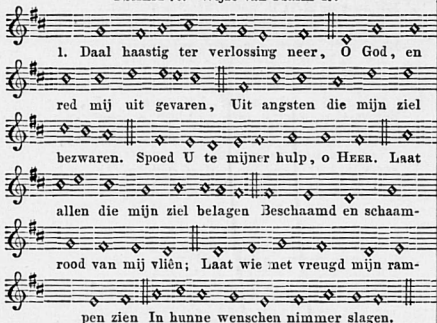
9. Versmaadheid breekt en scheurt mij 't hart vanéén;
Ik ben zeer zwak: de lasteringen snijden
Mij door de ziel; ik wacht naar medelijden,
Naar troosters, maar helaas, ik vind er geen.
Ja groote God, zij hebben mij tot spijs,
Bij al mijn smart, nog bitter gal gegeven;
Een edikteug is zelfs een gunstbewijs,
Wanneer de dorst mijn lippen saam doet kleven.

10. Hun tafel worde, o God, hun tot een strik,
Een valstrik waar zij straks in blijven hangen,
En vollen loon van al hun kwaad ontvangen:
Vervloek hun spijs, dat niets hun ziel verkwik;
Verblind hun geest, verduister hun verstand,
Verdonker hun gezicht, bewolk hun oogen;
Verbreek hun kracht door uw getergde hand,
Dat rusteloos hun lendnen wagglen mogen.

PAUZE 3.

11. Stort over hen uw gramschap uit, vertoon
Uw heeten toorn, grijp aan hen die U haten;
Dat hun paleis verwoest zij en verlaten,
Dat niemand meer in hunne tenten woon.
Want dit geslacht, dat zich in 't kwaad verheugt,
Vervolgt dien Gij verwond hebt en geslagen;
Zijn smart strekt hun tot tijdverdrijf en vreugd:
Zij doen van praot en schimp schier alles wagen.
12. Doe misdaan toe tot al hun euveldaan;
Laat hen tot uw gerechtigheid niet komen;
Maar delg hen uit het levensboek der vromen,
Schrijf hen met uw rechtvaardig volk niet aan.
Maar ik, ik ben ellendig en vol smart:
Uw heil, o God, voer me in een hooge woning;
Dan zing ik blij, en uit een dankbaar hart,
Den grooten naam van mijnen God en Koning.
13. Dat zal den HEER veel aangenamer zijn
Dan os of var, die hunnen klauw verdeelen.
De blijdschap zal het hart der vromen streelen,
Als zij mij zien verlost van smart en pijn.
Gij die God zoekt in al uw zielsverdriet,
Houdt aan, grijpt moed, uw hart zal vroolijk leven:
Nooddruftigen veracht zijn goedheid niet,
Nooit zal Hij zijn gevangenen beaven.
14. Gij hemel, aard en zee, vermeldt Gods lof;
Laat alwat leeft zijn trouw en goedheid prijzen;
Want God zal aan zijn Sion hulp bewijzen,
En Juda's steen herbouwen uit het stof.
Daar zal zijn volk weer wonen naar zijn raad,
God eeuwig hun zijn volle gunst betoonen:
Daar zullen zij, Gods knechten met hun zaad,
Zij die zijn naam beminnen, erflijk wonen.

PSALM 70. Wijze van Psalm 17.

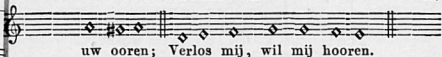
1. Daal haastig ter verlossing neer, O God, en
red mij uit gevaren, Uit angsten die mijn ziel
bezwaren. Spoed U te mijner hulp, o HEER. Laat
allen die mijn ziel belagen Beschaamd en schaam-
rood van mij vliën; Laat wie met vreugd mijn ram-
pen zien In hunne wenschen nimmer slagen.

2. Laat allen die met schampren spot
Mij hoonen, tergen en onteeren,
Hun schimp ten loon, terugge keeren,
Vergaan op uw geducht gebod.
Laat hen die zich tot U begeben,
Hen die uw heil beminnen, Heer,
Gedurig juichen tot uw eer,
En zingen: «God zij hoog verheven.»
3. Ik ben nooddruftig, arm en naakt:
O God, mijn Helper uit ellenden,
Haast u tot mij; wil bijstand zenden:
Uw komst is 't die mijn heil volmaakt.

PSALM 71. Wijze van Psalm 31.

1. 'k Betrouw op U; hoor mijn gebeden: Dat mij
geen schaamte, o HEER, In eeuwigheid verneër;
Red mij door uw gerechtigheiden; Bevrijd mij, neig

uw ooren; Verlos mij, wil mij hooren.

2. Wees mij een rots om in te wonen;
Een schuilplaats, waar mijn hart
Steeds toevlucht vinde in smart:
Uw hoog bevel zal blijikbaar toonen,
Dat Gij, o groote Ontfermer,
Mijn burg zijt en beschermer.
3. Bevrijd mij van 't geweld des snooden,
Die 't heilig recht verkracht,
Wiens trotschheid mij veracht.
Ik wacht op U, o God der goden,
Op wien ik vast vertrouwde,
Vandat ik 't licht aanschouwde.
4. Zoo gij, vandat ik werd geboren,
Ja van mijn eerst begin,
Mij niet uit teedre min
Hadt ondersteund, 'k waar lang verloren:
Dies doe ik in gezangen
U steeds mijn lof ontvangen.

PAUZE 1.

5. 'k Was als een wonder in elks oogen;
Doch Gij, mijn toevlucht, Gij
Stondt mij met sterkte bij.
Laat dan mijn mond uw naam verhoogen,
En al mijn levensdagen
Van uwen roem gewagen.
6. Verwerp mij niet in hooger jaren:
Laat, bij den ouderdom
Dien 'k in uw gunst beklom,
Uw voorzorg over mij niet varen;
Laat, met de kracht van 't leven,
Uw hulp mij niet begeven.
7. Hen, die op mijne ziele loeren,
Hooft men in hunnen raad,
Uit onverzoeibren haat,
Een goddelooze schimptaal voeren,
En, tegen recht, tezamen
Mijn ondergang beramen.
8. «Zie, — zeggen zij — hij ligt verschoven,
«God staat niet aan zijn zij:
«Jaagt, jaagt hem, grijpt hem vrij,
«Hij kan geen uitkomst zich beloven.»
O God, toon me uw ontferming,
En haast u ter bescherming.
9. Doe hen beschaamd staan en bezwijken,

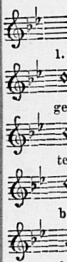
Wier woede mij bestrijdt,
 Wier haat mijn rust benijdt;
 Doe hen met smaad en schande wijken,
 Die tegen mij zich sterken,
 En mijne ramp bewerken.

PAUZE 2.

10. Mijn hart zal steeds op U vertrouwen;
 Mijn mond vindt tot uw lof
 Gedurig ruimer stof,
 En zal uw recht en heil ontvouwen;
 Schoon ik de reeks dier schatten
 Kan tellen noch bevatten.
11. Ik zal blijmoedig henentreden
 In 's HEEREN mogendheid.
 Mijn hart is uitgebreid,
 O Heer, om uw gerechtigheden,
 Ja die alleen, te prijzen
 Op aangename wijzen.
12. Gij hebt mij van mijn kindsche dagen
 Geleid en onderricht:
 Nog blijf ik, naar mijn plicht,
 Van uwe wondren blij gewagen.
 O God, wil mij bewaren,
 Bij 't klimmen mijner jaren;
13. Blijf mij in mijne grijsheid sterken,
 Verkwik mijn ouderdom;
 Bewaak mij van rondom:
 Zoo meld ik dit geslacht uw werken,
 Zoo zal 'k uw grootheid zingen
 Voor hun nakomelingen.

PAUZE 3.

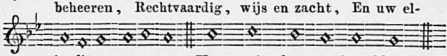
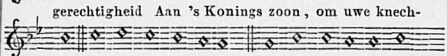
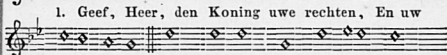
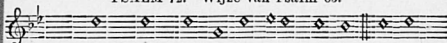
14. Ik roem, o eeuwig Alvermogen,
 'k Roem uw gerechtigheid,
 Die zooveel glans verspreidt,
 Zoo heerlijk schittert uit den hoozen.
 O HEER der legerscharen,
 Wie kan u evenaren?
15. Gij deedt mij veel benauwdheid smaken
 En drukkend harteleed;
 Maar, tot mijn hulp gereed,
 Zult gij mij weder levendmaken,
 Mij uit den afgrond trekken,
 En met uw vleuglen dekken.
16. Gij zult met luister mij omringen,
 Mij troosten in mijn smart:
 Dan zal ik, blij van hart,
 Met luit en harp uw goedheid zingen,

O heilig Opperwezen,
Door Israel geprezen.

17. Mijn lippen zullen juichend roemen,
In psalmen, U gewijd,
Dat Gij mijn Helper zijt:
Mijn tong zal U mijn Redder noemen,
Uw gunst den godgetrouwen
Den ganschen dag ontvouwen.
18. 'k Zal uw gerechtigheid verheffen,
Die mij in eer herstelt,
Die al mijn haters velt.
'k Zie hen door schande en schaamte treffen,
Ik zie hen schaamrood vluchten,
Die mijne ziel doen zuchten.

PSALM 72. Wijze van Psalm 65.

1. Geef, Heer, den Koning uwe rechten, En uw
gerechtigheid Aan 's Konings zoon, om uwe knech-
ten Te richten met beleid; Dan zal Hij al uw volk
beheeren, Rechtvaardig, wijs en zacht, En uw el-
lendigen regeeren, Hun recht doen op hun klacht.

2. De bergen zullen vrede dragen,
De heuvels heilig recht;
Hij zal hun vroolijk op doen dagen
Het heil hun toegezegd.
't Ellendig volk wordt dan uit lijden
Door zijnen arm gerukt;
Hij zal nooddriftigen bevrijden,.
Verbrijzlen wie verdrukt.

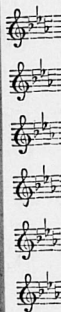
3. Zij zullen U eerbiedig vreezen,
Zoolang er zon of maan
Bij 't nageslacht ten licht zal wezen,
En op- en ondergaan.
Hij zal gelijk zijn aan den regen
Die daalt op 't late gras,

Aan droppels die met milden zegen
Besproeien 't veldgewas.

4. 't Rechtvaardig volk zal welig groeien;
Daar twist en wrok verdwijnt,
't Zal alles door den vrede bloeien,
Totdat geen maan meer schijnt.
Van zee tot zee zal Hij regeeren,
Zoover men volkren kent;
Men zal Hem van d' Eufraat vereeren
Tot aan des aardrijks end.
5. Het woeste volk zal voor Hem knielen;
Zijn vijand likt het stof;
En Tarsis voert, met rijke kielen,
Geschenken naar zijn hof;
Met giften zullen langs de stroomen
De koningen der zee,
En Scheba nevens Seba komen,
Hem smeekende om den vrede.

PAUZE.

6. Ja elk der vorsten zal zich buigen
En vallen voor Hem neer;
Al 't heidendom zijn lof getuigen,
Dienstvaardig tot zijn eer.
't Behoeftig volk, in hunne nodden,
In hun ellende en pijn
Gansch hulpeloos tot Hem gevloten,
Zal Hij ten redder zijn.
7. Nooddruftigen zal Hij verschoonen,
Aan armen uit genâ
Zijn hulpe ter verlossing toonen:
Hij slaat hun zielen gâ,
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zoo hoog;
Hun bloed, hun tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in zijn oog.
8. «Zoo moet de Koning eeuwig leven!»
Bidt elk met diep ontzag;
Men zal Hem 't goud van Scheba geven,
Hem zeggen dag bij dag.
Is op het land een handvol koren,
Gekoesterd door de zon,
't Zal op 't gebergt geruisch doen hooren
Gelijk de Libanon.
9. De stedelingen zullen bloeien,
Gelijk het malsche kruid;
Zijn naam en roem zal eeuwig groeien;
Ook zal, eeuw in, eeuw uit,
Het nageslacht zijn grootheid zingen
Zoolang het zonlicht schijnt

Hun zal een schat van zegeningen
In Hem ten erfdeel zijn.

10. Dan zal, na zooveel gunstbewijzen,
't Gezegend heidendom
't Geluk van dezen Koning prijzen,
Die Davids troon beklom.
Geloofd zij God, dat eeuwig Wezen,
Bekleed met mogendheên;
De HEER, in Israel geprezen,
Doet wondren, Hij alleen.
11. Zijn naam moet eeuwige eer ontvangen;
Men loof Hem vroeg en spa:
De wereld hoor, en volg mijn zangen
Met amen, amen, na.

PSALM 73.

1. Ja waarlijk, God is Isrel goed, Voor hen die
rein zijn van gemoed: Hoe donker ooit Gods weg
moog wezen, Hij ziet in gunst op wie Hem vree-
zen. Maar ach, hoewel mijn ziel dit weet, Mijn
voeten waren in mijn leed Schier uitgeweken, en
mijn treên Van 't spoor der godsvrucht afgegleên.

2. Ik zag met nijdige oogen aan,
Hoe dwazen hier op rozen gaan,
En hoe godloozen in hun gangen
Al veeltijds rust en vree erlangen:
Zij weten van geen tranenbrood,
Van geene banden, tot hun dood;
Hun kracht is frisch, zij zijn gezond,
Tot op hun laatsten avondstond.

Zij weten doorgaans van verdriet
En moeite, als andre menschen, niet;

Men ziet hen bittre smart noch plagen,
 Als andre stervelingen, dragen:
 Dies zijn ze trotsch, en doen den waan,
 Gelijk een gouden keten, aan;
 't Geweld, dat deugd en plicht versmaadt,
 Bedekt hen als een praalgewaad.

4. Indien men op hun voorspoed let,
 Hun oogen puilen uit van vet;
 Hun weelde, wat zij zich beloven,
 Gaat hun verbeelding nog teboven.
 Zij mergelen de menschen uit,
 En spreken, trotsch op roof en buit,
 Steeds uit de hoogte van hun macht,
 Terwijl hun hart de deugd belacht.

PAUZE 1.

5. Hun mond tast zelfs den hemel aan,
 Gods albestuur schijnt hun een waan;
 Terwijl hun tong op aarde wandelt,
 Geen mensch ontziet, maar elk mishandelt.
 Daarom keert zich Gods volk hiertoe,
 En schrikt wanneer hun, bang te moe,
 Het water, daar hun niets gelukt,
 Met bekers vol wordt uitgedrukt.
6. Dan peinst de ziel: Is 't waar? zou God
 Ook weten van mijn droevig lot?
 Zou de Allerhoogste van mijn klagen
 En bittre rampen kennis dragen?
 Zie, deze, hoe godloos en wreed,
 Zijn evenwel bevrijd van leed;
 De rust volgt hen op al hun paën,
 En hun vermogen groeit steeds aan.
7. Zoo heb ik dan vergeefs gestreên,
 Mijn hart gezuiverd, en gebeên;
 Vergeefs heb ik in reine plassen
 Van onschuld mijne hand gewasschen;
 Want al den dag ben ik geplaagd;
 Mijn ziel verschrikt, mijn boezem jaagt;
 En nooit verscheen er morgenstond,
 Waarop ik geen kastijding vond.
8. Zoo ik dit zeggen staven zou,
 Gewis, dan ware ik niet getrouw
 Aan 't waard geslacht van uwe kindren,
 En zou hun hoop en moed vermindren.
 Nochtans heb ik met al mijn kracht
 Die Godsregeering overdacht,
 Maar 't was een stuk dat in mijn oog
 Mij moeilijk viel en veel te hoog.
9. Dit duurde tot ik uit dien drom
 Van neevlen ging in 't heiligdom

10.

11.

12.

Om met de godspraak raad te plegen:
 Daar zag ik op wat gladder wegen
 De voorspoed zelf de boozen leidt,
 En hoe Ge in 't eind hun val bereidt.
 Zij storten van den top van eer
 In eeuwige verwoesting neer.

PAUZE 2.

10. Hoe worden zij, tot ieders schrik,
 Vernield, als in een oogenblik;
 Hoe moeten zij het leven enden,
 Van angst verteerd in hun ellenden!
 Hun weelde is als een droom vergaan.
 O Heer, wanneer Gij op zult staan,
 Zult Gij hun toonen, onverwacht,
 Hoe Gij hun ijdel beeld veracht.
11. Toen 't zwellend hart met ongeduld
 En wrevele afgunst werd vervuld,
 En ik geprikkeld in mijn nieren,
 Om trotsch mijn drift den toom te vieren,
 Was mijn verstand van licht beroofd;
 Ik heb Gods waarheid niet geloofd,
 Maar was, door mijn verwaanden geest,
 Bij U een onvernuftig beest.
12. 'k Zal dan gedurig bij U zijn,
 In al mijn nooden, angst en pijn;
 U al mijn liefde waardig schatten,
 Wilt Gij mijn rechterhand woudt vatten.
 Gij zult mij leiden door uw raad,
 O God, mijn heil, mijn toeverlaat,
 En mij, hiertoe door U bereid,
 Opnemen in uw heerlijkheid.
13. Wien heb ik nevens U omhoog?
 Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog
 Op aarde nevens U toch lusten?
 Niets is er waar ik in kan rusten:
 Bezwijkt dan ooit, in bittre smart
 Of bangen nood, mijn vleesch en hart,
 Zoo zult Gij zijn voor mijn gemoed
 Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.
14. Wie, ver van U, de weelde zoekt,
 Vergaat eerlang en wordt vervloekt:
 Gij roeit hen uit, die afhoereeren
 En U den trotschen nek toekeeren;
 Maar 't is mij goed, mijn zaligst lot,
 Nabij te wezen bij mijn God;
 'k Vertrouw op Hem geheel en al,
 Den HEER, wiens werk ik roemen zal.

PSALM 74.

1. Waarom, o God, zijn wij in eeuwigheid Van
uwe gunst en onderstand verstoken? Hoe kan uw
toorn dus tegen ons nog rooken, Die schapen zijn,
zelfs door uw hand geweid?

2. Herdenk de trouw, aan ons voorheen betoond;
Denk aan uw volk, door U van ouds verkregen;
Denk aan uw erf, het voorwerp van uw zegen,
Aan Sions berg, waar Ge eertijds hebt gewoond.
3. Ruk spoedig aan, verdubbel uwe schreên;
Zie hoe de stad verwoest ligt en vergeten;
Des vijands macht heeft alles neergesmeten,
Uw heiligdom verdorven en vertreên.
4. Uw vijand heeft ter plaatse van 't gebed
Gelijk een leeuw gebruld, bij 't zegevieren;
Zelfs, U ten schimp, heeft hij zijn krijgsbanieren,
In trotschen moed, tot teekenen gezet.
5. Elk woedt om strijd en toont zich onbeschroomd;
Men houwt en hakt, dat poort en binten beven;
Gelijk men slaaft om bijlen aantegeven,
En ijvrig kapt in 't hoog en dicht geboomt.
6. Dus hebben ze ook, doldriftig, onbesuisd,
Graveerselen, pilaren, wanden, bogen,
Wier kunstsieraad de lust was van elks oogen,
Met zwaard, houweel en hamer woest vergruisd.
7. Uw heiligdom is door het vuur verteerd,
Niets heeft zijn glans voor 't woën des gloeds beveiligd;
Uw schoon paleis, uw woning is ontheiligd,
Ten gronde toe in puin en asch verkeerd.
8. «Laat, — zeiden zij — laat ons het gansche land,
«Geplunderd, voor onze overmacht doen zwichten;»
Hun wreede vuist heeft al de godsgestichten,
Uw naam ten hoon, verbrijzeld of verbrand.

PAUZE 1.

9. Wij zien aan ons, na al dit ongeval,
 Geen teeknen meer van uwe gunst gegeven;
 Niet één profeet is ons tot troost gebleven;
 Geen stervling weet hoelang dit duren zal.
10. Hoelang, o God, zal in dit zwaar verdriet
 De vijand ons zijn wreede trotschheid toonen?
 Zal hij uw naam in eeuwigheid dan hoonen?
 Neen, 't kan niet zijn, dat duldt uw glorie niet.
11. Ach waarom trekt Ge uw hand dus van ons af,
 Uw rechterhand, die ons ten steun kan strekken?
 Ai wil haar eens uit uwen boezem trekken,
 En maak een eind van uw gestrenge straf.
12. Gij evenwel, Gij blijft dezelfde, o Heer:
 Gij zijt van ouds mijn toeverlaat, mijn Koning,
 Die uitkomst gaaft, en uit uw hemelwoning,
 Voor ieders oog, uw haatren gingt tekeer.
13. Gij spleet weleer de Schelfzee door uw kracht;
 Gij hebt den kop der woeste en felle draken,
 Het vreeslijk heir dat Isrel dorst genaken,
 In 't hart der zee verbroken door uw macht.
14. Uw sterke hand heeft 's leviathans woën
 Betoomd, gestuit, deed Farao bezwijken,
 Daar 't woest gediert aan duizenden van lijken
 Op 't dorre strand zijn rooflust mocht voldoen.
15. Hoemenigmaal hebt Ge ons uw gunst betoogd,
 't Zij Ge een fontein deedt uit een rots ontspringen,
 Of op een hoop de waatren samendringen,
 Wanneer de stroom door U werd uitgedroogd.
16. De dag is de uwe, ook vormdet Gij den nacht;
 Gij schiept het licht, de zon met gloed en stralen.
 Door U is de aard gesteld in juiste palen;
 Elk jaarseizoen hebt Gij tot stand gebracht.

PAUZE 2.

17. Herdenk, mijn God, herdenk die wonderdaan:
 Een dwaas geslacht heeft uwen naam gelasterd;
 De vijand, van uw vrees en dienst verbasterd,
 Heeft uwen roem met smaad en schimp belaân.
18. Geef 't wild gediert, dat niets in 't woën ontziet,
 De ziele van uw tortelduif niet over;
 Laat, groote God, om een gehaten roover
 Uw kwijnend volk niet eeuwig in 't verdriet.
19. Beschouw, herdenk uw vastgestaafd verbond;
 Laat dat uw hart tot ons in liefde ontvonken:
 Het land is vol van duistre moordspelonken,
 Vanwaar 't geweld ons grieft met wond op wond.

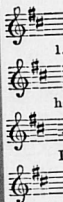
20. Dat elk verdrukke uw bijstand eens erlang;
Laat, laat uw volk niet schaamrood wederkeeren,
Maar wil van hen ellende en nooddruft weren,
Opdat ze uw naam verheffen in gezang.
21. Rijs op o God, rijs op, toon uw gezag;
Betwist uw zaak, wees onze pleitbeslechter;
't Is meer dan tijd, gedenk, o hoogste Rechter,
Wat smaad de dwaas U aandoet dag op dag.
22. Vergeet niet, Heer, dien onverdraagbren hoon,
Dat luid geroep van al uw weerpartijders:
Het woest getier van uwe machtbestrijders
Stijgt telkens op tot voor uw hemeltroon.

PSALM 75.

1. U alleen, U loven wij; Ja wij loven U o
Heer; Want uw naam, zoo rijk van eer, Is
tot onze vreugd nabij; Dies vertelt men in ons
land Al de wondren uwer hand.

2. Als ik 't ambt ontvangen zal,
Wil ik, volgens eed en plicht,
Altoos recht doen in 't gericht.
Land en volk was in verval;
Maar zijn pijlers stelde ik vast,
Tegen woede en overlast.
3. Tot het dom en dwaas geslacht
Zei ik: «Wees niet zinneloos»
Tot de snooden: «Weest niet boos,
«Dat gij hoornen, sterk van kracht,
«Woedende naar boven steekt,
«En met stijven halze spreekt.»
4. Geen geval, geen zorg, geen list,
Oost noch west noch zandwoestijn,
Doet ons meer of minder zijn:
God is Rechter die 't beslist;
Die, als aller Oppervoogd,
Dees vernedert, dien verhoogt.

5. Want des HEEREN hand besluit
Eenen kelk vol bitterheid,
In zijn gramschap toebercid,
En Hij drenkt er 't menschedom uit;
Doch der goddeloozen mond
Zuigt zijn hef uit tot den grond.
6. 'k Zal dit melden, 'k zal altijd
Zingen Jakobs God ter eer,
Slaan der boozen hoornen neer,
Vellen wat zijn naam bestrijdt;
Maar der vromen hoorn en macht
Zal verhoogd zijn door Gods kracht.

PSALM 76. Wijze van Psalm 30.

1. God is bekend bij Juda's stam, Waar Hij zijn
hoogen zetel nam; Zijn naam is groot in Israel:
In Salem staat, op zijn bevel, De hutte van dien
Hemelkoning; Op Sion is zijn heilige woning.

2. Daar heeft de vijand boog en schild
En vuurge pijlen op verspild;
God brak het zwaard, bedwong den krijg.
Dat vrij het roofgebergte zwijg:
Uw roem, o groot en heerlijk Wezen,
Is tot veel hooger top gerezen.
3. Stouthartigen zijn daar beroofd;
Daar sliep en heir en opperhoofd;
De kloekste had geen handen meer,
Maar viel in 't stof verslagen neer.
O God van Jakob, door uw schelden
Vergingen paarden, wagens, helden.
4. Gij, vreeslijk zijt Gij in 't gericht:
Wie zal bestaan voor uw gezicht?
Zooras uw mond het vonnis streek,
Uw oordeel van den hemel bleek,
Toen vreesde de aarde voor uw oogen,
Toen werd ze stil door uw vermogen.
5. Als God ter hooge vierschaar steeg,
't Zachtmoedig volk verlossing kreeg,

Ontzette zich het gansch heelal.
 Gewis, der menschen gramschap zal,
 Wanneer ze op 't hevigst is aan 't blaken,
 Uw grooten lof nog grooter maken.

6. Woedt nog de wraaklust onbeschoemd,
 Die wordt door U ras ingetoomd.
 Doet dan geloften aan den HEER,
 Betaalt die, uwen God ter eer,
 Gij allen die dien grooten Koning
 Omringt in zijn doorluchte woning.
7. Men voer dien God geschenken aan,
 Die vreeslijk is in al zijn daan:
 Hij stoot de vorsten weg in 't graf,
 En snijdt hun geest als druiven af,
 Hij die den koningen der aarde
 Zelfs op hun troonen vreeze baarde.

PSALM 77.

1. Mijn geroep, uit angst en vreezen, Klimt tot God,
 het Opperwezen, God, die in mijn ongeval De ooren
 tot mij neigen zal. 'k Zocht Hem in mijn bange
 dagen; 'k Bracht de nachten door met klagen; 'k Liet
 niet af mijn hand en oog Opteheffen naar omhoog.

2. 'k Schatte mij geheel verloren;
 'k Mocht van geen vertroosting hooren;
 Als mijn ziel aan God gedacht,
 Loosde ik niet dan klacht op klacht;
 Peinsde ik aan mijn vruchtloos kermen,
 Vruchtloos roepen om ontfermen,
 Dacht ik hoe God anders helpt,
 Mijne ziel werd overstelpt.
3. Slaap weerhieldt Gij van mijn oogen;
 'k Was verslagen, neergebogen;
 En, verstomd door al 't verdriet,
 Wars van menschen, sprak ik niet.

'k Overdacht al de oude dagen,
Jaren, eeuwen, gunsten, plagen,
En wat immer aan mijn ziel
Van Gods hand tebeurte viel.

4. 'k Dacht, hoe 'k God met vreugd voordezen
Op mijn snaren had geprezen;
'k Overleide in diepe smart
's Nachts met een mistroostig hart,
En mijn geest doorzocht de reden,
Waarom God die tezenheden
Mij in zulk een mate zond,
En wat mij te duchten stond.
5. Zou de Heer zijn gunstgenooten,
Dacht ik, dan altoos verstooten?
Niet goedgunstig zijn voortaan?
Nimmer ons meer gadeslaan?
Zouden zijn beloftenissen
Verder haar vervulling missen,
Vruchtloos worden afgewacht,
Van geslachte tot geslacht?

PAUZE.

6. Zou God zijn genâ vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?
Heeft hij zijn barmhartigheên
Door zijn gramschap afgesneên?
'k Zei daarna: «Dit krenkt mij 't leven;
«Maar God zal verandering geven;
«De Allerhoogste maakt het goed:
«Na het zure geeft Hij 't zoet.»
7. 'k Zal gedenken, hoe voordezen
Ons de HEER heeft gunst bewezen;
'k Zal de wondren gadeslaan,
Die Gij hebt van ouds gedaan;
'k Zal nauwkeurig op uw werken
En derzelver uitkomst merken,
En, in plaats van bittere klacht,
Daarvan spreken dag en nacht.
8. Heilig zijn, o God, uw wegen;
Niemand spreek uw hoogheid tegen.
Wie, wie is een God als Gij,
Groot van macht en heerschappij?
Ja Gij zijt die God, die de ooren
Wondren doet op wondren hooren;
Gij hebt uwen roem alom
Groot gemaakt bij 't heidendom.
9. Door uw arm en alvermogen
Hebt Gij Isrel uitgetogen,
Jakobs kindren, Jozefs zaad
Vrijgemaakt van Faro's haat.

PSALM 78.

't Water zag, o God, U komen;
 't Water zag U: en de stroomen
 Steigerden vol schrik omhoog,
 De afgrond werd beroerd en droog.

10. Dikke wolken goten water;
 Hooger zwerk gaf fel geklater;
 Uwe pijlen, zoo geducht,
 Vlogen vlammend door de lucht.
 't Zwaar geluid der donderslagen
 Deed het al in 't ronde wagen,
 En de wereld werd verlicht
 Door herhaalden bliksemschicht.

11. De aarde sloeg van schrik aan 't beven,
 Toen ze U langs uw pad zag streven,
 Zee en groote waters door,
 In het nooit ontdekte spoor:
 Toen Ge uw volk den weg bereiddet,
 Daar Gij 't als een kudde leiddet;
 Mozes' en Aärons hand
 Bracht hen dus naar 't heilig land.

PSALM 78.

1. Neem, o mijn volk, neem mijne leer ter ooren;
 Neig oor en hart, om naar mijn stem te hooren;
 'k Zal met mijn mond u wijze spreken leeren,
 Verborgentheên, van ouden af waardig te eeren. Mij
 vloeit een schat van wijsheid uit den mond, Gelijk
 een bron die voortspringt uit den grond.

2. Verborgentheên, met diep ontzag te melden,
 Die ons voorheen de vaderen vertelden,
 Die wij hun kroost ook niet verbergen mogen,
 Die stellen wij het nageslacht voor oogen:

Des HEEREN lof uit 's lands historieblaân,
Zijn sterken arm en groote wonderdaân.

3. Want God heeft zijn getuigenis gegeven
Aan Jakobs huis, een wet om naar te leven,
Die Israel zijn nageslacht moet leeren,
Opdat men nooit haar kennis moog ontberen;
God vordert dat de naneef, eeuwen lang,
Van kind tot kind, dit onderwijs ontvang:
4. Opdat ze op God hun hope stellen zouden,
In 't oog zijn daân, in 't hart zijn wetten houden,
En nimmermeer weerspanning God verachten,
Verdraaid en krom als vorige geslachten,
Wier hart niet was gericht naar zijn gebod,
Wier geest niet was getrouw met hunnen God.

PAUZE 1.

5. Wat kon de boog den besten schutter baten?
Toen Efraïm Gods wegen had verlaten,
Vlood al het heir ten dage van het strijden,
En moest aldus de zwaarste neerlaag lijden;
Op Gods verbond werd niet van hen gelet;
Zij weigerden te wandlen in zijn wet.
6. Zijn wonderdaân, door niemand aftemeten,
Zijn trouweloos en snood van hen vergeten;
Die wonderdaân, waardoor Egyptes helden
Bezweken zijn in Zoans vette velden;
Waar Hij, tot troost in hunner vaadren leed,
Voor ieders oog de grootste teekens deed.
7. Zijn almacht wist de zee vanééntescheiden,
En 't angstig heir daar droogvoets doorteleiden;
Als op een hoop deed Hij de waatren rijzen;
Hij gaf des daags, om hun den weg te wijzen,
Een wolkkolom, een licht des vuurs bij nacht,
Totdat Hij hen in 't vruchtbaar Kanan bracht.
8. Ook spleten zelfs de rotsen op zijn wenken,
Geen afgrond kon het volk ooit milder drenken:
De woestenu gaf zuivre watervlieten,
Die de Almacht uit de steenrots voort deed schieten,
Gelijk een stroom, die, golvend afgegleên,
Zijn armen spreidt door al de velden heen.

PAUZE 2.

9. Maar schoon zij dus Gods goedheid ondervonden,
Nog pleegden ze in 't vervolg de snoodste zonden:
In 't woest gewest uit vetter land getogen,
Vergramden zij des Allerhoogsten oogen,
Verzochten God, en eischten, ten bewijs
Van zijne macht, naar hunne lusten, spijs.
10. Zij spraken stout: «Kan God in wildernissen

«Ook keur van spijs op onze tafel disschen?
 «'t Is waar, Hij sloeg de rots, en deed de stroomen
 «In overvloed uit harde klippen komen;
 «Maar is zijn macht zoo onbepaald en groot,
 «Hij geef dan hier zijn volk ook vleesch en brood.»

11. Dit hoorde God en werd op 't hoogst verbolgen;
 Zijn vuur ontstak om Jakob te vervolgen;
 De felle toorn van 't eeuwig Opperwezen
 Deed Israel al sidderende vreezen;
 Omdat zij niet geloofden aan Gods mond,
 Noch op zijn heil vertrouwden naar 't verbond;
12. Daar God, voor hen bezorgd, in hunne nooden
 De wolken zelfs van boven had geboden,
 De hemeldeel ontsloten, mild in 't zegnen,
 En 't manna doen rondom hun tenten reegnen,
 Opdat zijn volk, ten blijk van zijne trouw,
 Dit hemelkoorn op reis genieten zou.

PAUZE 3.

13. Elk mocht zijn brood, zoo mild hem toegemeten,
 Dat wonderbrood der machtigen, nu eten:
 Den teerkost, tot verzading hun gegeven.
 Een oostewind werd door Hem voortgedreven,
 En 't zuilen gaf, in 't aangevoerde zwerk,
 Geen minder blijk van zijn krachtdadig werk.
14. Toen daalde 't vleesch, als stof en dichte regen:
 Een groote vlucht van vooglen neergezegen,
 In menigte gelijk aan 't zand der stranden,
 Viel toen vanzelf hun rijklijk in handen,
 Viel op Gods wenk rondom elks woning neer,
 En spijsde 't heir van Israels Opperheer.
15. Toen aten zij, en werden zat van eten;
 Hun eetlust werd voldaan, hoe godvergeten;
 Maar eer hun drift en toemeloos begeeren,
 Waarmee dat volk Gods almacht dorst onteeren,
 Verzadigd was, ziedaar de straf terstond,
 Terwijl de spijs nog was in hunnen mond:
16. Ziedaar Gods toorn, gelijk een vuur, ontstoken;
 Zijn eer werd op hun machtigster gewroken,
 Daar plaag op plaag geweldig nedervelden
 't Aanzienlijkst deel, het puik van Israels helden.
 Maar 't volk ging voort, hun ongeloof hield aan;
 God had vergeefs zijn wonderen gedaan.

PAUZE 4.

17. Daarom deed Hij in ijdelheid hun dagen
 Vergaan, en, door een reeks van felle plagen,
 In schrik en angst hen slijten hunne jaren;
 Maar bracht Hij hen op nieuw in doodsgereven,

18. D
H
D
D19. H
V
D
V20. H
Z
Z
F21. V
H
I
I22. I
I
I

23.

24.

25.

Dan vraagden zij naar God, en keerden weer,
En zochten vroeg uit bange vrees den Heer.

18. Dan dachten zij, hoe 't eeuwig Opperwezen
Hun rotssteen was, en hoe in angst voordezen
De hooge God verlossing had gezonden;
Dan vleiden zij Hem valschlijk met hun monden,
En bukten laag, omdat de nood hen drong,
Maar logen Hem met hun geveinsde tong.
19. Hun hart was boos, vervuld met slinksche streken;
Van zijn verbond was groot en klein geweken;
Doch God vergaf barmhartig hunne schulden,
Verderf ze niet, schoon zij de maat vervulden;
Hij wendde zelfs zijn gramschap dikwijls af,
En wekte nooit zijn gansche wraak ter straf.
20. Hij dacht in gunst, door hunne ramp bewogen:
Zij zijn toch vleesch, zij hebben geen vermogen;
Zij zijn een wind, die gaat en nooit zal keeren.
Hoe dikwijls dorst hun wrevel God onteeren!
De wildernis zag door hun booze paân
Hem bitterheên en smarten aangedaan.

PAUZE 5.

21. Want elk ging voort in God op 't snoodst te tergen,
En nieuw bewijs van zijne macht te vergen,
Den heiligen God van Israel te kwellen,
En paal en perk aan zijne daân te stellen;
Zij dachten niet aan dien doorluchten tijd,
Waarin Gods hand hen had van 't juk bevrijd:
22. Hoe Hij zijn oog op hen had neergeslagen,
Egypte van zijn teeknen deed gewagen,
En Zoans veld, daar Hij hen af wou zondren,
Een streng tooneel deed worden van zijn wondren;
Daar poel en beek en groote en kleine vloed
Ondrinkbaar werd en niets dan walglijk bloed.
23. Hij zond een heir, door niemands hand te weren,
Veel ongediert, om alles te verteren;
Zijn groote kracht deed vorschen uit de stroomen
Tot wis verderf van gansch Egypte komen;
Hij gaf 't gewas, met vlijt gekweekt, en 't kruid
Den kruidworm en den sprinkhaan tot een buit.
24. De wijnstok werd door hagel neergesmeten,
De wilde vijg daardoor vanéengereten;
De landman zag zijn vruchtbaar veld verderven,
Zijn kleiner vee door zwaren hagel sterven,
Zijn beesten door den fellen bliksem slaan,
En jammerlijk door vuur en vlam vergaan.
25. Ook zond Hij toorn, verbolgenheid en nooden,
Verstoordheid, angst en vreeslijke onheilsboden;

Hij baande een weg voor zijne grimmigheden,
 Waarlangs de wraak zou treën met wisse schreden;
 Hun ziel werd niet onttrokken aan het graf;
 Terwijl hij 't vee aan 't pestvuur overgaf.

PAUZE 6.

26. Egypteland zag al het eerstgeboren'
 Door 's hemels wraak geslagen en verloren;
 De dood der jeugd, 't beginsel van Chams krachten,
 Vervulde tent en veld met jammerklachten,
 Waaruit Gods volk als schapen werd geleid,
 En vrij en blij op Parans grond geweid.
27. Ja zonder vrees mocht Isrel veilig trekken,
 Het zag de zee zijn haatren overdekken;
 Want God, hun God, bracht hen bevrijd van banden
 Naar 't land, door Hem geheiligd uit de landen,
 Tot dezen berg, dien zijne hand verkreeg,
 En die daarna ten hoogsten luister steeg.
28. Het heidendom werd voor hen weggedreven,
 Aan elk naar 't snoer zijn erfenis gegeven,
 En Isrel mocht in eigen tenten wonen;
 Maar 't wufte volk ging voort in God te hoonen,
 Verzocht den Heer, versmaadde zijn gebied,
 En hield het recht des Allerhoogsten niet.
29. Zij weken af door trouweloozen handel,
 En volgden dus der vaadren snooden wandel:
 Zóó keeren zich bedriegelijke bogen,
 Waardoor somwijl de schutter wordt bedrogen.
 Des Heeren toorn en ijver werd getergd
 Door beeldendienst en hoogten op 't gebergt.

PAUZE 7.

30. Dit hoorde God, en heeft, op 't felst ontstoken,
 Dit boos bestaan op Israel gewroken,
 Dat volk versmaad met beelden en altaren;
 Dies liet Hij tent en tabernakel varen,
 Die Hij zich daar ter woning had gesticht,
 En tot zijn eer te Silo opgericht.
31. Het onderpand van 't heerlijk a'vermogen,
 Zijn heilige ark, gaf Hij, voor Israels oogen,
 Den Filistijn in de ongewijde handen;
 Zijn volk ten zwaarde of in de slaafsche banden.
 Gods majesteit, getergd, zag van omhoog
 Zijn erfnis aan met een verbelgen oog.
32. Het vuur verslond de strijdbre jongelingen,
 Der maagden lof vergat men optezingen;
 Hun priesterschap, hoe hoog door God verheven,
 Werd, laag verneerd, aan 't zwaard ter prooi gegeven;
 En de arme weeuw bezweek van zielsverdriet,
 Of zat door schrik verstomd, en weende niet.

33. Toen stond God op met gunstige gedachten,
 Als na een slaap ontwaakt met nieuwe krachten,
 Ja als een held, ontzaglijk in zijn gangen,
 Die nieuwen moed heeft door den wijn ontvangen;
 En sloeg tot smaad, met zijn geduchte hand,
 Het uiterst deel van 's vijands ingewand.

PAUZE 8.

34. Doch Jozefs tent liet Hij verachtijk varen,
 In Efraïm verkoos Hij geen altaren;
 Maar Hij had lust in Juda's stam te wonen,
 Om daar zijn macht en heerlijkheid te toonen
 Op Sions berg, dien 's werelds Opperheer
 Beminde en koos ten zetel van zijn eer.
35. Daar bouwde Hij als hoogten zijne muren,
 Zijn heilgdom, dat de eeuwen zou verduren,
 Gelijk deze aard, gegrond door zijne krachten,
 In eeuwigheid geen wanklen heeft te wachten.
 Held David, dien Hij van de schaapskooi nam,
 Verkoos Hij zich ten Vorst uit Juda's stam.
36. Hij deed zijn knecht van achter 't vee zich spoeden,
 Om Jakobs zaad, zijn dierbaar volk, te hoeden,
 Zijn Israel, ten erfdeel Hem verkregen:
 Dus heeft die Vorst geheerscht met roem en zegen,
 Gods volk oprecht en met verstand geweid,
 En 't rijk beschermd door dapper krijgsbeleid.

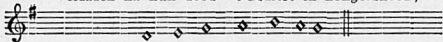
PSALM 79.

1. Getrouwe God, de heidnen zijn gekomen, Zij
 hebben stout uw erfand ingenomen; Jeruzalem,
 de tempel, uw altaren, 't Ligt al verwoest door
 die geweldenaren. Uw knechten zijn geveld Door
 hun verwoed geweld; Hun lijken, onbegraven,

Verzaden na hun dood 't Gediert in hongersnood,

En gier en kraai en raven.

2. Het kostlijk bloed van uwe gunstgenooten,
 Als water om Jeruzalem vergoten,
 Doet wijd en zijd des vijands woede blijken;
 Het gansche veld is nu bezaaid met lijken,
     Van de eer des grafs beroofd.
     De nabuur schudt het hoofd,
 En lacht met onze ellenden:
     Ons deerniswaardig lot
     Stelt ons ten smaad, ten spot
     Van vreemden en bekenden.
3. Hoelang zult Gij in gramschap zijn ontstoken?
 Zal 't hevig vuur uws ijvers eeuwig rooken?
 Stort uwe wraak op hen die ons verteren,
 Op volken die uw grooten naam niet eeren;
     Want Isrel, door hun macht
     Verschriklijk omgebracht,
     Ligt in zijn bloed verdronken;
     Zijn woning, al de troost
     En lust van Jakobs kroost,
     Gelijkt thans naar spelonken.
4. Gedenk niet meer aan 't kwaad dat wij bedreven;
 Onze euveldaad worde ons uit gunst vergeven.
 Waak op o God, en wil van verder lijden
 Ons klein getal door uwe kracht bevrijden.
     Help ons, barmhartig Heer,
     Uw grooten naam ter eer;
     Uw trouw kome ons te stade:
     Verzoen de zware schuld,
     Die ons met schrik vervult;
     Bewijs ons eens genade.

PAUZE.

5. Waarom zou zich der heidnen macht vermeereren,
 Uw hoog gezag door bitren schimp onteeren,
 En vragen, door hun trotschen waan bedrogen:
 «Waar is hun God? Waar blijkt nu zijn vermogen?»
     Vergeld hun overmoed,
     Wreek uwer knechten bloed,
     O God van ons betrouwen;
     Verdedig onze zaak,
     Doe 't neidendom uw wraak,
     Zelfs voor ons oog, aanschouwen.
6. Ai hoor naar hen die in gevangnis kwijnen;
 Laat hun gekerm voor uw gezicht verschijnen;
 Bevrijd hen die, gedreigd met doodsgevaren,

Op uwe hulp met smeekende oogen staren:
 Vergeld den wreeden smaad,
 Waarmee des nabuurs haat
 Uw mogendheid dorst schenden;
 Geef hun, o Opperheer,
 Dien zevenvoudig weer;
 Zie neer op onze ellenden.

7. Zoo zullen wij, de schapen uwer weiden,
 In eeuwigheid uw lof, uw eer verbreiden,
 En zingen, van geslachten tot geslachten,
 Uw trouw, uw roem, uw onverwinnbare krachten.

PSALM 80.

1. Neem, Israels Herder, neem ter ooren, Die Jo-
 zefs kroost, door U verkoren, Als schapen gun-
 stig hebt geleid; Die eenen troon van heiligheid U
 tusschen cherubs hebt gesticht; Verschijn weer blin-
 kend met uw licht.

2. Die glans strale Efraïm in de oogen;
 Toon Benjamin uw groot vermogen;
 Verlos Manasse tot uw eer.
 Getrouwe Herder, breng ons weer;
 Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
 Van uw vertroostend aangezicht.
3. Hoelang, o HEER der legermachten,
 Verwerpt Gij toornig onze klachten?
 Hoelang verlaat Ge ons in den nood?
 Gij spijsjt uw volk met tranenbrood;
 Gij drenkt het, in zijn jammerstaat,
 Met tranen, uit een volle maat.
4. In 't bitter leed, dat wij verduren,
 Zien we ons aan onze nageburen,
 Helaas, door U ten schimp gesteld,
 Ons door hun twisten neergeveld.
 Wij zien, daar ons hun haat vertreedt,
 Hen spotten om ons harteleed.

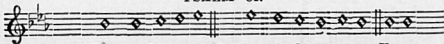
PSALM 81.

5. Laat ons, o God der legermachten,
Niet vruchtloos op uw bijstand wachten;
Ga onze haatren zelf tekeer;
Getrouwe Herder, breng ons weer;
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van uw vertroostend aangezicht.

PAUZE.

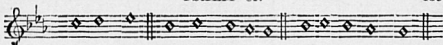
6. Gij vindt in ons een welbehagen;
Gij bracht, o God, in vroeger dagen
Uw wijnstok uit Egypteland;
Gij zelf hebt gunstig hem geplant,
Voor hem de volken uitgeroeid,
Hem plaats bereid, hem mild besproeid.
7. Hij heeft zijn wortels uitgeschoten;
De bergen werden door zijn loten,
Als waren 't ceedren, overdekt:
Hij heeft zijn ranken uitgestrekt,
In zijnen bloei en frisschen staat,
Tot aan de zee, tot aan d' Eufraat.
8. Waarom hebt Gij zijn muur verbroken,
Hem van uw zorg en hulp verstoken?
Men plukt, men trapt hem met den voet;
Het boschzwijn heeft hem ongewroet,
Het wild gediert hem afgeweid,
Daar 't zich door 't gansche land verspreidt.
9. Keer weer, o God der legermachten,
Tot ons die op uw bijstand wachten;
Zie uit den hoogen hemel neer;
Herstel uw wijnstok als weleer,
Den stam, ter liefde uws Zoons geplant,
Dien Gij gesterkt hebt door uw hand.
10. Hij ligt verbrand en afgehouden.
Als Gij verwoest, wie zal dan bouwen!
Uw hand zij over 's menschen Zoon,
Dien Ge U gesterkt hebt tot den troon:
Zoo leven wij, door U bevrijd,
Altoos aan uwen dienst gewijd.
11. Behoud ons, HEER der legermachten;
Zoo zullen we ons voor afval wachten,
Zoo knielen we altoos voor U neer.
Getrouwe Herder, breng ons weer;
Verlos ons, toon ons 't lieflijk licht
Van uw vertroostend aangezicht.

PSALM 81.

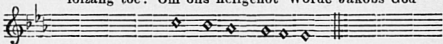

1. Zingt nu blijtemoe 't Machtig Opperwezen Eenen

lofzang toe: Om ons heilgenot Worde Jakobs God

Met gejuich geprezen.

2. Zingt een psalm, en geeft
Trommels aan de reilen;
Wat in Isrel leeft
Roep zijn grootheid uit;
Harp en zachte luit
Moet zijn roem verbreien.
  3. 't Blij bazuingschal
Klink in Isrels ooren,
Doe nu overal
Deze maar verstaan:
«t Feest der nieuwemaan,
«t Feestuur is geboren.»
  4. Want dit is 't bevel
Van den Heer der heeren
Aan zijn Israel;
Dit is 't hoog gebod,
't Recht van Jakobs God,
Dat wij billijk eeren.
  5. Dit doet Jozefs zaad
Aan Egypte denken,
En in welk een staat,
Daar 't een sprake vond
Die het niet verstond,
God zijn heil wou schenken.
- PAUZE 1.
6. 'k Heb hun hals bevrijd
Van den last te dragen;
't Was die blijde tijd,
Toen hun moede hand
Werd in 's vijands land
Van den pot ontslagen.
  7. Op uw noodgeschrei
Deed ik groote wondren;
Onder mijn gelei
Vondt gij hulp; mijn woord
Werd van u gehoord,
Uit de plaats der dondren.
  8. 'k Nam te Meriba
Proef van uw vertrouwen,
Of ge op mijn genâ,
In uw tegenheên,

PSALM 81.

Op mijn naam alleen
En mijn woord zoudt bouwen.

9. Hoort mij — zei ik toen —
Onder u betuigen,
Wat gij hebt te doen;
Och dat Israel
Zich, op mijn bevel,
Onder mij wou buigen!

10. Eert geen uitlandsch god,
Wacht u voor uw zielen;
Wilt naar mijn gebod,
Mijnen naam ten hoon,
Voor geen valsche goën,
Voor geen vreemde, knielen.

11. Ik, ik ben de HEER;
'k Ben uw God, die heilig
IJver voor mijn eer,
Die u door mijn hand
Uit Egypteland
Leidde vrij en veilig.

PAUZE 2.

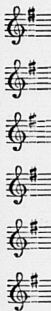
12. Opent uwen mond,
Eischt van mij vrijmoedig,
Op mijn trouwverbond:
Alwat u ontbreekt
Schenk ik, zoo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.

13. Maar mijn volk wou niet
Naar mijn stemme hooren:
Israel verliet
Mij en mijn geboën,
't Heeft zich andre goën
Naar zijn lust verkoren.

14. 'k Liet hen dies, veracht,
Naar 't hun goedgevoelen;
'k Liet dit boos geslacht,
Naar de keuze viel
Van hun dwaze ziel,
In hun wegen wandlen.

15. Och had naar mijn raad
Zich mijn volk gedragen!
Och had Israels zaad
Op mijn effen paân
IJvrig willen gaan,
Naar mijn welbehagen!

16. 'k Had hun haters ras
En geheel verslonden;

Wie hun tegen was
Had, aan alle kant,
Mijn geduchte hand
Zeker ondervonden.

17. Haters van den HEER
Hadden Hem gegeven,
Schoon geveinsd, zijn eer;
Ook zou Isrels tijd,
Van de smart bevrijd,
Eeuwig zijn gebleven.

18. 'k Had u dan tot spijs
Vette tarw doen groeien,
En u, ten bewijs
Hoe ik u kon voën,
Honigbeken doen
Uit de rotsen vloeien.

PSALM 82. Wijze van Psalm 46.

1. In de achtbre Godsvergaderingen Staat God,
als richter der gedingen; Hij oordeelt over goed
en kwaad, In 't midden van der goden raad. Hoe-
lang zult gij van 't richtsnoer wijken, Een onrecht-
vaardig vonnis strijken, En achtslaan op het aan-
gezicht Der goddeloozen in 't gericht?

2. Toont aller goden God te vreezen,
Doet recht aan armen en aan weezen,
Rechtvaardigt hem die billijk klaagt,
Verdrukt of arm uw hulpe vraagt;
Verlost geringen uit hun lijden,
En wilt behoeftigen bevrijden;
Rukt ze uit der goddeloozen hand:
Gerechtigheid verhoogt een land.

PSALM 83.

3. Maar ach, hier is het recht vergeten;
 Men heeft noch kennis noch geweten;
 Men wandelt in de duisternis;
 Het wankelt al wat zeker is:
 Dies ziet men 's aardrijks grondvest beven.
 'k Heb wel voorheen u de eer gegeven,
 Dat ik u goden heb genoemd,
 En als Gods kinderen geroemd:
4. Gij zult nochtans het leven derven,
 En, als gemeene menschen, sterven;
 Eens storten van den stoel der eer
 In 't graf, als elk der vorsten, neer.
 Sta op o God, en wil ontwaken;
 Ai oordeel 't aardrijk, richt de zaken;
 Want Gij bezit op aard alom
 De volkeren in eigendom.

PSALM 83.

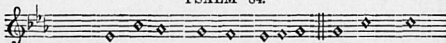
1. Zwiġ niet o God, houd U niet doof; Wij
 worden, zoo Gij zwiġt, ten roof; Wees toch niet
 stil: ai wil ontwaken; Want zie, o God, uw haters
 maken Een krijgsgeties om zich te wreken, Zij
 durven stout den kop opsteken.

2. Hun aanslag is verwoed en boos;
 Zij zoeken heimelijk en loos
 Uw volk, dat zij zoo bits verachten,
 Te dempen met vereende krachten,
 Dat Gij, met zooveel gunst en zorgen,
 Houdt als een schat bij U verborgen.
3. Zij zeiden stout, en heet op buit:
 «Komt aan, men roei gansch Isrel uit;
 «Opdat dit volk, gelijk voordezen,
 «Voortaan geen volk meer moge wezen,
 «Dat niemand Isrels naam coe hooren,
 «Dat zijn gedachten ga verloren.»

4. Want samen zijn zij 't ééns geraakt;
't Verbond is tegen U gemaakt;
Dáár zien wij Edoms tenten naadren,
Ginds Ismaël zich saamvergaadren;
De Moabiten, Hagarenen,
En Gebal zich in 't veld vereenen.
  5. Met hen trekt Ammon ééne lijn,
En Amalek, en Palestijn',
En die in 't rijke Tyrus wonen;
Ook liet zich Assur bij hen troonen,
Een machtig rijk, waarop zij leunen,
En Lots ontaarde kindren steunen.
  6. Dat hen, o God, uw gramschap sla,
Als Midian, als Sisera,
Als Jabin, die bij Kisons stroomen
En te Endor gansch zijn omgekomen;
Wanneer uw ijver niemand spaarde,
Maar hen vertrad, als slijk der aarde.
- PAUZE.
7. Sla hen en hunne prinsen, Heer,
Als Oreb en als Zeëb neer;
Doe al hun vorsten, hoe verheven,
Als Zeba en Zalmuna sneven,
Die met geweld Gods land en daken
Zich wilden ter bezitting maken.
  8. Maak dat dit volk geen rustplaats vind';
Verstrooi hen door een wervelwind,
Als stoppels, door een storm gedreven,
Als wouden, vuur ter prooi gegeven,
Als bergen, in wier ingewanden
Ontstoken pek en zwavel branden.
  9. Vervolg ze dus van oord tot oord,
En drijf ze met uw onweer voort;
Verschrik hen met uw dwarrelwinden,
Zoodat zij rust noch schuilplaats vinden;
Doe hen, o HEER, vol schande vlieden,
Opdat ze uw naam eens hulde bieden.
  10. Beschaam, verschrik hen eeuwiglijk;
Dat ieder schaamrood rugwaarts wijk;
Verniel hun heiren, doe hen weten
Dat Gij alleen de HEER moogt heeten;
Die groote naam van 't hoogste Wezen
Doe 't wereldrond eerbiedig vreezen.

PSALM 84.

1. Hoe lieflijk, hoe vol heilgenot, O HEER, der

legerscharen God, Zijn mij uw huis en tempel-
 zangen! Hoe branden mijn genegenheên Om
 's HEEREN voorhof intetreên! Mijn ziel bezwijkt
 van sterk verlangen: Mijn hart roept uit tot God,
 die leeft, En aan mijn ziel het leven geeft.

2. Zelfs vindt de musch een huis, o Heer,
 De zwaluw legt haar jongskens neer
 In 't kunstig nest, bij uw altaren.
 Bij U, mijn Koning en mijn God,
 Verwacht mijn ziel een heilrijk lot,
 Geduchte HEER der legerscharen.
 Welzalig hij die bij U woont,
 Gestaag U prijst en eerbied toont.
3. Welzalig hij die al zijn kracht
 En hulp alleen van U verwacht,
 Die kiest de welgebaande wegen:
 Steekt hen de heete middagzon
 In 't moerbeidal, Gij zijt hun bron,
 En stort op hen een milden regen,
 Een regen, die hen overdekt,
 Verkwikt, en hun tot zegen strekt.

PAUZE.

4. Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort,
 Elk hunner zal in 't zalig oord
 Van Sion haast voor God verschijnen.
 Let, HEER der legerscharen, let
 Op mijn ootmoedig smeekgebed:
 Ai laat mij niet van druk verkwijnen,
 Leen mij een toegenegen oor;
 O Jakobs God, geef mij gehoor.
5. O God, die ons ten schilde zijt,
 En ons voor alle ramp bevrijdt,
 Aanschouw toch uw gezalfden Koning.
 Eén dag is in uw huis mij meer
 Dan duizend daar ik U ontbeer;
 'k Waar liever in mijns Bondgods woning

Een dorpelwachter, dan gewend
Aan de ijdele vreugd in 's boozen tent.

6. Want God de HEER, zoo goed, zoo mild,
Is te allen tijde een zoon en schild;
Hij zal genade en eere geven:
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in den dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.
Welzalig, HEER, wie op U bouwt,
En zich geheel aan U vertrouwt.

PSALM 85.

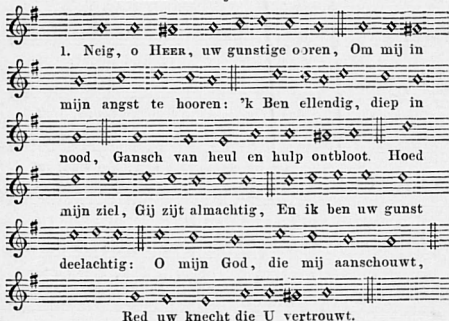
1. Gij hebt uw land, o HEER, die gunst betoond,
Dat Jakobs zaad op nieuw in vrijheid woont: De
schuld uws volks hebt Ge uit uw boek gedaan; Ook
ziet Gij geen van hunne zonden aan; Gij vindt in
gunst en niet in wraak uw lust; De hitte van uw
gramschap is gebluscht. O heilrijk God, weer verder
ons verdriet, Keer af uw wraak, en doe uw toorn teniet.

2. Heeft dan, o Heer, uw gramschap nimmer end?
Zal ze eindlijk niet eens worden afgewend?
Of zal uw toorn ook op ons nakroost woën?
Zult Ge uit den dood ons niet herleven doen,
Opdat uw volk zich weer in U verblijf?
Dat toch, o HEER, uw goedheid ons bevrij:
Geef ons uw heil, en red door uwe hand,
Uit vrije gunst, het zuchtend vaderland.
3. Merk op mijn ziel, wat antwoord God u geeft;
Hij spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft,
Zijn' gunstgenoot, van blijden troost en vree,

Mits hij niet weer op 't spoor der dwaasheid treë.
 Voorwaar Gods heil is reeds nabij 't geslacht,
 Hetwelk Hem vreest en zijne hulp verwacht;
 Opdat er eer in onzen lande woon,
 En zich aldaar op 't luisterrijkst vertoon.

4. Dan wordt genâ van waarheid blij ontmoet,
 De vrede met een kus van 't recht gegroet;
 Dan spruit de trouw uit de aarde blij omhoog;
 Gerechtigheid ziet neer van 's hemels boog;
 Dan zal de **HEER** ons 't goede weer doen zien;
 Dan zal ons 't land zijn volle garven biën;
 Gerechtigheid gaat voor zijn aangezicht,
 Hij zet ze alom waar Hij zijn treden richt.

PSALM 86. Wijze van Psalm 77.

1. Neig, o **HEER**, uw gunstige ooren, Om mij in
 mijn angst te hooren: 'k Ben ellendig, diep in
 nood, Gansch van heul en hulp ontbloomt. Hoed
 mijn ziel, Gij zijt almachtig, En ik ben uw gunst
 deelachtig: O mijn God, die mij aanschouwt,
 Red uw knecht die U vertrouwt.

2. Wie toch is als Gij weldadig?
 Wees mij dan, o Heer, genadig;
 Want mijn roepen en geklag
 Klimt tot U den ganschen dag.
 Wil de ziel uws knechts verblijden,
 Ondersteun hem in zijn lijden;
 Want ik hef mijn hart en oog,
 Trouwe God, tot U omhoog.
3. Heer, door goedheid aangedreven,
 Zijt Gij mild in 't schuldvergeven;
 Wie U aanroept in den nood
 Vindt uw gunst oneindig groot.

HEER, neem mijn gebed ter ooren,
 Wil naar mijne smeeking hooren;
 Merk, naar uw goedgunstigheên,
 Op de stem van mijn gebeên.

4. 'k Ben gewoon in bange dagen
 Mijn benauwdheid U te klagen;
 Gij toch, die de ellenden ziet,
 Hoort mij, en verstoot mij niet.
 Heer, wat goôn de heidnen roemen,
 Niemand is bij U te noemen:
 Daden als uw groote daan
 Treft men nergens elders aan.

PAUZE.

5. Al de heidnen, door uw handen
 Voortgebracht in alle landen,
 Zullen tot U komen, Heer,
 Bukken voor uw aanschijn neer,
 En uw naam ter eere leven.
 Gij zijt groot en hoogverheven;
 Gij doet duizend wonderheên;
 Gij zijt God, ja Gij alleen.
6. Leer mij naar uw wil te handlen,
 'k Zal dan in uw waarheid wandlen;
 Neig mijn hart, en voeg het saam
 Tot de vrees van uwen naam.
 Heer mijn God, ik zal U loven,
 Heffen 't gansche hart naarboven;
 'k Zal uw naam en majesteit
 Eeren tot in eeuwigheid.
7. Want uw goedheid, hoogst gerezen,
 Hebt Gij dikwijls mij bewezen,
 En mijn ziel, hoezeer verdrukt,
 Uit het diepst van 't graf gerukt.
 O mijn God, de trotschaards spannen
 Boos tezamen met tyrannen,
 Tot mijn dood en zielsverdriet;
 Zij ontzien uw hoogheid niet.
8. Maar Gij Heer, Gij zijt lankmoedig,
 Zeer barmhartig, overvloedig
 In genâ, die ons behoedt,
 Groot van waarheid, eindloos goed.
 Wend U tot mijn ziel genadig;
 Sterk uw knecht, en geef weldadig
 Ondersteuning aan den zoon
 Uwer dienstmaagd, van den troon.
9. Doe een teeken mij ten goede,
 Dat mijn haters in hun woede
 Mogen zien, hoe, tot hun spijt,
 Gij mij troost en mij bevrijdt.

PSALM 87.

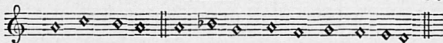
1. Zijn grondslag, zijn onwrikbre vastigheden Heeft
 God gelegd op bergen, Hem gewijd; De HEER, die
 zich in Sions heil verblijdt, Bemint het meer dan
 alle Jakobs steden.

2. Men spreekt van u zeer heerlijke dingen,
 O schoone stad van Isrels Opperheer.
 'k Zie Rahab, ik zie Babel, tot uw eer,
 Bij hen geteld die mijne grootheid zingen.
3. De Filistijn, de Tyriër, de Mooren,
 Zijn binnen u, o Godstad, voortgebracht:
 Van Sion zal het blijde nageslacht
 . Haast zeggen: «Deze en die is dáár geboren.»
4. God zal ze zelf bevestigen en schragen,
 En op zijn rol, waar Hij de volken schrijft,
 Hen tellen als in Isrel ingelijfd,
 En doen den naam van Sions kindren dragen.
5. Dan wordt mijn naam met lofgejuich geprezen,
 Dan zullen daar de blijde zangers staan,
 De speelliën op de harp en cymbel slaan,
 En binnen u al mijn fonteinen wezen.

PSALM 88.

1. O God mijns heils, mijn toeverlaat, Tot U hef ik
 mijn droeve klachten; Ik roep, bij dagen en bij nach-
 ten, Tot U in mijnen jammerstaat. Ik nader biddend;

wil mij hooren, En neig tot mijn geschrei uw ooren.

2. Mijn ziel, dér tegenheden zat,
Wordt moedeloos, wil mij begeben:
Het einde nadert van mijn leven;
'k Ben krachteloos en afgemat.
Ik ben, door overmaat van kwalen,
Als zij die reeds ten grave dalen.
3. 'k Ben afgezonderd bij den hoop
Der dooden, die terneergeslagen,
In 't bloeien van hun blijde dagen
Gestuit in hunnen levensloop,
Met aard bedekt, van elk vertreden,
Door uwe hand zijn afgesneden.
4. Gij hebt mij in den kuil gelegd;
In diepte, in duisternis gesloten;
Uw grimmigheid heeft mij verstooten,
Mij neergedrukt, mij troost ontzegd.
Gij doet op mij uw oordeel komen,
Als onweerstaanbre waterstroomen.
5. Ik derf mijn vrienden tot mijn straf;
Zij zijn vervreemd van mededoogen;
Ik ben een gruwel in hun oogen,
Gij wendt hen allen van mij af.
Een bange kerker doet mij zuchten.
Ik kan de banden niet ontvluchten.

PAUZE.

6. Mijn oogen treuren om mijn leed,
Om al mijn angst, om al mijn lijden:
O HEER, wil mij van straf bevrijden,
Ach toon U tot mijn hulp gereel;
'k Smeek dag aan dag om uw ontferming:
Leen mij de hand tot mijn bescherming.
7. Zult Gij aan dooden wondren doen?
Zult Ge overleednen doen verrijzen,
Om hier uw grooten naam te prijzen?
Zal 't graf uw wijzen raad bevroen?
Zal dáár uw goedheid zich verspreiden?
Zal 't woest verderf uw trouw verbreiden?
8. Wie zal uw wondren, uw beleid,
Ooit in de duisternis vertellen?
Wie ooit uw recht in 't daglicht stellen
Ter plaatse der vergetelheid?
Maar ik, eer de ochtend aan komt breken,
Zal U o'HEER om bijstand smeeken.
9. Waarom is 't dat Gij mij verstoot?

Waarom verbergt Ge uw gunstrijke oogen?
 'k Was van der jeugd af neergebogen,
 Bedrukt, en worstlend met den dood.
 Ik moet vol angst uw gramschap dragen;
 'k Ben twijfelmoedig en verslagen.

10. 'k Ben met verschrikking aangedaan;
 Mijn moed verflauwt, mijn leden beven;
 Uw dierbre gunst heeft mij begeben;
 De vlam uws toorns doet mij vergaan.
 'k Moet dag aan dag met duizend rampen,
 Als met het woën der golven, kampen.
11. Gij hebt en medgezel en vriend
 Van mij verwijderd in mijn lijden,
 Zoodat mijn ziel, hoe ze ock moet strijden,
 Bij niemand heul of bijstand vindt.
 'k Zoek hen vergeefs; 'k moet eenzaam weenen:
 Al mijn bekenden zijn verdwenen.

PSALM 89.

1. 'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên,
 Uw waarheid te allen tijd vermelden door mijn reên;
 Ik weet hoe 't vast gebouw van uwe gunstbewijzen,
 Naar uw gemaakt bestek, in eeuwigheid zal rijzen:
 Zoomin de hemel ooit uit zijnen stand zal wijken,
 Zoomin zal uwe trouw ooit wanklen of bezwijken.

2. Ik heb — dit was uw taal — een vast verbond gemaakt
 Met mijnen gunsteling, die steeds mijn oog bewaakt;
 Ik heb aan mijnen knecht, aan mijnen uitverkoren',
 Aan David, in mijn gunst, met eenen eed gezworen:
 «Ik zal van kind tot kind, tot aan het eind der dagen,
 «Uw zaad bevestigen en uwen rijkstroon schragen.»
3. De hemel looft, o HEER, uw wondren dag en nacht;

Uw' waarheid wordt op aard de glorie toegebracht,
 Daar uw geheiligd volk van uwe trouw mag zingen;
 Want wie is U gelijk bij al de hemellingen?
 En welke vorsten ooit het aardrijk moog bevatten,
 Wie hunner is, o HEER, met U gelijk te schatten?

PAUZE 1.

4. God is op 't hoogst geducht in zijner heiligen raad,
 En vreeslijk boven 't heir dat om zijn rijkstroon staat.
 Wie is als Gij o HEER, o God der legerscharen?
 Wie is aan U gelijk, wie kan U evenaren?
 Grootmachtig zijt Ge o Heer, ja eindloos in vermogen;
 Uw onverbreekbre trouw omringt U voor elks oogen.
5. Gij temt de woeste zee, zij luistert naar uw wil;
 Hoe hoog zij zich verhef, Gij wenkt, en zij is stil.
 Gansch Rahab is door U verbrijzeld, gansch verslagen;
 Uw vijand is verstrooid, uw arm heeft roem gedragen;
 En aard, en hemel, en wat leeft of ooit zal leven,
 Zijn de uwe; 't gansch heelal hebt Gij 't bestaan gegeven.
6. Gij schiept het barre noord en 't zoele zuiden saam;
 Ginds juicht een Tabor, hier een Hermon in uw naam.
 Gij hebt een arm met macht, uw hand heeft groot vermogen,
 Uw rechterhand is hoog; uw troon blijft, onbewogen,
 Van recht en van gericht zijn vasten steun ontleenen,
 En waarheid en genâ gaan voor uw aanschijn henen.
7. Hoe zalig is het volk dat naar uw klanken hoort!
 Zij wandlen, HEER, in 't licht van 't Godluk aanschijn voort;
 Zij zullen in uw naam zich al den dag verblijden:
 Uw goedheid straalt hun toe, uw macht schraagt hen in 't lijden;
 Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedooien,
 Maar uw gerechtigheid hen naar uw woord verhoogden.
8. Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht;
 Uw' vrije gunst alleen wordt de eere toegebracht;
 Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen de eerkroon dragen
 Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
 Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
 En onze Koning is van Israels God gegeven.

PAUZE 2.

9. Gij hebt weleer van hem, dien Gij geheiligd hadt,
 Gezegd in een gezicht, dat zooveel troost bevat:
 «Ik heb bij eenen held voor Isrel hulp beschoren,
 «Hem uit het volk verhoogd: hem had ik uitverkoren.
 «Ik heb David mijnen knecht, mijn gunsteling, gevonden,
 «En hem met heilige zalf aan mij en 't rijk verbonden.
10. «Mijn hand zal, hoe 't ook ga, hem sterken dag en nacht;
 «Mijn arm zal hem in nood voorzien van moed en kracht;
 «De vijand zal hem nooit door wreevle handelingen,
 «Door list of helsch bedrog, in uiterste engten dringen;
 «Den booswicht zal 't geweld nooit tegen hem gelukken,
 «Noch in- noch uitlandsch vorst zijn zetel onderdrukken.

11. «Ik zal integendeel alwie hem wederstaat
 «Verplettren voor zijn oog, en plagen wie hem haat;
 «Mijn trouw zal met hem zijn, mijn goedheid hem geleiden;
 «Zijn macht zal in mijn naam zich over de aard verspreiden;
 «Zijn hand de groote zee, zijn schepter de rivieren,
 «Door mijn geducht bestel, met roem en eer bestieren.
12. «Gij — zal hij zeggen — zijt mijn Vader en mijn God,
 «De rotssteen van mijn heil: 'k zal hem ook stellen tot
 «Een eerstgeboren zoon, door al zijn broeders te eeren;
 «Als koning zal hij zelf de koningen regeeren,
 «Mijn goedertierenheid zijn rijkstroon eeuwig stijven,
 «En mijn gemaakt verbond met hem bestendig blijven.

PAUZE 3.

13. «Ik zal de heerschappij doen duren bij zijn zaad,
 «Zoolang de hemel zelf op vaste pijlers staat.
 «Maar zoo zijn kinderen ooit mijn zuivre wet verlaten,
 «Zoo 't richtsnoer van mijn recht ter reegling niet kan baten,
 «Zoo zij ontheiligen wat ik heb voorgeschreven,
 «Dan mogen zij gewis voor mijne straffen beven.
14. «Dan zal ik hen, die dwaas of wreevlig overtreên,
 «Bezoeken met de roê en bittere tegenkeên;
 «Doch over hem mijn gunst en goedheid nooit doen enden,
 «Niet falen in mijn trouw noch mijn verbond ooit schenden;
 «'k Zal nooit herroepen 't geen ik eenmaal heb gesproken:
 «'t Geen uit mijn lippen ging blijft vast en onverbroken.
15. «'k Heb eens gezworen bij mijn eigen heiligheid:
 «Zoo ik aan David lieg, zoo hem mijn woord misleidt!
 «Zijn zaad zal eeuwig zijn, zijn troon zal heerlijk pralen,
 «Zoo duurzaam als de zon, zoo glansrijk als haar stralen,
 «Bevestigd als de maan; en aan des hemels bogen
 «Staat mijn getuige trouw te schittren in elks oogen.»
16. Maar ach mijn God, waar blijkt uw trouw nu, waar uw eer?
 Gij stoot en werpt, vergramd, thans uw Gezalfde neer;
 Gij schijnt niet van 't verbond met uwen knecht te weten:
 Zijn kroon, ontheilgd, ligt ter aarde neergesmeten;
 Zijn sterke muren zijn door 's vijands macht verbroken,
 Zijn vestingen verwoest en in het stof gedoken.

PAUZE 4.

17. Hij is door elk beroofd, den nabuur tot een smaad;
 Gij hebt de rechterhand verhoogd van die hem haat;
 Gij deedt den vijand in zijn rampspoed zich verblijden;
 Zijn zwaard ligt om, 't is stomp, en nutteloos in 't strijden;
 Gij doet hem, vol van schrik, van 't bloedig slagveld vluchten,
 En onder 's vijands juk, van U verlaten, zuchten.
18. Zijn schoonheid is vergaan; zijn troon ligt neergestort;
 De dagen zijner jeugd zijn door uw hand verkort;
 Met schaamte is hij bedekt, elk kan hem strafloos tergen.
 Hoelang, getrouwe God, zult Gij U steeds verbergen?

Zal da
 Gelijk

19. Ged
 Het
 Zou 't
 Wie le
 Wie ro
 Gelijk

20. Ged
 Waa
 Den s
 Waarn
 Gij im
 Den E

1.

Vo

be

ru

Go

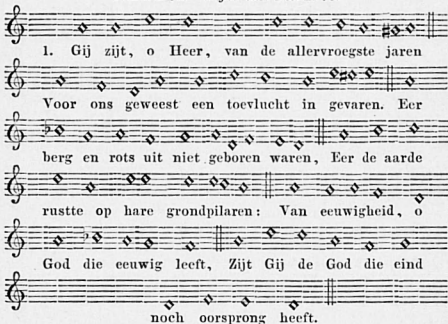
2. U
 K
 U
 V

3. G
 Is
 Z
 M

Zal dan uw grimmigheid, die niemand af kan keeren,
Gelijk een brandend vuur, 't verdrukte volk verteren?

19. Gedenk, o Heer, hoe zwak ik ben, hoe kort van duur:
Het leven is een damp, de dood wenkt ieder uur.
Zou 't menschedom dan vergeefs op aarde zijn geschapen?
Wie leeft er die den slaap des doods niet eens zal slapen?
Wie redt zijn ziel van 't graf? Ai help ons als tevoren,
Gelijk Gij bij uw trouw aan David hebt gezworen.
20. Gedenk den smaad, dien elk van uwe knechten lijdt,
Waarmee elk machtig volk mijn bang gemoed doorsnijdt;
Den smaad, o HEER, waarmee uw haters ons beladen,
Waarmede zij den gang van uw Gezalfde smaden.
Gij immers wilt of zult nooit onze hoop beschamen:
Den HEER zij eeuwig lof, en elk zeg amen, amen.

PSALM 90. Wijze van Psalm 78.

1. Gij zijt, o Heer, van de allervroegste jaren
Voor ons geweest een toevlucht in gevaren. Eer
berg en rots uit niet geboren waren, Eer de aarde
rustte op hare grondpilaren: Van eeuwigheid, o
God die eeuwig leeft, Zijt Gij de God die eind
noch oorsprong heeft.

2. Uw oppermacht, die wij ootmoedig eeren,
Kan door één wenk den mensch zijn broosheid leeren:
Uw wenk alleen, al schijnt ons niets te deren,
Verbrijzelt ons, doet ons tot aarde keeren;
Want in uw oog zijn duizend jaren, Heer,
Een enkele dag, een nachtwaak, en niets meer.
3. Gij overstroomt het menschedom: zijn vermogen
Is, als een slaap, een ijde droom, vervlogen:
Zij zijn als 't gras, dat 's morgens, overtogen
Met frisschen dauw, in bloei staat voor elks oogen,

Maar 's avonds, als het afgesneden wordt,
Op 't open veld in weinig tijds verdort.

4. Door uwen toorn vergaat ons kwijnend leven.
Uw gramschap doet ons hart van doodschrik beven,
O God, als Gij, in majesteit verheven,
Het onrecht dat we in 't openbaar bedreven,
En 't kwaad door ons in 't heimelijk verricht,
In 't licht stelt voor uw glansrijk aangezicht.

PAUZE.

5. Wanneer uw toorn en gramschap ons bezwaren,
Dan wenden, dan verdwijnen onze jaren;
Wij zi-n hen, als gedachten, henenvaren;
Of blijft uw gunst ons in het leven sparen,
Dan klimmen wij ten hoogste tot den top
Van zeventig of tachtig jaren op.
6. Helaas, het best van onze beste dagen
Baart dikwijls smart, geeft dikwijls stof tot klagen;
Daar zorg, verdriet en jammerlijke plagen
Steeds, beurt om beurt, de matte ziel doorknagen.
De levensdraad wordt schielijk afgesneên:
Wij schenen sterk, en ach, wij vliegen heen.
7. Wie kent uw toorn, wie zijn geduchte krachten?
Wie vreest dien recht, geluchteste Macht der machten?
Leer ons den tijd des levens kostlijk achten,
Oplaat ons hart de wijsheid moog betrachten;
Keer weder HEER, uw gunst kome ons te sta:
Hoelang ontzegt Ge uw knechten uw genâ?
8. Uw gunst sterkt meer dan de uitgezochtste spijzen:
Laat, met het licht, haar licht voor ons verrijzen;
Zoo zal ons hart op liefelijke wijzen
Uw goedheid, al ons oovrig leven, prijzen.
Verblijd ons naar de maat van onzen druk,
En naar den tijd van al ons ongeluk.
9. Laat uw genâ ons met haar troost verrijken,
En laat uw werk aan uwe knechten blijken;
Uw heerlijkheid niet van hun kindren wijken;
Uw liefde, uw macht behoeft ons voor bezwijken:
Sterk onze hand, en zegen onze vlijt;
Bekroon ons werk, en nu en te allen tijd.

PSALM 91.

1. Hij die op Gods bescherming wacht, Wordt
door den hoogsten Koning Beveiligd in den duis-

2. Hij zal uit 's vogelvangers net
U veilig doen ontkomen;
Hij is het die uw leven redt;
Gij hebt geen pest te schromen.
Hij zal, in lijfs- en zielsgevaar,
U met zijn vleuglen dekken;
Zijn waarheid u ten beukelaar
En ter rondas verstrekken.
3. De schrik des nachts doet u niet vliën,
Waarvoor de boozen beven;
Geen pijlen hoeft gij 's daags te ontzien,
Die hevig om u zweven;
De pest, met welk een snellen spoed
Zij moeg in 't duister waren,
Noch 't streng verderf, dat 's middags woedt,
Zal uwe ziel vervaren.
4. Gij zult aan de ééne en de andre hand
Tienduizenden zien vallen,
Terwijl gij, in gerusten stand,
Bewaakt blijft boven allen.
Het dreigend leed vliegt u voorbij;
Alleenlijk zien uw oogen,
Hoe schriklijk 't loon der boozen zij,
Die de Almacht niet verhoogen.

PAUZE.

5. Ik steun op God, mijn toeverlaat:
Dies heb ik niets vreezen.
Wie God vertrouwt, dien deert geen kwaad;
Uw tent zal veilig wezen:
Hij zal zijn engelen gebiën,
Dat ze u op weg bevrijden:
Gij zult hen in gevaren zien
Voor uw behoudnis strijden.
6. Zij zullen u, Gods gunstgenoot,
Naar 's Hoogsten welbehagen,

PSALM 92.

Opdat gij aan geen steen u stoot,
 Op hunne handen dragen.
 Gij zult op jonge leeuwen treên,
 Op giftige adders stappen,
 En, door gevaar noch vrees bestreên,
 Den leeuw en draak vertrappen.

7. Dewijl zijn ziel mij teer bemint, —
 Dus laat God zelf zich hooren —
 Heb ik voor hem, als voor mijn vrind,
 Een heilrijk lot beschoren:
 Omdat hij mijnen naam erkent,
 Zal hem mijn gunst verzellen;
 Ik zal hem redden uit de ellend,
 En op een hoogte stellen.

8. Hij zal in alle ramp en pijn
 Tot mij om uitkomst zuchten,
 En ik gestadig bij hem zijn
 In al zijn ongenugten:
 't Gevaar zal ik hem doen ontvliên,
 Zijn levensdagen rekken.
 'k Zal hem mijn eer en heil doen zien
 En nooit mijn hulp onttrekken.

PSALM 92.

1. Laat ons den rustdag wijden Met psalmen tot
 Gods eer; 't Is goed, o Opperheer, Dat we ons in
 U verblijden, 't Zij de ochtendstond vol zoetheid
 Ons stelt uw gunst in 't licht, 't Zij ons de nacht
 bericht Van uwe trouw en goedheid.

2. 't Voegt ons met blijde klanken,
 Door 't voorbedachte lied,
 Hem die het al gebiedt
 Op harp en luit te danken.
 Gij hebt door uw vermogen,
 O HEER, mijn hart verheugd:
 Ik zal, verrukt van vreugd,
 Uw groote daân verhoogen.

3. Hoe groot zijn, HEER, uw werken!
 Hoe ver gaat uw beleid!
 Gij stelt met mogendheid
 Elk deel zijn juiste perken.
 Een ziel aan 't stof gekluisterd
 Beseft uw daden niet:
 Geen dwaas weet wat hij ziet;
 Zijn oordeel is verduisterd.
4. Dat vrij, als groene telgen,
 De booze welig groei:
 Gij zult, in zijnen bloei,
 Voor eeuwig hem verdelgen.
 Niets stelt U immer palen,
 Gij zijt de Hoogste in macht:
 Gij zijt de HEER: uw kracht
 Zal eeuwig zegepalen.

PAUZE.

5. Wie U durft wederstreven,
 Wie onrecht durft begaan,
 Zult Gij o God weerstaan,
 Verstrooien en doen sneven.
 Gij zult mijn eer vergrooten,
 Mij sterken in mijn stand:
 Ik ben door uwe hand
 Met olie overgoten.
6. Mijn oog zal hen aanschouwen,
 Die listig al mijn paân
 In 't heimlijk gadeslaan,
 Mij telkens onrust brouwen;
 Ook zal mijn oor eens hooren
 Dat Gij de boozen straft,
 Dat Gij mij wraak verschaft
 Van hen die mij verstoren.
7. 't Rechtvaardig volk zal bloeien,
 Gelijk op Libanon,
 Bij 't koestren van de zon,
 De palm en ceder groeien.
 Zij die in 't huis des HEEREN,
 In 't voorhof zijn geplant,
 Zien door des Hoogsten hand
 Hun wasdom steeds vermeeren.
8. In hunne grijze dagen
 Blijft hunne vreugd gewis;
 Zij zullen, groen en frisch,
 Gewenschte vruchten dragen,
 Om met verheugde monden
 Te roemen 't recht mijns Gods:
 In Hem, mijn vaste rots,
 Is 't onrecht nooit gevonden.

PSALM 93.

1. De HEER regeert: de hoogste Majesteit, Bekleed
met sterkt', omgord met heerlijkheid, Bevestigt
de aard, en houdt door zijne hand Dat schoon
gebouw onwankelbaar in stand.

2. Gij hebt uw troon van eeuwigheid gegrond.
De waatren, HEER, verheffen zich in 't rond;
Rivier en meer verheffen hun geruisch:
Het siddert al op 't woedend stroomgedruisch.
3. Maar HEER, Gij zijt veel sterker dan 't geweld
Der waatren, die uw almacht palen stelt:
De groote zee zwijgt op uw weak en wil,
Hoe fel zij bruis, hoe fel zij woede, stil.
4. Uw macht is groot, uw trouw zal nooit vergaan:
Alwat Gij ooit beloofd hebt zal bestaan.
De heiligheid is voor uw huis, o HEER,
Eeuw uit, eeuw in, tot sieraad en tot eer.

PSALM 94.

1. Verschijn nu blinkend, God der wrake; Dat
eens uw arm voor ons ontwake: Vertoon uw
glansrijk aangezicht; Gij Rechter, die de wereld
richt, Sta op, verhef U, en vergeld Hoovaar-
digen hun trotsch geweld.

2. Hoelang, HEER, zullen dan de boozen,
Hoelangen tijd de goddeloozen
Nog hupplen, vol van dartle vreugd,
En laster braken op de deugd,
En spreken, als in zegepraal,
Baldadig de allerhardste taal?
3. 't Verbrijzeld volk, o HEER, moet bukken,
Daar zij uw erfdeel wreed verdrukken;
De zwakke weeuw, van hulp ontbloot,
Wordt met den vreemdeling gedood;
Zelfs wordt de onnoozle wees vermoord:
Naar recht noch reden wordt gehoord.
4. Zij zeggen, stout op hun vermogen:
«De HEER slaat op ons doen geen oogen,
«De God van Jakob merkt het niet.»
Let, onvernunftigen, en ziet;
Blijft ge eeuwig van verstand beroofd,
Gij dwazen die het licht verdooft?
5. Zou dan de Schepper, die onze ooren
Geplant heeft, zelf niet kunnen hooren?
Zou Hij die 't oog formeert niet zien?
Zoudt gij des Rechters wraak ontvliën,
Die volken straft, en wijsheid leert
Den mensch die wetenschap ontbeert?

PAUZE.

6. Neen dwaas! de HEER weet uw gedachten,
Dat ze ijdel zijn bestuur verachten.
Welzalig is de man, o HEER,
Die door uw tucht en hemelleer
Het nut der onderdrukking weet,
En voordeel trekt zelfs uit het leed.
7. Zoo leert hij zich geduldig dragen;
Zoo ziet hij 't eind der kwade dagen;
Zoo wordt de roede zelfs gekust,
En de onderwerping geeft hem rust;
Totdat de kuil gegraven wordt,
Waarin de zondaar nederstort.
8. De HEER zal in dit moeilijk leven
Zijn volk en erfdeel nooit begeven:
Het oordeel keert, vol majesteit,
Haast weder tot gerechtigheid;
Alwie oprecht is van gemoed,
Die merkt het op en keurt het goed.
9. Wie helpt mij tegen al die boozen?
Wie wederstaat die goddeloozen?
Zoo mij de HEER, mijn schild en loon,
Geen sterken bijstand had geboôn,
Dan waar mijn leven haast verkort,
En ik bijna in 't graf gestort.

10. Wanneer ik zei: «Mijn voeten glijden.»
Toen hebt Ge mij gesterkt in 't lijden.
Wanneer mij 't afgepeinsde hart
Door al mijn denken werd verward,
En ik in druk schier was gestikt,
Toen heeft uw troost mijn ziel verkwikt.
11. Zou ooit de stoel der schaadlijkheden
Bij uwen troon een plaats bekleeden,
Die moeite en wetten boos verdicht?
Zij rotten saam, en wars van 't licht,
Verdrukken zij het vroom gemoed,
Ja doemen zelfs 't onschuldig bloed.
12. De HEER, mijn Bondgod, was voordezen
Mijn hoog vertrek in al mijn vreezen,
Mijn steenrots en mijn toeverlaat;
Hij straft de boozen, wreekt hun kwaad,
En loont hun boosheid met den val:
't Is God die hen verdelen zal.

PSALM 95. Wijze van Psalm 24.

1. Komt, laat ons samen Israels Heer, Den rotssteen
van ons heil, met eer, Met goëgewijden zang ontmoeten;
Laat ons zijn gunstrijk aangezicht, Met een verheven lofgedicht En blijde psalmen, juichend groeten.

2. De HEER is groot, een heerlijk God,
Een Koning die het zaligst lot,
Ver boven alle goën, kan schenken:
Het diepst van 's aardrijks ingewand,
Het hoogst gebergt is in zijn hand;
't Is al gehoorzaam op zijn wenken.
3. Zijn is de zee: ze is door zijn kracht
Met al het droge voortgebracht;
't Moet alles naar zijn wetten hooren.
Komt, buigen we ons dan biddend neer;
Komt, laat ons knielen voor den HEER,
Die ons gemaakt heeft en verkoren.
4. Want Hij is onze God, en wij
Zijn 't volk van zijne heerschappij,

De schapen die zijn hand wil weiden.
 Zoo gij zijn stem dan heden hoort,
 Geloofst zijn heil- en troostrijk woord;
 Verhardt u niet, maar laat u leiden.

5. Verhardt u niet, neemt zijn genâ
 Ootmoedig aan; laat Meriba,
 Laat Massa u ten afschrik wezen,
 Waar 'k door uw vaders ben verzocht,
 Toen alles wat mijn almacht wrocht
 Hen niet bewoog om mij te vreezen.
6. 'k Heb aan dit volk dat mij vergat
 Een langen tijd verdriet gehad,
 Ja veertig jaar hun hoon verdragen,
 En zei: «Dit volk, dat steeds mij aart,
 «Heeft een verdwaasd en dwalend hart;
 «t Schept in mijn wegen geen behagen.»
7. Dies heb ik, door hun tergend kwaad
 Op 't hoogst vergramd, dit volk versmaad,
 En met een duren eed gezworen,
 Dat, wegens zijn geschonden trouw,
 Het nooit mijn rust genieten zou,
 Die voor mijn volk nog blijft beschoren.

PSALM 96.

1. Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE; Zing
 aarde, zing dien God ter eere; Looft 's HEEREN
 naam met hart en mond; Vermeldt zijn heil op
 't wereldrond; Dat dag aan dag zijn roem vermeere.

2. Nu moet uw tong de heidnen nooden;
 Meldt allen volken zijn geboden;
 Vertelt zijn wondren en zijn eer;
 Groot en prijswaardig is de HEER,
 En vreeslijk boven al de goden.
3. Al de afgoën zijn slechts ijdelheden;
 Maar God, die van ons wordt beleden,
 Is 't die de heemlen heeft gesticht,
 En voor zijn Godlijk aangezicht
 Zet eer met majesteit haar treden.

4. Hoe blinkt het alles door vertooning
Van sterkte en sieraad in zijn woning!
Geef dan, o allerlei geslacht,
Den roem van heerlijkheid en kracht
Aan Israels grooten God en Koning.

PAUZE.

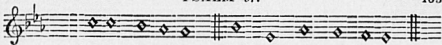
5. Geeft de eer aan 't eeuwig Opperwezen:
Zijn naam wordt nooit genoeg geprezen;
Verheft zijn deugden, blijtemoe;
Brengt in zijn huis Hem offer toe,
Hem dien de volken moeten vreezen.
6. Aanbidt Hem needrig al uw leven,
Hem die, in 't heiligdom verheven,
Een Godlijk licht van zich verspreidt.
Leer, aarde, voor zijn majesteit,
Leer voor zijn aangezichte beven.
7. Zegt, om de heidnen te verlichten:
De HEER regeert, die de aard wou stichten;
Dies zij, bevestigd te allen stond,
Nooit wanklen zal op haren grond;
Hij zal naar 't recht de volken richten.
8. Dat zich de hemelen verblijden;
Verheugd zij de aard aan alle zijden,
Verheugd de volheid van de zee;
Het veld springt op met al het vee,
En 't woud moet juichend God belijden.
9. 't Juiche al voor 't aangezicht des HEEREN:
Hij komt, die de aarde zal regeeren,
En richten vol van majesteit;
De wereld zal gerechtigheid,
Het menschdom zijne waarheid eeren.

PSALM 97.

1. God heerscht als Opperheer: Dat elk Hem juichend eer! Gij aarde, zee en eiland, Verheugt u in uw Heiland. Hem dekt met majesteit Der wolken donkerheid; Hij vestigt zijnen troon Op

heilige rijksgeboën, Vol recht en wijs beleid.

2. Een vuurgloed gaat Hem voor,
 Den ganschen hemel door,
 En blaakt aan alle zijden
 Hen die zijn macht bestrijden.
 Zijn felle bliksemschicht
 Snelt door al 't zwerk, verlicht
 Den ganschen wereldkloot:
 Het aardrijk ziet zijn nood,
 En ijst, en beeft en zwicht.

3. 't Gebergte smelt als was,
 En wordt geheel tot asch
 Voor 't aangezicht des HEEREN,
 Wien alwat leeft moet eeren.
 't Verbaasde hemelrond
 Meldt in dien naren stond
 Zijn billijkheid en macht;
 De volken zien zijn kracht
 Op 's aardrijks ruimen grond.

PAUZE.

4. Dat ieder schaamrood zij,
 Die onbeschroomd en vrij
 Een beeld durft eer bewijzen,
 En nietige afgoën prijzen,
 Den waren God ten hoon.
 Knielt voor Hem, al gij goën!
 Zwicht voor den Opperheer,
 Buigt u met ootmoed neer
 Voor zijn geduchten troon.
5. Gansch Sion was verheugd,
 En juichte, o HEER, van vreugd,
 Met Juda's dochtrenscharen,
 Wanneer 't de blijde maren
 Uws oordeels had gehoord;
 Want Gij heerscht ongestoord,
 En toont uw macht alom,
 Ver boven 't godendom,
 't Welk siddert voor uw woord.
6. Beminnaars van den HEER,
 Verbreiders van zijn eer,
 Hoopt steeds op zijn genade,
 En haat altoos het kwade.
 Hij die in tegenspoed
 Zijn gunstgenooten hoedt,
 Verleent hun onderstand,
 En red ze uit 's boozen hand,
 Die op hun onschuld woedt.

7. Gods vriendlijk aangezicht
 Heeft vroolijkheid en licht
 Voor alle oprechte harten
 Ten troost verspreid in smarten.
 Juicht, vromen, om uw lot;
 Verblijdt u steeds in God;
 Roemt, roemt zijn heiligheid:
 Zoo word' zijn lof verbreid
 Voor al dit heilgenot.

PSALM 98. Wijze van Psalm 66.

1. Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE, Dien
 grooten God, die wondren deed: Zijn rechterhand, vol
 sterkte en eere, Zijn heilige arm wrocht heil na
 leed. Dat heil heeft God nu doen verkonden; Nu
 heeft Hij zijn gerechtigheid, Zoo vlekkeloos en onge-
 schonden, Voor 't heidendom ten toon gespreid.

2. Hij heeft gedacht aan zijn genade,
 Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt;
 Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
 Nu onze God zijn heil ons schenkt.
 Juich dan den HEER met blijde galmen,
 Gij gansche wereld, juich van vreugd;
 Zing vroolijk in verheven psalmen
 Het heil dat de aard in 't rond verheugt.
3. Doe bij uw harp de psalmen hooren;
 Uw juichstem geef aen HEERE dank;
 Laat klinken door uw tempelkoren
 Trompetten en bazuïngeklank;
 Dat 's HEEREN huis van vreugde druische
 Voor Isrels grooten Opperheer;
 De zee met hare volheid bruise:
 De gansche wereld geef Hem eer.

4. Laat al de stroomen vroolijk zingen,
 De handen klappen naar omhoog;
 't Gebergte vol van vreugde springen,
 En hupplen voor des HEEREN oog.
 Hij komt, Hij komt om de aard te richten,
 De wereld in gerechtigheid;
 Al 't volk, daar 't wreed geweld moet zwichten,
 Wordt in rechtmatigheid geleid.

PSALM 99.

Dien
vol
na
Nu

1. God de HEER regeert: Beeft gij volken, eert,
 Eert zijn hoog bestel, Die bij Israel Tusschen
 cherubs woont, En zijn grootheid toont; Dat zich
 de aard bewege: Hij is Israels zege.

2. God, die helpt in nood,
 Is in Sion groot,
 Aller volken macht
 Niets bij Hem geacht;
 Buigt u dan in 't stoï,
 En verheft met lof
 't Heilig Opperwezen;
 Wilt het eeuwig vreezen.
3. Looft met hart en stem,
 Looft de kracht van Hem,
 Die het recht bemint
 In zijn rijksbewind.
 't Recht hebt Gij gestaafd:
 't Geen Ge aan Jakob gaaft
 Toonde aan Israels leden
 Recht en billikheden.
4. Roemt nu onzen God;
 Knielt, op zijn gebod,
 Voor zijn voetbank neer.
 Heilig is de HEER
 Op zijn hoogen troon:
 Amrams groote zoon
 En zijn broeder waren
 Bij zijn priesterscharen.

PAUZE.

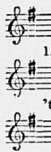
5. Ook was Samuel,
Op Gods hoog bevel,
Biddend voor zijn volk,
Als een hemeltolk;
Hij en andren meer
Riepen tot den HEER,
Die met gunstige ooren
Hun geroep wou hooren.
6. Uit zijn heiligdom,
In een wolkkolom,
Heeft Hij zijne wet
Bij hen ingezet,
Die door 's Heeren kracht
Van hen werd volbracht.
't Nakroost der Hebreeuwen
Volge dit alle eeuwen.
7. Gij, met hen begaan,
Hebt hun wensch voldaan;
HEER, die naar uw woord
Hun gebed verhoort,
Gij, Gij waart hun lot,
Hun vergevend God;
Schoon ze ook om hun zonden
Straffen ondervonden.
8. Geeft dan eeuwige eer
Onzen God en Heer;
Klimt op Sion, toont
Eerbied, waar Hij woont,
Waar zijn heiligheid
Haren glans verspreidt:
Heilig toch en te eeren
Is de Heer der heeren.

PSALM 100.

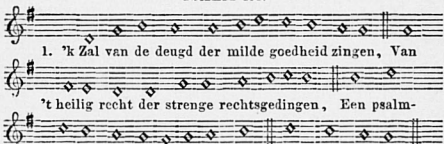
1. Juich aarde; juicht alom den HEER; Dient God
met blijdschap, geeft Hem eer; Komt, nadert voor
zijn aangezicht, Zingt Hem een vroolijk lofgedicht.

2. De HEER is God; erkent dat Hij
Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen die Hij voedt en weidt,
Een volk tot zijnen dienst bereid.

3. Gaat tot zijn poorten in met lof,
Met lofzang in zijn heilig hof;
Looft Hem aldaar met hart en stem,
Prijst zijnen naam, verheerlijkt Hem.
4. Want goedertieren is de HEER:
Zijn goedheid eindigt nimmermeer;
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht,
Tot in het laatste nageslacht.

PSALM 101.

1. 'k Zal van de deugd der milde goedheid zingen, Van
't heilig recht der strenge rechtsgedingen, Een psalm-
gezing, o hooggeduchte HEER, Uw' naam ter eer.

2. 'k Zal met verstand den weg betreen der vromen.
Wanneer zult Gij, mijn Bondgod, tot mij komen?
Ik zal doen zien in al mijn huisbeleid
De oprechtheid.
3. 'k Zal met vermaak naar 't kwaad niet overhellen,
Geen godloos stuk mijzelf voor oogen stellen;
Ik haat het doen der schendren uwer wet,
En schuw die smet.
4. 't Verkeerde hart, in wien 't mij ook moog blijken
Zal uit mijn huis en van mijn omgang wijken,
Mijn gunst zal hen die booze wegen gaan
Nooit gadeslaan.
5. 'k Zal over hem die achterklapt mij belgen;
Den lasteraar zijns vriends zal ik verdolgen;
Wie, trotsch van hart, met nijdige oogen ziet,
Verdraag ik niet.
6. Ik sla op wie getrouw in 't land zijn de oogen;
Ik zal in eer hen aan mijn zij verhoogen,
En doen hem, die in 't spoor der deugd zal treên,
Mijn dienst bekleên.
7. Maar elk die snood, door listige bedrijven,
Zijn voordeel zoekt, zal in mijn huis niet blijven;
Geen leugenaar, die waarheid stout verbant,
Houdt bij mij stand.

8. Ik zal mijn wraak godloozen iedren morgen
 Gevoelen doen, en 't recht zijn klem bezorgen,
 Om in de stad des Heeren niet te voën
 Wie 't kwade doen.

PSALM 102.

1. Hoor o HEER, verhoor mijn smeeken, Laat me uw
 bijstand niet ontbreken; Ai veracht mijn tranen
 niet, Daar Gij al mijn angsten ziet. Als ik in be-
 nauwde dagen U, mijn God, mijn leed moet klagen,
 Wil dan spoedig U ontfermen, Wil mij door uw
 macht beschermen.

2. Want mijn leeftijd is door weenen,
 Als een ijdele rook, verdwenen;
 Mijn gebeente, in droeven stand,
 Als een haardsteel uitgebrand.
 Mijne ziel, door rouw bezwiken,
 Kwijnt als 't gras in dorre streken:
 'k Heb in mijn ellend vergeten
 Mijn gewone spijsen te eten.
3. 'k Voel de krachten mij begeven,
 't Vleesch aan mijn gebeente kleven,
 Wegens mijn benauwde klacht,
 Die ik uitstort dag en nacht.
 Ik gelijk, in 't eenzaam kwijnen,
 Aan den roerdomp der woestijnen,
 Aan den steenuil in de wouder,
 Waar geen menschen zich onthouden.
4. 'k Slijt den nacht in eenzaam waken,
 Als een muschje op stille daken;
 Daar mijn wreevle vijand raast,
 En door hoon mijn ziel verbaast.
 Zij die mijn verderf betrachten,

Mij den ganschen dag verachten,
Mij in 't openbaar onteeren,
Durven roekloos bij mij zweren.

PAUZE 1.

5. De asch verstrekt mijn kwijnend harte
Thans tot brood in zooveel smarte,
Daar ik mijnen dank vermeng
Met de tranen die ik pleng.
Heer, uw gunst had mij verheven;
Maar nu mij uw toorn doet beven,
Zie ik mij van glans ontblooten,
Mij in 't stof terneergestooten.
6. 'k Zie in rouw en ongenugten
Al mijn dagen mij ontvluchten,
Als een schaduw die verdwijnt;
Ik verdor als 't gras dat kwijnt.
Maar Gij HEER zult eeuwig blijven,
Eeuwig zal uw roem beklijven.
En uw naam blijft in gedachten
Tot de laatste nageslachten.
7. Gij zult opstaan, ons beschermen,
Over Sion U ontfermen;
Want de tijd, uw' stad voorspeld,
Aan haar leed ten perk gesteld,
Die zoo langgewenschte dagen
Van uw gunstrijk welbehagen
Zijn, o God, in 't eind geboren;
Gij, Gij zult haar klacht verhooren.
8. Reeds verlangen uwe knechten
Hare steenen opterechten;
Elk heeft deernis met haar gruis,
Elk toont ijver voor Gods huis.
Albestierend Opperwezen,
Dan zal 't heidendom U vreezen;
Al de vorsten, neergebogen,
Doen dan hulde aan uw vermogen.
9. Als, voor 't oog der nageburen,
Gods ontferming Sions muren
Weer zal hebben opgebouwd,
En 't zijn heerlijkheid aanschouwt;
Als zijn goedheid op de klachten
Des verdrukten en verachten
Letten zal, en 't onheil weren,
Dan zal elk hem juichend eeren.

PAUZE 2.

10. Dan, dan wordt Gods trouw verheven,
En zijn dierbre gunst beschreven
Voor het dankbaar nageslacht,
Dat met lust zijn wet betracht.

't Volk in later eeuw geboren
Zal zijn macht en goedheid hooren,
Zich in zijnen roem verblijden,
Hem zijn lofgezangen wijden.

11. 't Zal met blij gejuich Hem loven,
Die, uit zijn paleis van boven,
Isrels leed en ongeval
Eens in gunst beschouwen zal,
En gevangnen in hun zuchten
Hooren als zij tot Hem vluchten,
Om hen uit de wreede kaken
Van den dood eens lostemaken.

12. Dus zij 's HEEREN naam geprezen,
En in Sion eer bewezen;
Dus hoor elk de vreugdestem
In het blij Jeruzalem:
Als de volken saamvergaren,
Zich met 's HEEREN erfvolk paren,
Als de koningen zich buigen,
En Hem hun ontzag betuigen.

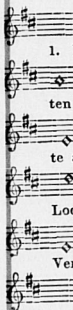
PAUZE 3.

13. Ach, de Heer heeft mij doen bukken
Voor 't gewicht der ongelukken,
Ja mijn levenstijd verkort,
Mij met rampen overstort.
'k Riep: O God, mijn welbehagen,
Spaar me in 't midden van mijn dagen:
Gij, door eeuw noch tijd te krenken,
Kunt mij hulp en uitkomst schenken.

14. 't Aardrijk en de hemelbogen
Zijn gewrocht door uw vermogen;
Allen zijn ze, in hun verband,
't Kunststuk van uw wijze hand.
Doch hoe duurzaam zij ook schijnen,
Eens zal al hun glans verdwijnen;
Maar schoon 't alles om zal keeren,
Gij blijft staande, o Heer der Heeren.

15. Als een kleeid zal 't al verouden;
Niets kan hier zijn stand behouden:
Wat uit stof is neemt een end,
Door den tijd die alles schendt.
Maar Gij hebt, o Oppervezen,
Nooit verandering te vreezen:
Gij, die de eeuwen acht als uren,
Zult alle eeuwigheid verduren.

16. Uwer knechten trouwe zonen
Zullen altoos bij U wonen;
Ja, bevestigd in hun staat,
Voor uw aanschijn, met aun zaad,
Uwen naam ter eere leven.

2. L
H
D
M
3. L
E
D
T
4. E
A
E
S
5. I
N

Zij, van smart en smaad ontheven,
Blijven aan uw dienst geheiligd,
Daar uw goedheid hen beveiligt.

PSALM 103.

1. Loof, loof den HEER, mijn ziel, met alle krach-
ten; Verhef zijn naam, zoo groot, zoo heilig
te achten: Och of nu al wat in mij is Hem prees!
Loof, loof, mijn ziel, den Hoorder der gebeden;
Vergeet nooit één van zijn weldadigheden; Ver-
geet ze niet: 't is God die ze u bewees.

2. Loof Hem, die u alwat gij hebt misdreven,
Hoeveel het zij, genadig wil vergeven;
Uw krankheeden kent en liefderijk geneest;
Die van 't verderf uw leven wil verschoonen,
Met goedheid en barmhartigheeden u kroonen;
Die in den nood uw redder is geweest.
3. Loof Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
En 't goede tot verzading doet ontvangen,
Uw jeugd vernieuwt gelijk eens arends jeugd:
De HEER doet recht, is heilig in zijn richten;
Trefte iemand druk, Hij wil den druk verlichten,
En hart en mond vervullen met zijn vreugd.
4. Hij heeft voorheen aan Mozes zijne wegen,
Aan Israels zaad, tot hun behoud genegen.
Zijn daan getoond, en trouwlijk hen geleid.
Barmhartig is de HEER en zeer genadig;
Schoon zwaar getergd, lankmoedig en weldadig:
De HEER is groot van goedertierenheid.
5. Hij zal zijn volk niet eindeloos kastijden,
Noch eeuwiglijk zijn gramschap ons doen lijden;
Hij is het die ons zijne vriendschap biedt.

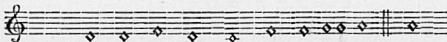
Hij handelt nooit met ons naar onze zonden :
 Hoe zwaar, hoe lang wij ook zijn wetten schonden,
 Hij straft ons, maar naar onze zonden niet.

6. Zoo hoog zijn troon moog boven de aarde wezen,
 Zoo groot is ook voor allen die Hem vreezen
 De gunst waarmee Hij hen wil gadeslaan.
 Zoo ver de west verwijderd is van 't oosten,
 Zoo ver heeft Hij, om onze ziel te troosten,
 Van ons de schuld en zonden weggedaan.

PAUZE.

7. Geen vader sloeg met grooter mededoogen
 Op teeder kroost ooit zijn ontfermende oogen,
 Dan Israels Heer op ieder die Hem vreest:
 Hij weet wat van zijn maaksel zij te wachten,
 Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
 En dat wij stof, van jongs af, zijn geweest.
8. Gelijk het gras is ons kortstondig leven;
 Gelijk een bloem, die, op het veld verheven,
 Wel sierlijk pronkt, maar krachtloos is en teer:
 Wanneer de wind zich over 't land laat hooren,
 Dan knakt haar steel, haar schoonheid gaat verloren;
 Men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer.
9. Maar 's HEEREN gunst zal, over wie Hem vreezen,
 In eeuwigheid altoos dezelfde wezen;
 Zijn trouw rust zelfs op 't late nageslacht,
 Dat zijn verbond niet trouweloos wil schenden,
 Noch van zijn wet af keerig de ooren wenden,
 Maar die, naar eisch van Gods verbond, betracht.
10. De HEER heeft zich, als de allerhoogste Koning,
 Een troon gevest in zijne hemelwoning;
 Zijn koninkrijk heerscht over 't wereldrond.
 Looft, looft den HEER, gij zijne legermachten,
 Gij engelen die Hem dient met heldenkrachten,
 En vaardig past op 't woord van zijnen mond.
11. Looft, looft den HEER, gij zijne legerscharen,
 Wier lust het is op zijnen wenk te staren.
 Dat hemel, aard en zee, en berg en dal,
 Hoever men ook zijn schepter ziet regeeren,
 Nu zijnen naam en groote deugden eeren;
 En gij mijn ziel, loof gij Hem bovenal.

PSALM 104.

1. Waak op mijn ziel, loof de Oppermajesteit: Wat

zigt Gij groot! wat spreidt uw heerlijkheid, Geduch-
 te God, al luisterrijke stralen! Zij baart ontzag door
 al de hemelzalen. Het blinkend licht bedekt U als een
 kleed; De hemel, dien Ge als een gordijn verbreedt,
 En uitspant voor uw Goddelijke woning, Verbergt
 voor de aard uw prachtigste vertooning.

2. Gij zoldert in de waatren uwen troon:
 De wolken, steeds gereed op uw geboon,
 Op 't hoogst vereerd dat zij haar Koning dragen,
 Verstrekken U als tot een zegewagen.
 Gij wandelt op de vleuglen van den wind,
 Dien Ge, als 't heelal, aan uwen dienst verbindt.
 Een geestenheir maakt Gij uw afgezanten,
 Een vlamvend vuur uw trouwe rijkstrawanten.
3. Uw wonderkracht heeft in den morgenstond
 Des vluggen tijds deze aarde vast gegrond:
 Wat in haar kreits ooit wanklen moog of wijken,
 Zij zal, door U gevestigd, nooit bezwijken.
 Zij, die ten blijk van uwe macht verstrekt,
 Was certijds met den afgrond overdekt
 Als met een kleed; de hoogte van de golven
 Hield al 't gebergt in 't grondloos diep bedolven.
4. De Godheid sprak en donderde in de lucht:
 De woeste zee, verschrikt door 't sterk gerucht,
 Vlood haastig heen naar 't perk haar aangewezen.
 Het log gevaart der bergen, opgerezen,
 Vertoonde 't eerst zijn kortz onzichtbren top,
 En hief alom de fiere kruinen op.
 't Ontelbaar tal van vruchtbre dalen daalde
 Ter juiste plaats, die Gods bevel bepaalde.

PAUZE 1.

5. De ontembre zee houdt stand waar 't God gebiedt,
 Zij overschrijdt de vaste stranden niet;
 Zij ziet haar macht door hooger macht betoomen,

En zal deze aard nooit weder overstroomen.
 Gods goedheid zendt de koele bronnen uit:
 Zij wandelen, met ruischend stroomgeluid,
 De bergen om, en dwalen en verspreien
 Zich wijd en zijd door beemden en valleien.

6. Het nuttig vee en 't roofziek boschgediert,
 Zelfs de ezel die door woeste wouden zwiert,
 Die, ongetemd, zich kreunt aan juk noch koorden,
 Vindt lasenis aan hare frissche boorden.
 't Gevogelte dat in zijn snelle vlucht
 De vlerken klapt en opstijgt naar de lucht,
 Of uit het loof zijn schelle stem laat hooren,
 Heeft aan haar zoom zijn woningen verkoren.
7. 't Is God wiens hand de bergen water schenkt,
 Den droogen grond uit zijnen hemel drenkt,
 Den regen geeft uit zijne hooge zalen,
 En vruchtbaarheid doet zweven in de dalen.
 Dan schiet voor 't vee de teedre grasscheut uit;
 Tot 's menschen dienst ontluikt dan 't geurig kruid;
 Dan spruit het brood, nog in den halm besloten,
 Uit de aarde voort, door milden dauw begoten.
8. God geeft den wijn, tot vreugd voor 't hart bereid,
 En de olie die een glans op 't aanschijn spreidt,
 En 't lieflijk brood dat onze kracht moet voeden;
 Hij wil ons dus verkwikken en behoeden.
 't Is God alleen, die door zijn sterke hand
 Den Libanon met cederen beplant,
 't Geboomte voedt, en kracht schenkt, onder 't kweeken
 Aan 't lomrig woud, aan schaduwrijke streken.
9. Het vogeltje vindt schuilplaats in hun loof,
 En vormt zijn nestje uit zijn vergaarden roof;
 De dennen zijn, daar ze opgaan als pilaren,
 Het steil verblijf der kleppende ooievaren.
 De steenbok springt en klautert van den top
 Des heuvels tot de kruin der bergen op;
 De hooge rots houdt in verborgen holen
 Het schuw konijn voor ons gezicht verscholen.

PAUZE 2.

10. De gouden zon weet waar zij schuil moet gaan.
 De wisseling der wisselende maan,
 Aan tijd en loop op 't wonderbaarst verbonden,
 Verschijnt ons oog op haar bepaalde stonden.
 Gij Heer beschikt door uw geduchte macht
 De duisternis, en 't wordt op aarde nacht;
 Wanneer 't gediert door woud en veld mag dwalen,
 Om voedsel voor het hongrig nest te halen.
11. Het donker bosch weergalmt op 't heesch geschreeuw
 Van leeuwewelp en fieren jongen leeuw,
 Die heet op roof, in afgelegen hoeken,

Al br
 Ma
 Op
 Keer
 Waar

12. Da
 Ge
 Hij
 Tot
 Ho
 Is
 Uw
 Al

13. De
 Ee
 Die
 Het
 W
 Da
 Daa
 Den

14. W
 't
 't W
 Als
 E
 V
 En
 Elk

15. V
 D
 Da
 Ne
 Z
 K
 Da
 Da

16. I
 Z
 Zij
 Da
 I
 Sl
 In

17. Ik

Al brullend, spijs van God, den gever, zoeken;
 Maar op de komst van licht en dageraad,
 Op 't zien der zon in 't luisterrijk gewaad,
 Keert elk van hen naar zijn verborgen kuilen,
 Waar zij, verzaad, zich voor ons oog verschuilen.

12. Dan wordt de mensch door 't rijzend morgenlicht
 Gewekt, gewenkt tot arbeid, tot zijn plicht.
 Hij plant, hij bouwt, men ziet hem zwoegen, draven;
 Tot 's avonds toe laat hij niet af van slaven.
 Hoe schoon, hoe groot, o Oppermajesteit,
 Is al uw werk gevormd met wijs beleid!
 Uw wijsheid streelt oplettende gemoedren:
 Al 't aardrijk is vervuld met uwe goedren.
13. De onpeilbre zee bergt in haar ruimen schoot
 Een talloos tal van schepslen, klein en groot,
 Die in haar diept' al weemlend zich vergaen.
 Het golvend ruim der rustelooze baren
 Wordt steeds doorkruist van schepen, wijd en zijd;
 Daar zwemt en duikt het schubbig heir om strijd,
 Daar laat Gij zelfs den leviathan spelen,
 Den schrik der zee in deze vreugde deelen.

PAUZE 3.

14. Wat in de lucht, op de aard, in 't water leeft,
 't Wacht al op U, die elk zijn spijsje geeft,
 't Wacht al op U, die alles kunt behoeden.
 Als uwe gunst al 't schepslenheir wil voeden,
 En liefderijk aan hunne nooddrift denkt,
 Vergaadren zij den voorraad dien Gij schenkt,
 En worden, door uw goedheid mild bejegend,
 Elk op zijn tijd, in overvloed gezegend.
15. Verbergt Ge, o God, uw glansrijk aangezicht,
 Dan siddren zij op 't missen van dat licht,
 Dat troostrijk licht, waardoor zij 't licht verwerven.
 Neemt uwe hand hun adem weg, zij sterven:
 Zij worden stof, gelijk zij zijn geweest.
 Bezielt Gij hen door 't zenden van uw Geest,
 Dan ziet men hen weer leven als tevoren,
 Dan wordt al de aard met nieuwen glans herboren.
16. De heerlijkheid der hoogste Majesteit
 Zij hoog geroemd en dure in eeuwigheid;
 Zij blinke alom, en kenne paal noch perken;
 Dat zich de HEER verblijde in al zijn werken.
 Het aardrijk schudt, als God in gramschap blaakt;
 Wanneer zijn hand de hooge bergen raakt,
 Slaan zij terstond aan 't sidderen, aan 't rooken,
 Inwendig door Gods almacht aangestoken.
17. Ik zal zoolang ik 't levenslicht geniet
 Gods mogendheid verheffen in mijn lied;
 Ik zal mijn God met lofgezangen eeren,

Terwijl ik nog op aarde mag verkeerren.

Mijn aandacht zal op Hem gevestigd staan,

En met vermaak zijn grootheid gadeslaan.

Ik zal mij in den God mijns heils verblijden,

En dag op dag aan Hem mijn psalmen wijden.

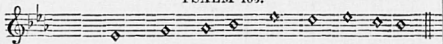
18. De zondaar zal verdelgd zijn op Gods wenk;

De boosheid zal vergaan eer 't iemand denk'.

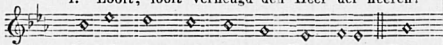
Waak op mijn ziel, wil uwen Schepper eeren;

Geloofd zij God! men loof den Heer der heeren!

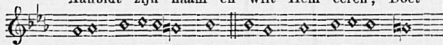
PSALM 105.

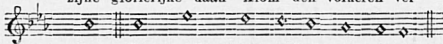
1. Looft, looft verheugd den Heer der heeren!

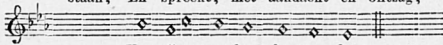
Aanbidt zijn naam en wilt Hem eeren; Doet

zijne glorieijke daan Alom den volkeren ver-

staan, En spreekt, met aandacht en ontzag,

Van zijne wondren dag aan dag.

2. Juicht elk om strijd met blijde galmen:

Zingt, zingt den Hoogste vreugdepsalmen;

Beroemt u in zijn heiligen naam;

Dat wie hem zoeken nu tezaam

Hun hart vereenen tot zijn eer,

En zich verblijden in den HEER.

3. Vraagt naar den HEER en zijne sterkte,

Naar Hem die al uw heil bewerkte;

Zoekt dagelijks zijn aangezicht;

Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht,

Aan zijn doorluchte wonderdaan,

En wilt zijn straffen gadeslaan.

4. Gij volk uit Abraham gesproten,

Dat zooveel gunsten hebt genoten,

Gij Jakobs kindren, die de Heer

Heeft uitverkoren, meldt zijn eer.

De HEER is onze God, die de aard

Alom door zijn gericht vervaart.

PAUZE 1.

5. God zal zijn waarheid nimmer krenken,

Maar eeuwig zijn verbond gedenken.

Zijn woord wordt altoos trouw volbracht,
Tot in het duizendste geslacht.
't Verbond met Abraham, zijn vrind,
Bevestigt Hij van kind tot kind.

6. Alwat Hij Izak heeft gezworen
Heeft Hij ook aan zijn uitverkoren',
Aan Jakob, tot een wet gesteld,
Van al 't beloofde heil verzeld,
En aan gansch Isrel toegezeid
Tot zijn verbond in eeuwigheid.
7. Hij sprak: «Ik zal de schoonste landen,
'k Zal Kanan leevren in uw handen,
«t Welk 't snoer uws erfdeels wezen zal.»
Het volk was weinig in getal,
't Verkeerde daar als vreemdeling,
Toen 't zulk een gunstrijk woord ontving.
8. Geleid door 's Heeren alvermogen,
Zijn zij van volk tot volk getogen,
Van 'teen naar 't ander rijksg gebied.
Hij duldde hun verdrukking niet,
Maar heeft zelfs vorsten op dien tocht,
Om hunnentwil, met straf bezocht.

PAUZE 2.

9. God sprak, en deed den vorsten weten:
«Tast mijn gezalfden, mijn profeten
«Niet aan door eenig leed of schand.»
Hij riep een honger in het land:
Hij brak vergramd den staf des broods,
En 't volk kwam in gevaar des doods.
10. Wie kan Gods wijs beleid doorgronden?
Een man werd voor hen heen gezonden;
De vrome Jozef, rijk in deugd,
Tot slaaf verkocht in zijne jeugd,
In ijzren boeien wreed gekneld,
Werd, hun tot heil, in eer gesteld.
11. Toen hij door 't Godlijk alvermogen
Beproefd was, toen voor aller oogen
Zijn woord in 't heider daglicht scheen,
Toen bood de koning, om zijn reên
Verbaasd, hem straks de vrijheid aan:
Der volken heer deed hem ontslaan.
12. Hij kreeg van Farao in handen
't Bestier van huis en goed en landen;
Dies bond hij vorsten naar zijn lust.
Van zijn verstand en deugd bewust,
Deed gansch Egyptes opperheer
Al de oudsten luistren naar zijn leer.

PAUZE 3.

13. Daarna toog Israel, gedreven
 Door nooddruft, tot behoud van 't leven,
 Naar 't rijk Egypte: Jakob kwam
 Als vreemdeling in 't land van Cham.
 Daar groeide en bloeide zijn geslacht,
 En overtrof zijns vijands macht.
14. De harten der Egyptenaren,
 Die eertijds Isrel gunstig waren,
 Verkeerden toen in bittren haat;
 Des Heeren volk werd bits versmaad.
 Men smeedde lagen tot hun val;
 Verdrukking trof hen overal.
15. Maar God zond Mozes, die tevoren
 Door Hem met Aron was verkoren;
 Zij beiden voerden Gods besluit
 Door teekenen en wondren uit,
 En toonden in Egypteland
 De plagen van zijn strenge hand.
16. 't Werd alles door zijn groot vermogen
 Met duisternissen overtoegen.
 Niets wederstreefde 't hoog bevel
 Van God, den God van Israel,
 Die beek en bron verkeerde in bloed,
 Den visch deed sterven in dien vloed.

PAUZE 4.

17. Ook deed God uit de waterstroomen
 Een machtig heir van vorschen komen,
 Dat doordrong tot in 's konings hof.
 De luizen kwamen voort uit stof;
 God sprak, en een ontelbre drom
 Van ongedierte zweefde alom.
18. Hij zond, in plaats van vruchtbren regen,
 Zijn hagel neer, die allerwegen,
 Met een verslindend vuur gepaard,
 Den frisschen wijnstok sloeg ter aard,
 Den vijgeboom met kruin en tak
 En al het vruchtgeboomte brak.
19. De sprinkhaan en de kever kwamen,
 Gelijk een talloos leger, samen,
 Verslonden wat het aardrijk gaf.
 Toen heeft God, als de zwaarste straf,
 Al de eerstelingen hunner kracht,
 Hun eerstgeboornen ongebracht.
20. God deed zijn volk met wisse treden,
 Daar niemand struikelde in zijn schreden,
 Met zilver en met goud belaaën,

Blijmoedig uit Egypte gaan.
Toen juichte om hun vertrek al 't land,
Daar 't al door schrik was overmand.

PAUZE 5.

21. God breidde een wolk uit, om zijn scharen
Bij dag te hoeden voor gevaren;
Hij gaf hun door zijn hoog bestuur
Des nachts ten licht een wondervuur.
Zij baden, en hun Opperheer
Zond straks een heir van kwakklende neer.
22. Zij werden daaglijks begenadigd,
Met manna, hemelsch brood, verzadigd;
Gods hand bracht in dien dorren oord
Rivieren uit een steenrots voort:
Hij dacht om 't geen Hij aan zijn knecht,
Aan Abraham, had toegezegd.
23. Dus toog 't verkoren volk des Heeren
Al juichend uit op Gods begeeren.
Het land der heidnen van rondom
Schonk Hij hun tot een eigendom:
Der volken arbeid werd geheel
Aan Israel ten erfelijk deel.
24. Die gunst heeft God zijn volk bewezen,
Opdat het altoos Hem zou vreezen,
Zijn wet betrachten, en voortaan
Volständig op zijn wegen gaan.
Men roem dan de Oppermajesteit,
Om zooveel gunst, in eeuwigheid.

PSALM 106.

1. Looft God, den trouwen Opperheer; Geeft, geeft
Hem vroolijk roem en eer, Wiens goedheid perken
kent noch palen. Maar wie, hoe hoogverlicht hij
zij, Wie kan zijn mogendheên verhalen, Zijn lof
verbreiden naar waardij?

PSALM 106.

2. Welzalig elk die 't recht betracht,
Die te allen tijd zijn wetten acht.
O HEER, laat mij, naar 't welbehagen
Dat Ge in uw volk steeds hebt getoond,
Ook roem op uw bescherming dragen,
En met uw zegen zijn bekroond.
3. Geef dat mijn oog het goede aanschouw,
't Welk Gij, uit onbezweken trouw,
Uw uitverkoornen toe wilt voegen;
Opdat ik U mijn rotssteen noem,
En, deeland in uws volks genoegens,
Mij met uw erfdeel blij beroem.

PAUZE 1.

4. Wij hebben God op 't hoogst misdaan:
Wij zijn van 't heilspoor afgegaan;
Ja, wij en onze vaadren tevens,
Verzuimende alle trouw en plicht,
Vergramden God, den God des levens,
Die zooveel wonderen had verricht.
5. Onze ouders, in Egypteland
Beveiligd door zijn sterke hand,
Vergaten al zijn gunstbewijzen:
Zij morden aan de Roode zee,
In plaats van 's Heeren gunst te prijzen;
Dies dreigde hen een zwaarder wee.
6. Doch om zijns naams wil, om zijn macht
Te toonen aan dat dwaas geslacht,
Schold Hij de zee, dat ze uit moest droogen:
Hij deed hen langs haar gronden gaan,
En toonde aan 's vijands heil 't vermogen,
Dat hen in nood had bijgestaan.
7. De waatren keerden in hun kolk,
Daar paard en ruiter, vorst en volk,
Tot één toe, in den vloed vermoorden.
Toen had gansch Isrei juichensstof;
Toen, toen geloofden ze aan Gods woorden,
Toen zong al 't volk des Hoogsten lof.

PAUZE 2.

8. Maar zij vergaten 's Heeren werk;
Zij stelden hunnen God een perk:
Zij wilden in Hem niet berusten,
Maar durfden in de wildernis
Zijn macht beproeven door hun lusten,
En 't hunkren naar Egyptes disch.
9. Toen heeft Hij hen met vleesch gevoed;
Maar zond hun ziel, bij d' overvloed,
Een magerheid die ze uit deed teren.
Zij dorsten Mozes 't hoog bewind,

En Aron 't priesterambt des HEEREN
Benijden, door hun waan verblind.

0. Maar 't aardrijk opende zijn mond,
Waarmeê 't Abirams volk verslond,
En Dathans snoode vloekverwanten;
Een vuurgloed stak de tenten aan
Van 't godloos rot, aan alle kanten,
En deed het door de vlam vergaan.
11. Zij maakten zich, den Heer ten spot,
Een kalf bij Horeb tot een god,
Waarvoor zij zich eerbiedig bogen.
Een os die gras eet op het veld,
Een beeld, o gruwel in Gods oogen!
Werd toen aan Hem gelijkgesteld.

PAUZE 3.

12. Hun hart vergat den Opperheer,
Hun dierbren Heiland, die weleer
Hen redde van de Egyptenaren,
Die wondren deed in 't land van Cham,
Zich vreeslijk maakte in 't ruim der baren,
En Faro 't levenslicht benam.
13. Toen dreigde God hen met den dood;
En nimmer waren ze in dien nood
Zijn hooggeduchte wraak ontweken,
Zoo Mozes, zijn verkoren held,
Zich niet bij God met ernstig smeeken
Voor hen had in de bres gesteld.
14. Zij hebben 't langgewenschte land
Versmaad uit strafbaar onverstand,
En niet geloofd aan 's HEEREN woorden;
Zij morden daaglijks in hun tent,
Dewijl ze naar zijn stem niet hoorden,
Hoe duidelijk ook aan hen bekend.
15. Dies zwoer de Almachtige, dat Hij
Die snooden in de woestenij
Zou nedervellen en verderven;
Ja dat Hij hen, met al hun zaad,
Zou bij de heidnen om doen zwerven,
Van elk gevloekt, van elk versmaad.

PAUZE 4.

16. Zij hebben zich voor 't vloekaltaar,
Verleid door Moabs dochtrenschaar,
Tot Baäl-Peors dienst begeben:
Zij aten 's afgods offerand;
Doch 't kostte aan duizenden het leven:
Gods wraak ontstak in fellen brand.
17. Toen weerde Pinehas de straf,

Die moedig 't recht voldoening gaf,
 En 't eerloos bloed langs de aard deed stroomen.
 Die daad, ten zoen voor 't volk volbracht,
 Deed hem een eeuwige eer bekomen,
 Die standhield bij zijn nageslacht.

18. Zij tergden, twistend, Gods genâ
 Bij 't wonderwater Meriba,
 Verbitterden den knecht des Heeren;
 Hij sprak in onbedachtzaamheid;
 Dies moest hij 't vruchtbaar land ontberen,
 Den ganschen volke toegezeid.

PAUZE 5.

19. Zij spaarden volken, tot Gods hoon,
 Die Hij bevolen had te doên;
 En, aan der heidnen stam verbonden,
 Vervielen zij tot afgodsdienst,
 En wrochten door gelijke zonden
 Zichzelve een strik op 't onvoorzienst.
20. Men zag hen zelfs, door drift verblind,
 Hun dierbaar kroost, hoe teer bemind,
 Den duivelen ten offer brengen;
 Men zag hen, trouwloos en verwoed,
 Op Kanans vloekaltaren plengen
 Der kinderen onschuld'g bloed.
21. Die onnatuurlijke offerand,
 Die bloedschuld bracht een smet op 't land.
 Zij werden onrein door hun daden,
 Door hoererij en vuil gedrag;
 Zij durfden Isrels God versmaden,
 Maar beelden toonien zij ontzag.
22. Dit alles spoorde God tot wraak:
 Zijn volk, zijn erf, zijn hoogst vermaak,
 Werd nu een gruwel in zijn oogen:
 Hij gaf hen in der heidnen macht,
 Waardoor zij zonder mededoogen
 In slaafsche keetnen zijn gebracht.

PAUZE 6.

23. Hun vijand heeft hen wreed verdrukt;
 Zij lagen jammerlijk gebukt;
 En schoon de Algoedheid, op hun smeeken,
 Hun rampen dikwijls heeft geweerd,
 Zij zijn weer telkens afgeweken,
 En door hun zonden uitgeteerd.
24. Nochtans was God met hen begaan,
 Hij zag hun angst, hun tranen aan,
 En hunner hateren verwoedheid;
 Hij dacht aan zijn gestaafd verbond,
 En had berouw, naar al zijn goedheid,
 Meedoogendheid met Isrels wond.

25. Dies hebt Ge, o God, hun last verlicht,
Zelfs voor huns vijands aangezicht.
Verlos ons ook, als onze vaadren;
Wil ons, nog overal verspreid,
Genadig weer bijéénvergaadren:
Zoo worde uw naam en roem verbreid.

26. Geloofd zij Isrels groote God!
Zijn gunst schenk ons dit heilgenot;
Zoo zullen wij zijn goedheid danken.
Dat alwat leeft Hem eeuwig eer!
Al 't volk zeg amen op mijn klanken!
Juich aarde, loof den Opperheer!

PSALM 107.

1. Looft, looft den HEER gestadig; Die Opperma-
jesteit Is gunstrijk, zeer genadig, En goed in eeu-
wigheid: Dit zeg elk, die, gered Door Hem van
slaafsche banden, In vrijheid is gezet Uit 's weer-
partijders handen:

2. Die Hij van ver uit de oorden
Van 't oost en 't westen bracht,
En van de zee en 't noorden
Geleidde door zijn macht;
Die op een aaklig pad,
In woeste wildernissen,
Omzwierven, en een stad
Ter woning moesten missen.
3. Hier raakten zij aan 't kwijnen
Door dorst en hongersnood;
Hun ziel leed duizend pijnen
En angsten van den dood.
Doch toen zij in 't gebed
Tot Isrels Heer zich wendden,
Heeft hen zijn arm gered
Uit angsten en ellenden.

4. God bracht na tegenheden
 Hen weer op 't rechte pad,
 En richtte hunne schreden
 Naar een gewenschte stad.
 Laat zulken voor den HEER
 Zijn milde gunstbewijzen,
 Zijn wondren, Hem ter eer,
 Voor 't gansche menschedom prijzen;
5. Dewijl Hij hen versmaadde
 Die dorstten, en met goed
 Den honger, uit genade,
 Vervulde in overvloed.
 Daar ze in die bitterheên
 Den dood voor oogen zagen,
 Van alle kant bestreên,
 Deed God hun heilicht dagen.

PAUZE 1.

6. Zij die gebonden zaten
 In schaduw van den dood,
 Omdat zij God vergaten,
 Vervielen in dien nood.
 Toen werd hun wreevlig hart
 Verneêrd door zwarigheden;
 Zij struikelden, hun smart
 Werde hulpeloos geleden.
7. Doch riepen ze in de ellenden
 Den HEER ootmoedig aan,
 Hij deed hun angsten enden,
 En hen 't gevaar ontgaan:
 Hij hielp hen uit den nood,
 Hij bracht hen uit het duister
 Der schaduw van den dood,
 Hij brak hun band en kluister.
8. Laat zulken eer bewijzen
 Aan 's HEEREN gunst en macht,
 En al zijn wondren prijzen
 Voor 't menschelijk geslacht.
 Hij was 't voor wien gereed
 De koopren deuren weken,
 Die ijzren grendlen deed
 In duizend stukken breken.
9. De zotten overtreden,
 En krijgen hunne straf;
 Om de ongerechtigheden
 Mat plaag op plaag hen af.
 Zij walgden zelfs van brood,
 Geen beste spijsen smaakten,
 Terwijl zij vast den dood
 Met schrik en vrees genaakten.
10. Doch riepen ze in de ellenden

Den HEER ootmoedig aan,
 Hij deed hun angsten enden,
 En hen 't gevaar ontgaan:
 Hij zond zijn krachtig woord,
 Hij deed hen bij zich schuilen,
 Bracht hun genezing voort,
 En rukte ze uit hun kuilen.

11. Laat zulken eer bewijzen
 Aan 's HEEREN gunst en macht,
 En al zijn wondren prijzen
 Voor 't menschelijk geslacht.
 't Lofoffer worde om strijd
 Hem juichend opgedragen,
 Terwijl zij wijd en zijd
 Van al zijn werk gewagen.

PAUZE 2.

12. Zij die de zee bevaren
 Met schepen, rijk bevracht,
 Zien op de groote baren
 Gods wijsheid, gunst en macht:
 Daar leeren zij de daàn
 Des HEEREN klaar bemerken,
 En in de diepe paàn
 Zijn groote wonderwerken.
13. Hij wekt, met slechts te spreken,
 Een stormwind voor hun oog;
 Dan beeft het àl, dan steken
 De golven 't hoofd omhoog.
 Nu ziet men 't schip de lucht,
 Dan weer den afgrond naadren;
 Hun hart geeft zucht op zucht,
 Hun bloed verstijft in de aadren.
14. Zij dansen, wagglen, vallen,
 Gelijk een dronken man;
 De wijsheid van hen allen,
 Hoe groot, bezwijkt er van.
 Doch toen zij in 't gebed
 Tot Israels Heer zich wendden
 Heeft hen zijn arm gered
 Uit angsten en ellenden.
15. Hij doet den storm bedaren,
 De golven zwijgen stil
 Nu rijst de vreugd: de baren
 Zijn effen op Gods wil;
 Nu wijkt verslagenheid,
 Na zooveel angstig slaven,
 Daar God hen veilig leidt
 In hun begeerde haven.
16. Laat zulken eer bewijzen
 Aan 's HEEREN gunst en macht,

En al zijn wondren prijzen
 Voor 't menschelijk geslacht;
 En, dankbaar, bij 't gemeen
 God hun Verlosser noemen,
 En bij 's lands overheën
 Zijn naam en deugden roemen.

PAUZE 3.

17. Nu stelt God waterbeken
 Tot bar en dorstig land,
 Herschept in dorre streken
 Rivieren door zijn hand;
 Hij stelt een vruchtbaar oord
 Tot woeste en zoute gronden,
 En straft ze, naar zijn woord,
 Die daar zijn wetten schonden.

18. Dan maakt Hij weer woestijnen
 Zeer rijk van vruchtbaar nat;
 Daar 't land, dat eerst moest kwijnen,
 Nu beek bij beek bevat,
 En hungerigen voedt,
 Die nu de weelde aanschouwen,
 Zoodat zij daar met spoed
 Een stad ter woning bouwen.

19. Daar ziet men hen dan zaaien;
 De wijngaard wordt geplant:
 Zij mogen rijklijk maaien
 De vruchten van het land;
 Daar God zijn zegen geeft,
 En 't huis vervult met kindren,
 En 't vee dat ieder heeft
 Op 't veld niet doet vermindren.

20. Maar wil dit volk niet bukken
 Voor God, 't wordt ras verneêrd,
 't Raakt t' onder door verdrukken;
 Het wordt van 't kwaad verteerd:
 Daar Hij zelfs prinsen slaat,
 Op wie Hij hoon doet dalen,
 En die Hij tot een smaad
 Doet in het woeste dwalen.

21. Maar wie nu hulploos kermen,
 Verdrukt en vol gebrek,
 Brengt God, door vrij ontfermen,
 Haast in een hoog vertrek;
 De vruchtbaarheid verheugt
 Hun huis van ganscher harte:
 De oprechten zien 't met vreugd,
 Maar de ondeugd zwijgt met smarte.

22. Wie wijs is merk die dingen,
 En geef verstandig acht

Op 's HEEREN handelingen,
Zoo vol van gunst als macht.

PSALM 108. Wijze van Psalm 60.

1. Mijn hart, o Hemelmajesteit, Is tot uw dienst
en lof bereid: 'k Zal zingen voor den Opperheer,
'k Zal psalmen zingen tot zijn eer. Gij zachte harp,
gij schelle luit, Waakt op, dat niets uw klanken
stuit': 'k Zal in den dageraad ontwaken, En met
gezag mijn God genaken.

2. Ik zal, o HEER, uw wonderdaân,
Uw roem den volken doen verstaan;
Want uwe goedertierenheid
Is tot de hemelen uitgebreid;
Uw waarheid heeft noch paal noch perk,
Maar streeft tot aan het hoogste zwerk.
Verhef U boven 's hemels kringen,
En leer al de aard uw grootheid zingen.
3. Zoo worde uw dierbaar volk in 't end
Bevrijd van rampspoed en ellend.
O God, verlos ons door uw hand;
Verhoor ons, zend ons onderstand.
Gij hebt tot onze vreugd voorspeld,
En in uw heiligdom gemeld,
Dat Sicheem mij zijn vorst zou heeten,
En ik het dal van Sukkoth meten.

PAUZE.

4. Gansch Gilead behoort aan mij;
'k Voer in Manasse heerschappij;
Ik zie hen knielen voor mijn kroon;
Daar 't moedig Efraïm mijn troon
Door zijn geduchte macht versterkt,
En Juda's wijsheid medewerkt

Om mijnen zetel vasttezetten
Door welgeschikte en schrandre wetten.

5. Gansch Moab buigt zich dienstbaar neer,
Erkent mij voor zijn opperheer;
Daar 't, van zijn hoogen troon gestort,
Verachtlijk mij ten waschpot wordt.
Ik werp mijn schoen op Edoms grond,
Op Edom, 't welk mijn macht weerstond;
'k Juich over u, o Palestijne,
Als ik in zegepraal verschijne.
6. Wie heeft mij zooveel heil bereid?
Wie is 't die mij in Edom leidt?
Wie voert mij in een vaste stad?
O God, die ons verstooten hadt,
Gij die met onze legerschaar
Ten strijd niet uittoogt in 't gevaar,
O God, wiens gramschap ons deed vreezen,
Wiens gunst ons troost, zult Gij 't niet wezen?
7. O God, die 's lands benuwheid ziet,
Red toch uw volk uit zijn verdriet;
Want 's menschen heil is ijdelheid;
Maar als Gods almacht ons geleidt,
Dan doen we in Hem de kloekste daan,
Zoodat wij duizenden verslaan;
Want allen die ons wederstreven
Zal Hij vertreden en doen sneven.

PSALM 109. Wijze van Psalm 28.

1. O God, zoo waardig mijn gezangen, Zwijg niet,
laat mij mijn recht erlangen: De booze, die bedrog
durft plegen, Staat, wars van deugd, mij bitter
tegen; Hij heeft zijn mond wijd opgedaan, Mij
met een valsche tong verraan.

2. Ze omringden mij met booze woorden,
Die mij als priemen 't hart doorboorden;

Ik werd op 't allerfelst bestreden,
Verdrukt, mishandeld tegen reden.
'k Heb voor mijn liefde haat behaald;
Ik bad, maar 'k werd met vloek betaald.

3. Zij hebben kwaad voor goed vergolden,
Voor liefde haat, mijn deugd gescholden.
Gij, God der wraak, straf dezen booze;
Stel over hem een goddelooze;
De satan biè hem tegenstand,
En sta aan zijne rechterhand.
4. Verklaar hem schuldig in 't gerichte;
Verdrijf hem van uw aangezichte;
Houd zijn gebeden zelfs voor zonden:
Hij heeft zich tegen God verbonden.
Verkort zijn dagen; vel hem neer;
Een ander neem zijn ambt en eer.
5. Laat zijne kinderen als weezen,
Zijn vrouw als weduw hulploos vreezen;
Laat hier en ginds zijn kindren zwerven,
Steeds beedlen, en de nooddruft derven,
Die 't huisgezin, gesmaad, gevloekt,
Uit zijn verwoeste plaatsen zoekt.
6. Alwat hij heeft, hoe hij moog klagen,
Worde om zijn schulden aangeslagen;
Hij zie de vrucht van al zijn sloven
Door woeste vreemdelingen rooven;
Dat niemand hem in nood verblij,
Of zijnen weezen gunstig zij.

PAUZE 1.

7. Laat kwaad op kwaad zijn huis omringen,
Roei uit al zijn nakomelingen,
En dat in 't volgende geslachte
Elk hun verstorven naam verachte:
Der vaadren misdaad zelfs verschaf
Den HEERE reden tot zijn straf.
8. Dat niets uit Gods gedachtenisse
De zonde zijner moeder wissche;
Laat die, door God hun toegerekend,
Gedurig staan voor Hem geteekend:
Dat God daarover steeds zich belg,
En hunnen naam van de aard verdelg;
9. Omdat hij tegen zijn geweten
Het weldoen trouwloos heeft vergeten,
En den ellendigen en armen
Vervolgd, in plaats van zich te erbarmen;
Ja den verslagene van geest
Is tot een moordenaar geweest.
10. Hij heeft den vloek op zich genomen:

Laat dan die vloek hem overkomen.
 Hij heeft geen lust gehad tot zegen:
 Dies word' die nooit van hem verkregen,
 Maar dat de vloek hem overdek
 En tot een aaklig kleed verstrekt.

11. Laat die, om al zijn handelingen,
 Tot in zijn hart als water dringen;
 Als olie, rijkelijk geschonken,
 En door de beendren ingedronken:
 Dat hem die vloek zijn deksel geef,
 En als een gordel aan hem kleef.
12. Dit loon krije elk van 's HEEREN handen,
 Die zoo godloos mij aan durft randen,
 En met zijn lastertong mij dooden;
 Maar Gij o HEER, o God der goden,
 Dat uwe hand mij heil bestel;
 Doe, om uws naams wil, aan mij wèl.

PAUZE 2.

13. Uw gunst is groot, zij is bestendig.
 Verlos mij dan, ik ben ellendig,
 Nooddruftig, 'k voel mijn kracht verbroken,
 Mijn hart met wond op wond doorstoken;
 Ik ga gelijk de schaduw heen,
 Wanneer de zon snelt naarbeneên.
14. Gelijk een sprinkhaan omgedreven,
 Berg ik, nu hier, dan daar, mijn leven;
 Mijn knieën weigren mij te schragen
 En 't afgematte lijf te dragen;
 Mijn vleesch is mager, uitgeteerd,
 Zoodat het alle vet ontbeert.
15. Al ben ik met die smart beladen,
 Nog gaan zij voort met mij te smaden,
 Met mij al schimpende te groeten;
 Zij schudden 't hoofd die mij ontmoeten.
 O HEER, help mij die U verbeid,
 Naar uwe goedertierenheid:
16. Opdat zij weten en belijden,
 Dat uwe hand mij wil bevrijden,
 Dat Gij o HEER mijn recht doet gelden:
 Laat hen dan vloeken, lastren, schelden;
 Maar zegen Gij mij, o mijn God!
 Gij zijt mijn erfdeel en mijn lot.
17. Beschaam hun raadslag te allen tijde;
 Maar dat het heil uw' knecht verblijde.
 Dat schande mijnen vijand dekke,
 Dat schaamte hem ten kleed verstrekke;
 Dat zij hem tot een mantel dien',
 Waarmee wij hem omhangen zien.

18. I

1. D

«Zit

«Ik

2. Uit S
 Der
 En z
 Zoc

3. Uw
 Ge
 U za
 Ge

4. U he
 «K
 «In
 «D

5. De I
 Zij
 En l
 To

6. Hij
 M
 Zijn
 't

7. Hij
 D
 Das
 M

18. Ik zal den HEER op 't hoogste prijzen,
 'k Zal Hem bij velen eer bewijzen;
 Want Hij zal zich gewis erbarmen,
 En staan ter rechterhand des armen,
 Hem redden uit het snood gericht,
 Waar 't vonnis tot zijn doodstraf ligt.

PSALM 110.

1. Dus heeft de HEER tot mijnen Heer gesproken:

«Zit op den troon ter rechterhand naast mij Tot

«ik de macht uws vijands heb verbroken, En U

«zijn nek tot eene voetbank zij.»

2. Uit Sion zal de HEER uw scepter zenden,
 Den scepter van uw oppermogendheid,
 En zeggen: Heersch tot 's werelds uiterste enden,
 Zoover de macht uws vijands zich verspreidt.
3. Uw volk zal op uw heirdag tot het strijden
 Gewillig zijn, in heilig krijgssieraad;
 U zal de dauw van uwe jeugd verblijden,
 Geboren uit den vroegen dageraad.
4. U heeft de HEER, wien 't nooit berouwt, gezworen:
 «k Heb U, mijn volk tot heil, mijn naam ten prijs,
 «In mijnen raad het priesterambt beschoren,
 «Dat eeuwig duurt naar Melchizédeks wijs.»
5. De HEER zal steeds uw rechterhand verzellen,
 Zijn mogendheid met U ten strijde gaan,
 En koningen, die tegen U zich stellen,
 Ten dage van zijn grimmigheid verslaan.
6. Hij zal naar 't recht de woeste heidnen richten,
 Met lijken 't veld bezaaien door zijn hand;
 Zijn strijdbre hand zal straks het hoofd doen zwichten,
 't Weerbarstig hoofd van een zeer machtig land.
7. Hij zal op weg eens drinken uit de beken,
 Daar Hij gevaar noch strijd noch moeite ontziet;
 Daarom zal Hij het hoofd naar boven steken,
 Met eer bekroond in 't Godlijk rijksgebied.

PSALM 111. Wijze van Psalm 24.

1. Looft, hallelujah, looft den **HEER**! Mijn gansche hart verheft zijn eer: Ik zal zijn naam en grootheid prijzen; 'k Zal, met de oprechten onderling Vereend, in hun vergadering En raad, Hem plechtig eer bewijzen.

2. Des **HEEREN** werken zijn zeer groot:

Wie ooit daarin zijn lust genoot,

Doorzoekt die ijvrig en bestendig.

Zijn doen is enkel majesteit,

Aanbiddelijke heerlijkheid,

En zijn gerechtigheid onëdig.

3. Hij maakte, Hij die heerlijk is,

Zijn wondren een gedachtenis;

Hij is barmhartig en genadig:

Hij gaf hun die Hem vreezen spijs,

En, zijnen grooten naam ten prijs,

Gedenkt Hij zijns verbonds gestadig.

PAUZE.

4. Hij heeft de kracht zijns werks getoond

Aan 't volk waarbij Hij gunstrijk woont;

Hij gaf, ten hunnen nutte en voordeel,

Hun de erve van het heidendom.

Des Heeren werken zijn alom

En altoos waarheid, recht en oordeel.

5. 't Is trouw alwat Hij ooit beval;

Het staat op recht en waarheid pal,

Als op onwrikbre steunpilaren;

Hij is het die verlossing zond

Aan al zijn volk; Hij zal 't verbond

Met hen in eeuwigheid bewaren.

6. Zijn naam is heilig en geducht;

De vijand beeft op zijn gerucht;

Maar 's **HEEREN** vrees zal altoos wezen

't Begin der wijsheid; wien Gods hand

Die doet betrachten, heeft verstand:

Zijn naam blijft eeuwiglijk geprezen.

PSALM 112.

1. Zingt, zingt den lof van 't Opperwezen: Wel-
 zalig hij die God blijft vreezen, En zijn geboden
 houdt in waarde: Zijn zaad zal machtig zijn op
 aarde; Zelfs daalt op zijn nakomelingen Een schat
 van dierbre zegeningen.

2. De rijkdom zal zijn huis verzellen;
 Bij have zal hij have tellen;
 Zijn deugd zal nimmer vruchten missen;
 Hem rijst het licht in duisternissen;
 Hij toont zich ieders liefde waardig,
 Is goed, barmhartig en rechtvaardig.
3. Wel hem die steeds zich zal erbarmen,
 Die van het zijne leent den armen:
 Hij schikt naar 't recht zijn huisbelangen;
 Nooit zal hij wanklen in zijn gangen;
 Zijn naam, beroemd door zijn bedrijven,
 Zal eeuwig in gedachtnis blijven.
4. Geen kwaad gerucht zal hem ontzetten,
 Zijn hart is vast in 's HEEREN wetten;
 Want hij vertrouwt op Gods genade;
 Hij vreest voor schande, leed noch schade:
 Wel ondersteund, zal hij niet wijken,
 Tot hij zijn vijand zie bezwijken.
5. Hij strooit steeds uit aan alle zijden,
 En geeft hun mild die nooddruft lijden;
 Zijn recht, hoe dikwerf ook geschonden,
 Steunt eeuwig op onwrikbre gronden;
 Zijn hoorn en macht zal God verhoogen,
 En nimmer zijnen val gedooogen.
6. De goddelooze zal dit goede
 Van hem aanschouwen, gram te moede;
 Met tandgekniers zichzelf verteren;

De nijd zal zijne smart vermeerren;
 Vergeefs wenscht hij den val der vromen,
 Want nooit zal God dien wensch doen komen.

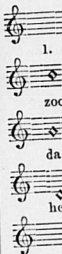
PSALM 113.

1. Gij 's HEEREN knechten, looft den HEER; Looft
 zijnen naam, verbreidt zijn eer. De naam des
 HEEREN zij geprezen, Zijn roem zij door 't heelal
 verbreid, Van nu tot in alle eeuwigheid: Men

loof 't aanbidlijk Opperwezen.

2. Van waar de zon in 't oosten straalt,
 Tot waar ze in 't westen nederdaalt,
 Zij 's HEEREN name lof gegeven.
 De HEER is boven 't heidendom;
 Zijn heerlijkheid, bekend alom,
 Is boven zon en maan verheven.
3. Wie is gelijk aan onzen Heer?
 Aan God, die tot zijn eeuwige eer
 Zijn troon gevest heeft in den hemel;
 Die, daar Hij 't wereldrond gebiedt,
 Van zijnen hoogen zetel ziet
 Op 't laag en nietig aardsch gewemel?
4. Wie is aan onzen God gelijk,
 Die armen opricht uit het slijk;
 Nooddruftigen, van elk verstooten,
 Goedgunstig opheft uit het stof,
 En hen, verrijkt met eer en lof,
 Naast prinsen plaatst en wereldgrooten?
5. Wie roemt niet 's Heeren wondre trouw,
 Die mildeijk de onvruchtbre vrouw,
 Op hare beê, een blijde moeder
 Van lieve en frissche telgen maakt,
 En dus voor aller welzijn waakt?
 Men loof den grooten Albehoeder.

PSALM 114.

1. Toen Israel 't Egyptisch rijksgebied, En 't volk,
 zoo vreemd van aard en taal, verliet, Werd Ju-
 da God ter woning; Hij wijdde zich dit volk ten
 heiligdom, En stichtte daar den troon, dien Hij
 beklom Als Isrels God en Koning.

2. Dit zag de zee met bevende oogen aan,
 En vlood terug; de bruisende Jordaan
 Werde achterwaarts gedreven;
 Het hoog en laag gebergt sprong op in 't rond,
 Als 't wollig vee dat dartelt op den grond,
 En deed de velden beven.
3. Wat was 't o zee, dat u zoo vluchten deed?
 En gij Jordaan, wat angst, wat prangend leed
 Kon u terugge dringen?
 Gij bergen en gij heuvels, wat gerucht
 Deed u met schrik dus steigren naar de lucht,
 Als lammeren die springen?
4. Beef aarde, beef voor 's Heeren aangezicht,
 Voor Jakobs God, die uit het eeuwig licht
 Zijn Isrel hulp wou zenden.
 Hij is 't wiens macht de rots verandren kon
 In eenen vloed, den keisteen in een bron,
 Voor Isrels matte benden.

PSALM 115.

1. Niet ons o HEER, niet ons, uw' naam alleen Zij,

om uw trouw en goedertierenheên, Alle eer en
roem gegeven. Waarom, o Heer, zou 't heidendom
met spot Dan zeggen: Waar, waar is toch nu hun
God, Bij hen zoo hoog verheven?

2. Nochtans is God het doel van onzen lof;
Hij, onze God, Hij woont in 't hemelhof,
En doet al zijn behagen.
Hun afgoôn zijn van zilver en van goud,
Slechts menschewerk, waaraan zoo snood als stout
Gods eer wordt opgedragen.
3. Zij hebben wel een mond, doch die niet spreekt;
Wel oogen, doch waaraan 't gezicht ontbreekt,
't Licht kan hun niets ontdekken;
Geen klank, hoe schel, dringt immer hun in 't oor;
Men zett' hun vrij den besten wierook voor,
't Kan hun geen reuk verwekken.
4. Hun hand, hoe fraai bewerkt, tast nooit iets aan;
Hun voet, hoe wêl gevormd, kan nimmer gaan,
Hun keel geen klanken geven.
Hun maker deel in hun verachtlijk lot;
Wie op hen steunt, miss' nevens hen 't genot
Van 't duurgeschatte leven.

PAUZE.

5. Maar Israel, vertrouw gij op den HEER;
Hij is hun hulp, hun sterkte en al hun eer,
Hun schild, dat nooit zal wijken.
Vertrouw op God, gij Arons nageslacht;
Hij is hun schild, hun hulp, die hun zijn macht
Zoo menigwerf deed blijken.
6. Vertrouwt op God, gij allen die Hem vreest;
Hij is altoos hun schild, hun hulp geweest;
De HEER was ons gedachtig.
Zijn zegen blijft op Israel verspreid;
Aârons huis is die ook toebereid.
God is getrouw en machtig.
7. Elk die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot,
Wordt van dat heil, die weldaân, deelgenoot;
Hij zal ze grooter maken,

En ze u, zoowel als 't kroost dat gij bemint,
Dat nevens u zich aan Gods wet verbindt,
In dubbele maat doen smaken.

8. De algoede God, die door zijn groote kracht
Den hemel schiep, deze aard heeft voortgebracht,
Beschenkt u met zijn zegen.
De hemel is zijn eigendom, zijn troon;
Maar 't menschedom heeft de vruchtbare aard ter woon
Van onzen God verkregen.
9. In 't stille graf zingt niemand 's HEEREN lof:
Het zielloos lijf, gedompeld in het stof,
Kan Hem geen glorie geven;
Maar onze tong zingt, tot in eeuwigheid,
Des HEEREN lof, zijn roem en majesteit.
Looft God, de bron van 't leven.

PSALM 116. Wijze van Psalm 74.

1. God heb ik lief, want die getrouwe HEER Hoort

mijne stem, mijn smeekingen, mijn klagen; Hij

neigt zijn oor: 'k roep tot Hem al mijn dagen;

Hij schenkt mij hulp, Hij redt mij keer op keer.

2. Ik lag gekneld in banden van den dood,
Daar de angst der hel mij allen troost deed missen;
Ik was benauwd, omringd door droefenis,
Maar riep den HEER dus aan in al mijn nood:
3. «Och HEER, och wierd mijn ziel door U gered!»
Toen hoorde God; Hij is mijn liefde waardig:
De HEER is groot, genadig en rechtvaardig,
En onze God ontfermt zich op 't gebed.
4. De eenvoudigen wil God steeds gadeslaan;
'k Was uitgeteerd, maar Hij zag op mij neder.
Keer, mijne ziel, tot uwe ruste weder:
Gij zijt verlost; God heeft u welgedaan.
5. Gij hebt, o HEER in 't doodlijkst tijdsgewricht
Mijn ziel gered, mijn tranen willen droogen,
Mijn voet geschraagd; dies zal ik voor Gods oogen
Steeds wandelen in 't vroolijk levenslicht.

PAUZE.

6. Ik heb geloofd, dies sprak ik tot Gods eer.
'k Was zeer bedrukt; ik liet in haast mijn lippen,
Door drift vervoerd, dees harde taal ontglippen:
«Bij menschen is noch trouw noch waarheid meer.»
7. Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân,
Dien trouwen HEER voor zijn genâ vergelden?
'k Zal bij den kelk des heils zijn naam vermelden,
En roepen Hem met blijde erkentnis aan.
8. Nu zal ik voor de weldaân, die 'k genoot,
Aan Hem, naar mijn geloften, eer bewijzen,
Hem onder al zijn gunstgenooten prijzen.
Hoe kostlijk is in 's HEEREN oog hun dood!
9. Och HEER, ik ben, o ja ik ben uw knecht,
Uw dienstmaagds zoon; Gij slaaktet mijne banden:
Dies doe ik U gewillige offeranden
Van lof en dank, U plechtig toegezegd.
10. Ik zal uw naam met dankerkentenis
Verheffen, U al mijn geloften brengen;
'k Zal liefde en lof voor U ten offer mengen,
In 't heiligdom, waar 't volk vergaderd is.
11. Ik zal met vreugd in 't huis des HEEREN gaan,
Om daar met lof uw grooten naam te danken:
Jeruzalem, gij hoort die blijde klanken;
Elk hef met mij den lof des HEEREN aan.

PSALM 117.

Loof, loof den HEER, gij heidendom, Gij vol-
ken, prijst zijn naam alom. Zijn goedheid is
in nood en dood Voor ons, zijn volk, onein-
dig groot; Zijn waarheid wankelt nimmermeer:
Zingt, hallelujah, zingt zijn eer.

1. 1.
is de
bove
Isrel
God

PSALM 118. Wijze van Psalm 66.

Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

2. Laat Arons huis Gods goedheid loven,
En zeggen: Roemt Gods majesteit:
Zijn goedheid gaat het al teboven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Laat die God vreezen Hem nu loven,
En zeggen: Roemt Gods majesteit:
Zijn goedheid gaat het al teboven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
3. Ik werd benauwd van alle zijden,
En riep den HEER ootmoedig aan:
De HEER verhoorde mij in 't lijden,
En deed mij in de ruimte gaan.
De HEER is bij mij, 'k zal niet vreezen;
De HEER zal mij getrouw behoên:
Daar God mijn schild en hulp wil wezen,
Wat zal een nietig mensch mij doen?

PAUZE 1.

4. De HEER is aan de spits getreden
Dergenen die mij hulpe biên:
Ik zal, gered uit zwarigheden,
Mijn lust aan mijne haatren zien.
't Is beter, als we om redding wenschen,
Te vluchten tot des HEEREN macht,
Dan dat men ooit vertrouwe op menschen,
Of zelfs van prinsen hulp verwacht?

5. Toen ik de heidnen aan zag rukken,
 Heb ik in 's HEEREN kracht gestreën;
 Ik hieuw ze in 's HEEREN naam aan stukken,
 Vertrouwende op dien naam alleen.
 Ik kon noch vóór- noch rugwaarts keeren,
 Omringd, ja gansch omringd ter dood;
 Ik sloeg hen in den naam des HEEREN,
 Die mij goedgunstig bijstand bood.
6. Zij hadden mij omringd als bijen,
 Maar zijn als doornenvuur vergaan;
 'k Mocht hen in 's HEEREN kracht bestrijen,
 In 's HEEREN naam hen gansch verslaan.
 Gij hadt me, o vijand, hard gestooten,
 Tot vallens toe mij onderdrukt:
 De HEER bewaart zijn gunstgenooten,
 De HEER heeft zelf mij uitgerukt.
7. De HEER is mij tot hulp en sterkte;
 Hij is mijn lied, mijn psalmgezang;
 Hij was het die mijn heil bewerkte,
 Dies loof ik Hem mijn leven lang.
 Men hoort der vromen tent weërgalmen
 Van hulp en heil, ons aangebracht;
 Daar zingt men blij, met dankbre psalmen:
 Gods rechterhand doet groote kracht.

PAUZE 2.

8. Gods rechterhand is hoogverheven:
 Des HEEREN sterke rechterhand
 Doet door haar daán de wereld beven,
 Houdt door haar kracht Gods volk in stand.
 Ik zal door 's vijands zwaard niet sterven,
 Maar leven, en des HEEREN daán,
 Waardoor wij zooveel heil verwerven,
 Elk, tot zijn eer, doen gadeslaan.
9. De HEER wou mij wel hard kastijden,
 Maar stortte mij niet in den dood,
 Verzachtte vaderlijk mijn lijden,
 En redde mij uit allen nood.
 Ontsluit, ontsluit voor mijne schreden
 De poorten der gerechtigheid:
 Door deze zal ik binnentreden,
 En loven 's HEEREN majesteit.
10. Dit is, dit is de poort des HEEREN;
 Daar zal 't rechtvaardig volk door treën,
 Om hunnen God ootmoedig te eeren,
 Voor 't smaken zijner zaligheên.
 Ik zal uw naam en goedheid prijzen:
 Gij hebt gehoord; Gij zijt mijn' geest,
 Dor uw ontelbre gunstbewijzen,
 Tot hulp en heil en vreugd geweest.

11.

12

1

PAUZE 3.

11. De steen, dien door de tempelbouwers
Verachtlijk was een plaats ontzegd,
Is, tot verbazing der beschouwers,
Van God ten hoofd des hoeks gelegd.
Dit werk is door Gods alvermogen,
Door 's HEEREN hand alleen geschied;
Het is een wonder in onze oogen:
Wij zien het, maar doorgronden 't niet.
12. Dit is de dag, de roem der dagen,
Dien Israels God geheilgd heeft:
Laat ons verheugd, van zorg ontslagen,
Hem roemen die ons blijdschap geeft.
Och HEER, geef thans uw zegeningen;
Och HEER, geef heil op dezen dag;
Och dat men op deze eerstelingen
Een rijken oogst van voorspoed zag!
13. Gezegend zij de groote Koning,
Die tot ons komt in 's HEEREN naam.
Wij zegnen U uit 's HEEREN woning,
Wij zegenen U altezaam.
De HEER is God, door wien we aanschouwen
Het vroolijk licht, na bang gevaar:
Bindt de offerdieren dan met touwen
Tot aan de hoornen van 't altaar.
14. Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
Verhoogen uwe majesteit.
Mijn God, niets gaat uw roem teboven;
U prijs ik tot in eeuwigheid.
Laat ieder 's HEEREN goedheid loven,
Want goed is de Oppermajesteit:
Zijn goedheid gaat het al teboven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.

PSALM 119.

1. ALEF.

1. Welzalig zijn de oprechten van gemoed, Die on-
geveinsd des HEEREN wet betrachten; Die Hij
op 't spoor der godsvrucht wandlen doet. Welzalig

2. Wie, wars van 't kwaad, niet in de zonde leeft,
Maar zijnen gang bestiert naar 's HEEREN wetten.
Gij groote God, die ons bevelen geeft,
Gij eischt dat we op uw woord gestadig letten,
En dat we ons hart, aan uwen wil verkleefd,
Geduriglijk op uwe wegen zetten.
3. Och schonkt Gij mij de hulp van uwen Geest!
Mocht die mij op mijn paan ten leidsman strekken!
'k Hield dan uw wet, dan leefde ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend was geweest,
Hoe uw geboon mij tot uw liefde wekken.
4. Ik zal, oprecht van hart, uw naam, o Heer,
Gestaag den roem van uwe grootheid geven,
Als ik 't gezag en 't heilig oogmerk leer
Van 't vleeloos recht, door uwe hand beschreven.
'k Zal uw geboon bewaren tot uw eer;
Verlaat mij toch niet ganschlijk in dit leven.

2. BETH.

5. Waarmede zal de jongeling zijn pad,
Door ijdelheên omsingeld, rein bewaren?
Gewis, als hij het houdt naar 't heilig blad.
U zoekt mijn hart, mijn oog blijft op U staren:
Laat mij van 't spoor, in uw geboon vervat,
Niet dwalen, Heer; laat mij niet hulploos varen.
6. 'k Heb in mijn hart uw rede weggelegd,
Opdat ik mij mocht wachten voor de zonden:
Gij zijt, o HEER, gezegend; leer uw knecht
Door 't Godlijk woord, een helder licht bevonden,
En door uw Geest, al de eischen van uw recht:
Zoo wordt uw eer nooit stout door mij geschonden.
7. 'k Heb andren al de rechter van uw mond
Met lust verteld, hen vlijtig onderwezen:
Uit al den schat van 't groote wereldrond
Is nooit die vreugd in mijn gemoed gerezen,
Die 'k steeds in uw getuigenissen vond,
Door mij betracht en andren aangeprezen.

8. Ik zal
In 't on
Terw
In uw
En d
Uw he

9. Doe
Opdat
En o
Mijn
Dat
Die in

10. Ik
Laat
Daa
Zoodi
Om
Tot s

11. Gij
Gewo
Da
Die
Da
Om

12. W
In
H
En
O
'k

13. I
He
En
O
En

14. H
M
W

15. L
C

8. Ik zal, o God, bepeinzen uwe wet,
 In 't onderzoek van uw bevelen waken;
 Terwijl mijn ziel op uwe paden let.
 In uw geboën zal zich mijn geest vermaken,
 En daar ik hulp verwacht op mijn gebed,
 Uw heilig woord vergeten noch verzaken.

3. GIMEL.

9. Doe bij uw knecht weldadigheid, o Heer,
 Opdat ik leef, uw woorden moog bewaren,
 En dat uw Geest mij ware wijsheid leer,
 Mijn oog verlicht', de nevels op doe klaren;
 Dat mijne ziel de wondren zie en eer,
 Die in uw wet alom zich openbaren.
10. Ik ben, o Heer, een vreemdling hierbeneën;
 Laat uw geboën op reis mij niet ontbreken,
 Daar mijne ziel, omringd door duisterheên,
 Zoodikwijls van verlangen is bezweken,
 Om U te zien ter hooge vierschaar treên,
 Tot straf van hen die snood zijn afgeweken.
11. Gij scheldt en straft vervloekte hoovaardij,
 Gewend zoo wijd van uw geboën te dwalen.
 Dat toch uw gunst mijn ziel van smaad bevrij,
 Die op mijn hoofd verachtlijk neer zou dalen:
 Daar 'k U mijn dienst naar uw getuigenis wij,
 Om nooit uw straf mij op den hals te halen.
12. Wanneer ik zelfs door vorsten werd beticht,
 In 't hoog gestoelt op uwen knecht gebeten,
 Heb ik mijn weg naar uw geboën gericht,
 En die betracht met een oprecht geweten;
 Ook waren zij mijn raadsliên en mijn licht:
 'k Heb met vermaak mijn tijd daarin gesleten.

4. DALETH.

13. Hoe kleeft mijn ziel aan 't stof! Ai zie mijn nood;
 Herstel mij, doe mij naar uw woord herleven.
 'k Lei voor uw oog mijn weg en handel bloot;
 En welk een angst mij immermeer deed beven,
 Gij hebt verhoord; maak voorts uw weldaân groot,
 En laat uw wet mij onderrichting geven.
14. Och dat ik klaar en onderscheiden zag,
 Hoe 'k mij naar uw bevelen moet gedragen,
 Uw wondren recht betrachten dag aan dag!
 Mijn ziel druipt weg van treurigheid en klagen:
 Ai richt mij op, verander mijn geklag;
 Wil naar uw woord mij gunstig onderschragen.
15. Weer snood bedrog, o God, van mijn gemoed;
 Laat uw genâ mij uwe wetten leeren.
 Ik kies den weg der waarheid voor mijn voet,
 Om mij van 't pad der zonden aftekeeren;
 Uw rechten, die zoo heilig zijn en goed,

Stelde ik mij voor, die wil ik needrig eeren.

16. Mijn hart kleeft vast aan waarheid en aan deugd;
 Het zal op uw getuigenissen hopen.
 Beschaam mij niet, wil mij, in U verheugd,
 Tot uwe vrees, o HEER, gestadig nopen.
 Als Gij mijn hart verwijdt door ware vreugd,
 Zal ik het pad van uw geboden loopen.

5. HÉ.

17. Leer mij, o HEER, den weg door U bepaald;
 Dan zal ik dien ten einde toe bewaren.
 Geef mij verstand, met Godlijk licht bestraald:
 Dan zal mijn oog op uwe wetten staren;
 Dan houd ik die, hoe licht mijn ziel ook dwaalt;
 Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.
18. Doe mij op 't pad van uw geboden treên,
 Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen:
 Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.
 Ai neig mijn hart en vurig zielsverlangen,
 O Heer, naar uw getuigenis alleen;
 Laat gierigheid mij in haar strik niet vangen.
19. Wend, wend mijn oog van de ijdelheden af;
 Verlevendig mijn hart door uwe wegen;
 Dat mij 't betreên dier paden vreugd verschaf;
 Bevestig toch aan uwen knecht den zegen,
 Waartoe uw woord hem blijde hope gaf:
 Hij is oprecht tot uwe vrees genegen.
20. Weer van mij af de smaadheid die ik vrees:
 Uw rechten, Heer, zijn goed en vrij van vlekken,
 Waarom ik die gestaag als heilig prees.
 Zie al mijn lust tot uw bevel zich strekken.
 Och dat er kracht en leven in mij rees!
 Wil die door uw gerechtigheid verwekken.

6. VAU.

21. Dat mij, o HEER, uw goedertierenheid
 Toch overkoom, naar uw beloftenissen:
 Dan geef ik aan mijn smader juist bescheid,
 Dan zal hij op zijn schimp geen antwoord missen;
 Want ik vertrouw op 't woord mij toegezeid,
 Geen leed zal 't ooit uit mijn geheugen wisschen.
22. Ai ruk het woord der waarheid niet tezeer
 Van mijnen mond: ik hoop op uwe rechten,
 Waarin Gij trouw gezorgd hebt voor uw eer:
 Dan houd ik steeds, o God, met al uw knechten,
 Uw heilge wet; dan zal ik meer en meer
 Daar eeuwig en altoos het hart aan hechten.
23. Dan wandel ik vol moed op ruimer baan,
 Omdat mijn ziel gezocht heeft uw bevelen;
 Dan doe ik zelfs aan koningen verstaan,

Hoe zee
 Dan z
 Uit sla

24. 'k Za
 Mijn h
 Ik r
 Ik gri
 Ik h
 Al 't g

25. Ged
 Waarc
 Dit
 Dit le
 Al '
 Gaf a

26. 't H
 'k Be
 Ik
 En u
 Ho
 'k Ho

27. Da
 Ver
 Ma
 Heb
 In
 Wat

28. 'k
 Uw
 D
 En
 O
 En

29. I
 Ik
 Da
 Be

30. M
 W
 I

31.

Hoe zeer mij uw getuigenissen streelen;
 Dan zal ik mij niet schamen, noch uw daan
 Uit slaafsch ontzag of dwaze vrees verhelten.

24. 'k Zal uw geboôn, die ik oprecht bemin,
 Mijn hoogst vermaak, mijn zielsgenoegen achten;
 Ik reken die mijn allergrootst gewin;
 Ik grijp er naar, en zal er heil uit wachten;
 Ik heb ze lief, en zal met hart en zin
 Al 't geen Gij ooit hebt ingezet betrachten.

7. ZAIN.

25. Gedenk aan 't woord, gesproken tot uw knecht,
 Waarop Gij mij verwachting hebt gegeven:
 Dit is mijn troost, in druk mij toegelegd;
 Dit leert mijn ziel U achteraan te kleven;
 Al 't geen uw mond aan mij had toegezegd
 Gaf aan mijn hart vertroosting, geest en leven.
26. 't Hoovaardig volk heeft mij op 't felst bespot;
 'k Ben echter niet van uwe wet geweken:
 Ik dacht, o HEER, aan hun rampzalig lot,
 En uw gericht, van ouds af reeds gebleken;
 Hoe kort van duur is al het aardsch genot!
 'k Heb mij getroost, mijn ziel is niet bezweken.
27. Daar ik moet zien, hoe snoodaards uwe wet
 Verlaten, heeft beroering mij bevangen;
 Maar van het recht, dat Gij hebt ingezet,
 Heb ik gemaakt mijn blijde lofgezangen:
 In vreemdlingschap heeft niets die vreugd belet,
 Wat nijpend leed daar mijn gemoed mocht prangen.
28. 'k Heb, HEER, des nachts aan uwên naam gedacht,
 Uw wet bewaard, uw deugden niet vergeten.
 Dat heil, dien troost hebt Gij mij toegebracht,
 En zooveel tijd heb ik met vreugd gesleten,
 Omdat ik uw bevelen nam in acht,
 En die bewaarde in een oprecht geweten.

8. CHETH.

29. De HEER is mijn genoegzaam deel, mijn goed;
 Ik heb gezegd: Ik zal uw woord bewaren.
 'k Heb U gebeên met mijn geheel gemoed,
 Dat zich uw heil aan mij mocht openbaren:
 Wees naar uw woord genadig; ai behoed,
 Behoed uw knecht en red hem uit gevaren.
30. Ik heb bedaard mijn wegen nagegaan,
 Mijn voet gekoord tot uw getuigenissen,
 En mij gehaast die paden inteslaan,
 Waarin mijn ziel zich nimmer kan vergissen;
 'k Heb niet vertraagd, om op die effen baan
 Het doel van uw geboden niet te missen.
31. Een godloos rot heeft mij ten roof gesteld;

Nochtans heb ik uw wetten niet vergeten :
Te middernacht heb ik uw lof vermeld ;
Dan sta ik op, om met een blij geweten
Het recht, dat uw gerechtigheid verzelt,
Tot uwen roem, ten breedsten uittemeten.

32. Ik ben een vriend, ik ben een medgezel
Van allen die uw naam ootmoedig vreezen,
En leven naar uw Goddelijk bevel.
O HEER, hoe wordt uw goedheid ooit volprezen !
Gij doet op aard aan alle schepslen wèl :
Och wierd ik in uw wetten onderwezen.

9. TETH.

33. Gij hebt veel goeds bij uwen knecht gedaan,
Hem naar uw woord gered uit al zijn nooden.
Leer mij, o HEER, een goeden zin verstaan,
En wetenschap, der dwazen waan ontvloten ;
Wijs Gij mij zelf den weg der waarheid aan,
Naardien ik heb geloofd aan uw geboden.
34. 'k Sloeg, eer ik werd verdrukt, het dwaalspoor in ;
Maar nu, geleerd, houd ik uw woord en wegen.
Wat zijt gij goed ! wat schenkt uw menschenmin
Aan ieder die u vreest al milden zegen !
Leer mij uw wet in haren rechten zin,
En maak mijn hart tot uw geboën genegen.
35. 't Hoogmoedig volk dicht leugens tegen mij,
Doch ik bewaar van harten uw bevelen.
Hun hart is vet als smeer, vol hoovaardij :
Dies zullen zij in uwe gunst niet deelen ;
Maar uwe wet, waarin ik mij verblijf,
Zal met het zoetst vermaak mijn zinnen streelen.
36. 't Is goed voor mij verdrukt te zijn geweest,
Opdat ik dus uw Godlijk recht zou leeren :
Sinds heeft mijn hart voor hoovaardij gevreesd.
Ai doe mij steeds uw wil als heilig eeren ;
Ver boven goud en zilver, en wat meest
Den mensch bekoort, zal ik uw wet waardeeren.

10. JOD.

37. Uw hand heeft mij gemaakt en toebereid :
Ai maak mij ook verstandig in uw wetten ;
Zoo leer ik uw geboën en heiligheid.
Alwie U vreest zal op mijn heilstaal letten,
Verheugd dat ik, door uwe hand geleid,
Niet vruchtloos op uw woord mijn hoop mocht zetten.
38. Ik weet o HEER, dat uw gerichten zijn
Gerechtigheid, en Gij mij liet verdrukken
Uit enkle trouw. Och dat uw gunst verschijn',
Om mij uit angst en nijpend leed te rukken :
Troost mij, uw knecht, die nu angstvallig kwijn ;
Mij is die troost beloofd in ongelukken.

39. Bren
Opdat i
Al m
Bescha
Wier
Doch i

40. Dat
Die ku
Maa
Dat n
Opd
Laat

41. Mij
Daar
Wa
Mijn
Na
«Wa

42. Ik
Die
He
Hoe
W
Her

43. E
Tot
H
Al
I
He

44. Z
Ma
W
't

45. D
Z
E

46. I

39. Breng over mij al uw barmhartigheên,
Opdat ik leef; want al mijn vergenoegen,
Al mijn vermaak is in uw wet alleen.
Beschaam wie zoo hoovaardig zich gedroegen,
Wier leugentong zoo valsch mij heeft bestreên;
Doch ik wil mij naar uw geboden voegen.
40. Dat ieder die U vreest zich tot mij keer,
Die kundig is in uw getuigenissen;
Maak dat mijn hart oprecht uw lessen eer,
Dat niets die ooit uit mijne ziel moog wisschen:
Opdat ik niet beschaamd word', laat, o HEER,
Laat mij die gunst op aarde nimmer missen.

11. KAF.

41. Mijn ziel bezwijkt, zij is gansch afgemat,
Daar ze aan uw heil met al haar lust blijft hangen,
Waarop uw woord mij hoop gegeven had.
Mijn oogen zijn bezweken van verlangen
Naar 't geen mij was beloofd, terwijl ik bad:
«Wanneer, o God, zal ik uw troost ontvangen?»
42. Ik ben, helaas, een leedren zak gelijk,
Die al zijn vocht heeft in den rook verloren;
Hoewel ik niet van uwe wetten wijk.
Hoelang blijft nog uw knecht dit leed beschoren?
Wanneer zult Gij, opdat mijn onschuld blijk,
Hen richten die mijn rust uit wrevel storen?
43. Een listig volk heeft, boos en trotsch van aard,
Tot mijnen val een diepen put gegraven,
Hoezeer uw wet daartegen zich verklaart.
Al uw geboën zijn waarheid; 'k wil die staven.
Ik word vervolgd, met leugentaal bezwaard;
Help mij o Heer, ten spijt dier zondeslaven.
44. Zij hebben mij bijkans op aard vernield;
Maar ik bleef uw bevelen dierbaar achten.
Ai beur mij op; laat mij, met moed bezielde,
Weer leven, en op uwe goedheid wachten;
Dan zal ik steeds, daar mij uw trouw behield,
't Getuigenis van uwten mond betrachten.

12. LAMED.

45. O HEER, uw woord bestaat in eeuwigheid,
Daar 't hemelheir zich schikt naar uw bevelen.
In uwe trouw, zoo gunstig toegezeid,
Zal elk geslacht, ja 't eind der eeuwen deelen:
Deze aard is becht door uwe hand bereid;
Haar stand blijft vast, al wisslen haar tooneelen.
46. De hemel blijft nog met den aardkloot staan,
Naar uw bevel; zij alle zijn uw knechten.
Ik was reeds lang in mijnen druk vergaan,
Indien ik mij met uwe wet en rechten,
Tot mijn vermaak en troost, niet had beraân,

Om aan uw trouw alleen mijn hoop te hechten.

47. 'k Ben eeuwiglijk gedachtig aan uw woord;
Want ik ontving door uw bevelen 't leven.
'k Ben de uwe, Heer, geleid mij ongestoord;
Behoud mij toch, naar 't woord aan mij gegeven.
Ik heb met lust uw wetten nagespoord,
En die gezocht, door uwen Geest gedreven.
48. Der boozen schaar heeft lang op mij gewacht,
Om mij te doen vergaan in mijn ellenden:
Ik neem op uw getuigenissen acht.
Waar ik het oog op aarde heen moog wenden,
't Volmaaktste vindt een eind, en derft zijn kracht,
Maar uw gebod is wijd en zal nooit enden.

13. MEM.

49. Hoe lief heb ik uw wet! Het is mijn doel
Den ganschen dag haar ijvrig te betrachten.
Hoe listig ook mijn snoode vijand woel,
'k Heb wijzer geest en edeler gedachten,
Door uw geboën, wier kracht ik staag gevoel,
Die 'k eeuwig zal met heilgen eerbied achten.
50. Ik overtreff mijn leeraars in beleid,
Want ik betracht al uw getuigenissen:
Ik overtreff zelfs in voorzichtigheid
De grijsaards die de ware godsvrucht missen:
'k Bewaarde uw wet, die zulk een licht verspreidt,
En van mijn heil mij best kan vergewissen.
51. Ik heb mijn voet geweerd van kwade paân,
Opdat ik steeds uw woord zou onderhouden;
'k Heb mij gewacht die wegen inteslaan,
Die mij van 't spoor der deugd verbijstren zouden;
Want Gij hebt mij geleerd daarin te gaan,
Met allen die op uwen naam betrouwen.
52. Hoe zoet zijn mij uw redenen geweest!
Geen honig kon 't gehemelt beter smaken.
Alleen door uw bevelen krijgt mijn geest
Verstand van God en Goddelijke zaken:
Dies heb ik al de leugenpaân gevreesd,
En zal bedrog en slinksche wegen wraken.

14. NUN.

53. Uw woord is mij een lamp voor mijnen voet,
Mijn pad ten licht, om 't donker opteklarèn.
Ik zwoer, en zal dit met een blij gemoed
Bevestigen in al mijn levensjaren,
Dat ik uw wet, die heilig is en goed,
Door uw genâ bestendig zal bewaren.
54. Ik ben op 't diepst verdrukt: ai schenk mij, Heer,
Vernieuwde krach, sterk naar uw woord mijn leven;
Merk op in gunst, mijn God, hoe ik U eer,

Hoe
Ai
Laat

55. Mi
'k V
Zij
Mij
Be
Niet

56. Ik
Ter
N
Ik
E
Ten

57. P
Ma
G
Gij
Om

58. C
Va
S
Op

Ai

59. M
E

T

60. D

J

U

61. C

62.

Hoe hart en mond vrijwillig offers geven:
 Ai zie daarop met welgevallen neer,
 Laat in mijn hart uw rechten zijn geschreven.

55. Mijn ziel is in mijn hand, steeds in gevaar;
 'k Verlies nochtans uw wet niet uit mijn oogen:
 Zij blijft mijn doel; en schoon een booze schaar
 Mij strikken heeft gelegd door list en logen,
 Ben ik van uw bevelen hier of daar
 Niet afgedwaald, noch tot hun kwaad bewogen.
56. Ik heb voor mij al uw getuigenis,
 Ter eeuwige erf, volvaardig aangenomen,
 Naardien mijn hart daardoor vervroolijkt is.
 Ik heb gepoogd mijn lusten intetoomen,
 En 't hart geneigd, om eeuwig en gewis,
 Ten einde toe, uw wetten natekomen.

15. SAMECH.

57. 'k Haat ranken, vol van kwade en bittere vrucht;
 Maar ik bemin met al mijn hart uw wetten:
 Gij zijt mijn schild, de rots waarheen ik vlucht;
 Gij kunt en wilt mijn ondergang beletten:
 'k Vertrouwde op U, en 't blijft nog staag mijn zucht,
 Om op uw woord mijn vaste hoop te zetten.
58. Gij boozen, wijkt, opdat ik steeds 't gebod
 Van mijnen Heer nauwkeurig moog bewaren.
 Schraag mij naar uw beloften, o mijn God,
 Opdat ik leef, U lovende op mijn snaren;
 Dat niemand mijn verwachting ooit bespott';
 Ai laat die mij toch nooit beschaamdheid baren.
59. Wees Gij mijn steun, dan zal ik, vrij van leed,
 Mij dag aan dag in uw geboon vermaken;
 Maar Gij o Heer, die mij behoudt, vertreedt
 En stoot hen weg die uwe wet verzaken;
 Want hun bedrog is leugen, 't is gesmeed
 Tot mijn verderf, maar 't zal hen zelf genaken.
60. Al 't godloos volk verdoet Ge als schuim van de aard;
 Dies zal ik uw getuigenissen vreezen.
 Het heeft mijn ziel verschrikkingen gebaard,
 Ja zelfs is mij het haar te berg' gerezen,
 Als ik op uw gerichten heb gestaard:
 Uw oordeel, Heer, kan niet dan vreeslijk wezen.

16. AIN.

61. Gerechtigheid en recht heb ik gedaan;
 Geef mij dan niet in 's onderdrukkers handen:
 Wees Gij mijn borg, en neem de rechtzaak aan
 Van uwen knecht, daar Gij hem aan ziet randen;
 Laat trotschaards toch niet stoutlijk meer bestaan
 Mij, naar hun wensch, te knellen in hun banden.
62. Mijn oogen zijn bezweken, roodgeschreid

In 't uitzien naar uw heil met heet verlangen,
 Het heil aan mij rechtvaardig toegezeid:
 Ai wisch dan toch de tranen van mijn wangen.
 Doe bij uw knecht naar uw goedgunstigheid;
 Leer mij uw wet, dan zal ik troost ontvangen.

63. Ik ben uw knecht, geef mij dan recht verstand,
 Zoo zal ik uw getuigenissen leeren.
 Nu is het tijd, dat 's HEEREN rechterhand
 Haar kracht vertoon in 't godloos kwaad te weren:
 Men schendt uw wet zoo stout van alle kant,
 Men schroomt niet meer uw grooten naam te onteeren.
64. 'k Heb uw geboôn, mijn God, dies meer dan goud,
 Ja 't fijnste goud, bemind, en uw bevelen
 In alles recht en vlekkeloos geschouwd,
 Op 't hoogst volmaakt tot in hun minste deelen;
 'k Heb op geen pad der valsheid mij betrouwd,
 Maar dat gehaat, hoezeer 't mijn vleesch kon streelen.

17. PE.

65. Hoe wonderbaar is uw getuigenis!
 Dies zal mijn ziel dat ook getrouw bewaren;
 Want de oopning van uw woorden zal gewis,
 Gelijk een licht, het donker op doen klaren;
 Zij geeft verstand aan slechten, wien 't gemis
 Van zulk een glans een eeuwgen nacht zou baren.
66. Ik heb mijn mond begeerig opgedaan,
 Ik heb verlangd, gehijgd naar uw geboden;
 Zie, zie mij dan met gunstige oogen aan,
 En wees mij nu genadig in mijn nooden,
 Naar 't recht van hen, die, deugdzaam van bestaan,
 Uit liefde tot uw naam van 't kwade vloten.
67. Maak in uw woord mijn gang en treden vast,
 Opdat ik mij niet van uw paân moog keeren;
 En wordt mijn vleesch door 't kwade licht verrast,
 Ai laat het mij toch nimmer overheeren.
 Verlos mij, Heer, van 's menschen overlast,
 Dan zal ik U, naar uw bevelen, eeren.
68. Uw aangezicht vertoon aan uwen knecht
 Een vriendlijk oog, een troostrijk liefdeteeken;
 Leer mij den eisch van 't altoos heilig recht.
 Ik stort bedrukt geheele tranenbeken,
 Omdat men U gehoorzaamheid ontzegt,
 En zich niet schaamt uw wetten te verbreken.

18. TSADE.

69. Gij zijt volmaakt, Gij zijt rechtvaardig HEER
 Uw oordeel rust op de allerbeste wetten;
 Uw loon, uw straf beantwoordt aan uw eer.
 Gij eischt van ons dat we op uw waarheid letten,
 Dat wij altoos op hoogen prijs uw leer
 En 't heilig recht van uw getuigenis zetten.

70. Mijn ijver heeft van smart mij doen vergaan,
Omdat uw woord zoo schandlijk wordt vergeten;
Mijn vijand ziet dat met verachting aan:
Uw woord is rein, dat mag gelouterd heeten:
Uw knecht wil zich daar daaglijks mee beraan;
Hij heeft het lief, wijl 't hem zijn plicht doet weten.
71. Ik ben wel klein, veracht, maar niet verleid;
'k Vergeet in smaad noch armoe uw bevelen.
Uw recht o Heer is recht in eeuwigheid;
Gij zult aan elk zijn loon of straffen deelen.
Uw wet, waarin zich steeds uw glans verspreidt,
Kan mij door 't licht der zuivre waarheid streelen.
72. Als 't mij benauwd of bang gevallen is,
Dan heb ik mij vermaakt in uw geboden.
De zuiverheid van uw getuigenis
Blinkt altoos uit, zelfs in de zwaarste nooden:
Leer mij 't verstaan, zoo leeft mijn ziel gewis,
Het naar verderf in eeuwigheid ontvloden.

19. KOF.

73. Ik riep u aan, o HEER, met al mijn hart:
Verhoor mij, en ik zal uw wet bewaren;
Ik riep U aan, in druk en leed verward;
Verlos mijn ziel uit angsten en gevaren;
Dan houd ik uw getuigenis, en in smart
Zal ik daar troost en wijsheid uit vergaren.
74. Ik heb somtijds het scheemrend morgenlicht
Verrast, om U mijn schreien te doen hooren;
'k Heb op uw woord gehoopt, en mijn gezicht,
Eer nog het uur der nachtwaak was geboren,
Den slaap ontroofd, om, naar mijn lust en plicht,
De wijsheid van uw reednen natesporen.
75. Hoor, HEER, mijn stem naar uw goedgunstigheid,
En geef mij naar uw rechten kracht en leven.
Zij naadren mij, wier list mijn val bereidt;
Zij zijn in 't kwaad, in 't listig kwaad bedreven,
En wijken van uw wet, zoo wijd verleid,
Terwijl zij zich aan boosheid overgeven.
76. Maar HEER, Gij zijt nabij, Gij ziet mij aan;
De waarheid is aan uw geboon verbonden:
Ik wist van ouds reeds uit uw woord en daan,
Dat al wat Gij getuigd hebt ongeschonden
En vlekkeloos voor eeuwig zal bestaan,
Gevestigd op onwankelbare gronden.

20. RESCH.

77. Zie mijn ellend', o Heer, en help uw knecht;
Want uwe wet is in mijn hart geschreven.
Ai twist Gij zelf mijn twistzaak naar uw recht:
Verlos mij, sterk met nieuwen moed mijn leven,
Naar 't Godlijk woord, mij gunstig toegezegd,
En mij ten troost in angst en druk gegeven.

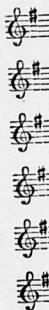
78. Het heil is ver van 't goddeloos geslacht,
Dat, gansch vervreemd van deugd en reine zeden,
Den inhoud van uw wetten niet betracht.
O HEER, hoeveel zijn uw barmhartigheden!
Ai beur mij op, vernieuw mijn levenskracht,
Naar 't Godlijk recht, verhoor toch mijn gebeden.
79. 't Getal van mijn vervolgers is zeer groot,
Van hen die mij als weerpvaarders haten;
Maar 'k wijk van uw getuigenis in geen nood.
Ik heb gezien, hoe zij die U vergaten
Trouwloosheid doen; Gij weet hoe 't mij verdroot,
Als ik hen zag uw heilig woord verlaten.
80. Ai zie o HEER, dat ik uw wet bemin;
Uw gunst vernieuw mijn leven en mijn krachten.
Uw Godlijk woord is waarheid van 't begin,
Uw recht heeft nooit verandering te wachten:
Dies houd ik dat met een verblijden zin;
Leer door uw Geest mij dat gestaag betrachten.

21. SCHIN.

81. Toen vorsten mij vervolgden zonder reën,
Vreesde ik uw woord, met die uw heil beminden.
Ik ben verblijd om uw goedgunstigheên,
Die meer en meer mij aan uw dienst verbinden;
'k Vind grooter vreugd in uw belofte alleen,
Dan hij die ooit een grooten buit mocht vinden.
82. Ik haat bedrog en valsheid van gemoed,
'k Heb in mijn hart een gruwel van die zonden;
'k Bemin uw wet, die mijne ziel behoedt.
Ik loof, o HEER, aan uwen dienst verbonden,
U zevenmaal des daags, om al het goed
En 't recht, in uw gerechtigheid gevonden.
83. Wat vreê heeft elk die uwe wet bemint!
Zij zullen aan geen hinderpaal zich stooten.
Ik, HEER, die al mijn blijdschap in U vind,
Hoop op uw heil met al uw gunstgenooten:
'k Doe uw geboên oprecht en welgezind;
Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten.
84. Mijn ziel bewaart uw trouw getuigenis;
Dat heb ik lief, ook doe ik uw bevelen.
Uw woord kan mij, ofschoon ik alles miss',
Door zijnen smaak, en hart en zinnen streelen.
Gij weet mijn weg, en hoe mijn wandel is;
'k Wil niets daarvan voor U, mijn God, verhelen.

22. THAU.

85. O HEER, sla toch op mijn geschrei uw oog;
Wil naar uw woord mijn geest verstandig maken:
Zie gunstig op mij neder van omhoog;

Laat mijn gebed voor uwen troon genaken:
 Red, daar mij 't leed zoo diep ternederboog,
 Red mij naar uw belofte, en richt mijn zaken.

86. Dan vloeit mijn mond steeds over van uw eer,
 Gelijk een bron zich uitstort op de velden.

Wanneer ik door uw Geest uw wetten leer,
 Dan zal mijn tong uw redenen vermelden;
 Want uw geboën zijn waarlijk recht. o Heer:
 Gij zult de vlijt van wie U zoekt vergelden.

87. Kom mij te hulp; mijn ziel, die U verbeidt,
 Heeft uw bevel met liefde en lust ontvangen.
 Ik haak, o HEER, naar 't heil mij toegezeid;
 Bestier in gunst naar uwe wet mijn gangen:
 Al mijn vermaak stel ik, met rijp beleid,
 In uw gebod, dat is mijn hoogst verlangen.

88. Gun leven aan mijn ziel, dan looft mijn mond
 Uw trouwe hulp: stier mij in rechte sporen.
 Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond,
 Dat, onbedacht, zijn herder heeft verloren;
 Ai zoek uw' knecht, schoon hij uw wetten schond,
 Want hij volhardt naar uw geboën te hooren.

PSALM 120.

1. 'k Riep tot den Oorsprong aller dingen, Tot God,
 in mijn bekommelingen, En Hij verhoorde mijn
 gebeden, Naar zijne goedertierenheden. O HEER,
 doe mij den strik ontglippen Der veinzerij en val-
 sche lippen; Behoed mij voor de bitse tong, Die
 mij met leugentaal besprong.

2. Wat voordeel zal 't bedrog u baren,
 Vermetel rot van lasteraren?
 Wat voordeel zal u in dit leven
 Uw bitse tong, uw boosheid geven?

Gij haalt op u, o leugensprekers,
De pijlen eenes sterken wrekers,
En een jeneverkolengloed,
Waardoor gij haast verbranden moet.

3. Wee mij, die rust en hulp moet derven,
In Mesech als een vreemdeling zwerven,
En steeds in Kedars tenten wonen,
Bij menschen die mij bitter hoonen.
Ik heb reeds lang mij opgehouden
Bij hen die nooit op God betrouwden;
Bij hen die, tot mijn bitterst wee,
Een afschrik hebben van den vreë.
4. Ik zoek den vreë steeds aantekweeken;
Maar kan er nauwelijks van spreken,
Of 'k zie mijn reden afgebroken,
En hen tot woede en krijg ontsteken.

PSALM 121.

1. 'k Sla de oogen naar 't gebergte heen, Vanwaar ik
dag en nacht Des Hoogsten bijstand wacht. Mijn
hulp is van den HEER alleen, Die hemel, zee en
aarde Eerst schiep, en sinds bewaarde.

2. Hij is, al treft u 't felst verdriet,
Uw wachter, die uw voet
Voor wankelen behoedt;
Hij, Israels Wachter, sluimert niet.
Geen kwaad zal u genaken:
De HEER zal u bewaken.
3. Zijn wacht, waarop men hopen mag,
Zal, daar zij u bedekt
En u ter schaduw strekt,
De maan bij nacht, de zon bij dag,
In koude en gloed verminderen,
Opdat zij u niet hindren.
4. De HEER zal u steeds gadeslaan,
Opdat Hij in gevaar
Uw ziel voor ramp bewaar.
De HEER, 't zij ge in of uit moogt gaan,

En waar ge u heen moogt spoeden,
Zal eeuwig u behoeden.

PSALM 122.

1. Ik ben verblijd, wanneer men mij Godvruchtig
opwekt: zie, wij staan Gereed om naar Gods huis
te gaan; Kom, ga met ons en doe als wij. Jeru-
zalem, dat ik bemin, Wij treden uwe poorten in;
Daar staan, o Godstad, onze voeten. Jeruzalem is
wèl gebouwd, Wèl saamgevoegd; wie haar beschouwt,
Zal haar voor 's bouwheers kunstwerk groeten.

2. De stammen, naar Gods naam genoemd,
Gaan derwaarts op, waar elk zich buigt
Naar de ark, die van Gods gunst getuigt;
Waar elk zijn naam belijdt en roemt;
Want de achtbre zetel van 't gericht
Is dáár voor Davids huis gesticht;
De rechterstoelen staan daarbinnen.
Bidt met een algemeene stem
Om vrede voor Jeruzalem:
Het ga hun wèl die u beminnen.
3. Dat vrede en aangename rust
En milde zegen u verblij;
Dat welvaart in uw vesting zij,
In uw paleizen vreugd en lust.
Om vriend en broedren spreek ik nu:
De vrede zij en blijve in u;
Nooit moet haar nijd of twist verkloeken.
Om 's HEEREN huis, in u gebouwd,
Waar onze God zijn woning houdt,
Zal ik het goede voor u zoeken.

PSALM 123.

1. Ik hef tot U, die in den hemel zit, Mijn oogen
op, en bid. Gelijk een knecht ziet op de hand zijns
heeren, Om nooddrift te begeeren, En 't oog der
maagd is op haar vrouw geslagen, Om hulp of
gunst te vragen: Zoo slaan wij 't oog op onzen
Heer, tot Hij Ook ons genadig zij.

2. Geef ons genâ, geef ons genâ o HEER,
En red ons tot uw eer.
Wij zijn reeds moe van al de schampre woorden,
Die wij van smaders hoorden;
Ons treurig hart is moe van al het spotten,
En 't hoonend samenrotten
Der hoovaardij, die needrigen veracht
En weelderig belacht.

PSALM 124.

1. Dat Israel nu zegge, blij van geest: Indien de HEER,
die bij ons is geweest, Indien de HEER, die ons heeft
bijgestaan Toen 's vijands heir en aanval werd ge-
vreesd, Niet had gered, wij waren lang vergaan.

2. Da
Hu
Be
Da
On

3. Da
Da
Ga
Da
To

4. W
D
D
D
D

2. Dan hadden zij ons levendig vernield;
Hun heete toorn had ons gewis ontziend,
Bedolven in een diepen jammervloed:
Dan had een stroom, dien niemand tegenhield,
Ons gansch vermoord, had God het niet verhoed.
3. Dan had geen mensch naar onze klacht gehoord;
Dan had een zee van rampen ons vermoord.
Geloofd zij dies de HEER, die redt van 't graf,
Die ons, schoon wreed vervolgd van oord tot oord,
Tot eenen roof niet in hun tanden gaf.
4. We ontkwamen haast des vogelvangers net,
Den loozen strik, tot ons verderf gezet;
De strik brak los, en wij zijn vrij geraakt.
De HEER is ons tot hulp op ons gebed;
Die God, die aard en hemel heeft gemaakt.

PSALM 125.

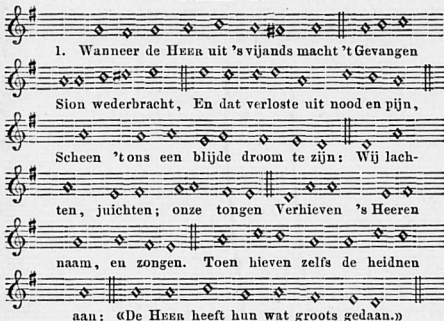

1. Hij zal noch wanklen noch bezwijken, Die op den
HEER vertrouwt En op zijn goedheid bouwt; Hij
zal, als Sions berg, nooit wijken, Wiens grondslag
door geen aardsch vermogen Ooit wordt bewogen.

2. Gelijk 't gebergt, dat hoog gerezen
Om Salem ligt gespreid,
Zoo is in eeuwigheid
De HEER rondom hen die Hem vreezen;
Rondom zijn volk, 't welk Hij wil hoeden
Voor tegenspoeden.
3. Want hoe de boozen zich doen schromen
Door wreede heerschappij,
Nog zal hun dwinglandij
Niet rusten op het lot der vromen;
Opdat zij nooit, van 't recht geweken,
Zichzelve wreken.
4. Geef, HEER, den goeden uwen zegen,
Doe wel aan 't vroom gemoed;
Maar hem die onrecht doet,
En die zich neigt tot kromme wegen,

Zal God verdoen; doch Isrel leven
En vrede geven.

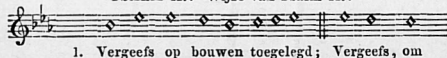
PSALM 126.

1. Wanneer de HEER uit 's vijands macht 't Gevangen
Sion wederbracht, En dat verlostte uit nood en pijn,
Scheen 'tons een blijde droom te zijn: Wij lach-
ten, juichten; onze tongen Verhieven 's Heeren
naam, en zongen. Toen hieven zelfs de heidnen
aan: «De HEER heeft hun wat groots gedaan.»

2. God heeft bij ons wat groots verricht,
Hij zelf heeft onzen druk verlicht;
Hij heeft door wondren ons bevrijd:
Dies juichen wij en zijn verblijd.
Breng, HEER, al uw gevangnen weder;
Zie verder op uw erfvolk neder;
Verkwik het, als de watervloed,
Die 't zuiderland herleven doet.
3. Wie hier bedrukt met tranen zaait,
Zal juichen als hij vruchten maait;
Wie 't zaad draagt dat men zaaien zal,
Gaet weenend voort en zaait het al;
Maar hij zal, zonder ramp te schromen,
Eerlang met blijdschap wederkomen,
En met gejuich, ter goeder uur,
Zijn schooven dragen in de schuur.

PSALM 127. Wijze van Psalm 117.

1. Vergeefs op bouwen toegelegd; Vergeefs, om

't huis voltooid te zien, Gezwoegd, gezweet, o
 arbeidsliên, Zoo God zijn hulp aan 't werk ont-
 zegt. Vergeefs o wachters is uw vlijt, Zoo God
 niet zelf de stad bevrijdt.

2. Vergeefs van 's morgens vroeg geslaafd
 Tot 's avonds, en het brood der smart
 Gegeten met een angstig hart;
 Vergeefs den ganschen dag gedraafd:
 God geeft het, hoe een ander schraap,
 Wien Hij bemint, als in den slaap.
3. Zoo gaat het elk dien God bemint.
 Wie kindren voortbrengt tot Gods eer,
 Verkrijgt een erfdeel van den HEER;
 Wie zich met kroost gezegend vindt,
 Dat zich oprecht en dankbaar toont,
 Ziet al zijn zorg naar wensch beloond.
4. Gelijk de pijlen in de hand
 Eens sterken helds, die, fier en blij,
 Door hunne kracht zijn weerp partij
 Doet zwichten voor zijn tegenstand:
 Zóó zijn ook, tot der vaadren vreugd,
 De brave zonen hunner jeugd.
5. Welzalig hij, die als een held
 Dees pijlen in zijn koker gaart,
 En zijne zonen ziet gespaard;
 Zij zullen, schaamrood noch ontsteld,
 Het hoofd den weerp partijdren biên,
 En in de poort voor hen niet vliên.

PSALM 128.

1. U mag men zalig heeten, Dien 's Heeren vrees be-
 koort, Die met een goed geweten Steeds wandelt

naar zijn woord. Gij zult uw nooddruft vinden Door
d'arbeid van uw hand; Wat ge u moogt onderwin-
den, Komt naar uw wensch tot stand.

2. Uw echtvriendin zal bloeien
Gelijk een wijnstok tiert,
Die, vruchtrijk onder 't groeien,
Uw huismuur dekt en siert.
Niets zal uw welvaart stuiten;
Uw kroost zal blij en frisch,
Als groene olijvespruiten,
Versieren uw en disch.
3. Dit lot is u beschoren,
Zoo gij met diep ontzag
Naar 's HEEREN wet blijft hooren.
Voor u zal, dag aan dag,
Het heil uit Sion vloeën:
Gij zult, zoolang gij leeft,
Jeruzalem zien bloeien
't Welk God zijn zegen geeft.
4. Blijft gij op Hem betrouwen,
Dan zult gij, op uw beë,
't Kroost van uw kroost aanschouwen.
In Israel zij vreë.

PSALM 129.

1. Men heeft mij fel benauwd van jongs af aan,
Zegge Isrel nu: men juichte toen wij vielen; Men
heeft mij reeds van jongs a' leed gedaan: Geen
overmacht kon me echter ooit vernielen.

2. Men heeft mijn rug door ploegers diep geploegd;
Die hebben wreed hun voren lang getogen,
En smart bij smart tot mijn verderf gevoegd,
Voor 't kermen doof en wars van mededoogen.
3. De HEER, die goed, doch ook rechtvaardig is,
Hieuw gunstig af der goddeloozen touwen.
Dat smaad hen treff', en dat hun aanslag miss';
Drijf hen terug die Sion rampen brouwen.
4. Maak hen gelijk aan 't lichtverdorrend gras,
Dat hier en ginds gezien wordt op de daken;
Dat eer men 't plukte alreë verwelkerd was,
Ontbloot van grond om wortels in te maken.
5. Maak ze als dat gras, waarmee de maaier nooit,
Wanneer hij gaart, de nijvre hand zal vullen;
Dat in den oogst geen garvenbinders ooit,
Bijéengepakt, in de armen dragen zullen;
6. Waarvan ook geen voorbijgaand wandelaar
Ooit zeggen zal: God will' uw oogst vermeerren!
Dat 's HEEREN gunst zich met uw arbeid paar!
Wij zegenen u in den naam des HEEREN.

PSALM 130.

1. Uit diepten van ellenden Roep ik, met mond en
hart, Tot U die heil kunt zenden; O HEER, aan-
schouw mijn smart: Wil naar mijn smeekstem hoo-
ren, Merk op mijn jammerklacht; Verleen mij gun-
stige ooren, Daar 'k in mijn druk versmacht.

2. Zoo Gij in 't recht wilt treden,
O HEER, en gadesiaan
Onze ongerechtigheden,
Ach wie zal dan bestaan?
Maar neen, daar is vergeving
Altijd bij U geweest;
Dies wordt Gij Heer, met beving,
Recht kinderlijk gevreesd.

PSALM 131, 132.

3. Ik blijf den HEER verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord;
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op zijn onfeilbaar woord.
Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op den HEER,
Dan wachters op den morgen;
Den morgen! ach, wanneer?
4. Hoopt op den HEER gij vromen:
Is Israel in nood,
Er zal verlossing komen;
Zijn goedheid is zeer groot;
Hij maakt, op hun gebeden,
Gansch Israel eens vrij
Van ongerechtigheden:
Zoo doe Hij ook aan mij.

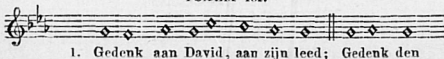
PSALM 131. Wijze van Psalm 100.

1. Mijn hart verheft zich niet, o HEER; Mijn oogen
zijn niet hoog; 'k verkeer, Ik wandel niet in 't geen
te groot, Te vreemd is voor uw gunstgenoot.

2. Heb ik mijn ziel niet stilgezet,
En mij verloochend naar uw wet,
Gelijk het pas gespeende kind
Zich stil bij zijne moeder vindt?
3. Mijn ziel, die naar den vrede haakt,
En 't morrend ongenoegen wraakt,
Is in mij als een kind gespeend,
En heeft zich met uw wil vereend.
4. Dat Isrel op den HEER vertrouw,
Zijn hoop op Gods ontferming bouw,
En stil beruste in zijn beleid,
Van nu tot in alle eeuwigheid.

PSALM 132.

1. Gedenk aan David, aan zijn leed; Gedenk den

2. «Zoo ik in mijne woning treê,
«Of klim op mijne legerstee;
«Zoo ik ter nachtrust ga in vreê;
«Zoo ik de sluimring zelfs geheng,
«Totdat ik dezen eed volbreng:
3. «Tot ik een rustplaats voor den HEER
«Gevonden heb te zijner eer,
«Waar Jakobs Machtige verkeer',
«En Hij, naar mijn gemaakt bestek,
«Zijn vaste woningen betrekk'.»
4. Zie, 't blij gerucht der ark liep voort,
En werd in Efratha gehoord:
Wij vonden haar in Jaärs oord,
In 't boschrijk veld van Kiriath,
Dat God dusver verkoren had.
5. Wij zullen in zijn woning gaan,
Ons buigen waar zijn troon zal staan,
En bidden voor zijn voetbank aan.
Sta op tot uwe rust o HEER,
Met de arke van uw sterkte en eer.
6. Bekleed, o hoogste Majesteit,
Uw priesters met gerechtigheid;
Uw gunstvolk juich, door U geleid;
Versmaad hem, dien Gij zalven liet,
Om uwen knecht, om David, niet.

PAUZE.

7. Tot staving van de waarheid deed
De HEER, die van geen wanklen weet,
Aan David eenen duren eed.
«Ik zal — dus sprak Hij — uwen Zoon
«Eens zetten op uw glorietroon.
8. «Houdt uw geslacht mijn heilverbond,
«En 't vast getuignis van mijn mond,
«Dat ik hen leer ten allen stond,
«Dan is hun 't rijksbestuur bereid
«Op uwen troon, in eeuwigheid.»

9. Want Sion is van God begeerd,
 't Wordt met zijn woning hoog vereerd:
 «Hier — sprak Hij die het al beheert —
 «Hier zal ik wonen naar mijn lust,
 «Hier is in eeuwigheid mijn rust.
10. «'k Zal Sions, 'k zal der armen spijs
 «Hier zeggen op de ruimste wijs;
 «Hier zal ik, mijnen naam ten prijs,
 «De priesters met mijn heil bekleên,
 «En 't volk doen juichen weltevreên.
11. «Daar zal ik David, door mijn kracht,
 «Een hoorn van rijkdom, eer en macht
 «Doen rijzen uit zijn nageslacht.
 «'k Heb mijn gezalfden knecht een licht,
 «Een heldre lampe toegericht.
12. «Wat vijand tegen hem zich kant',
 «Mijn hand, mijn onweerstaanbre hand
 «Zal hem bekleên met schaamte en schand;
 «Maar eeuwig bloeit de gloriekroon
 «Op 't hoofd van Davids grooten Zoon.»

PSALM 133.

-
1. Ai zie, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
 Van 't zelfde huis als broeders samenwonen, Daar
 't liefdevuur niet wordt verdoofd; 't Is als de zalf op
 's hogepriesters hoofd, De zalf waarmee hij is aan
 God gewijd, Die door haar reuk het hart verblijdt.
2. Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
 Als de olie die, van Arcns hoofd gedropen,
 Zijn baard en kleederzoom doortrekt;
 Ze is als de dauw die Hermans kruin bedekt,
 Die Sions top met vruchtbaar vocht besproeit,
 En op zijn bergen nedervloet.
3. Waar liefde woont gebiedt de HEER den zegen,

Daar

1. I

ten

Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.

PSALM 134.

1. Looft, looft nu aller heeren Heer, Gij zijne knechten, geeft Hem eer; Gij die des nachts zijn huis bewaakt, En voor zijn dienst in ijver blaakt.

2. Heft uwe handen naar omhoog;
Slaat naar het heiligdom uw oog,
En knielt eerbiedig voor Hem neer:
Looft, looft nu aller heeren Heer.
3. Dat 's HEEREN zegen op u daal,
Zijn gunst uit Sion u bestraal:
Hij schiep 't heelal, zijn naam ter eer:
Looft, looft dan aller heeren Heer.

PSALM 135.

1. Prijst den naam van uwen God, 's HEEREN knechten, hier vergaard, Prijst zijn naam en wijs gebod, Daar ge in 't voorhof staat geschaard, En uw ambt bekleedt met eer In het huis van onzen Heer.

2. God is goed: looft Hem tezaam
Met gezang en snarenspeel;
Prijst zijn liefelijken naam;
Want de HEER heeft Israel
Zich ten eigendom geschikt,
Jakob door zijn heil verkwikt.
3. God is groot: ik weet dat Hij

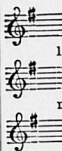
Hooger is dan alle goón.
 Onze God voert heerschappij,
 Hij beheerscht van zijnen troon
 Hemel, afgrond, zee en aard:
 God is aller hulde waard.

4. 't Eind der aard werpt dampen uit
 Door Gods macht, die 't al volbrengt
 En met 's donders schor geluid
 Bliksemvuur en regen mengt:
 God brengt winden, door één woord,
 Uit zijn schatgewelven voort.
5. God, die vreeslijk is en groot,
 Sloeg, zijn heiligen naam ter eer,
 Alle de eerstgeboornen dood,
 Velde vee en menschen neer,
 Daar Hij teeknen van zijn kracht
 Over gansch Egypte bracht.
6. Hij verbaasde Faro's hof;
 Sloeg de volkeren alom;
 Wierp de koningen in 't stof:
 Sihon, Og, en 't vorstendom
 Van den trotschen Kananiet
 En den stouten Amoriet.
7. Isrel kwam door 's Hoogsten hand
 In 't bezit van hunnen staat:
 God gaf hun gezegend land
 Tot een erf aan Jakobs zaad.
 HEER, uw naam en majesteit
 Blijven tot in eeuwigheid.

PAUZE.

Van geslachte tot geslacht
 Wordt, naar onzen duren plicht,
 Bij het volk uw gunst herdacht;
 Wyl Gij zelf, o HEER, hen richt,
 En aan hen, schoon diep in schuld,
 Met berouw gedenken zult.

9. De afgoón van het heidendom,
 Goud of zilver, goón in schijn,
 Hebben lippen maar zijn stom;
 Zij, die 't werk van menschen zijn,
 Waar men geen geest in vindt,
 Hebben oogen maar zijn blind.
10. Ooren ziet men aan hun hoofd,
 Maar zij hooren er niet mee;
 Zij, van ademtucht beroofd,
 Zijn nog minder dan het vee.
 Wie tot hen om hulp genaakt
 Worde hun gelijk gemaakt.

11. Israelliers, looft alt'zaam
Uwen God, den God der eer:
Loof, Aärons huis, zijn naam;
Huis van Levi, loof den HEER;
Looft, gij allen die Hem vreest,
Looft Hem met verheugden geest.
12. Sion, loof met dankbre stem
God uw Heer, die eeuwig leeft,
En het schoon Jeruzalem
Door zijn woning luister geeft
Loof Hem voor uw heilrijk lot,
Loof al juichend uwen God.

PSALM 136.

2. Looft den grooten God, wiens troon
Hooger rijst dan die der goön;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
3. Looft der heeren Opperheer,
Buigt u needrig voor Hem neer;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
4. Looft Gods macht, die, onbeperkt,
Gadelooze wondren werkt;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
5. Looft Gods wijsheid: door zijn woord
Bracht Hij al de heemlen voort;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
6. De aard hief uit der waatren schoot
Zich omhoog, toen 't God gebod;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
7. God schiep aan des hemels trans

Groote lichten, rijk van glans;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

8. Aan de zon schonk Gods gezag
De opperheerschappij bij dag;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
9. Maan en sterren, min in pracht,
Schonk Hij heerschappij bij nacht;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

PAUZE 1.

10. Looft Hem, die Egyptes staat
Sloeg in 'teerstgeboren zaad;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
11. Looft den Heer, wiens heerschappij
Isrel voerde uit slaavernij;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
12. Looft den Heer, wiens sterke hand
Isrel leidde uit Faro's land;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
13. Looft Hem, die het roode meir
Heeft verdeeld voor Mozes heir;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
14. Die, door dien verdeelden plas,
Israels geleider was;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
15. Die vorst Faro's legermacht
In de Schelfzee t'onderbracht;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
16. Die zijn volk, als bij de hand,
Leidde door woestijn en zand;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
17. Die, tot wering van 't geweld,
Koningen heeft neergeveld;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

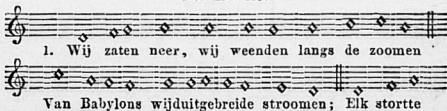

18. Die de vorsten, trotsch van moed,
Heeft doen smoren in hun bloed;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

PAUZE 2.

19. Looft Hem, die den Amoriet
Van zijn grootschen zetel stiet;
Want zijn gunst, alom verspreid
Zal bestaan in eeuwigheid.
20. Looft Hem, wiens geduchte macht
Basans koning t' onderbracht;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
21. Die hun land, dat de oogen streelt,
Israel heeft toegedeeld;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
22. Looft Hem, nu die erfenis
Naar zijn woord bevestigd is;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
23. Die in onzen lagen stand
Ons genadig bood de hand;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
24. Die ons, onder 't leed gebukt,
Heeft uit 's vijands macht gerukt;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
25. Looft Hem, looft Hem, alwat leeft,
Die al 't vleesch zijn voedsel geeft;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.
26. Geeft den God des hemels eer;
Lof zij aller schepslen Heer;
Want zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.

PSALM 137.

1. Wij zaten neer, wij weenden langs de zoomen
Van Babylons wijduitgebreide stroomen; Elk stortte

daar zijn bittre jammerklacht, Als hij met smart
aan 't heilig Sion dacht; Elk, wars van vreugd
en vroolijke gezangen, Liet daar zijn harp aan
sombre wilgen hangen.

2. De vijand dorst, bij al ons leed, ons tergen;
't Gevangen volk, in zijne jamren, vergen,
Dat elk zijn hart, schoon overstelpt, bedwong,
En een gezang uit Sions liedren zong.
Hoe zou — zeide elk — ons, die in rampen zwoegen,
In 't vreemd gewest een lied des HEEREN voegen?
3. Jeruzalem, dat, zoo ik u vergete,
Mijn rechterhand niet van zichzelf wete;
Dat mijne tong aan mijn gehemelt kleef,
Indien ik u niet steeds mijn achting geef;
Zoo ramp of leed mijn hart van Sion scheure,
En ik Gods stad mijn hoogste vreugd niet keure.
4. Gedenk o HEER, gedenk aan de Edomiten,
Aan Salems dag, toen wij ons land verlieten;
Dien bittren dag, zoo vol van grievend leed;
Gedenk aan hen, die, zoo ontaard en wreed,
Nog zeiden, toen ze ons zagen overvallen:
«Ontbloot, ontbloot ten grondslag toe hun wallen.»
5. O Babylon, wij zien eerlang u straffen;
Gelukkig hij die u zal loon verschaffen,
Die u vergeldt alwat ge ons hebt misdaan
Gelukkig hij die u terneer zal slaan,
Uw kinderkens zal grijpen, o gij trotschen,
En wreedelijk verplettren aan de rotsen.

PSALM 133.

1. 'k Zal met mijn gansche hart uw eer Vermelden,
Heer, U dank bewijzen; 'k Zal U in 't midden van

smart de goôn, Op hoogen toon, Met psalmen prijzen.

reugd Ik zal mij buigen, op uw eisch, Naar uw paleis,

aan Het hof der hoven; En om uw gunst en waarheid

saam, Uw grooten naam Eerbiedig loven.

2. Door al uw deugden aangespoord,
 Hebt Gij uw woord
 En trouw verheven.
 Gij hebt mijn ziel, op haar gebed,
 Verhoord, gered,
 Haar kracht gegeven.
 Al 's aardrijks vorsten zullen, HEER,
 Uw lof en eer
 Alom doen hooren,
 Wanneer de rede van uw mond
 Op 't wereldrond
 Hun klinkt in de ooren.
3. Dan zingen zij, in God verblijd,
 Aan Hem gewijd,
 Van 's HEEREN wegen;
 Want groot is 's HEEREN heerlijkheid,
 Zijn majesteit
 Ten top gestegen;
 Hij slaat toch, schoon oneindig hoog,
 Op hen het oog,
 Die needrig knielen;
 Maar ziet van ver met gramschap aan
 Den ijdlen waan
 Der trotsche zielen.
- Als ik, omringd door tegenspoed,
 Bezwijken moet,
 Schenkt Gij mij leven:
 Is 't dat mijns vijands gramschap brandt,
 Uw rechterhand
 Zal redding geven.
 De HEER is zoo getrouw als sterk;
 Hij zal zijn werk
 Voor mij volenden:
 Verlaat niet wat uw hand begon,
 O Levensbron!
 Wil bijstand zenden.

PSALM 139. Wijze van Psalm 30.

1. Niets is, o Oppermajesteit, Bedekt voor uw al-
wetendheid: Gij kent me, Gij doorgrondt mijn daân;
Gij weet mijn zitten en mijn staan; Wat ik berade of
wil betrachten, Gij kent van verre mijn gedachten.

2. Ge omringt mijn gaan en liggen, Gij
O Heer zijt altoos nevens mij:
Uw onbepaalde wetenschap
Kent mijnen weg van stap tot stap.
Geen woord is nog mijn tong ontgleden,
Of Gij, Gij weet alreeds mijn reden.
3. Gij hebt van achtren mij bezet;
Vooruit wordt mij de vlucht belet:
Ik word bepaald door uwe hand.
Hoe zou ik met mijn zwak verstand
Naar uwe wondre kennis streven?
Ze is mij te groot, te hoogverheven.
4. Waar zou ik uwen Geest ontvliên?
Waar zou me, o Heer, uw oog niet zien?
Al voer ik op naar 's hemels trans,
Daar zijt Gij, daar vertoont Ge uw glans;
Al daalde ik zelfs ter helle neder,
Daar vond ik óók uw aanschijn weder.
5. Al nam ik van den dageraad
De vleugelen des lichts te baat,
Al ware aan 't uiterste der zee
De plaats van mijne legerstee,
Daar zoude óók uwe hand mij leiden,
Uw rechterhand niet van mij scheiden.
6. Indien ik zeg: «De donkerheid
«Bedekt mij voor uw majesteit,»
Dan is de nacht een helder licht,
Dat mij ontdekt aan uw gezicht:
Voor u o Heer is 't aanklig duister
Den dag gelijk in glans en luister.
7. Gij hebt mijn gansch gestel doorgrond,

Zelfs vóór mijn eersten levensstond.
Ik ben verbazend voortgebracht.
Op 't nagaan van uw wondre macht
Sla ik verrukt het oog naarboven:
'k Zal U, mijn Schepper, altoos loven.

PAUZE.

8. Mijn ziel bepeinst uw wonderdaân,
Die al 't begrip tebovengaan.
Uw oog heeft mijn gebeent verzeld
Toen ik, verborgen, saamgesteld
Als een borduursel, lag verscholen:
Van mij was niets voor U verholen.
9. Gij hebt, wijl niets uw oog weerhoudt,
Mijn ongevormden klomp beschouwd;
Ja Gij, wiens wijsheid nimmer faalt,
Hadt mijn geboortestond bepaald.
Eer iets van mij begon te leven,
Was alles in uw boek geschreven.
10. Hoe dierbaar zijn me uw wonderdaân!
Zij zijn onmooglijk nategaan;
Hoe menigvuldig zijn ze o Heer!
Zou ik die tellen? 'k Zou veel eer
't Getal der korlen zands bepalen.
Uw wondren zijn niet aftemalen.
11. Wanneer ik in den nacht ontwaak,
Ben ik bij U, mijn zielsvermaak.
O God, laat door uw groote macht
De hoozen worden omgebracht:
Doe, doe hen voor uw arm bezwijken.
Gij bloedvergieters, gij moet wijken.
12. Stel hunnen hoogmoed perk en paal;
Zij hoonen U door snoode taal;
Ze ontzien zich niet U te allen stond
Te lasteren met hart en moed,
Daar zij, ten spot van uw vermogen,
Al uwer haatren trots verhoogen.
13. Zou 'k hen niet haten in mijn hart,
Wier snoode haat uw goedheid tart?
Zou ik hen, die U weerstand biên,
Niet met verdrietige oogen zien?
'k Zal hen altijd volkomen haten,
Die trotschlijk uwen dienst verlaten.
14. Doorgrond me en ken mijn hart, o Heer:
Is 't geen ik denk niet tot uw eer?
Beproof me, en zie of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbeoorlijks voedt;
En doe mij toch met vaste schreden
Den weg ter zaligheid betreden.

PSALM 140.

1. O HEER, verlos mij uit de banden Waarin de
 booze mij beknelt; Behoed mij voor des wreedaards
 handen, Voor dwinglandij en woest geweld.

2. Red mij van hen die kwaad bedenken,
 Die daaglijks samen zich beraan,
 Om mij door 't oorlogszwaard te krenken,
 En t' eenemaal terneerteslaan.
3. Hun tongen scherpen zij als slangen;
 Zij smeden valsheid en bedrog:
 Zij passen loos op mijne gangen,
 Met monden vol van adderspog.
4. Bescherm mij voor de goddeloozen,
 O HEER, o Rechter van 't heelal!
 Verlos mij van 't geweld der boozen,
 Die niets bedoelen dan mijn val.
5. De trotschen, nijdig om mijn zegen,
 Belagen mij met koord en net;
 Zij hebben heimlijk op de wegen
 Voor mij een valstrik uitgezet.
6. Ik dacht in mijn verdriet te smoren;
 Dies riep ik: HEER, Gij zijt mijn God;
 Neem mijne smeekingen ter ooren,
 Verzacht in 't eind mijn droevig lot.

PAUZE.

7. O HEER, mijn rotssteen, mijne sterkte,
 Gij hebt mij steeds tot heil verstrekt,
 En in den strijd, daar 't elk bemerkte,
 Mijn hoofd als met een schild bedekt.
8. Laat nooit des boozen wensch gelukken,
 Maar stuit hem eer zijn hand mij tref;
 Verhinder zijne gruwelstukken,
 Opdat hij zich niet trotsch verhef.
9. Doe tot vergelding, Heer der heeren,
 Op mijner haatren moedig hoofd
 Den smaad der lippen wederkeeren,
 Die mij van al mijn eer berooft.

1.
 U

10. Schud, daar zij dus mijn roem verkorten,
Schud vuurge kolen op hen uit;
Laat hen in 't vuur, in kuilen storten;
Geef hen aan 't nare graf ten buit.
11. Een lasteraar, een leugenspreker
Zal nooit op aard bevestigd zijn:
Men jage een twist- en onrustkweker,
Totdat hij uit elks oog verdwijn.
12. Ik weet dat God, getrouw in 't richten,
Des armen rechtzaak, daar hij schreit,
Hoe valsch hem de ontrouw moog betichten,
Beslissen zal naar billijkheid.
13. De vromen zullen U verhoogen,
Gezegend door uw milde hand;
De oprechten zullen voor uw oogen
Steeds bloeien in gewenschten stand.

PSALM 141.

1. 'k Roep, HEER, in angst tot U gevloten; Ai haast
U tot mijn hulp, en red; Hoor naar de stem van
mijn gebed, Daar ik U aanroep in mijn nooden.

2. Mijn beê, met opgeheven handen,
Klim voor uw heilig aangezicht,
Als reukwerk voor U toegericht,
Als offers die des avonds branden.
3. Zet, HEER, een wacht voor mijne lippen,
Behoed de deuren van mijn mond,
Opdat ik mij tot geenen stond
Iets onbedachtzaams late ontglippen.
4. Neig nooit mijn hart tot kwade zaken,
Om tot godloosheid mij te spoên
Met mannen die verkeerdheên doen;
Laat mij hun lekkernij niet smaken.
5. De oprechte sla mij zonder vreezen:
Ik reken zulks weldadigheid;
En zijn bestraffing, die niet vleit,
Zal olie op mijn schedel wezen.

PAUZE.

6. Dat slaan zal mij het hoofd niet breken:
'k Zal door dat liefdebljik vermaakt,
Als een uit hen in rampspoed raakt,
Te vuurger om zijn redding smeeken.
7. 'k Heb hunne rechters vrijgelaten;
De rots getuigt: elk heeft gehoord,
Hoe aangenaam mijn vriendlijk woord
Was ingericht tot die mij haten.
8. Men heeft ons wreed vanéengereten,
Verstrooid als beendren aan het graf,
Als iets waar niemand acht op gaf,
Gekloofd, verdeeld en weggesmeten.
9. Doch op U zien mijn schreiende oogen,
Op U betrouw ik in 't verdriet:
Verlaat, ontbloot mijn ziel toch niet,
O HEER, o eeuwig Alvermogen!
10. Bewaar mij voor 't geweld der strikken,
Die tot mijn val mij zijn gelegd
Door hen, die, wars van 't heilig recht,
Het booze doen alle oogenblikken.
11. Dat wie godloos zijn siddrend vreezen,
Elk hunner in zijn garen vall';
Totdat ik onverhinderd zal
Voorbijgegaan en veilig wezen.

PSALM 142. Wijze van Psalm 100:

1. 'k Riep tot den HEER met luider stem, Ik smeek-
te en riep vol angst tot Hem; 'k Heb voor zijn
aangezicht mijn klacht In mijn benauwdheid voort-
gebracht.

2. Als mij geen hulp of uitkomst bleek,
Wanneer mijn geest in mij bezweek,
En overstelpt was door ellend,
Hebt Gij o Heer mijn pad gekend.

3. Zij hebben, vol arglistigheid,
Een strik op mijnen weg gespreid;
'k Zag uit, in nood, ter rechterhand,
Maar vond noch vriend noch onderstand.
4. 'k Wou vluchten, maar kon nergens heen,
Zoodat mijn dood voorhanden scheen,
En alle hoop mij gansch ontviel,
Daar niemand zorgde voor mijn ziel.
5. Ik riep tot U, ik zeide: O HEER,
Gij zijt mijn toevlucht, sterkte en eer;
Gij zijt, zoolang ik leef, mijn deel,
Mijn God, wien ik mij aanbeveel.
6. Hoor mijn geschrei; 'k ben uitgeteerd,
Door mijn vervolgers overheerd:
Ai help en red mij uit den nood,
Want hunne macht is mij te groot.
7. Voer mij uit mijn gevangenis,
Tot roem uws naams, die heerlijk is:
Dat mij 't rechtvaardig volk omring,
En vroolijk van uw weldaân zing.

PSALM 143.

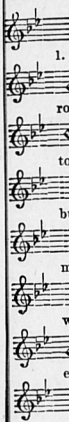

Verhoor me om uw gerechtigheid.

2. Wil uwen knecht, door schuld verslagen,
O Heer, niet voor uw vierschaar dagen;
Want niemand zal in dat gericht,
Daar zelfs zijn hart hem aan moet klagen,
Rechtvaardig zijn voor uw gezicht.
3. Ik zie mijn ziel vervolgd door snooden:
Ik zie, voor 's vijands haat gevloeden,
Mijn leven in het stof verteën;
Ik lig helaas, gelijk de dooden,
Omringd van nare duisterheên.

PSALM 143.

4. Dit overstelpt mijn geest met rouwe
Als ik mijn heerlijk lot beschouwe,
Bezwijkt mijn afgeloterd hart.
Gij weet dat ik op U betrouwe,
Algoede God, genees mijn smart.
  5. Ik denk, in 't midden der gevaren,
Nog aan uw gunst van vroeger jaren:
Ik tracht uw werken nategaan.
O God, wie kan U evenaren?
Hoe heerlijk zijn uw wonderdaan!
  6. Ik hef mijn handen naar den hoogen;
Mijn ziel is voor uw alziende oogen
Gelijk een dor, een dorstig land,
Dat sedert lang ligt uittedroogen,
Verkwijnende in dien doodschen stand.
- PAUZE.
7. HEER, doe mij spoedig ademen;
Wil mijn bezwijken geest bestralen;
Verberg me uw vriendlijk aanschijn niet:
Ik zal eerlang ten grave dalen,
Indien Ge mij geen bijstand biedt.
  8. Laat mij uw dierbre goedheid prijzen,
Wanneer ik 't morgenlicht zie rijzen:
'k Betrouw op U in mijn ellend.
Wil mij het ware heilspoor wijzen;
Mijn ziel heeft zich tot U gewend.
  9. O HEER, mijn toevlucht, hoor mijn klagen;
Verlos mij uit des vijands lagen,
Red mij van hen die mij vertreên:
Ik schuil in mijn benauwde dagen
Bij U mijn God, bij U alleen.
  10. Leer mij, o God van zaligheden,
Mijn leven in uw dienst besteden;
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand:
Uw goede Geest bestier mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.
  11. Laat uwe gunst mij niet begeven;
Schenk mij, om uwes naam wil, leven;
Laat mijne ziel, die tot U schreit,
Van haar benauwdheid zijn ontheven:
Red mij om uw gerechtigheid.
  12. Laat nooit mijns vijands wensch gelukken
Roei ze allen uit die mij doen bukken,
Om uwe gunst, mij toegezegd:
Verdelg hen die mijn ziel verdrukken;
Want ik o Heer, ik ben uw knecht.

2.

3.

4.

PSALM 144. Wijze van Psalm 18.

1. Gezegend zij de HEER, die te allen tijde Mijn
rotssteen is, mijn handen leert ten strijde, En
tot den krijg mijn vingers toebereidt: Mijn hooge
burg, mijn goedertierenheid; Die mij bevrijdt;
mijn schild, op wiens vermogen Ik vast vertrouw,
wiens arm mij wil verhoogen; Die heerschappij
en roem en sterkte geeft, En die mijn volk mij
onderworpen heeft.

2. Wat is de mensch, wat is in hem te prijzen,
Dat Gij o HEER hem gunsten wilt bewijzen,
Dat Gij hem kent? Wat is des menschen kind,
Dat Gij het acht en zoo getrouw bemint?
Hij mag den naam van ijdelheid wel dragen:
Zijn tijd is kort, en al zijn levensdagen,
Hoe groot, hoe sterk hij op deze aarde zij,
Gaan snel, gelijk een schaduwe, voorbij.
3. Daal neder; neig, in gramschap fel ontstoken,
Uw heemlen; raak de bergen dat zij rooken,
En bliksem, HEER, uw bliksems op den grond;
Verstrooi hen, zend uw pijlen uit in 't rond;
Verniel hen: steek uw handen uit den hoogen;
Ontzet mij, toon uw Godlijk alvermogen,
En ruk mij uit een zee van ramp en nood:
Der vreemden hand dreigt mij een wissen dood.
4. Hun mond is vol van lastren en van liegen

PSALM 145.

Hun rechterhand bevlekt zich met bedriegen.
 Ik heilig U, na al mijn zielsverdriet.
 Getrouwe God, een nieuw en vroolijk lied;
 Ook zal mijn luit en harp van U niet zwijgen,
 Die koningen de zege doet verkrijgen;
 Die uwen knecht, die David gunstig redt,
 En door uw arm van 't booze zwaard ontzet.

PAUZE.

5. Ontzet mij, red mij uit der vreemden handen,
 Wier leugenmond mij wreevlig aan durft randen:
 Hun rechterhand wordt door de list bestierd,
 Daar ze aan 't bedrog den ruimen teugel viert.
 Zoo zullen zich, als planten, onze zonen
 In hunne jeugd reeds groot en sterk vertoonen,
 De dochters zijn als steenen, naar den eisch
 Gehouwen, op de hoeken eens paleis.
6. Zoo worde in 't land de handel ruim gedreven,
 En voorraad steeds na voorraad uitgegeven;
 Zoo blijke uw gunst, die 't vee in overvloed
 Bij duizend, ja tienduizend werpen doet.
 Ons rundervet zij sterk en welgeladen;
 Geen uitval of geen inbreuk moog ons schaden.
 Dat geen gekrijsch de rust der stad verstoort,
 Noch iemand daar van boozen oproer hoor.
7. Welzalig is het volk, dat, dus gezegend,
 Dit heuglijk lot door 's Hemels gunst bejagent;
 Welzalig is het volk, dat, bij 't genot
 Van overvloed, den HEER heeft tot zijn God.

PSALM 145.

1. O God, mijn God, Gij aller vorsten Heer, Ik
 zing verheugd uw grooten naam ter eer. Ik zal
 den roem van uwe majesteit Verhoogen tot in
 de eindlooze eeuwigheid. 'k Zal dag aan dag U eer
 en dank bewijzen. De HEER is groot, al 't schep-

sel
 klo

2. H
 D
 V
 M
 Elk
 De
 Ik
 En
3. Z
 G
 V
 I
 De
 Ba
 H
 Zij

4.

O
 U
 E
 V

5.

6.

2. Ik zal, o Heer, dien ik mijn Koning noem,
Den luister van uw majesteit en roem
Verbreiden, en uw wonderlijke daan
Met diep ontzag aandachtig gadeslaan.
Elks juichend hart zal uw geducht vermogen,
De groote kracht van uwen arm verhoogen:
Ik zal mijn stem met aller lofzang paren,
En overal uw grootheid openbaren.

3. Zij zullen, uit de volheid van 't gemoed,
Gedachtig aan den milden overvloed
Van uwe gunst, die roemen bij elkeen,
En juichen van al uw gerechtigheên.
De HEER is goed en vriendlijk en weldadig,
Barmhartig, mild, lankmoedig en genadig;
Hij doet zijn gunst aan allen klaar bemerken
Zijn goedheid is verspreid op al zijn werken.

PAUZE.

4. Alwat Gij wrocht zal juichen tot uw eer:
Uw gunstvolk zal verblijd U zegnen HEER,
En roemen van uw koninkrijk, uw macht,
Uw heerlijkheid en Goddelijke kracht;
Om, waar zich 't hart ooit voelt in leerzucht blaken,
Uw heerlijkheid, uw macht bekendtemaken,
En de eer uws rijks, zoo groot, zoo hoogverheven,
Voor aller oor den hoogsten roem te geven.

5. Uw heerschappij verduurt zelfs de eeuwigheid;
Uw koninkrijk is eindloos uitgebreid.
Gij ondersteunt hem die voor 't onheil zwicht:
Wie nederstort wordt door U opgericht.
't Ziet al op U, 't blijft alles op U wachten:
Gij sterkt door spijs ter rechter tijd hun krachten;
Ge ontsluit uw hand, ontfermend en weldadig,
Opdat uw gunst alwat er leeft verzadig.

6. De HEER is recht in al zijn weg en werk;
Zijn goedheid kent in 't gansch heelal geen perk.
Hij is nabij de ziel die tot Hem zucht;
Hij troost het hart dat schreiend tot Hem vlucht,
Dat ongeveinsd, in 't midden der ellenden,

Zich naar Gods troon met zijn gebeën blijft wenden:
 Hij geeft den wensch van allen die Hem vreezen,
 Hun bede heeft Hij nimmer afgewezen.

7. De HEER bewaart de ziel die Hem bemint,
 Maar Hij verdelgt wien Hij godloos bevindt.
 Mijn blijde tong zal roemen in den HEER,
 En alle vleesch zal juichen tot Gods eer.

PSALM 146.

1. Prijs den HEER met blijde galmen; Gij, mijn ziel,
 hebt rijke stof; 'k Zal, zoolang ik leef, mijn psal-
 men Vroolijk wijden aan zijn lof: 'k Zal, zoolang
 ik 't licht geniet, Hem verhoogen in mijn lied.

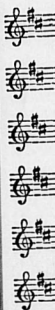
2. Vest op prinsen geen betrouwen,
 Waar men nimmer heil bij vindt:
 Zoudt ge uw hoop op menschen bouwen?
 Als Gods hand hun geest ontbindt,
 Keeren zij tot de aarde weer,
 Storten met hun aanslag neer.

3. Zalig hij die in dit leven
 Jakobs God ter hulpe heeft;
 Hij die, door den nood gedreven,
 Zich tot Hem om troost begeeft;
 Die zijn hoop in 't hachelijkst lot
 Vestigt op den HEER zijn God.

4. 't Is de HEER, wiens alvermogen
 't Groot heelal heeft voortgebracht;
 Die genadig uit den hoogen
 Ziet, wie op zijn bijstand wacht,
 En aan elk die Hem verbeidt
 Trouwe houdt in eeuwigheid.

PAUZE.

5. 't Is de HEER, die 't recht der armen,
 Der verdrukten gelden doet;
 Die, uit liefderijk erbarmen,

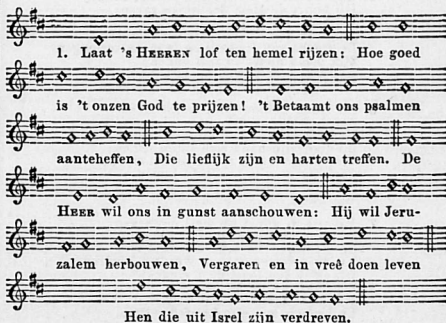

Hongerigen mildlijk voedt;
Die gevangnen vrijheid schenkt,
En aan hun ellende denkt.

6. 't Is de HEER, wiens mededoogen
Blinden schenkt het lieflijk licht;
Wie in 't stof lag neergebogen,
Wordt door Hem weer opgericht.
God, die lust in waarheid heeft
Mint hem die rechtvaardig leeft.
7. 't Is de HEER, die vreemdelingen
Met een wakend oog beschouwt,
Weeuw en wees in twistgedingen
En in kommer staande houdt;
Maar zijn arm, der vromen hoop,
Stuit de boozen in hun loop.
8. 't Is de Heer van alle heeren,
Sions God, geducht in macht,
Die voor eeuwig zal regeeren,
Van geslachte tot geslacht.
Sion, zing uw God ter eer,
Prijs zijn grootheid: loof den Heer.

PSALM 147.

1. Laat 's HEEREN lof ten hemel rijzen: Hoe goed
is 't onzen God te prijzen! 't Betaamt ons psalmen
aanteheffen, Die lieflijk zijn en harten treffen. De
HEER wil ons in gunst aanschouwen: Hij wil Jeru-
zalem herbouwen, Vergaren en in vreë doen leven
Hen die uit Isrel zijn verdreven.

2. Hij heelt gebrokenen van harte,
En Hij verbindt ze in hunne smarte

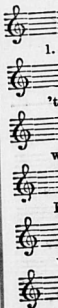
Die, in hun zonden en ellenden,
 Tot Hem zich ter genezing wenden.
 Hij telt het groot getal der starren,
 Die 't scherpst gezicht op aard verwarren;
 Hij roept dat talloos heir tezamen,
 En noemt die allen bij haar namen.

3. Zeer groot is onze Heer, vol krachten;
 Onpeilbaar diep zijn Gods gedachten;
 Daar zijn verstand, nooit afmeten,
 Ver overtreft alwat wij weten.
 Zachtmoedigen wil Hij bewaren,
 Hij houdt ze staande in hun gevaren;
 Maar goddeloozen doet Hij bukken,
 Bezwijken onder de ongelukken.
4. Zingt beurtelings en dankt den HEERE;
 Zingt psalmen onzer God ter eere;
 Dien God, die, voor het oog der volken,
 De heemlen dekt met dikke wolken;
 Die de aarde kroont met gunst en zegen,
 En haar besproeit met vruchtbren regen;
 Die 't gras, door milde en frissche droppen,
 Doet groeien op de heuveltoppen.

PAUZE.

5. God wil al 't vee steeds spijsen, laven;
 Hij hoort de stem der jonge raven;
 Hij heeft geen lust aan 's menschen krachten;
 Aan hen die daaruit heil verwachten.
 De macht van 't paard en 's mans vermogen
 Zijn beide nietig in zijn oogen;
 Aan wie vrouwen op hun beenen
 Wil Hij geen gunst of hulp verleen.
6. De HEER betoont zijn welbehagen
 Aan hen die needrig naar Hem vragen,
 Hem vreezen, zijne hulp verbeiden,
 En door zijn hand zich laten leiden;
 Die, hoe het ook moog tegenloopen,
 Gestadig op zijn goedheid hopen.
 O Salem, roem den Heer der heeren:
 Wil uwen God, o Sion, eeren.
7. Hij wil in gunst uw heil bewerken,
 De grendels uwer poorten sterken,
 En zegent in uw land uw kindren;
 Hij doet geen krijg uw wasdom hindren:
 Hij deelt den liefelijken vrede
 Zelfs aan uw verste grenzen mede;
 Met vette tarw wil Hij u spijsen,
 En kronen met zijn gunstbewijzen.

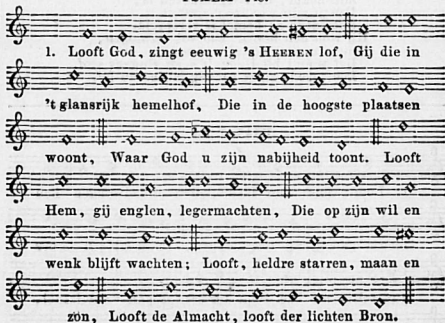
Hij zendt op aarde zijn bevelen;
 Zijn woord loopt snel door 's werelts deelen;

Hij geeft de sneeuw, om 't land te dekken
 En tot een zachte wol te strekken,
 Wier wondre vlokken, voor elks oogen,
 Gods macht en wijsheid klaar betoogen;
 Of strooit weer, ten bekwamen storde,
 Den rijm, als stuivende asch, in 't ronde.

9. Wie zou niet voor Gods grootheid bukken!
 Hij werpt zijn ijs daarheen als stukken;
 Wie zal bestaan voor zijne koude?
 Daar niemand die verduren zoude,
 Moet rijm en ijs weer met elkandren,
 Op zijn bevel, in vocht verandren;
 Want waait zijn wind, de waatren vloeien,
 Rivier en beek begint te groeien.
10. Hij gaf aan Jakob zijne wetten,
 Deed Isrel op zijn woorden letten;
 Hij leerde ze in zijn wegen wandlen:
 Zoo wou Hij met geen volken handlen;
 Die moesten zijn getuigenissen
 En zijn verbondsgeheimen missen.
 Laat dan Gods lof ten hemel rijzen,
 Laat alwat adem heeft nem prijzen.

PSALM 148.

1. Looft God, zingt eeuwig 's HEEREN lof, Gij die in
 't glansrijk hemelhof, Die in de hoogste plaatsen
 woont, Waar God u zijn nabijheid toont. Looft
 Hem, gij engelen, legermachten, Die op zijn wil en
 wenk blijft wachten; Looft, heldre starren, maan en
 zón, Looft de Almacht, looft der lichten Bron.

2. Verbazend hof van d' Opperheer,
 Gij hoogste hemel, sing zijn eer;

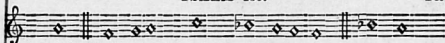
Gij wateren, die uit de lucht
 Uw druppelen stort op veld en vrucht,
 Looft allen, looft Hem met gezangen,
 Hem die u 't wezen deed ontvangen;
 Die u een perk, niet te overtreên,
 Gesteld heeft door alle eeuwen heen.

3. Looft aarde, loof Gods wonderdaân;
 Gij walvisch, grondlooze oceaân;
 Gij sneeuw en hagel, damp en gloed;
 Gij stormwind, die zijn last voldoet;
 Gij bergen, heuvels, landen, stroomen;
 Gij dierbre vrucht- en cederboomen,
 Looft, looft des Scheppers oppermacht,
 Die u uit niet heeft voortgebracht.
4. Looft, kruipend, wild en tam gediert;
 Looft, vogels, Hem die 't al bestiert;
 Gij koningen en rechters saam,
 Gij vorsten, volken, roemt Gods naam;
 Gij maagden en gij jongelingen,
 Laat nimmer af zijn lof te zingen:
 Eerwaarde grijsheid, frissche jeugd,
 Weest in den God uws heils verheugd.
5. Looft, looft met ware erkentenis
 Zijn naam, die hoogverheven is,
 Dewijl zijn wondre majesteit
 Door aard en hemel is verspreid.
 Hij wou den hoorn, zoo vol vermogen,
 Den roem van Israel verhoogen;
 Dat woont bij Hem, 't heeft zingens stof.
 Looft God: zingt eeuwig 's Heeren lof.

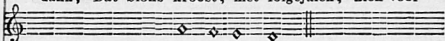
PSALM 149.

1. Looft, looft den HEER, dien onbedwongen Een
 nieuw gezang zij toegezongen, In 't midden zijner
 gunstelingen, Die Hem ter cere zingen. Dat Israel,
 met blijden klank, Zijn milden Schepper loof en

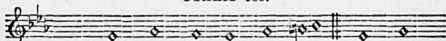
dank; Dat Sions kroost, met lofgejuich, Zich voor

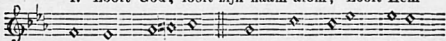
zijn Koning buig.

2. Laat de ijverige tempelreien
Op fluiten 's Hoogsten naam verbreien,
Hun psalmgezangen vroolijk paren
Met trommelen en snaren:
Nu God met lust zijn oogen slaat
Op Jakobs uitverkoren zaad,
Zachtmoedigen zijn gunst betoont,
En hen met heil bekroont.
3. Op 't heuglijkst zien zijn gunstgenooten,
Door 't heilsieraad, hun eer vergrooten;
Dies mogen zij van blijdschap springen,
En op hun legers zingen.
Het lied, gewijd aan 's Heeren lof,
Die hooger rijst dan 't hemelhof,
Vervult hun keel: hun hand aanvaardt
Een scherp tweesnijdend zwaard.
4. Dus wil de Almachtige, op hun smeeken
Door hen zich aan de heidnen wreken,
Door hen de wreevle volken straffen,
Elk loon naar werk verschaffen;
Hun koningen in ketens slaan,
Hun grooten doen in boeien gaan,
En 't recht, gelijk 't beschreven staat,
Volvoeren naar zijn raad.
5. Zoo zal de heerlijkheid der vromen
Op 't luisterrijkst tevoorschijnkomen;
Zoo schenkt Gods goedheid hun begeeren:
Lof zij den Heer der heeren.

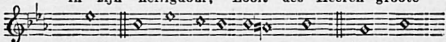
PSALM 150.

1. Looft God, looft zijn naam alom; Looft Hem

in zijn heiligdom; Looft des Heeren groote

macht, In den hemel zijner kracht; Looft Hem

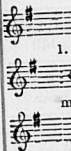

om zijn mogendheden; Looft Hem, naar zoo
menig blijk Van zijn heerlijk koninkrijk, Voor
zijn troon en hierbeneden.

2. Looft God met bazuingeklank;
Geeft Hem eer, bewijst Hem dank;
Looft Hem met de harp en luit,
Looft Hem met de trom en fluit;
Looft Hem op uw blijde snaren;
Laat zich 't orgel overal
Bij het juichend vreugdgeschal,
Tot des Heeren glorie, paren.
3. Looft God, naar zijn hoog bevel,
Met het klinkend cymbelspel;
Looft Hem op het schel metaal
Van de vroolijke cymbaal;
Looft den Heer: elk moet Hem eeren,
Alwat geest en adem heeft;
Looft den Heer, die eeuwig leeft;
Looft verheugd den Heer der heeren.

EINDE DER PSALMEN.

ER

1.
m

EENIGE GEZANGEN.

DE TIEN GEBODEN DES HEEREN.

Exod. 20: 1—17.

Wijze van Psalm 140.

1. Mijn ziel, herdenk met heilig beven, Hoe God,
met majesteit bekleed, Zijn wet op Horeb heeft
gegeven, Daar Hij dees woorden hooren deed:

2. Ik ben de HEER, uw God en Koning,
Die van Egypten u bevrij,
U leidende uit uw slaafsche woning;
Dient dan geen goden nevens mij.
3. Voor beeldendienst zult gij u wachten;
Ik ben de HEER, een ijfrig God;
'k Straf dien in drie en vier geslachten,
Maar schenk mijn dienaars 't zaligst lot.
4. Misbruikt geenszins den naam des HEEREN;
Zweert nimmer eenen valschen eed;
Want hun, die zijnen naam onteeren,
Is zijn getergde wraak gereed.
5. Gedenkt en viert, met vee en magen,
Den sabbat, na zesdaagsche vlijt:
God schiep 't heelal in zooveel dagen,
En heeft den sabbat zich gewijd.
6. Gij zult uw ouders needrig eeren,
Opdat uw God, die eeuwig leeft,
Uw dagen gunstig moog vermeeren
In 't land dat zijne hand u geeft.
7. Gij zult niet doodslaan. noch u wreken;
Breekt nooit den echt; steelt niemands goed
Gij zult geen valsch getuignis spreken;
Bemint elk met een vroom gemoed.
8. Uw hart zal nimmer iets begeeren
Van alles wat uws naasten is;
Uw ziel zal, als uw mond, God eeren,
En houden zijn getuignis.

DE LOFZANG VAN MARIA.

9. Och of wij uw geboën volbrachten!
 Genā, o hoogste Majesteit!
 Gun door 't geloof in Christus krachten,
 Om die te doen uit dankbaarheid.

DE LOFZANG VAN MARIA.

Lucas 1: 46-55.

1. Mijn ziel verheft Gods eer, Mijn geest mag blij
 den Heer Mijn Zaligmaker noemen, Die, in haar
 lagen staat, Zijn dienstmaagd niet versmaadt, Maar
 van zijn gunst doet roemen.

2. Want zie, om 's Heeren daân
 Zal elk geslacht voortaan
 Alom mij zaligspreken;
 Wijl God, na ramp en leed,
 Mij groote dingen deed:
 Nu is zijn macht gebleken.
3. Hoe heilig is zijn naam!
 Laat volk bij volk tezaan
 Barmhartigheid verwachten,
 Nu Hij de zaligheid
 Voor wie Hem vreest bereidt,
 Door al de nageslachten.
4. Des Heeren arm is sterk;
 Hij deed een krachtig werk;
 Die hoog zijn van gevoelen,
 Heeft Hij verstrooid, verward,
 Met alles wat het hart
 Dier trotschen mocht bedoelen.
5. Die stout zijn op hun macht,
 Heeft Hij versmaad, veracht,
 Gestooten van de tronen;
 Maar Hij verhoogt en hoedt
 Het nederig gemoed,
 Waarin zijn Geest wil wonen.
6. Hij heeft, na lang geduld,
 Met goederen vervuld

Der hongerigen monden:
 Hij zag geen rijken aan,
 Maar heeft ze, in hunnen waan,
 Gansch ledig weggezonden.

7. Zijn goedheid klom ten top:
 Hij nam zijn Isrel op,
 Naar 't heil, zijn knecht beschoren,
 Gelijk Hij, ons ten troost,
 Aan Abram en zijn kroost
 Voor eeuwig had gezworen.

DE LOFZANG VAN ZACHARIAS.

Lucas 1: 68—79.

1. Lof zij den God van Israel, Den Heer, die aan zijn
 erfvolk dacht, En door zijn liefderijk bestel Verlos-
 sing heeft teweeggebracht, Een hoorn des heils heeft
 opgericht: 't Geen Davids huis was toegezegd, Dat
 wil Hij ons nu schenken; Gelijk Gods trouw, van
 's aardrijks ochtendstond, Door der profeten wijzen
 mond, Zich hiertoe aan de vaderen verbond.

2. God had hun, tot hun troost, gemeld,
 Hoe zijn genâ ons redden zou
 Van onzer haatren wreed geweld:
 Nu blijkt zijn onverwrikbre trouw;
 Nu toont Hij zijn barmhartigheid,
 Van ouds den vaadren toegezeid;
 En dat Hij wil gedenken
 Aan 't heilverbond, aan dien gestaafden eed,
 Dien Hij weleer aan Abram deed;
 Aan zijn verbond, dat van geen wanklen weet.

DE LOFZANG VAN SIMEON.

3. Hij spelde ons, dat wij te aller tijd,
 Wanneer die blijde heildag rees,
 Van 's vijands dienstbaar juk bevrijd
 Hem dienen zouden zonder vrees,
 Naar 't heilig recht in ware deugd.
 O dierbaar kind! o stof van vreugd!
 Geschenk van 't Alvermogen!
 Elk noem u Gods profeet, en geef u eer;
 Gij treedt voor 't aanschijn van den Heer,
 En baant zijn weg door leven en door leer.
4. Dus wordt des Heeren volk geleid,
 Door 't licht dat nu ontstoken is,
 Tot kennis van de zaligheid,
 In hunne schuldvergifenis;
 Die nooit in schooner glans verscheen
 Dan nu, door Gods barmhartigheên,
 Die, met ons lot bewogen,
 Om ons van zonde en ongeval te ontslaan,
 Een star in Jakob op doet gaan,
 De zon des heils doet aan de kimmen staan.
5. Voor elk die in het duister dwaalt
 Verstrekt dees zon een helder licht,
 Dat hem in schaauw des doods bestraalt,
 Op 't vredepad zijn voeten richt.

DE LOFZANG VAN SIMEON.

Lucas 2: 29-32.

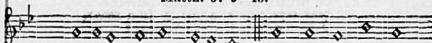

1. Zoo laat Gij Heer uw knecht, Naar 't woord
 hem toegezegd, Thans henengaan in vrede, Nu
 hij uw zaligheid, Zoolang door hem verbeid, Ge-
 zien heeft op zijn bede.

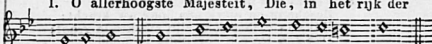
2. Een licht, zoo groot, zoo schoon,
 Gedaald van 's hemels troon,
 Straalt volk bij volk in de oogen;
 Terwijl 't het blind gezicht
 Van 't heidendom verlicht,
 En Isrel zal verhoogen.

HET GEBED DES HEEREN.

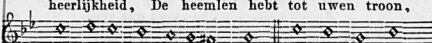
Matth. 6: 9—13.

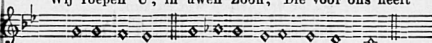
1. O allerhoogste Majesteit, Die, in het rijk der

heerlijkheid, De heemlen hebt tot uwen troon,

Wij roepen U, in uwen Zoon, Die voor ons heeft

genoeggedaan, Als onzen Vader needrig aan.

2. Geheiligd worde uw naam; ai geef,
Dat elk, waar hij op aarde leef,
Dien Vadernaam erkennen moog,
Uw deugden roeme hemelhoog;
Dat elk als kind aan U gelijk?
En in zijn doch uw beeltnis blijk?
3. Uw koninkrijk koom toch, o Heer;
Ai werp den troon des satans neer;
Regeer ons door uw Geest en woord;
Uw lof worde eens alom gehoord,
En de aarde met uw vrees vervuld,
Totdat Ge uw rijk volmaken zult.
4. Uw wil geschiede, uw wil alleen,
Als in den hemel, hierbeneên;
Uw wil is altoos wijs en goed;
't Is majesteit alwat Gij doet;
Dat ieder stil daarin berust,
En uw bevelen doe met lust.
5. Geef heden ons ons daaglijksch brood;
Betoon uw trouwe zorg in nood;
Gij weet wat elk op aard behoef?
Dat ons dan geen gebrek bedroef;
Dat nooit uw zegen van ons wijk:
Die maakt alleen ons blij en rijk.
6. Vergeef ons onze schulden, Heer;
Wij schonden al te snood uw eer;
De boosheid kleeft ons altijd aan;
Wie onzer zou voor U bestaan,
Had Jezus niet voor ons geleên?
Wij schelden kwijt wie ons misdeên.

DE 12 ARTIKELEN DES GELOOFS.

7. Leid ons in geen verzoeking ooit;
Verberg voor ons uw aanzicht nooit;
Gij weet het, onze kracht is klein,
De driften veel en 't hart onrein:
Wat wordt er van ons in dien staat,
O Vader, zoo Gij ons verlaat?
8. Verlos ons uit des boozen macht;
Bescherm en sterk ons door uw kracht;
Wij zijn toch zwak, zijn sterkte is groot;
Dus zijn we elk oogenblik in nood;
Hier komt nog vleesch en wereld bij:
Al sterk ons dan, en maak ons vrij.
9. Want uw is 't koninkrijk, o Heer;
Uw is de kracht, uw is al de eer;
U, die ons helpen wilt en kunt,
Die in uw Zoon verhooring gunt,
Die door uw Geest ons troost en leidt,
U zij de lof in eeuwigheid.
10. Ja amen, trouwe Vader, ja,
Wij maken staat op uw genâ.
Ons hart, o God die alles ziet,
Veroordeelt ons in 't naadren niet;
Het zegt, daar Ge op ons bidden let,
Geloovig amen op 't gebed.

DE EERSTE BERIJMING
VAN DE 12 ARTIKELEN DES GELOOFS.

1. 'k Geloof in God den Vader, groot van macht,
Die hemel, aard en zee heeft voortgebracht; En
in Gods Zoon, zijn eengen, onzen Heer, In Jezus
dien ik als den Christus eer; Die uit een maagd,
na heilige ontvangenis Van 's Heeren Geest, voor
ons geboren is; Die voor ons leed in Pontius ge-

recht, Bespot, gekruist, gedood, in 't graf gelegd,

Ter helle daalde, en op den derden dag, Zijn volk

tot heil, op nieuw het leven zag; Ten hemel voer,

en daar in 't heerlijk leven Ter rechterhand zijns

Vaders zit verheven; Vanwaar Hij weer zal komen

op zijn troon, Ten oordeel van de levenden en doón.

2. 'k Geloof ook in den Heiligen Geest, dien we eeren,

Die onzen geest wil troosten, leiden, leeren. 'k Ge-

loof één Kerk, een algemeen genootschap, Gehei-

ligd, en vergaard door 's hemels boodschap; Dat

Christus volk in heilgemeenschap leeft; Dat God,

om 't bloed zijns Zoons, mijn schuld vergeeft; Dat

ook mijn vleesch zal uit het stof verrijzen, En ik

mijn God in 't eeuwig leven prijzen.

DE TWEDE BERIJMING
VAN DE 12 ARTIKELEN DES GELOOFS.

1. 'k Geloof in God den Vader, die 't heelal Ge-
schapen heeft, en houdt in wezen; En dat Hij, om
zijns Zoons wil, zal Mijn Vader zijn, mijn smart
genezen, Mij schenken al het noodig goed, En
't kwaad dat mij op aard ontmoet Genadig doen ten
beste keeren: Zijn almacht zal mij steeds behoën,
Dat wou Hij als mijn Bondgod zweren, Dit wil Hij
als mijn Vader doen.

2. 'k Geloof daarbij in Jezus onzen Heer,
Des Vaders Zoon, zijn eengeboren;
Dien ik gelijk den Vader eer,
Den Christus, van God uitverkoren,
Ontvangen van den Geest van God,
Maria's Zoon, gehoond, bespot;
Die in Pilatus tijd, door lijden
En kruisdood, heeft voer ons betaald;
Begraven is, na angstig strijden,
En dus ter helle neergedaald.

3. Hij stond weer op, ons tot gerechtigheid,
Toen 't derde licht rees uit de kimmern,
Om, nu bekleed met majesteit,
Ten derden hemel opteklimmen;
Waar Hij, in hoogstverheven stand,
Ten troon zit aan Gods reschterhand;

BEDEZANG V66R DE PREDIKATIE.

257

Vanwaar wij Hem ten oordeel wachten,
Met englen en bazuïngeschal,
Wanneer Hij alle de geslachten,
't Zij dood of levend, richten zal.

4. 'k Geloof ook in den Heiligen Geest, die één
Met Zoon en Vader is in wezen;
'k Geloof één Kerk, die algemeen,
Die christlijk, van God uitgelezen,
En heilig is; waar klein en groot
Van 't zelfde heil is deelgenoot;
Dat God mijn zonden wil vergeven;
En dat mijn vleesch, weer opgewekt,
Dan eeuwig, met mijn ziel, zal leven,
Volzalig, heerlijk, onbevlekt.

BEDEZANG V66R DE PREDIKATIE.

O God, die onze Vader zijt, Die te aller tijd
Ons uwe tegenwoordigheid In Christus wilt be-
toonen, Wanneer men, in uw naam vergaard, Uw
woord verklaart: Zie ons nu saam daartoe bereid:
Uw Geest koom bij ons wonen; Ontsluit des die-
naars hart en mond; Wil hem en ons verlichten,
Opdat hij uit uw heilverbond Zichzelf en ons moog
stichten, En wij, op uwe leer gegrond, Ons leven
daarnaar richten.

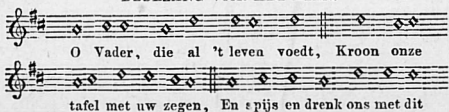
MORGENZANG. Wijze van Psalm 100.

1. Wij danken U, barmhartig God, Beschikker van
ons deel en lot, Voor uwe hoede en trouwe wacht,
Ons weer betoond in dezen nacht.

2. Verleen ons, na genoten rust,
Op nieuw gezondheid, kracht en lust;
Daar 't lichaam, door den slaap verkwikt,
Zich weder tot den arbeid schikt.
3. Dat wij ons ambt en plicht, o Heer,
Getrouw verrichten, tot uw eer;
Dat uwe gunst ons werk bekroon;
Uw Geest ons leide en in ons woon.
4. Zie op ons neder in genâ,
Opdat ons werk voorspoedig ga;
En scheld ons alle misdaan kwijt,
O Heer, die vol ontferming zijt.
5. Verlicht ons hart dat duister is;
Wil ons, naar uw getuigenis,
Doen vlieden alle kwade paân,
En ijvrig in uw wegen gaan.
6. Schenk uwen zegen bij uw woord;
Het rijk des satans word' verstoord;
Sterk leeraars, sterk onze overheid,
In 't werk door U hun opgeleid.
7. Troost allen die in nood en smart
Tot U verheffen 't angstig nart;
Maak ons in tegenspoeden stil:
Hoor ons, o God, om Jezus wil.

BEDEZANG V66R HET ETEN.

O Vader, die al 't leven voedt, Kroon onze
tafel met uw zegen, En spijs en drenk ons met dit

r van

cht,

goed, Van uwe milde hand verkregen. Leer ons

voor overdaad ons wachten; Dat we ons gedragen

als 't behoort; Doe ons het hemelsche betrachten;

Sterk onze zielen door uw woord.

DANKZANG NA HET ETEN.

O Heer, wij danken U van harte, Voor nood-

druft en voor overvloed; Daar menig mensch eet

brood der smarte, Hebt Gij ons mild en wél ge-

voed: Doch geef dat onze ziele niet Aan dit ver-

gankelijk leven kleeft, Maar alles doe wat Gij ge-

biedt, En eindelijk eeuwig bij U leef.

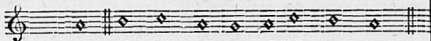
AVONDZANG.

nze

dit

1. O groote Christus, eeuwig licht, Niets is bedekt

voor uw gezicht, Die ons bestraalt waar wij ook

gaan, Al schijnt geen zon, al licht geen maan.

2. Toon ons uw goedheid en uw macht,
Door uw bescherming dezen nacht;
Behoed ons tegen ramp en leed,
En blijf tot onze hulp gereed.
3. Verkwik ons door een zoete rust,
Om goed te doen met nieuwen lust;
Dat onze slaap gematigd zij,
Ja zelfs uw' naam tot eer gedij.
4. Houd ons gemoed voor U bereid,
Opdat het blij uw komst verbeid',
Daar 't in een stil vertrouwen leeft,
Dat Gij ons onze schuld vergeeft.
5. Bescherm ons in den bangen tijd
Van zielsverzoeking en van strijd;
Laat nooit den boozen vijand toe,
Dat hij ons eenig hinder doe.
6. Behoed het gansche Christendom;
Geef dat in kruis uw vreugd weerom;
Vertroost het neergebogen hart,
En heel in gunst der kranken smart.
7. O Vader, dat uw liefde ons blijk'!
O Zoon, maak ons uw beeld gelijk!
O Geest, zend uwen troost ons neer!
Drieëenig God, U zij al de eer!

EINDE.

AANV

DIE BLJ
VEE

In vrucht
In tijden
In tijden
In de len
In den z
In den o
In den w
In verdr
In vrede
In oorlog
In pest e
In tijden
In verlos
In tijden

Boetpsal
Van het
In tijden
In bestr
voor
In gebre
bare
In verdr
Wannee
Gebeden
In kran
Dankzeg
Op het
In oud

Op de

Op den
Op 's E

Op de

Op den

aan.

AANWIJZING VAN EENIGE PSALMEN

DIE BIJ BIJZONDERE GELEGENHEDEN EN BIJ HET
VERKLAREN VAN DE CHRISTELIJKE LEER
KUNNEN GEZONGEN WORDEN.

VOOR LAND EN KERK.

In vruchtbare tijden	Ps. 65, 67.
In tijden van schaarschheid	— 33, 107, 145, 146.
In tijden van onweder	— 29.
In de lente	— 104.
In den zomer	— 65.
In den oogst	— 65, 67.
In den winter	— 147.
In verdrukkingen der Kerk	— 46, 79, 80.
In vrede	— 85, 147.
In oorlog	— 3, 27, 83.
In pest en besmettelijke ziekte	— 91, 121.
In tijden van vervolging	— 10, 12, 13, 14, 44, 94, 123.
In verlossing der Kerk	— 124, 126.
In tijden van overwinning	— 46, 74, 108, 124.

VOOR BIJZONDERE PERSONEN.

Boetpsalmen	Ps. 6, 25, 32, 38, 51, 130, 143.
Van het geloofsvertrouwen	— 56, 57, 62, 121, 125, 138.
In tijden van twijfelmoedigheid	— 77, 88.
In bestrijding over der goddeloozen voorspoed	— 37, 49, 73, 92, 94.
In gebrek van toegang tot den open- baren godsdienst	— 42, 63, 84.
In verdrukking van vijanden	— 4, 7, 17, 26, 31, 64.
Wanneer men met laster bezwaard is	— 7, 120.
Gebeden om heiligheid des levens	— 25, 86, 119, 143.
In krankheden	— 6, 38, 39, 41.
Dankzegging voor genezing	— 30.
Op het huwelijk	— 127, 128.
In ouderdom	— 71, 92 de pauze.

BIJ PLECHTIGE GELEGENHEDEN.

Op de Kerstdagen	Ps. 89 het begin, 98, 132 de pauze, de Lofzangen.
Op den eersten dag van het jaar	— 39, 90, 144.
Op 's Heilands lijden	— 16, 22, 40, 41, 55 de pau- ze, 69, 109 het begin.
Op de Paaschdagen	— 16, 22 derde pauze, 40 de pauze, 69 derde pauze, 118 derde pauze.
Op den Hemelvaartsdag	— 8, 47, 68 tweede pauze, 110.

Op de Pinksterdagen.	Ps. 45 de pauze, 68 <i>tweede</i> pauze, 72 de pauze, 87, 133.
Vóór de belijdenis-predikatiën . . .	— 19, 86 de pauze, 119, de 12 Art. des Geloofs.
Bij de voorbereiding tot het Heilig Avondmaal	— 15, 24, 25, 26, 27, 32, 139 de pauze.
Bij het Heilig Avondmaal.	— 23, 42, 43, 63, 65, 84, 130.
Bij de dankzegging na het Heilig Avondmaal	— 66 de pauze, 103, 106 het begin, 116, 118.
Op bededagen.	— 60, 79, 80, 85, 144.
Op dankdagen.	— 66, 81, 107, 136, 147.
Bij het aanvaarden van ambten . .	— 75, 101.
Bij de bevestiging of intrede van Opzieners.	— 115 de pauze, 122, 132 de pauze, 133, 134, 138.

BIJ HET VERKLAREN VAN DEN HEIDELBERGSCHEN
CATECHISMUS.

Zondag.

1 Van den eenigen troost	Ps. 73 <i>tweede</i> pauze.
2 Van de kennis der ellende uit de wet	— 19 de pauze.
3 Van den oorsprong der ellende . .	— 51 het begin.
4 Van de straf der zonde	— 5 het begin, 11.
5 Van de voldoening	— 49 het begin.
6 Van den Middelaar	— 25, 36, 130.
7 Van het geloof.	— 2 de pauze.
8 Van God	— 139 het begin, 145 het begin.
— Van de Heilige Drieëenheid . .	— 33 het begin.
9 Van de schepping.	— 115 de pauze, 136 het begin, 146.
10 Van de Voorzienigheid.	— 33, 104, 147.
11 Van den naam Jezus.	De Lofzang van Maria.
12 Van den naam Christus	Ps. 2 het begin, 89.
— Van den naam Christenen . . .	— 45 de pauze, 72 de pauze.
13 Van Gods eeniggeboren Zoon, onzen Heer	— 2 de pauze, 45 de pauze, 72 de pauze.
14 Van 's Heilands ontvangenis en geboorte	De Lofzang van Maria.
15 Van 's Heilands lijden	Ps. 22.
16 Van 's Heilands dood, begraving en nederdaling ter helle . .	— 22.
17 Van 's Heilands opstanding. . .	— 16, 118 <i>derde</i> pauze.
18 Van 's Heilands hemelvaart. . .	— 47, 68 <i>derde</i> pauze.
19 Van 's Heilands zitting aan Gods rechterhand	— 110.
— Van 's Heilands wederkomst ten oordeel.	— 96 de pauze.
20 Van den Heiligen Geest	— 119 <i>derde</i> pauze, 143.

<i>Zondag.</i>
21 Van d
— Van d
— Van d
22 Van d
— Van h
23 Van d
24 Van d
g
25 Van c
26 Van c
27 Van c
28 Van l
29 Van
su
30 Van
— Van
m
31 Van
32 Van c
d
33 Van
34 Van
— Van
35 Van
36 Van
37 Van
38 Van
39 Van
40 Van
41 Van
42 Van
43 Van
44 Van
— Van
45 Van
46 Van
47 Van
48 Van
49 Van
50 Van
51 Van
52 Van
— Van

<i>tweede</i>	<i>Zondag.</i>	
pauze, 87,	21 Van de Kerk	Ps. 48.
119, de	— Van de gemeenschap der heiligen	— 133.
ofs.	— Van de vergeving der zonden.	— 32.
32, 139	22 Van de opstanding des vleesches	— 49 de pauze.
65, 84,	— Van het eeuwig leven	— 73 <i>tweede</i> pauze, 84 de pauze.
106 het	23 Van de rechtvaardiging	— 32, 103, 130.
47.	24 Van de ongenoegzaamheid onzer goede werken voor God.	— 19 de pauze, 143.
132 de	25 Van de Sacramenten	— 111.
38.	26 Van den Heiligen Doop	— 51.
EN	27 Van den Kinderdoop.	— 71 <i>tweede</i> pauze, 87.
	28 Van het Heilig Avondmaal.	— 23.
	29 Van de wederlegging der transsubstantiatie.	— 119 <i>vierde</i> pauze.
	30 Van de paapsche mis.	— 115.
	— Van de vereischten der avondmaalangers.	— 25 de pauze, 26 de pauze.
	31 Van de sleutelen des hemelrijks.	— 15, 24, 65.
	32 Van de noodzakelijkheid der goede werken	— 119 het begin.
	33 Van de bekeering	— 119 <i>negende</i> en <i>tweeëntwintigste</i> pauze.
	34 Van Gods wet	— 1.
	— Van het eerste gebod.	— 81 <i>eerste</i> pauze.
45 het	35 Van het tweede gebod	— 115.
6 het	36 Van het derde gebod	— 145 de pauze.
a.	37 Van den eed	— 24.
pauze.	38 Van het vierde gebod.	— 63, 84, 92.
pauze,	39 Van het vijfde gebod	— 34 <i>eerste</i> pauze, 78 het begin.
	40 Van het zesde gebod	— 5.
	41 Van het zevende gebod.	— 50 de pauze, 51 de pauze, 119 <i>viijfde</i> pauze.
	42 Van het achtste gebod.	— 62 de pauze.
	43 Van het negende gebod	— 120.
	44 Van het tiende gebod.	— 131.
	— Van de noodzakelijkheid der wetprediking	— 19 de pauze.
	45 Van de noodzakelijkheid en vereischten des gebeds	— 65, 145 de pauze.
	46 Van de aanspraak des gebeds.	— 103 de pauze.
	47 Van de eerste bede	— 89 het begin.
	48 Van de tweede bede.	— 72 het begin.
	49 Van de derde bede	— 119.
	50 Van de vierde bede	— 145 de pauze.
	51 Van de vijfde bede	— 51.
	52 Van de zesde bede	— 141 het begin.
	— Van het besluit des gebeds	— 5 het begin.

AANWIJZING VAN EENIGE PSALMEN

DIE BIJ BIJZONDERE GELEGENHEDEN EN BIJ HET
VERKLAREN VAN DE CHRISTELIJKE LEER
KUNNEN GEZONGEN WORDEN.

VOOR LAND EN KERK.

In vruchtbare tijden	Ps. 65, 67.
In tijden van schaarsheid	— 33, 107, 145, 146.
In tijden van onweder	— 29.
In de lente	— 104.
In den zomer	— 65.
In den oogst	— 65, 67.
In den winter	— 147.
In verdrukkingen der Kerk	— 46, 79, 80.
In vrede	— 85, 147.
In oorlog	— 3, 27, 83.
In pest en besmettelijke ziekte	— 91, 121.
In tijden van vervolging	— 10, 12, 13, 14, 44, 94, 123.
In verlossing der Kerk	— 124, 126.
In tijden van overwinning	— 46, 74, 108, 124.

VOOR BIJZONDERE PERSONEN.

Boetpsalmen	Ps. 6, 25, 32, 38, 51, 130, 143.
Van het geloofsvertrouwen	— 56, 57, 62, 121, 125, 138.
In tijden van twijfelmoedigheid	— 77, 88.
In bestrijding over der goddeloozen voorspoed	— 37, 49, 73, 92, 94.
In gebrek van toegang tot den open- baren godsdienst	— 42, 63, 84.
In verdrukking van vijanden	— 4, 7, 17, 26, 31, 64.
Wanneer men met laster bezwaard is	— 7, 120.
Gebeden om heiligheid des levens	— 25, 86, 119, 143.
In krankheden	— 6, 38, 39, 41.
Dankzegging voor genezing	— 30.
Op het huwelijk	— 127, 128.
In ouderdom	— 71, 92 de pauze.

BIJ PLECHTIGE GELEGENHEDEN.

Op de Kerstdagen	Ps. 89 het begin, 98, 132 de pauze, de Lofzangen.
Op den eersten dag van het jaar	— 39, 90, 144.
Op 's Heilands lijden	— 16, 22, 40, 41, 55 de pau- ze, 69, 109 het begin.
Op de Paaschdagen	— 16, 22 derde pauze, 40 de pauze, 69 derde pauze, 118 derde pauze.
Op den Hemelvaartsdag	— 8, 47, 68 tweede pauze, 110.

- Op de Pinksterdagen. . . . . Ps. 45 de pauze, 68 *tweede* pauze, 72 de pauze, 87, 133.
- Vóór de belijdenis-predikatiën . . . — 19, 86 de pauze, 119, de 12 Art. des Geloofs.
- Bij de voorbereiding tot het Heilig Avondmaal . . . . . — 15, 24, 25, 26, 27, 32, 139 de pauze.
- Bij het Heilig Avondmaal. . . . . — 23, 42, 43, 63, 65, 84, 130.
- Bij de dankzegging na het Heilig Avondmaal . . . . . — 66 de pauze, 103, 106 het begin, 116, 118.
- Op bededagen. . . . . — 60, 79, 80, 85, 144.
- Op dankdagen. . . . . — 66, 81, 107, 136, 147.
- Bij het aanvaarden van ambten . . — 75, 101.
- Bij de bevestiging of intrede van Opzieners. . . . . — 115 de pauze, 122, 132 de pauze, 133, 134, 138.

BIJ HET VERKLAREN VAN DEN HEIDELBERGSCHEN
CATECHISMUS.

Zondag.

- 1 Van den eenigen troost . . . . . Ps. 73 *tweede* pauze.
- 2 Van de kennis der ellende uit de wet . . . . . — 19 de pauze.
- 3 Van den oorsprong der ellende . . — 51 het begin.
- 4 Van de straf der zonde . . . . . — 5 het begin, 11.
- 5 Van de voldoening . . . . . — 49 het begin.
- 6 Van den Middelaar . . . . . — 25, 36, 130.
- 7 Van het geloof. . . . . — 2 de pauze.
- 8 Van God . . . . . — 139 het begin, 145 het begin.
- Van de Heilige Drieëenheid . . — 33 het begin.
- 9 Van de schepping. . . . . — 115 de pauze, 136 het begin, 146.
- 10 Van de Voorzienigheid. . . . . — 33, 104, 147.
- 11 Van den naam Jezus. . . . . De Lofzang van Maria.
- 12 Van den naam Christus . . . . . Ps. 2 het begin, 89.
- Van den naam Christenen . . — 45 de pauze, 72 de pauze.
- 13 Van Gods eeniggeboren Zoon, onzen Heer . . . . . — 2 de pauze, 45 de pauze, 72 de pauze.
- 14 Van 's Heilands ontvangenis en geboorte . . . . . De Lofzang van Maria.
- 15 Van 's Heilands lijden . . . . . Ps. 22.
- 16 Van 's Heilands dood, begraving en nederdaling ter helle . . — 22.
- 17 Van 's Heilands opstanding. . . — 16, 118 *derde* pauze.
- 18 Van 's Heilands hemelvaart. . . — 47, 68 *derde* pauze.
- 19 Van 's Heilands zitting aan Gods rechterhand . . . . . — 110.
- Van 's Heilands wederkomst ten oordeel. . . . . — 96 de pauze.
- 20 Van den Heiligen Geest . . . . — 119 *derde* pauze, 143.

Zondag.
21 Van de
— Van de
— Van de
22 Van de
— Van de
23 Van de
24 Van de
go
25 Van de
26 Van de
27 Van de
28 Van de
29 Van de
su
30 Van de
— Van de
m
31 Van de
32 Van de
de
33 Van de
34 Van de
— Van de
35 Van de
36 Van de
37 Van de
38 Van de
39 Van de
40 Van de
41 Van de
42 Van de
43 Van de
44 Van de
— Van de
45 Van de
46 Van de
47 Van de
48 Van de
49 Van de
50 Van de
51 Van de
52 Van de
— Van de

87, 119, de oofs.	Zondag.	
7, 32, 139	21 Van de Kerk	Ps. 48.
3, 65, 84,	— Van de gemeenschap der heiligen	— 133.
, 106 het	— Van de vergeving der zonden.	— 32.
4.	22 Van de opstanding des vleeschcs	— 49 de pauze.
147.	— Van het eeuwlg leven	— 73 tweede pauze, 84 de pauze.
2, 132 de	23 Van de rechtvaardiging	— 32, 103, 130.
38.	24 Van de ongenoegzaamheid onzer goede werken voor God.	— 19 de pauze, 143.
EN	25 Van de Sacramenten	— 111.
	26 Van den Heiligen Doop	— 51.
	27 Van den Kinderdoop.	— 71 tweede pauze, 87.
	28 Van het Heilig Avondmaal.	— 23.
	29 Van de wederlegging der transsubstantiatie.	— 119 vierde pauze.
	30 Van de paapsche mis.	— 115.
	— Van de vereischten der avondmaalgangers.	— 25 de pauze, 26 de pauze.
	31 Van de sleutelen des hemelrijks.	— 15, 24, 65.
	32 Van de noodzakelijkheid der goede werken	— 119 het begin.
	33 Van de bekeering	— 119 negende en tweeëntwintigste pauze.
	34 Van Gods wet	— 1.
	— Van het eerste gebod.	— 81 eerste pauze.
	35 Van het tweede gebod	— 115.
	36 Van het derde gebod	— 145 de pauze.
	37 Van den eed	— 24.
	38 Van het vierde gebod.	— 63, 84, 92.
	39 Van het vijfde gebod	— 34 eerste pauze, 78 het begin.
45 het	40 Van het zesde gebod	— 5.
	41 Van het zevende gebod.	— 50 de pauze, 51 de pauze, 119 vijfde pauze.
6 het	42 Van het achtste gebod.	— 62 de pauze.
	43 Van het negende gebod	— 120.
	44 Van het tiende gebod.	— 131.
	— Van de noodzakelijkheid der wetprediking.	— 19 de pauze.
pauze.	45 Van de noodzakelijkheid en vereischten des gebeds	— 65, 145 de pauze.
pauze,	46 Van de aanspraak des gebeds.	— 103 de pauze.
	47 Van de eerste bede	— 89 het begin.
	48 Van de tweede bede.	— 72 het begin.
	49 Van de derde bede	— 119.
	50 Van de vierde bede	— 145 de pauze.
	51 Van de vijfde bede	— 51.
	52 Van de zesde bede	— 141 het begin.
	— Van het besluit des gebeds	— 5 het begin.

ALFABETISCHE LIJST DER PSALMEN.

A.	Psalm.
Aardsche Machten, looft den HEER;	29.
Ai zie, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen.	133.
Al de aard en alles wat zij geeft, ...	24.

B.	
't Behaag U HEER, naar mijn gebed, ...	17.
't Behaag U mij gehoor te geven;	64.
Behoud o HEER: wil ons te hulpe komen, ...	12.
'k Betrouw op U; hoor mijn gebeden:	71.
Bewaar mij toch, o alvermogend God:	16.

D.	
Daal haastig ter verlossing neer;	70.
Dat Israel nu zegge, blij van geest:	124.
Dat op uw klacht de hemel scheure, ...	20.
De algoede God zij ons genadig, ...	67.
De God des heils wil mij ten herler wezen:	23.
De HEER is groot; elk zing zijn lof	48.
De Heer zal opstaan tot den strijd;	68.
De HEER regeert: de hoogste Majesteit, ...	93.
De lofzang klimt uit Sions zalen	65.
Der goden God verheft zijn stem met macht, ...	50.
De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:	14.
De trotsche dwaas zegt in zijn boos gemoed:	53.
Dus heeft de HEER tot mijnen Heer gesproken:	110.

G.	
Gedenk aan David, aan zijn leed;	132.
Geduchte God, hoor mijn gebeden:	43.
Geef, Heer, den Koning uwe rechten, ...	72.
Genâ o God, bescherm mij door uw hand:	56.
Genâ o God, genâ, hoor mijn gebed;	51.
Genâ o God, genâ, hoor mijn gebed;	57.
Getrouwe God, de heidnen zijn gekomen, ...	79.
Gezegend zij de HEER, die te allen tijde	144.
God de HEER regeert:	99.
God heb ik lief, want die getrouwe HEER.	116.
God heerscht als Opperveer:	97.
God is bekend bij Juda's stam, ...	76.
God is een toevlucht voor de zijnen, ...	46.
God is mijn licht, mijn heil, wien zou ik vreezen?	27.
Groot en eeuwig Opperveer, ...	38.
Gij hebt uw land, o HEER, die gunst betoond, ...	85.
Gij 's HEEREN knechten, looft den HEER;	113.
Gij volken, hoort: waar ge in de wereld woont, ...	49.
Gij zijt, o Heer, van de allervroegste jaren	90.

'k Heb la
HEER, on
'k Hef mi
Het ruim
Het trots
Hoelang
Hoe liefli
Hoe vree
Hoor o k
Hij die o
't Hijken
Hij zal r

Ik ben v
Ik hef t
Ik loof
Ik roep
Ik zal m
Ik zal m
Ik zei:
In de ad

Ja waar
Juich a
Juich a
Juicht c

Komt,

Laat 's
Laat ie
Laat o
Loof, l
Loof, l
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft
Looft

Men h
Mijn g
Mijn
Mijn l
Mijn l

MEN.

H.

Psalm.

Psalm.

.. 29.	Hoor o HEER, verhoor mijn smeeken, ...	102.
.. 133.	Hij die op Gods bescherming wacht, ...	91.
.. 24.	't Hijgend hert, de jacht ontkomen, ...	42.
	Hij zal noch wanklen noch bezwijken, ...	125.

I.

.. 17.	Ik ben verblijd, wanneer men mij, ...	122.
.. 64.	Ik hef tot U, die in den hemel zit, ...	123.
.. 12.	Ik loof den HEER mijn God;	34.
.. 71.	Ik roep tot U, o eeuwig Wezen;	28.
.. 16.	Ik zal met al mijn hart den HEER, ...	9.
	Ik zal met hart en mond, o HEER, ...	30.
.. 70.	Ik zei: Nu zal ik letten op mijn paân, ...	39.
.. 124.	In de achtbre Godsvergaderingen	82.

J.

.. 23.	Ja waarlijk, God is Isrel goed, ...	73.
.. 48.	Juich aarde, juich met blijde galmen	66.
.. 68.	Juich aarde; juicht alom den HEER;	100.
.. 93.	Juicht o volken, juicht;	47.

K.

.. 14.	Komt, laat ons samen Isrels Heer, ...	95.

L.

.. 132.	Laat 's HEEREN lof ten hemel rijzen;	147.
.. 43.	Laat ieder 's HEEREN goedheid loven, ...	118.
.. 72.	Laat ons den rustdag wijden, ...	92.
.. 56.	Loof, loof den HEER, gij heidendom, ...	117.
.. 51.	Loof, loof den HEER, mijn ziel, met alle krachten;	103.
.. 57.	Looft den HEER, want Hij is goed;	136.
.. 79.	Looft God, den trouwen Opperheer;	106.
.. 144.	Looft God, looft zijn naam alom;	150.
.. 99.	Looft God, zingt eeuwig 's HEEREN lof, ...	148.
.. 116.	Looft, hallelujah, looft den HEER!	111.
.. 97.	Looft, looft den HEER, dien onbedwongen	149.
.. 76.	Looft, looft den HEER gestadig;	107.
.. 46.	Looft, looft nu aller heeren Heer, ...	134.
.. 27.	Looft, looft verheugd den Heer der heeren!	105.

M.

.. 38.	Men heeft mij fel benauwd van jongs af aan	129.
.. 85.	Mijn geroep, uit angst en vreezen, ...	77.
.. 113.	Mijn God, mijn God, waarom verlaat Ge mij, ...	22.
.. 49.	Mijn hart, o Hemelmajesteit	108.
.. 90.	Mijn hart verheft zich niet, o HEER;	131.

Psalm.

Mijn hart, vervuld met heilbespiegelingen;	45.
Mijn ziel is immers stil tot God;	62.

N.

Neem, HEER, mijn bange klacht ter ooren;	5.
Neem, Israels Herder, neem ter ooren, ...	80.
Neem, o mijn volk, neem mijne leer ter ooren;	78.
Neig, o HEER, uw gunstige ooren, ...	86.
Niet ons o HEER, niet ons, uw' naam alleen.	115.
Niets is, o Oppermajesteit.	139.
Nu zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen, ...	18.

O.

O God, Gij zijt mijn toeverlaat;	63.
O God, hoe hebben wij getreurd;	60.
O God, mijn God, Gij aller vorsten Heer, ...	145.
O God mijns heils, mijn toeverlaat, ...	88.
O God, neem mijn gebed ter ooren, ...	55.
O God, verlos en red mij uit den nood:	69.
O God, verlos mij uit den nood, ...	54.
O God, wij mochten met onze ooren.	44.
O God, zoo waardig mijn gezangen, ...	109.
O gij vergadering, gezeten.	58.
O HEER, de Koning is verheugd.	21.
O HEER, doe Gij mij recht;	26.
O HEER, Gij zijt weldadig:	6.
O HEER mijn God, volzalig Wezen, ...	7.
O HEER, verlos mij uit de banden	140.
O HEER wil mijn gebeden hooren;	143.
Op God alleen betrouw ik in mijn nooden;	11.
Op U betrouw ik, Heer der Heeren, ...	31.

P.

Prijs den HEER met blijde galmen;	146.
Prijst den naam van uwen God, ...	135.

R.

Red mij, o God, uit 's vijands handen;	59.
'k Riep tot den HEER met luider stem, ...	142.
'k Riep tot den Oorsprong aller dingen, ...	120.
'k Roep, HEER, in angst tot U gevloeden;	141.

S.

'k Sla de oogen naar 't gebergte heen, ...	121.

T.

Toen Israel 't Egyptisch rijksg gebied, ...	114.
Twist met mijn twisters, Hemelheer;	35.

U.

U alleen, U loven wij;	75.
Uit diepten van ellenden.	130.
U mag men zalig heeten, ...	128.

V.

Vergeefs op bouwen toegelegd;	127.

Verschij

Waak op
 Waarom
 Waarom
 Waartoe
 Wanneer
 Wat dri
 Wees ov
 Welzali
 Welzali
 Welzali
 Welzali
 Wie zal
 Wil mij
 Wil, o
 Wij zat

'k Zal e
 'k Zal m
 'k Zal v
 Zingt n
 Zingt v
 Zingt,
 Zingt,
 Zingt,
 Zwijs
 Zijn gr

De tier
 De Lot
 De Lo
 De Lo
 Het G
 De eer
 De tw
 Bedez
 Morge
 Bedez
 Dankz
 Avond

Psalm.
 . . 45.
 . . 62.

Psalm.
 Verschijn nu blinkend, God der wrake; . . . . . 94.

W.

	Waak op mijn ziel, loof de Oppermajesteit:	104.
. . 5.	Waarom, o God, zijn wij in eeuwigheid	74.
. . 80.	Waarom, o HEER, blijft Gij van verre staan?	10.
. . 78.	Waartoe u dus beroemd in 't kwade, ...	52.
. . 86.	Wanneer de HEER uit 's vijands macht.	126.
. . 115.	Wat drift beheerscht het woedend heidendom.	2.
. . 139.	Wees over 't heil der boozen niet ontstoken, ...	37.
. . 18.	Welzalig hij, die in der boozen raad.	1.
	Welzalig hij die zich verstandig draagt.	41.
	Welzalig hij wiens zonden zijn vergeven, ...	32.
. . 63.	Welzalig zijn de oprechten van gemoed, ...	119.
. . 60.	Wie zal verkeerren, groote God, ...	15.
. . 145.	Wil mij wanneer ik roep verhooren, ...	4.
. . 88.	Wil, o God, mijn bede hooren;	61.
. . 55.	Wij zaten neer, wij weenden langs de zoomen	137.
. . 69.		
. . 54.		

Z.

. . 44.	'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên, ...	89.
. 109.	'k Zal met mijn gansche hart uw eer.	138.
. . 58.	'k Zal van de deugd der milde goedheid zingen, ...	101.
. . 21.	Zingt nu blijtemoe.	81.
. . 26.	Zingt vroolijk, heft de stem naarboven.	33.
. . 6.	Zingt, zingt den lof van 't Opperwezen:	112.
. . 7.	Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE;	96.
. 140.	Zingt, zingt een nieuw gezang den HEERE, ...	98.
. 143.	Zwijg niet o God, houd U niet doof;	83.
. . 11.	Zijn grondslag, zijn onwrikbre vastigheden.	87.
. . 31.		

EENIGE GEZANGEN.

	De tien Geboden des Heeren.
. 146.	De Lofzang van Maria.
. 135.	De Lofzang van Zacharias.
	De Lofzang van Simeon.
	Het Gebed des Heeren.
. . 59.	De eerste berijming van de twaalf Artikelen des Geloofs.
. 142.	De tweede berijming van de twaalf Artikelen des Geloofs.
. 120.	Bedezaag vóór de predikatie.
. 141.	Morgenzaag.
	Bedezaag vóór het eten.
. 121.	Dankzaag na het eten.
	Avondzaag.

114.
 35.

75.
 130.
 128.

127.

CATECHISMUS,

OF

ONDERWIJZING IN DE CHRISTELIJKE LEER
DIE IN DE NEDERLANDSCHE HERVORMDE
KERKEN EN SCHOLEN GELEERD WORDT.

Zondag 1.

Vraag 1. Welke is uwe enige troost, beide in leven en sterven?

Antwoord. Dat ik met lijf en ziel, beide in leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben: die met zijn dierbaar bloed voor al mijne zonden volkomen betaald, en mij uit alle geweld des duivels verlost heeft; en alzóó bewaart, dat zonder den wil mijns hemelschen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijne zaligheid dienen moet. Waarom hij mij ook door zijnen Heiligen Geest des eeuwigen levens verzekert, en hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

Vraag 2. Hoeveel stukken zijn u noodig te weten, opdat gij in dezen troost zalig leven en sterven moogt?

Antwoord. Drie stukken: ten eerste, hoegroot mijne zonde en ellende zij; ten andere, hoe ik van al mijne zonden en ellenden verlost worde; ten derde, hoe ik God voor zulk eene verlossing zal dankbaar zijn.

HET EERSTE DEEL.

VAN DES MENSCHEN ELLENDIGHEID.

Zondag 2.

Vraag 3. Waaruit kent gij uwe ellendigheid?

Antwoord. Uit de wet Gods.

Vraag 4. Wat eischt de wet Gods van ons?

Antwoord. Dat leert ons Christus in eene hoofdsom, Matth. 22: 37—40: Gij zult liefhebben den Heer uwen God met geheel uw hart en met geheel uwe zielen met geheel uw verstand. Dit is het eerste en het groote gebod. En het tweede daaraan gelijk, [is]: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelf. Aan deze twee geboden hangt de gansche wet en de profeten.

Vraag 5. Kunt gij dit alles volkomen houden?

Antwoord. Neen ik; want ik ben van nature geneigd God en mijnen naaste te haten.

Zondag 3.

Vraag 6. Heeft dan God den mensch alzóó boos en verkeerd geschapen?

Antwoord. Neen hij, maar God heeft den mensch goed en naar zijn evenbeeld geschapen, dat is, in ware gerechtigheid en hei-

ligheid; o
harte lief
zoude, on

Vraag 7.
menschen

Antwo

voorouder

alzóó is v
en gebore

Vraag 8

onbekwa

Antwo

wedergeb

Vraag

zijne we

Antwo

schapen

zelve e

door mo

Vraag

strafte l

Antwo

kelijk,

die doo

gelijk

die n

het b

Vraag

Antw

vaardig

tegen

hoogst

Vraag

Gods,

midde

tot ge

Ant

schied

door

Vraag

Ant

nog o

Vraag

dat v

Ant

schep

ander

ligheid; opdat hij God zijnen Schepper recht kennen, hem van harte liefhebben, en met hem in de eeuwige zaligheid leven zoude, om hem te loven en te prijzen.

Vraag 7. Vanwaar komt dan zulk een verdorven aard des menschen?

Antwoord. Uit den val en de ongehoorzaamheid onzer eerste voorouderen, Adam en Eva, in 't paradijs, waar onze natuur alzóó is verdorven geworden, dat wij allen in zonden ontvangen en geboren worden.

Vraag 8. Maar zijn wij alzóó verdorven, dat wij ganschelijk onbekwaam zijn tot eenig goed en geneigd tot alle kwaad?

Antwoord. Ja wij: tenzij dan dat wij door den Geest Gods wedergeboren worden.

Zondag 4.

Vraag 9. Doet dan God den mensch geen onrecht, dat hij in zijne wet van hem eischt wat hij niet doen kan?

Antwoord. Neen hij; want God heeft den mensch alzóó geschapen, dat hij dat konde doen; maar de mensch heeft zichzelf en al zijne nakomelingen, door het ingeven des duivels en door moedwillige ongehoorzaamheid, van die gaven beroofd.

Vraag 10. Wil God zulk een ongehoorzaamheid en afval ongestraft laten?

Antwoord. Neen hij geenszins, maar hij vertoornt zich schrikkelijk, beide over de aangeboren en werkelijke zonden, en wil die door een rechtvaardig oordeel tijdelijk en eeuwig straffen, gelijk hij gesproken heeft: Vervloekt zij een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

Vraag 11. Is dan God ook niet barmhartig?

Antwoord. God is wel barmhartig, maar hij is ook rechtvaardig: daarom eischt zijne gerechtigheid, dat de zonde, welke tegen de allerhoogste majesteit Gods gedaan is, ook met de hoogste, dat is met de eeuwige straf, aan lijfen en ziel gestraft worde.

HET TWEDE DEEL.

VAN DES MENSCHEN VERLOSSING.

Zondag 5.

Vraag 12. Aangezien wij dan, naar het rechtvaardig oordeel Gods, tijdelijke en eeuwige straf verdiend hebben, is er eenig middel waardoor wij deze straf ontgaan mochten, en wederom tot genade komen?

Antwoord. God wil dat aan zijne gerechtigheid genoeg geschiede: daarom moeten wij aan dezelve, of door onszelve of door een ander, volkomen betalen.

Vraag 13. Maar kunnen wij door onszelve betalen?

Antwoord. In geenerlei wijze, maar wij maken ook de schuld nog dagelijks meerder.

Vraag 14. Kan ook ergens een bloot schepsel gevonden worden dat voor ons betale?

Antwoord. Neen; want ten eerste wil God aan geen andere schepselen de schuld straffen die de mensch gemaakt heeft; ten andere kan ook geen bloot schepsel den last van den eeuwigen

toorn Gods tegen de zonde dragen, en andere schepselen daarvan verlossen.

Vraag 15. Wat moeten wij dan voor een Middelaar en Verlosser zoeken?

Antwoord. Een zulken, die een waarachtig en rechtvaardig mensch zij, en nochtans ook sterker dan alle schepselen, dat is, die ook waarachtig God zij.

Zondag 6.

Vraag 16. Waarom moet hij een waarachtig en rechtvaardig mensch zijn?

Antwoord. Omdat de rechtvaardigheid Gods vorderde, dat de menschelijke natuur, die gezondigd had, voor de zonde betaalde, en dat een mensch, zelf een zondaar zijnde, niet konde voor anderen betalen.

Vraag 17. Waarom moet hij tevens een waarachtig God zijn?

Antwoord. Opdat hij uit kracht zijner Godheid den last van den toorn Gods aan zijne menschheid dragen, en ons de gerechtigheid en het leven verwerven en wedergeven mocht.

Vraag 18. Maar wie is die Middelaar, die tevens een waarachtig God en een waarachtig rechtvaardig mensch is?

Antwoord. Onze Heer Jezus Christus, die ons van God tot wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en tot een volkomen verlossing geschonken is.

Vraag 19. Waaruit weet gij dat?

Antwoord. Uit het heilig Evangelie, hetwelk God zelf eerst in het paradijs geopenbaard heeft, en later door de heilige patriarchen en profeten heeft laten verkondigen, en door de offeranden en andere plechtigheden der wet laten vóórbeelden, en ten laatste door zijnen eengeboren Zoon vervuld.

Zondag 7.

Vraag 20. Worden dan alle menschen wederom door Christus zalig, gelijk zij door Adam zijn verdoemd geworden?

Antwoord. Neen ze; maar alleen degenen die hem door een oprecht geloof worden ingelijfd, en al zijne weldaden aannemen.

Vraag 21. Wat is een oprecht geloof?

Antwoord. Een oprecht geloof is niet alleen een zeker weten of kennis, waardoor ik het al voor waarachtig houd wat God ons in zijn woord geopenbaard heeft; maar ook een zeker vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij, vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit loutere genade alleen, om de verdienste van Christus.

Vraag 22. Wat is dan eenen Christen noodig te gelooven?

Antwoord. Alwat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de Artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld Christelijk geloof in eene hoofdsom leeren.

Vraag 23. Hoe luiden die Artikelen?

Antwoord. Ik geloof in God den Vader, den Almachtigen Schepper des hemels en der aarde.

En in Jezus Christus, zijnen eengeboren Zoon, onzen Heer; die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden

heeft on
ven en l
derden d
gevaren
des alma
om te oo
Ik gel
Ik gel
Kerk: d
der zon
een eeu

Vraag 24.
Antwoor
en onze sc
sing; het

Vraag 25.
waarom n
Antwoor
heeft, da
achtige en

Vraag 26.
God de
hemels

Antwoor
tus, die
heeft, di
nigheid
mijn Go
niet twi
verzorge
beschiikt
almacht

Vraag 27.
Antwo

door w
met zij
gras, r
en dran
dingen

Vraag 28.
gescha

Antwo
spoed
kan e
Vader
aange
zijn

daarvan heeft onder Pontius Pilatus, is gekruist, gestorven en begraven, nedergedaald ter helle; ten derden dage wederopgestaan van de dooden; opgevaren ten hemel, zittende ter rechterhand Gods des almachtigen Vaders; vanwaar hij komen zal om te oordeelen de levenden en de dooden.

, dat is, Ik geloof in den Heiligen Geest.

Ik geloof een heilige algemeene Christelijke Kerk: de gemeenschap der heiligen; vergeving der zonden; wederopstanding des vleesches; en een eeuwig leven.

daarvan
taalde,
e voor

d zijn?
st van
gerech-

waar-

od tot
komen

Zondag 8.

Vraag 24. Hoe worden deze Artikelen verdeeld?

Antwoord. In drie deelen: het eerste is van God den Vader, en onze schepping; het andere van God den Zoon, en onze verlossing; het derde van God den Heiligen Geest, en onze heiligmaking.

Vraag 25. Aangezien er maar een éénig Goddelijk Wezen is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest?

Antwoord. Omdat God zich alzóó in zijn woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheiden personen de éénige waarachtige en eeuwige God zijn.

VAN GOD DEN VADER.

Zondag 9.

Vraag 26. Wat gelooft gij met deze woorden: Ik geloof in God den Vader, den Almachtigen Schepper des hemels en der aarde?

Antwoord. Dat de eeuwige Vader onzes Heeren Jezus Christus, die hemel en aarde met alwat er in is uit niet geschapen heeft, die ook dezelve nog door zijn eeuwigen raad en voorzienigheid onderhoudt en regeert, om zijns Zoons Christus wil mijn God en mijn Vader is; op wien ik alzóó vertrouwen, dat ik niet twijfel of hij zal mij met alle nooddrift van lijf en ziel verzorgen, en ook al het kwaad dat hij mij in dit jammerdal beschikt mij ten beste keeren; want hij kan zulks doen als een almachtig God, en wil het ook doen als een getrouw Vader.

Zondag 10.

Vraag 27. Wat verstaat gij door de voorzienigheid Gods?

Antwoord. De almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods, door welke hij hemel en aarde mitsgaders alle schepselen als met zijne hand nog onderhoudt, en alzóó regeert, dat loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren, spijs en drank, gezondheid en krankheid, rijkdom en armoede, en alle dingen niet bij geval maar van zijne Vaderlijke hand ons toekomen.

Vraag 28. Waartoe dient het ons, dat wij weten, dat God alles geschapen heeft, en nog door zijne voorzienigheid onderhoudt?

Antwoord. Dat wij in allen tegenspoed geduldig, in voorspoed dankbaar zijn mogen, en in alles wat ons nog toekomen kan een goed toevoorzicht hebben op onzen getrouwen God en Vader, dat ons geen schepsel van zijne liefde scheiden zal, aangezien alle schepselen alzóó in zijne hand zijn, dat ze tegen zijnen wil zich noch roeren noch bewegen kunnen.

VAN GOD DEN ZOON.

Zondag 11.

Vraag 29. Waarom wordt de Zoon Gods Jezus, dat is Zaligmaker genaamd?

Antwoord. Omdat hij ons zaligmaakt en van onze zonden verlost; daarbenevens, dat bij niemand anders eenige zaligheid te zoeken of te vinden is.

Vraag 30. Gelooven dan die ook aan den eenigen Zaligmaker Jezus, die hunne zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zichzelfe, of ergens elders zoeken?

Antwoord. Neen zij, maar zij verloochenen metterdaad den eenigen Heiland en Zaligmaker Jezus, ofschoon zij hem met den mond roemen; want van tweeën één, of Jezus moet geen volkomen Zaligmaker zijn, of wie dezen Zaligmaker met waar geloof aannemen, moeten alles in hem hebben wat tot hunne zaligheid van noode is.

Zondag 12.

Vraag 31. Waarom is hij Christus, dat is een Gezalfde genaamd?

Antwoord. Omdat hij van God den Vader verordineerd en met den Heiligen Geest gezalfd is tot onzen hoogsten Profeet en Leeraar, die ons den verborgen raad en wil Gods van onze verlossing volkomen geopenbaard heeft; en tot onzen eenigen Hoogepriester, die ons met de eenige offerande zijns lichaams verlost heeft, en ons met zijne voorbidding steeds voortreedt bij den Vader; en tot onzen eeuwigen Koning, die ons met zijn woord en Geest regeert, en ons bij de verworven verlossing beschut en behoedt.

Vraag 32. Maar waarom wordt gij een Christen genaamd?

Antwoord. Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus, en alzoo zijner zalving deelachtig ben; opdat ik zijnen naam bekenne, en mijzelven tot een levend dankoffer hem offere, en met een vrij en goed geweten in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde, en hiernamaals in eeuwigheid met hem over alle schepselen regeere.

Zondag 13.

Vraag 33. Waarom is hij Gods eeniggeboren Zoon genaamd, zoo wij toch óók Gods kinderen zijn?

Antwoord. Daarom dat Christus alleen de eeuwige natuurlijke Zoon Gods is, maar wij zijn om zijnentwil uit genade tot kinderen Gods aangenomen.

Vraag 34. Waarom noemt gij hem onzen Heer?

Antwoord. Omdat hij ons met lijf en ziel, van al onze zonden, niet met goud of met zilver, maar met zijn dierbaar bloed gekocht en van alle geweld des duivels verlost, en ons alzoo zich tot een eigendom gemaakt heeft.

Zondag 14.

Vraag 35. Wat is dat gezegd: die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria?

Antwoor
eeuwig C
het vlees
Heiligen
Davids z
Vraag
vangin
Antwo
en volke
geboren

Vraag
Antwo
levens c
den toe
geslacht
eenige
verloste
verwier
Vraag
tius l
Antwo
ter ver
Gods,
Vraag
weest,
Antwo
vervlo
des kr

Vraag
moete
Antwo
heid C
dan d
Vraag
Antwo
stori
Vraag
het d
Antwo
ma
het e
Vraag
offer
Antwo
geke
vlees
tot c
Vraag
Antwo

Antwoord. Dat de eeuwige Zoon Gods, die waarachtig en eeuwig God is en blijft, eene ware menschelijke natuur, uit het vleesch en bloed der maagd Maria, door de werking des Heiligen Geestes aangenomen heeft, opdat hij ook het ware zaad Davids zij, zijnen broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

Vraag 36. Wat nuttigheid bekomt gij door de heilige ontvanging en geboorte van Christus?

Antwoord. Dat hij onze Middelaar is, en met zijne onschuld en volkomen heiligheid mijne zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt.

Zondag 15.

Vraag 37. Wat verstaat gij bij het woordje geleden?

Antwoord. Dat hij aan lijf en ziel, den ganschen tijd zijns levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde van het gansche menschelijk geslacht gedragen heeft, opdat hij met zijn lijden, als met het eenige zoenoffer, ons lijf en ziel van de eeuwige verdoemenis verlosse, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwig leven verwierve.

Vraag 38. Waarom heeft hij onder den rechter Pontius Pilatus geleden?

Antwoord. Opdat hij onschuldig onder den wereldlijken rechter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zoude, bevrijdde.

Vraag 39. Heeft het iets meer in, dat hij gekruist is geweest, dan of hij met een anderen dood gestorven ware?

Antwoord. Ja het; want daardoor ben ik zeker, dat hij de vervloeking die op mij lag op zich geladen heeft; want de doo des kruises was van God vervloekt.

Zondag 16.

Vraag 40. Waarom heeft Christus zich tot in den dood moeten vernederen?

Antwoord. Daárom dat, vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods, niet anders voor onze zonden konde betaald worden dan door den dood van den Zoon Gods.

Vraag 41. Waarom is hij begraven geworden?

Antwoord. Om daarmede te betuigen dat hij waarachtig gestorven is.

Vraag 42. Zoo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij óók moeten sterven?

Antwoord. Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen eene afsterving der zonden en een doorgang tot het eeuwig leven.

Vraag 43. Wat verkrijgen wij meer voor nuttigheid uit de offerande en dood van Christus aan 't kruis?

Antwoord. Dat door zijne kracht onze oude mensch met hem gekruist, gedood en begraven wordt; opdat de booze lusten des vleesches in ons niet meer regeeren, maar dat wij onszelve hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen.

Vraag 44. Waarom volgt er: nedergedaald ter helle?

Antwoord. Opdat ik in mijne hoogste aanvechtingen verzekerd zij, dat mij ganschelijk vertrooste, dat mijn Heer Christus door

VAN GOD DEN ZOON.

Zondag 11.

Vraag 29. Waarom wordt de Zoon Gods Jezus, dat is Zaligmaker genaamd?

Antwoord. Omdat hij ons zaligmaakt en van onze zonden verlost; daarbenevens, dat bij niemand anders eenige zaligheid te zoeken of te vinden is.

Vraag 30. Gelooven dan die ook aan den eenigen Zaligmaker Jezus, die hunne zaligheid en welvaart bij de heiligen, bij zichzelf, of ergens elders zoeken?

Antwoord. Neen zij, maar zij verloochenen metterdaad den eenigen Heiland en Zaligmaker Jezus, ofschoon zij hem met den mond roemen; want van tweeën één, of Jezus moet geen volkomen Zaligmaker zijn, of wie dezen Zaligmaker met waar geloof aannemen, moeten alles in hem hebben wat tot hunne zaligheid van noode is.

Zondag 12.

Vraag 31. Waarom is hij Christus, dat is een Gezalfde genaamd?

Antwoord. Omdat hij van God den Vader verordineerd en met den Heiligen Geest gezalfd is tot onzen hoogsten Profeet en Leeraar, die ons den verborgen raad en wil Gods van onze verlossing volkomen geopenbaard heeft; en tot onzen eenigen Hoogepriester, die ons met de eenige offerande zijns lichaams verlost heeft, en ons met zijne voorbidding steeds voortreedt bij den Vader; en tot onzen eeuwigen Koning, die ons met zijn woord en Geest regeert, en ons bij de verworven verlossing beschut en behoedt.

Vraag 32. Maar waarom wordt gij een Christen genaamd?

Antwoord. Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus, en alzoo zijner zalving deelachtig ben; opdat ik zijnen naam bekenne, en mijzelf tot een levend dankoffer hem offere, en met een vrij en goed geweten in dit leven tegen de zonde en den duivel strijde, en hiernamaals in eeuwigheid met hem over alle schepselen regeere.

Zondag 13.

Vraag 33. Waarom is hij Gods eeniggeboren Zoon genaamd, zoo wij toch óók Gods kinderen zijn?

Antwoord. Daarom dat Christus alleen de eeuwige natuurlijke Zoon Gods is, maar wij zijn om zijnentwil uit genade tot kinderen Gods aangenomen.

Vraag 34. Waarom noemt gij hem onzen Heer?

Antwoord. Omdat hij ons met lijf en ziel, van al onze zonden, niet met goud of met zilver, maar met zijn dierbaar bloed gekocht en van alle geweld des duivels verlost, en ons alzoo zich tot een eigendom gemaakt heeft.

Zondag 14.

Vraag 35. Wat is dat gezegd: die ontvangen is van den Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria?

Antwoor
eeuwig G
het vlees
Heiligen
Davids zi
Vraag
vangning
Antwo
en volko
geboren

Vraag
Antwo
levens o
den too
geslacht
eenige
verloste
verwier
Vraag
tius P
Antwo
ter ver
Gods,
Vraag
weest,
Antwo
ervloes
des kru

Vraag
moete
Antwo
heid G
dan d
Vraag
Ant
stove
Vraag
het d
Antwo
maar
het e
Vraag
offer
Antwo
gekr
vlees
tot e
Vraag
Ant
zij,

Antwoord. Dat de eeuwige Zoon Gods, die waarachtig en eeuwig God is en blijft, eene ware menschelijke natuur, uit het vleesch en bloed der maagd Maria, door de werking des Heiligen Geestes aangenomen heeft, opdat hij ook het ware zaad Davids zij, zijnen broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde.

Vraag 36. Wat nuttigheid bekomt gij door de heilige ontvanging en geboorte van Christus?

Antwoord. Dat hij onze Middelaar is, en met zijne onschuld en volkomen heiligheid mijne zonde, waarin ik ontvangen en geboren ben, voor Gods aangezicht bedekt.

Zondag 15.

Vraag 37. Wat verstaat gij bij het woordje geleiden?

Antwoord. Dat hij aan lijf en ziel, den ganschen tijd zijns levens op aarde, maar inzonderheid aan het einde zijns levens, den toorn Gods tegen de zonde van het gansche menschelijk geslacht gedragen heeft, opdat hij met zijn lijden, als met het eenige zoenoffer, ons lijf en ziel van de eeuwige verdoemenis verlost, en ons Gods genade, gerechtigheid en het eeuwig leven verwierve.

Vraag 38. Waarom heeft hij onder den rechter Pontius Pilatus geleiden?

Antwoord. Opdat hij onschuldig onder den wereldlijken rechter veroordeeld zijnde, ons daarmede van het strenge oordeel Gods, dat over ons gaan zoude, bevrijdde.

Vraag 39. Heeft het iets meer in, dat hij gekruist is geweest, dan of hij met een anderen dood gestorven ware?

Antwoord. Ja het; want daardoor ben ik zeker, dat hij de vervloeking die op mij lag op zich geladen heeft; want de doo des kruises was van God vervloekt.

Zondag 16.

Vraag 40. Waarom heeft Christus zich tot in den dood moeten vernederen?

Antwoord. Daaronder dat, vanwege de gerechtigheid en waarheid Gods, niet anders voor onze zonden konde betaald worden dan door den dood van den Zoon Gods.

Vraag 41. Waarom is hij begraven geworden?

Antwoord. Om daarmede te betuigen dat hij waarachtig gestorven is.

Vraag 42. Zoo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij óók moeten sterven?

Antwoord. Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen eene afsterving der zonden en een doorgang tot het eeuwig leven.

Vraag 43. Wat verkrijgen wij meer voor nuttigheid uit de offerande en dood van Christus aan 't kruis?

Antwoord. Dat door zijne kracht onze oude mensch met hem gekruist, gedood en begraven wordt; opdat de booze lusten des vleesches in ons niet meer regeeren, maar dat wij onszelve hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen.

Vraag 44. Waarom volgt: nedergedaald ter helle?

Antwoord. Opdat ik in mijne hoogste aanvechtingen verzekerd zij, en mij ganschelijk vertrooste, dat mijn Heer Christus door

zijn onuitsprekelijke benauwdheid, smarten, verschrikking en helse kwaal, in welke hij in zijn gansche lijden, maar inzonderheid aan het kruis, gezonken was, mij van de helse benauwdheid en pijn verlost heeft.

Zondag 17.

Vraag 45. Wat nut ons de opstanding van Christus?

Antwoord. Ten eerste heeft hij door zijne opstanding den dood overwonnen, opdat hij ons de gerechtigheid, die hij door zijnen dood ons verworven had, konde deelachtig maken; ten andere worden wij ook door zijne kracht opgewekt tot een nieuw leven; ten derde is de opstanding van Christus een zeker pand onzer zalige opstanding.

Zondag 18.

Vraag 46. Wat verstaat gij daarmede: opgevaren ten hemel?

Antwoord. Dat Christus voor de oogen zijner jongeren van de aarde ten hemel is opgeheven, en dat hij ons ten goede dáár is, totdat hij wederkomt om te oordeelen de levenden en de dooden.

Vraag 47. Is dan Christus niet bij ons tot aan het einde der wereld, gelijk hij ons beloofd heeft?

Antwoord. Christus is waarachtig mensch en waarachtig God. Naar zijne menschelijke natuur is hij niet meer op aarde; maar naar zijne Godheid, majesteit, genade en Geest wijkt hij nimmermeer van ons.

Vraag 48. Maar zoo de menschheid niet overal is waar de Godheid is, worden dan die twee naturen in Christus niet van elkander gescheiden?

Antwoord. Ganschelijk niet; want mitsdien de Godheid onbegrijpelijk en overalteenwoordig is, zoo moet volgen dat zij wel buiten hare aangenomen menschheid is, en nochtans ook in dezelve is en persoonlijk met haar vereenigd blijft.

Vraag 49. Wat nut ons de hemelvaart van Christus?

Antwoord. Ten eerste, dat hij in den hemel vóór het aangezicht zijns Vaders onze Voorspreker is; ten andere, dat wij ons vleesch in den hemel tot een zeker pand hebben, en dat hij, als het hoofd, ons zijne lidmaten ook tot zich zal nemen; ten derde, dat hij ons zijnen Geest tot een tegenpand zendt, door wiens kracht wij zoeken wat daarboven is, waar Christus is zittende ter rechterhand Gods, en niet wat op de aarde is.

Zondag 19.

Vraag 50. Waarom wordt daarbij gezet: zittende ter rechterhand Gods?

Antwoord. Dat Christus daarom ten hemel gevaren is, opdat hij zichzelf dáár bewijze als het Hoofd zijner Christelijke Kerk, door hetwelk de Vader alle dingen regeert.

Vraag 51. Wat nuttigheid brengt ons nu deze heerlijkheid van ons Hoofd Christus?

Antwoord. Eerstelijk, dat hij door zijnen Heiligen Geest in ons, zijne lidmaten, de hemelsche gaven uitgiet; daarna, dat hij ons met zijne macht tegen alle vijanden beschut en bewaart.

Vraag 52. tus om t
Antwoord. richten ho
wil voor
nomen he
zijne en
maar mij
blijdschap

Vraag 53.
Antwoord.
Zoon waa
mij gegev
en al zij
eeuwig b

Vraag 54.
Christus
Antwoord.
geslacht
door zijn
begin de
derhoud
zal blijv
Vraag 55.
heilig
Antwoord.
aan den
hebben
gave te
en met
Vraag 56.
Antwoord.
mijne
mijn le
maar
opdat i

Vraag 57.
sche
Antwoord.
aan t
ook d
zijnde
lichaa
Vraag 58.
eeuv
Antwoord.

Vraag 52. Wat troost u de wederkomst van Christus om te oordeelen de levenden en de dooden?

Antwoord. Dat ik in alle droefenis en vervolging, met opgericht hooft, even denzelfden, die zich tevoren om mijnentwil voor Gods gericht gesteld en al den vloek van mij weggenomen heeft, tot een Rechter uit den hemel verwacht, die al zijne en mijne vijanden in de eeuwige verdoemenis werpen, maar mij met alle uitverkorenen tot zich in de hemelsche blijdschap en heerlijkheid nemen zal.

VAN GOD DEN HEILIGEN GEEST.

Zondag 20.

Vraag 53. Wat gelooft gij van den Heiligen Geest?

Antwoord. Eerstelijk, dat hij tezamen met den Vader en den Zoon waarachtig en eeuwig God is; ten andere, dat hij ook aan mij gegeven is, opdat hij mij door een oprecht geloof Christus en al zijne weldaden deelachtig make, mij trooste, en bij mij eeuwig blijve.

Zondag 21.

Vraag 54. Wat gelooft gij van de heilige algemeene Christelijke Kerk?

Antwoord. Dat de Zoon Gods uit het gansche menschelijke geslacht zich eene Gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door zijn Geest en woord in eenigheid des waren geloofs van het begin der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

Vraag 55. Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen?

Antwoord. Eerstelijk, dat alle en elk geloovige, als lidmaten, aan den Heer Christus en al zijne schatten en gaven gemeenschap hebben; ten andere, dat elk zich moet schuldig weten, zijne gave ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te leggen.

Vraag 56. Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antwoord. Dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al mijne zonden, ook aan mijnen zondigen aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gerichte Gods kome.

Zondag 22.

Vraag 57. Wat troost geeft u de opstanding des vleesch's?

Antwoord. Dat niet alleen mijne ziel na dit leven van stonde aan tot Christus haar Hoofd zal opgenomen worden, maar dat ook dit mijn vleesch, door de kracht van Christus opgewekt zijnde, wederom met mijne ziel vereenigd en aan het heerlijk lichaam van Christus gelijkvormig zal worden.

Vraag 58. Wat troost scheidt gij uit het artikel van het eeuwige leven?

Antwoord. Dat naardemaal ik nu het beginsel der eeuwige

vreugd in mijn hart gevoel, ik na dit leven volkomen zaligheid bezitten zal, die geen oog gezien en geen oor gehoord heeft, en in geens menschen hart gekomen is, en dat om God daarin eeuwig te prijzen.

VAN DE RECHTVAARDIGING.

Zondag 23.

Vraag 59. Maar wat baat het u nu dat gij dit alles geloofte?
Antwoord. Dat ik in Christus voor God rechtvaardig ben, en een erfgenaam des eeuwigen levens.

Vraag 60. Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?

Antwoord. Alleen door een oprecht geloof in Jezus Christus: alzo dat al is 't dat mij mijn geweten aanklaagt, dat ik tegen al de geboden Gods zwaar gezondigd en van dezelve geen gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder eenige mijne verdienste, uit loutere genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent, evenals had ik nooit zonde gehad noch gedaan, ja als had ik ook al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor mij volbracht heeft, zoover ik zulk eene weldaad met een geloovig hart aanneem.

Vraag 61. Waarom zegt gij dat gij alleen door het geloof rechtvaardig zijt?

Antwoord. Niet dat ik vanwege de waardigheid mijns geloofs Gode aangenaam ben, maar daarom dat alleen de genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus mijne gerechtigheid voor God is, en dat ik dezelve niet anders dan alleen door het geloof aannemen en mij toeëigenen kan.

Zondag 24.

Vraag 62. Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God of een stuk derzelve zijn?

Antwoord. Daarom dat de gerechtigheid die voor Gods gericht bestaan kan, gansch volkomen en aan de wet Gods in alle stukken gelijkmatig zijn moet, en dat ook onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonde bevestigd zijn.

Vraag 63. Hoe, verdienen onze goede werken niet, die God nochtans in dit en in het toekomstige leven wil beloonen?

Antwoord. Deze belooning geschiedt niet uit verdienste maar uit genade.

Vraag 64. Maar maakt deze leer niet zorgelooze en goddelooze menschen?

Antwoord. Neen ze; want het is onmogelijk, dat zoowie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is niet zoude voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

VAN DE SACRAMENTEN.

Zondag 25.

Vraag 65. Aangezien dan alleen het geloof ons Christus en

al zijne we

Antwoor

harten we

datzelve s

Vraag

Antwoor

en zegels

gelve, de

verzegele

Christus,

eeuwig le

Vraag

henen ge

ferande v

grond on

Antwoor

Evangelie

komen za

voor ons

Vraag

Verbond

Antwoor

Avondma

Vraag

verzekere

geschied

Antwoor

en daarl

Geest va

gewassc

onzuiver

Vraag

van C

Antwoor

hebben z

aan het

Heiliger

te zijn;

een god

Vraag

zeker m

water g

Antwoor

henen

pender

des H

en ge

niet z

Deze

het b

der z

al zijne weldaden deelachtig maakt, van waar komt zulk een geloof?
Antwoord. Van den Heiligen Geest, die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het Heilig Evangelie, en datzelve sterkt door het gebruiken der Sacramenten.

Vraag 66. Wat zijn de Sacramenten?

Antwoord. De Sacramenten zijn heilige zichtbare waarteekenen en zegels van God ingezet, opdat hij ons, door het gebruiken derzelve, de belofte des Evangelies destebeter te verstaan geve en verzegele: namelijk dat hij ons, vanwege het eenig slachtoffer van Christus, aan het kruis volbracht, vergeving der zonden en het eeuwig leven uit genade schenkt.

Vraag 67. Zijn dan beide het Woord en de Sacramenten daarenen gericht of daartoe verordend, dat ze ons geloof op de offerande van Jezus Christus aan het kruis, als op den eenigen grond onzer zaligheid, wijzen?

Antwoord. Ja ze toch; want de Heilige Geest leert ons in het Evangelie en verzekert ons door de Sacramenten, dat onze volkomen zaligheid in de eenige offerande van Christus staat, die voor ons aan het kruis geschied is.

Vraag 68. Hoeveel Sacramenten heeft Christus in het Nieuw Verbond of Testament ingezet?

Antwoord. Twee, namelijk den Heiligen Doop en het Heilig Avondmaal.

VAN DEN HEILIGEN DOOP.

Zondag 26.

Vraag 69. Hoe wordt gij in den Heiligen Doop vermaand en verzekerd, dat de eenige offerande van Christus, aan het kruis geschied, u ten goede komt?

Antwoord. Alzoo dat Christus dit uitwendig waterbad ingezet, en daarbij toegezegd heeft, dat ik zóó zeker met zijn bloed en Geest van de onreinheid mijner ziel, dat is van al mijne zonde, gewasschen ben, als ik uitwendig met het water, hetwelk de onzuiverheid des vleesches pleegt wegteneemen, gewasschen ben.

Vraag 70. Wat is het: met het bloed en den Geest van Christus gewasschen te zijn?

Antwoord. Het is vergeving der zonden van God uit genade te hebben, om het bloed van Christus, hetwelk hij in zijne offerande aan het kruis voor ons uitgestort heeft; daarna ook door den Heiligen Geest vernieuwd en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn; opdat wij hoe langer hoe meer der zonde afsterven, en in een godzalig onstrafelijk leven wandelen.

Vraag 71. Wáár heeft ons Christus toegezegd, dat hij ons zóó zeker met zijn bloed en Geest wasschen wil, als wij met het doopwater gewasschen worden?

Antwoord. In de inzetting des Doops, welke aldus luidt: Gaat henen, onderwijst al de volkeren, dezelve doopende in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes; en: Wie geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar wie niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

Deze belofte wordt ook herhaald, waar de Schrift den Doop het bad der wedergeboorte en de afwassching der zonden noemt.

Zondag 27.

Vraag 72. Is dan dat uiterlijk waterbad de afwassching der zonden zelve?

Antwoord. Neen het; want alleen het bloed van Jezus Christus en de Heilige Geest reinigt ons van alle zonden.

Vraag 73. Waarom noemt dan de Heilige Geest den Doop het bad der wedergeboorte en de afwassching der zonden?

Antwoord. God spreekt alzoo niet zonder groote oorzaak, namelijk niet alleen om ons daarmede te leeren, dat gelijk de onzuiverheid des lichaams door het water, alzoo ook onze zonden door het bloed en den Geest van Jezus Christus weggenomen worden, maar veelmeer dat hij ons door dit Goddelijk pand en waarteeken wil verzekeren, dat wij zóó waarachtig van onze zonden geestelijk gewasschen zijn, als wij uitwendig met water gewasschen worden.

Vraag 74. Zal men ook de jonge kinderen doopen?

Antwoord. Ja; want mitsdien zij zoowel als de volwassenen in het verbond Gods en zijne Gemeente begrepen zijn, en dat hun door Christus bloed de verlossing van de zonden, en de Heilige Geest, die het geloof werkt, niet minder dan aan de volwassenen toegezegd wordt, zoo moeten zij ook door den Doop, als door het teeken des Verbonds, in de Christelijke Kerk ingelijfd en van de kinderen der ongelooovigen onderscheiden worden, gelijk in het Oude Verbond of Testament door de Besnijdenis geschied is, voor welke in het Nieuwe Verbond de Doop ingezet is.

VAN HET HEILIG AVONDMAAL ONZES HEEREN
JEZUS CHRISTUS.

Zondag 28.

Vraag 75. Hoe wordt gij in het Heilig Avondmaal vermaand en verzekerd, dat gij aan de eenige offerande van Christus, aan het kruis volbracht, en aan al zijn goed gemeenschap hebt?

Antwoord. Alzoo dat Christus aan mij en alle geloovigen tot zijne gedachtenis van dit gebroken brood te eten en van dezen drinkbeker te drinken bevolen heeft, en daarbij ook belooft: eerstelijk, dat zijn lichaam zóó zeker voor mij aan het kruis geofferd en gebroken, en zijn bloed voor mij vergoten is, als ik met oogen zie, dat het brood des Heeren voor mij gebroken en de drinkbeker mij medegedeeld wordt; en ten andere, dat hij zelf mijne ziel met zijn gekruist lichaam en vergoten bloed zóó zeker tot het eeuwige leven spijst en laaft, als ik het brood en den drinkbeker des Heeren (als zekere waarteekenen van het lichaam en bloed van Christus) uit des dienaars hand ontvang en mondelijk geniet.

Vraag 76. Watis dat te zeggen: het gekruiste lichaam van Christus te eten en zijn vergoten bloed te drinken?

Antwoord. Het is niet alleen met een geloovig hart het gansche lijden en sterven van Christus aantenemen, en daardoor vergeving der zonden en het eeuwige leven te verkrijgen; maar ook daarbenevens door den Heiligen Geest, die tevens in Christus

en in on
meer ver
hemel is
en beenv
ééns lich

Vraag
zóó zeker
zij van d

Antwo

(1 Cor. 1

in wel

gedan

dat is

doet d

hij] o

maals

Testa

als g

tenis.

eten

kond

Deze

Paulus

der d

nen,

van

niet

tus?

één

acht

Vra

en bl

Ant

niet i

schin

waar

Nach

den

Chris

Vr

lich

Ver

sch

An

nam

broe

gek

dra

wor

pan

en

als

zijn

en in ons woont, alzóó met zijn heilig lichaam hoe langer hoe meer vereenigd te worden, dat wij, al is het dat Christus in den hemel is en wij op aarde zijn, nochtans vleesch van zijn vleesch, en been van zijne beenen zijn, en dat wij door éénen Geest (als leden één's lichaams door ééne ziel) eeuwig leven en geregeerd worden.

Vraag 77. Wáár heeft Christus beloofd, dat hij de geloovigen zóó zeker alzoo met zijn lichaam en bloed wil spijsen en laven, als zij van dit gebroken brood eten en van dezen drinkbeker drinken?

Antwoord. In de inzetting des Avondmaals, welke aldus luidt: (1 Cor. 11: 23—26) Onze Heer Jezus nam in den nacht in welchen hij verraden werd het brood, en als hij gedankt had brak hij 't, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt: doet dat tot mijne gedachtenis. Desgelijks [nam hij] ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed: doet dat, zoo dikwijls als gij [dien] zult drinken, tot mijne gedachtenis. Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt.

Deze toezegging wordt ook herhaald door den heiligen apostel Paulus, waar hij spreekt, 1 Cor. 10: 16, 17: De drinkbeker der dankzegging dien wij [dankzeggende] zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus? Want één brood [is het, zóó] zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen één's broods deelachtig zijn.

Zondag 29.

Vraag 78. Wordt dan uit brood en wijn het wezenlijke lichaam en bloed van Christus?

Antwoord. Neen; maar gelijkerwijs het water in den Doop niet in het bloed van Christus veranderd wordt, noch de afwasching der zonden zelve is, (waarvan het alleen een Goddelijk waarteeken en verzekering is), alzoo wordt ook het brood in het Nachtmal niet het lichaam van Christus zelf, hoewel het, naar den aard en de eigenschap der Sacramenten, het lichaam van Christus Jezus genaamd wordt.

Vraag 79. Waarom noemt dan Christus het brood zijn lichaam, en den drinkbeker zijn bloed of het Nieuwe Verbond door zijn bloed; en Paulus de gemeenschap des lichaams en bloeds van Christus?

Antwoord. Christus spreekt alzoo niet zonder groote oorzaak, namelijk niet alleen om ons daarmede te leeren, dat gelijk brood en wijn dit tijdelijk leven onderhouden, alzoo ook zijn gekruist lichaam en zijn vergoten bloed de waarachtige spijs en drank zijn, waardoor onze zielen ten eeuwigten leven gevoed worden; maar veelmeer om ons door deze zichtbare teekenen en panden te verzekeren, dat wij zóó waarachtig zijn waar lichaam en bloed door de werking des Heiligen Geestes deelachtig worden, als wij deze heilige waarteekenen met den lichamelijken mond tot zijne gedachtenis ontvangen; en dat al zijn lijden en gehoorzaam-

heid zóó zeker ons eigen zijn, als hadden wij zelve in onze eigen personen alles geleden en Gode voor onze zonden genoeggedaan.

Zondag 30.

Vraag 80. Wat onderscheid is er tusschen het Nachtmal des Heeren en de Paapsche Mis?

Antwoord. Het Nachtmal des Heeren betuigt ons dat wij volkomen vergeving aller zonden hebben door de eenige offerande van Jezus Christus, die hij zelf éénmaal aan het kruis volbracht heeft, en dat wij door den Heiligen Geest Christus worden ingelijfd, die naar zijne menschelijke natuur niet op de aarde maar in den hemel is, ter rechterhand Gods zijns Vaders, en daár van ons wil aanbeden zijn. Maar de Mis leert, dat de levenden en de dooden niet door het lijden van Christus vergeving der zonden hebben, tenzij Christus nog dagelijks voor dezelve van de Mispriesters geofferd worde; en dat Christus lichamenlijk onder de gestalte des broods en wijns zij, en daarom ook daarin moet aanbeden worden. En alzoo is de Mis in den grond niet anders dan eene verloocheining der eenige offerande en des lijdens van Jezus Christus, en eene vervloekte afgoderij.

Vraag 81. Voor wie is het Avondmaal des Heeren ingesteld?

Antwoord. Voor degenen die zichzelf vanwege hunne zonden mishagen, en nochtans vertrouwen dat dezelve hun om Christus wil vergeven zijn, en dat ook de overblijvende zwakheid met zijn lijden en sterven bedekt is; ook begeeren hoe langer hoe meer hun geloof te sterken en hun leven te beteren. Maar de geveinsden en die zich niet met een waar hart tot God bekeeren, die eten en drinken zichzelf het oordeel.

Vraag 82. Zal men ook tot dit Avondmaal laten komen wie zich met hunne bekentenis en leven als ongeloovige en goddelooze menschen aanstellen?

Antwoord. Neen; want alzoo wordt het verbond Gods ontheiligd en zijn toorn over de gansche Gemeente verwekt; daarom is de Christelijke Kerk schuldig, naar de ordening van Christus en zijne apostelen, zulken (totdat zij betering huns levens bewijzen) door de sleutelen des hemelrijks uittesluiten.

Zondag 31.

Vraag 83. Wat zijn de sleutelen des hemelrijks?

Antwoord. De verkondiging van het Heilig Evangelie, en de Christelijke ban of uitsluiting uit de Christelijke Gemeente; door welke twee stukken het hemelrijk den geloovigen opengedaan en den ongeloovigen toegesloten wordt.

Vraag 84. Hoe wordt het hemelrijk door de prediking van het Heilig Evangelie ontsloten en toegesloten?

Antwoord. Alzoo als, overeenkomstig het bevel van Christus, aan allen en aan een iegelijk geloovige verkondigd en openlijk betuigd wordt, dat hun (zoodikwijls zij de beloftenis des Evangelies met waar geloof aannemen) waarachtig al hunne zonden van God, om de verdiensten van Christus, vergeven zijn; daarentegen aan alle ongeloovigen, en die zich niet van harte bekeeren, verkondigd en betuigd wordt, dat de toorn Gods en de eeuwige verdoemenis op hen ligt, zoolang zij zich niet bekeeren; volgens welke getuigenis des Evangelies God beide in dit en in het toekomstige leven oordeelen wil.

Vraag 8
door den
Antwo
degenen d
leven voe
van hun
aan de G
verordene
maning
Sacramen
het rijk v
van Chri
achtige b

Vraag
verdiens
om moe
Antwo
gekocht
Geest t
leven G
door on
zijn ge
zaligen
Vraa
deloos
Antw
dat ge
dronka
beërve

Vraa
des m
Antw
en in
Vra
Ant
onze
te ha
Vra
Ant
en l
leven
Vra
Ant
ter o
inzet

Vraag 85. Hoe wordt het hemelrijk toegesloten en ontsloten door den Christelijken ban?

Antwoord. Alzoo als, overeenkomstig het bevel van Christus, degenen die onder den Christelijken naam onchristelijke leer of leven voeren, nadat zij menigmaal broederlijk vermaand zijnde van hunne dwalingen en schandelijk leven niet afstaan willen, aan de Gemeente, of aan degenen die van de Gemeente daartoe verordend zijn, aangebracht worden; en zoo zij naar de vermaning niet vragen, van henlieden, door het verbieden der Sacramenten, uit de Christelijke Gemeente, en van God zelf uit het rijk van Christus gesloten worden, en wederom als lidmaten van Christus en zijne Gemeente aangenomen, wanneer zij waarachtige betering beloven en bewijzen.

HET DERDE DEEL.

VAN DE DANKBAARHEID.

Zondag 32.

Vraag 86. Aangezien wij uit onze ellende, zonder eenige onze verdienste, alleen uit genade, door Christus verlost zijn, waarom moeten wij dan nog goede werken doen?

Antwoord. Daarom dat Christus, nadat hij ons met zijn bloed gekocht en vrijgemaakt heeft, ons ook door zijnen Heiligen Geest tot zijn evenbeeld vernieuwt, opdat wij met ons gansche leven Gode dankbaarheid voor zijne weldaden bewijzen, en hij door ons geprezen worde; daarna ook, dat elk bij zichzelven van zijn geloof uit de vruchten verzekerd zij, en dat door onzen godzaligen wandel onze naasten óók voor Christus gewonnen worden.

Vraag 87. Kunnen dan die niet zalig worden, die in hun goddeloos ondankbaar leven voortvarende, zich tot God niet bekeeren?

Antwoord. In geenerlei wijze; want de Heilige Schrift zegt, dat geen onkuische, afgodendienaar, echtbreker, dief, gierige, dronkaard, lasteraar, noch roover, noch diergelijke, het rijk Gods beërven zal.

Zondag 33.

Vraag 88. In hoeveel stukken bestaat de waarachtige bekeering des menschen?

Antwoord. In twee stukken: in de afsterving van den ouden, en in de opstanding van den nieuwen mensch.

Vraag 89. Wat is de afsterving van den ouden mensch?

Antwoord. Het is een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben, en dezelve hoe langer hoe meer te haten en te vlieden.

Vraag 90. Wat is de opstanding van den nieuwen mensch?

Antwoord. Het is eene hartelijke vreugd in God door Christus, en lust en liefde om naar den wil Gods in alle goede werken te leven.

Vraag 91. Maar wat zijn goede werken?

Antwoord. Alleen die uit waar geloof, naar de wet Gods, hem ter eere geschieden, en niet die op ons goeddenken of menscheninzettingen gegrond zijn.

VAN DE WET.

Zondag 34.

Vraag 92. Hoe luidt de Wet des Heeren?

Antwoord. God sprak al deze woorden:

Exod. 20: 2—17. Deut. 5: 6—21.

Ik ben de HEER uw God, die u uit Egypteland, uit het diensthuis, uitgeleid heb.

Het eerste gebod.

Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben.

Het tweede gebod.

Gij zult u geen gesneden beeld noch eenige gelijkenis maken [van hetgeen] boven in den hemel is, noch [van hetgeen] onder op de aarde is, noch [van hetgeen] in de wateren onder de aarde is. Gij zult u voor dieniet buigen noch hem dienen; want ik de HEER uw God ben een ijverig God, die de misdaad der vaders bezoekt aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde [lid] dergenen die mij haten; en doe barmhartigheid aan dui-zenden, dengenen die mij liefhebben en mijne geboden onderhouden.

Het derde gebod.

Gij zult den naam van den HEER uwen God niet ijdelijk gebruiken, want de HEER zal niet on-schuldig houden wie zijnen naam ijdelijk ge-bruikt.

Het vierde gebod.

Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de sabbat van den HEER uwen God: [dan] zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon noch uwe dochter, [noch] uw dienstknecht noch uwe dienstmaagd, noch uw vee, noch uw vreemdeling die in uwe poorten is; want in zes dagen heeft de HEER den hemel en de aarde ge-maakt, de zee en alwat daarin is, en hij rustte ten zevenden dage: daarom zegende de HEER den sabbatdag en heiligde denzelven.

Het vijfde gebod.

Eer uwen vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land dat de HEER uw God u geeft.

Het zesde gebod.

Gij zult niet doodslaan.

Gij z

Gij z

Gij z
uwen

Gij z
niet
diens
os no

Vraa
Antu
ons je
schuld

Vraa
Antu

alle a
aanro
vliede
alleen
aan k
wach
alzo
dat i

Vr

An

God.

denz

men

Vr

An

God.

denz

men

Vr

An

God.

denz

men

Vr

An

God.

denz

men

Vr

An

God.

denz

Het zevende gebod.

Gij zult niet echtbreken.

Het achtste gebod.

Gij zult niet stelen.

Het negende gebod.

Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uwen naaste.

Het tiende gebod.

Gij zult niet begeeren uws naasten huis, gij zult niet begeeren uws naasten vrouw, noch zijnen dienstknecht noch zijne dienstmaagd, noch zijnen os noch zijnen ezel, noch iets dat uws naasten is.

Vraag 93. Hoe worden deze tien geboden verdeeld?

Antwoord. In twee tafelen: waarvan de eerste leert hoe wij ons jegens God zullen houden, de andere wat wij onzen naaste schuldig zijn.

Vraag 94. Wat gebiedt God in het eerste gebod?

Antwoord. Dat ik, zoo lief als mij mijner ziele zaligheid is, alle afgoderij, tooverij, waarzegging, supperstitie of bijgeloof, aanroeping der heiligen of van andere schepselen, mijde en vliede, en den eenigen waren God recht leere kennen, hem alleen vertrouwe, in alle ootmoedigheid en lijdzaamheid mij aan hem alleen onderwerpe, van hem alleen alles goeds verwacht, hem van ganscher harte liefhebbe, vreeze en eere: alzoo dat ik eer vanfalle schepselen afga en die late varen, dan dat ik in het allerminste tegen zijnen wil doe.

Vraag 95. Wat is afgoderij?

Antwoord. Afgoderij is, in de plaats van den eenigen waren God, die zich in zijn woord geopenbaard heeft, of benevens denzelven, iets anders te versieren of te hebben, waarop de mensch zijn vertrouwen zet.

Zondag 35.

Vraag 96. Wat eischt God in het tweede gebod?

Antwoord. Dat wij God op geenerlei wijze afbeelden, noch op eene andere wijze vereeren dan hij in zijn woord bevolen heeft.

Vraag 97. Mag men dan ganschelijk geen beelden maken?

Antwoord. God kan noch mag op eenigerlei wijze afgebeeld worden; maar al is het dat de schepselen kunnen afgebeeld worden, zoo verbiedt God toch hunne beeltenis te maken en te hebben, om die te vereeren of God daardoor te dienen.

Vraag 98. Maar zoude men de beelden in de kerken, als boeken der leeken, niet mogen lijdén?

Antwoord. Neen; want wij moeten niet wijzer zijn dan God, die zijne Christenen niet door stomme beelden maar door de levende verkondiging zijns woords wil onderwezen hebben.

Zondag 36.

Vraag 99. Wat wil het derde gebod?

Antwoord. Dat wij niet alleen met vloeken of met valschen eed, maar ook met onnoodig zweren, den naam Gods niet lasteren noch misbruiken, noch ons met ons stilzwijgen en toezien zulker

schrikkelijke zonde deelachtig maken; en in één woord, dat wij den heiligen naam Gods niet anders dan met vrees en eerbied gebruiken, opdat hij van ons recht bekend, aangeroepen, en in al onze woorden en werken geprezen worde.

Vraag 100. Is het dan zóó groote zonde, Gods naam met zweren en vloeken te lasteren, dat God zich ook over die vertoornt die zooveel hun mogelijk is het vloeken en zweren niet helpen weren en verbieden?

Antwoord. Ja gewis; want er is geen grooter zonde, noch die God meer vertoornt, dan de lastering zijns naams; waarom hij ook dezelve met den dood te straffen bevolen heeft.

Zondag 37.

Vraag 101. Mag men ook godzaliglijk bij den naam Gods een eed zweren?

Antwoord. Ja, als het de Overheid van hare onderdanen, of anderszins ook de nood vordert, om trouw en waarheid daardoor te bevestigen, en dat tot Gods eer en des naasten zaligheid; want zulk eedzweren is in Gods woord gegrond, en daarom ook van de heiligen in het Oude en Nieuwe Testament recht gebruikt geweest.

Vraag 102. Mag men ook bij de heiligen of bij eenige andere schepselen een eed zweren?

Antwoord. Neen; want een recht eedzweren is God aanroepen, dat hij, als die alléén het hart kent, der waarheid getuigenis wil geven, en mij straffen indien ik valschelijk zweer, welke eer aan geen schepselen toebehoort.

Zondag 38.

Vraag 103. Wat gebiedt God in het vierde gebod?

Antwoord. Eerstelijk, dat de kerkdienst of het predikambt, en de scholen onderhouden worden; en dat ik, inzonderheid op den sabbat, dat is op den rustdag, tot de gemeente Gods naarstig kome, om Gods woord te hooren, de Sacramenten te gebruiken, God den Heer openlijk aanteroepen, en den armen Christelijke handreiking te doen; ten andere, dat ik al de dagen mijns levens van mijne booze werken viere, den Heer door zijnen Geest in mij werken late, en alzoo den eeuwigen sabbat in dit leven aanvange.

Zondag 39.

Vraag 104. Wat wil God in het vijfde gebod?

Antwoord. Dat ik mijn vader en moeder, en allen die over mij gesteld zijn, alle eer, liefde en trouw bewijze, en mij aan hunne goede leer en straf met behoorlijke gehoorzaamheid onderwerpe, en ook met hunne zwakheid en gebreker geduld hebbe, aangezien het God belijft ons door hunne hand te regeeren.

Zondag 40.

Vraag 105. Wat eischt God in het zesde gebod?

Antwoord. Dat ik mijnen naaste noch met gedachten noch met woorden of eenig gelaat, veel minder metterdaad, door mijzelven of door anderen onteere, hate, kwetse, of doode; maar dat ik alle wraakgierigheid aflegge, ook mijzelven niet kwetse of moedwillig in eenig gevaar begeve; waarom ook de Overheid het zwaard draagt om den doodslag te weren.

Vraag
spreken

Antwo
wortel d

haat, en

Vraag
gezegd i

Antwo
toorn, i

jegens l

alle vri

is afke

Vraa
Antw

wij daa

leven

denzel

Vraa
ken e

Ant
Geeste

ren: c

den,

Vr
Ant

hetw

booz

ons

als

door

alle

V
A

vore

han

dr

I
A

ma

nie

ma

ve

in

wa

na

bo

Vraag 106. Maar dit gebod schijnt alleen van het doodslaan te spreken?

Antwoord. God verbiedende den doodslag, leert ons dat hij den wortel des doodslags, als nijd, haat, toorn en wraakgierigheid haat, en zulks alles voor een doodslag houdt.

Vraag 107. Maar is het genoeg dat wij onzen naaste, gelijk gezegd is, niet dooden?

Antwoord. Neen; want God verbiedende den nijd, haat en toorn, gebiedt dat wij onzen naaste liefhebben als onszelve, en jegens hem geduld, vrede, zachtmoedigheid, barmhartigheid en alle vriendelijkheid bewijzen, zijne schade zooveel ons mogelijk is afkeeren, en ook onzen vijanden goeddoen.

Zondag 41.

Vraag 108. Wat leert ons het zevende gebod?

Antwoord. Dat alle onkuischheid van God vervloekt is, en dat wij daarom dezelve van harte vijandig zijnde, kuisch en tuchtelijk leven moeten, hetzij in den heiligen huwelijken staat of buiten denzelve.

Vraag 109. Verbiedt God in dit gebod niet meer dan echtbreken en dergelijke schanden?

Antwoord. Dewijl ons lichaam en ziel tempelen des Heiligen Geestes zijn, zoo wil hij dat wij ze beide zuiver en heilig bewaren: daarom verbiedt hij alle onkuische daden, gebaren, woorden, gedachten, lusten, en wat den mensch daartoe trekken kan.

Zondag 42.

Vraag 110. Wat verbiedt God in het achtste gebod?

Antwoord. God verbiedt niet alleen het stelen en rooven, hetwelk de Overheid straft, maar hij noemt ook dieverij, alle booze stukken en aanslagen waarmede wij onzes naasten goed aan ons denken te brengen, hetzij met geweld of schijn van recht, als met onrecht gewicht, el, maat, waar, munt, woeker, of door eenig middel van God verboden; daarbij ook alle gierigheid, alle misbruik en verkwisting zijner gaven.

Vraag 111. Maar wat gebiedt God in dit gebod?

Antwoord. Dat ik mijns naasten nut, waar ik kan en mag, bevordere, met hem alzoo handele als ik wilde dat men met mij handelde; daarbij ook dat ik getrouw arbeide, opdat ik den nooddriftige helpen mag.

Zondag 43.

Vraag 112. Wat wil het negende gebod?

Antwoord. Dat ik tegen niemand valsche getuigenis geve, niemands woorden verkeere, geen achterklapper of lasteraar zij, niemand lichtelijk en onverhoord oordeele of helpe verdoemen; maar allerlei liegen en bedriegen, als eigen werken des duivels, vermijde, tenzij ik den zwaren toorn Gods op mij laden wil; insgelijks dat ik in het gericht en alle andere handelingen de waarheid liefhebbe, oprecht spreke en bekenne, ook mijns naasten eer en goed gerucht naar mijn vermogen voorsta en bevordere.

Zondag 44.

Vraag 113. Wat eischt van ons het tiende gebod?

Antwoord. Dat ook de minste lust of gedachte tegen eenig gebod Gods in ons hart nimmermeer kome, maar dat wij te allen tijde van ganscher harte alle zonde vijandig zijn, en lust tot alle gerechtigheid hebben.

Vraag 114. Maar kunnen degenen die tot God bekeerd zijn deze geboden volkomen houden?

Antwoord. Neen ze; maar ook de allerheiligsten, zoolang zij in dit leven zijn, hebben maar een klein beginsel dezer gehoorzaamheid; doch alzóó dat zij met een ernstig voornemen niet alleen naar sommige maar naar al de geboden Gods beginnen te leven.

Vraag 115. Waarom laat God ons dan zoo scherpelijk de tien geboden prediken, zoo toch niemand ze in dit leven houden kan?

Antwoord. Eerstelijk, opdat wij ons leven lang onzen zondigen aard hoe langer hoe meer leeren kennen, en deste begeeriger zijn om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken; daarna, dat wij zonder onderlaten ons benaastigen en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, tot dat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.

VAN HET GEBED.

Zondag 45.

Vraag 116. Waarom is het gebed den Christenen van noode?

Antwoord. Daarom dat het 't voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert; en dat God zijne genade en den Heiligen Geest alleen aan diegenen geven wil, die hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

Vraag 117. Wat behoort tot zulk een gebed dat God aangenaam zij en van hem verhoord worde?

Antwoord. Eerstelijk, dat wij alleen den eenigen waren God, die zich in zijn woord geopenbaard heeft, om al hetgeen hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen; ten andere, dat wij onzen nood en ellende recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht zijner majesteit verootmoedigen; ten derde, dat wij dezen vasten grond hebben, dat hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus wil zekerlijk wil verhooren, gelijk hij ons in zijn woord beloofd heeft.

Vraag 118. Wat heeft God ons bevolen van hem te bidden?

Antwoord. Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heer Christus begrepen heeft in het gebed dat hij zelf ons geleerd heeft.

Vraag 119. Hoe luidt dat gebed?

Antwoord. Onze Vader die in de hemelen [zijt], uw naam worde geheiligd; uw koninkrijk kome;

uw wil
ook op d
geef on
en ver
vergeve
en lei
ons va
want
heerlijk

Vraag 1
aantespre

Antwo
in ons d
hetwelk
door Chr
hetgeen
vaders on

Vraag
melen

Antwo
aardsch
lichaams

Vraag
Antwo
eerstelij
welke v
barmha
en prijz
en werk
niet gel

Vraag
Antwo
door u
aan u
de wer
heft, n
bedach
waarin

Vraag
Antwo
[alzo
schen
zonde
lijk z
nen e

uw wil geschiede gelijk in den hemel [alz66] ook op de aarde;
 geef ons heden ons dagelijksch brood;
 en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren
 en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze;
 want uw is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in eeuwigheid. Amen.

Zondag 46.

Vraag 120. Waarom heeft Christus ons geboden, God alz66 aantespreken: Onze Vader?

Antwoord. Opdat hij van stonde aan in het begin onzes gebeds in ons de kinderlijke vrees en toevorzicht tot God verwekke, hetwelk de grond onzes gebeds is; namelijk dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat hij ons veel minder afslaan zal hetgeen wij van hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardsche dingen ontfeggen.

Vraag 121. Waarom wordt hier bijgevoegd: die in de hemelen [zijt]?

Antwoord. Opdat wij van de hemelsche majesteit Gods niet almachtich gedenken, en van zijne almachtigheid alle nooddrift des lichaams en der ziel verwachten.

Zondag 47.

Vraag 122. Welke is de eerste bede?

Antwoord. Uw naam worde geheiligd; dat is, geef ons eerstelijk dat wij u recht kennen, en u in al uwe werken, in welke uwe almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen; daarna ook, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken alz66 schikken en richten, dat uw naam om onzentwil niet gelasterd maar geëerd en geprezen worde.

Zondag 48.

Vraag 123. Welke is de tweede bede?

Antwoord. Uw koninkrijk kome; dat is, regeer ons alz66 door uw woord en uwen Geest, dat wij ons hoe langer hoe meer aan u onderwerpen; bewaar en vermeerder uwe Kerk, verstoort de werken des duivels, en alle geweld hetwelk zich tegen u verheft, mitsgaders alle booze raadslagen die tegen uw heilig woord bedacht worden; totdat de volkomenheid uws rijks toekome, waarin gij alles zult zijn in allen.

Zondag 49.

Vraag 124. Welke is de derde bede?

Antwoord. Uw wil geschiede gelijk in den hemel [alz66] ook op de aarde; dat is, geef dat wij en alle menschen onzen eigen wil verzaken, en uwen wil, die alléén goed is, zonder eenig tegenspreken gehoorzaam zijn; opdat alzoo een iegelijk zijn ambt en beroeping z66 gewillig en getrouw moge bedien en uitvoeren als de engelen in den hemel doen.

Zondag 50.

Vraag 125. Welke is de vierde bede?

Antwoord. Geef ons heden ons dagelijksch brood; dat is, wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor bekennen, dat gij de eenige oorsprong alles goeds zijt, en dat noch onze zorg, noch arbeid, noch uwe gaven, zonder uwen zegen ons gedijen: en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op u alleen stellen.

Zondag 51.

Vraag 126. Welke is de vijfde bede?

Antwoord. En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren; dat is, wil ons arme zondaren al onze misdaden, en ook de boosheid die ons altijd aanhangt, om het bloed van Christus niet toerekenen; alzoo wij ook de getuigenis uwer genade in ons bevinden, dat ons gansch voornemen is, onzen naaste van harte te vergeven.

Zondag 52.

Vraag 127. Welke is de zesde bede?

Antwoord. En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze; dat is, dewijl wij van onszelve zóó zwak zijn dat wij niet een oogenblik kunnen bestaan, en daarbij onze doodvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vleesch, niet ophouden ons aantevechten: wil ons toch behoeden en sterken door de kracht uws Heiligen Geestes, opdat wij in dezen geestelijken strijd niet onderliggen, maar altijd sterken wederstand doen, totdat wij eindelijk ten eenemale de overhand behouden.

Vraag 128. Hoe besluit gij uw gebed?

Antwoord. Want uw is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in eeuwigheid; dat is, zulks alles bidden wij van u, daarom dat gij, als onze Koning en aller dingen machtig, den wil en het vermogen hebt ons alles goeds te geven, en dat alles, opdat daardoor niet wij maar uw heilige naam eeuwig geprezen worde.

Vraag 129. Wat beduidt het woord amen?

Antwoord. Amen is te zeggen: het zal waar en zeker zijn; want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord, dan ik in mijn hart gevoel dat ik zulks van hem begeer.

EINDE VAN DEN CATECHISMUS.

DIE IN

O eer
ons uit
zoo me
gij met
gen doe
zonde
zondig
booze l
zoo heb
einde o
wat on
en heb
en het
en ten
het get
duizen
talen.
te wez
voor u
Vader
dat hij
is, die
u van l
tus, d
en bid
ons on
zuivere
Dek on
der eer
en onz
mond
opdat
ons al
mogen
harten
en eer
genadi
Christ

rood;
, opdat
es goeds
n, zon-
rouwen

gelijk
s, wil
die ons
eken; en;
en, dat
ergeven.

maar
wij van
estaan,
s eigen
hoeden
wij in
sterken
verhand

kracht
, zulks
en aller
es goeds
heilige

er zijn;
an ik in

CHRISTELIJKE GEBEDEN

DIE IN DE VERGADERING DER GELOOVIGEN EN ELDERS
GEBRUIKT WORDEN.

GEBED DES ZONDAGS VÓÓR DE PREDIKATIE.

O eeuwige God en allergenadigste Vader, wij verootmoedigen ons uit grond des harten voor uwe hooge majesteit, tegen welke wij zoo menigmaal en gruwelijk gezondigd hebben, en bekennen, zoo gij met ons wilt te recht gaan, dat wij niet anders dan den eeuwigen dood verdiend hebben. Want behalve dat wij allen door de erfzonde voor u onrein en kinderen des toorns zijn, ontvangen uit zondig zaad, en in ongerechtigheid geboren, waardoor allerhande booze lusten, tegen u en onze naasten strijdende, in ons wonen, — zoo hebben wij metterdaad uwe geboden nog menigmaal en zonder einde overtreden, nalatende wat gij ons geboden hadt, en doende wat ons klaarkijk verboden was. Wij hebben als schapen gedwaald en hebben grootelijks tegen u gezondigd, hetwelk wij bekennen, en het is ons van harte leed; ja wij belijden te onzer kleinigheid en ten prijze uwer barmhartigheid te onswaart, dat onze zonden het getal van de haren onzes hoofds tebovengaan, en dat wij tien-duizend pond schuldig zijn, waartegen wij niet hebben om te betalen. Waarom wij ook niet waardig zijn uwe kinderen genaamd te wezen, noch onze oogen opteslaan ten hemel, om onze gebeden voor u uittespreken. Nochtans, o Heere God en barmhartige Vader, wetende dat gij den dood des zondaars niet begeert, maar dat hij zich bekeere en leve, en dat uwe barmhartigheid oneindig is, die gij bewijstaan degenen die zich tot u bekeeren, roepen wij u van harte aan, uit vertrouwen op onzen Middelaar Jezus Christus, die het Lam Gods is dat de zonde der wereld is wegnemende, en bidden u dat gij wilt medelijden hebben met onze zwakheid, ons om Christus wil al onze zonden vergevende. Wasch ons in de zuivere fontein zijns bloeds, opdat wij rein en sneeuw wit worden. Dek onze naaktheid met zijne onnoozelheid en gerechtigheid, om der eer uws naams wille. Reinig ons verstand van alle blindheid, en onze harten van allen moedwil en hardnekkigheid. Open den mond uws dienaars, en vervul dien met uwe wijsheid en kennis, opdat hij uw woord rein en vrijmoedig verkondige. Bereid ook ons aller harten, opdat wij dat hooren, verstaan en bewaren mogen. Schrijf uwe wetten (naar uwe belofte) in de tafelen onzer harten, en geef ons lust en kracht om daarin te wandelen tot prijs en eer uws naams, en tot stichting uwer gemeente. Dit alles, o genadige Vader, bidden en begeeren wij in den naam van Jezus Christus, die ons alzóó heeft leeren bidden: O n z e V a d e r e n z.

GEBED VOOR ALLEN NOOD DER CHRISTENHEID.

Des Zondags na de Predikatie.

Almachtige, barmhartige God, wij bekenen bij onszelve en belijden voor u, gelijk de waarheid is, dat wij niet waardig zijn onze oogen opteslaan ten hemel, en ons gebed voor u te brengen, indien gij aanzien wilt onze verdiensten en waardigheid; want onze gewetens beschuldigen ons, en onze zonden geven getuigenis tegen ons. Wij weten ook dat gij een rechtvaardig Rechter zijt, straffende de zonden dergenen die uwe geboden overtreden. Maar o Heer, naardien gij ons bevolen hebt u in allen nood aanteroeppen, en uit uwe onuitsprekelijke barmhartigheid beloofd hebt onze gebeden te verhooren, niet vanwege onze verdiensten, die geene zijn, maar om de verdiensten van onzen Heer Jezus Christus, dien gij ons tot een Middelaar en Voorspreker voorgesteld hebt: zoo verzaken wij alle andere hulp, en hebben onze toevlucht alleen tot uwe barmhartigheid.

Eerstelijk o Heer, benevens de ontallijke weldaden die gij in 't gemeen allen menschen op aarde bewijst, hebt gij ons inzonderheid zoovele genade gedaan, dat het ons onmogelijk is die te bedenken of uittespreken, namelijk dat gij ons verlost hebt uit den jammerlijken dienst des duivels en alle afgoderij waarin wij gevangen lagen, en hebt ons gevoerd tot het licht uwer waarheid en tot de kennis van uw heilig Evangelie. Jaarentegen hebben wij door onze ondankbaarheid deze uwe weldaden vergeten; wij zijn van u afgeweken, en hebben onze eigene begeerlijkheden gevolgd, u niet eerende gelijk wij schuldig waren. Dies hebben wij gruwelijk gezondigd, o Heer, en u grootelijks vertoornd, dat wij, zoo gij met ons wildet handelen naardat wij verdiend hebben, niet anders zouden hebben te verwachten dan den eeuwigen dood en verdoemenis. Ja wij merken ook, o Heer, bij die kastijdingen die gij ons dagelijks zijt toeschikkende, dat gij u terecht over ons vertoornt. Want aangezien gij rechtvaardig zijt, zoo straft gij niemand zonder oorzaak; en wij zien ook nog uwe hand verheven om ons nog meer te straffen. Maar al ware 't dat gij ons nog veel harder strafte dan gij tot nogtoe gedaan hebt, ja al vielen al de plagen over ons waar gij de zonden van uw volk Israel mede bezocht hebt: zoo zouden wij nochtans moeten bekenen dat gij ons geen onrecht doen zoudt.

Maar o Heer, gij zijt onze God, en wij zijn maar aarde en stof; gij zijt onze Schepper, en wij zijn het werk uwer handen; gij zijt onze Herder, en wij zijn uwe schapen; gij zijt onze Verlosser, en wij zijn degenen die gij verlost hebt; gij zijt onze Vader, en wij zijn uwe kinderen en erfgenamen. Daarom straf ons toch niet in uwen toorn, maar kastijd ons genadig. En onderhoud veelmeer het werk dat gij in ons door uwe barmhartigheid begonnen hebt, opdat de gansche wereld wete en bekenne dat gij onze God en Zaligmaker zijt. Uw volk Israel heeft u zoomenigmaal vertoornd, en gij hebt ze terecht gestraft; maar zoodikwijls zij zich wederom tot u bekeerden, hebt gij ze altijd in genade aangenomen. En hoe zwaar ook hunne zonden en misdaden waren, zoo hebt gij nochtans die plagen, welke hun toebereid waren, afgewend

vanw
Abra
nooit
zelfde
Midd
nu z
heilig
beves
en al
het z
(tot
voor
Daar
zonde
uw a
Wi
aann
lijks
ons
acht
gelo
gank
gede
En
bidde
heili
word
make
sterk
met
Wi
die s
Daar
ven,
niet
welv
W
hebt
gelo
nem
als
In
heef
Gen
Stat
de S
mij
Ma
stad
ber
gij
uw
dan
in
het
gel

vanwege het verbond hetwelk gij gemaakt hebt met uwe dienaren, Abraham, Isaäk en Jakob, en hebt alzoo het gebed uws volks nooit van u verstooten. Nu hebben wij door uwe genade even datzelfde verbond, hetwelk gij in de hand van Jezus Christus onzen Middelaar tusschen u en alle geloovigen hebt opgericht; ja het is nu zooveel heerlijker en krachtiger, nadat Christus het met zijn heilig lijden en sterven, en zijnen ingang in zijne heerlijkheid, bevestigd en vervuld heeft. Daarom o Heer, verzakende onszelve en alle menschelijke hulp, hebben wij onze toevlucht alleen tot het zalige genadeverbond, door hetwelk onze Heer Jezus Christus (tot een volkomen offerande zijn lichaam éénmaal aan het kruis voor ons overgevend) ons met u in eeuwigheid verzoend heeft. Daarom o Heer, zie áán het aanschijn uws Gezalfden, en niet onze zonden; opdat uw toorn door zijne voorbede gestild worde, en dat uw aanschijn over ons lichte tot onze vreugde en zaligheid.

Wil ons ook voortaan in uw heilig geleide en uwe bescherming aannemen, en ons regeeren met uwen Heiligen Geest, die dagelijks meer en meer ons vleesch met alle zijne wellusten doodende, ons vernieuwe tot een beter leven, en in ons voortbrengende waarachtige vruchten des geloofs, waardoor uw naam in eeuwigheid geloofd en geprezen worde, en wij met vurige begeerte, alle vergankelijke dingen verachtende, alleen aan de hemelsche mogen gedenken.

En overmits het u behaagt dat men bidde voor alle menschen, bidden wij u dat gij uwen zegen strekken wilt over de leer van uw heilig Evangelie, opdat het overal verkondigd en aangenomen worde, opdat de gansche wereld vervuld worde met uwe zaligmakende kennis, opdat de onwetende bekeerd, de zwakke gesterkt worde, en een iegelijk uwen heiligen naam niet alleen met woorden maar ook metterdaad grootmake en heilige.

Wil te dien einde getrouwe dienaars in uwen oogst zenden, en die alzóó begaven, dat zij hunnen dienst getrouw mogen bedienen. Daarentegen wil uitroeien alle valsche leeraars, grijpende wolven, en huurlingen, die hun eigen eer en nuttigheid zoeken, en niet de eer uws heiligen naams alleen, noch der arme menschen welvaart en zaligheid.

Wil ook al uwe Christelijke gemeenten, die gij overal geroepen hebt, genadig bewaren en regeeren in eenigheid des waarachtigen geloofs en godzaligheid des levens; opdat uw rijk dagelijks toename, en des satans rijk tenietga, totdat uw rijk volkomen worde, als gij alles in allen zijn zult.

Inzonderheid bidden wij u voor de Overheden die het u belieft heeft over ons te stellen: voor de Hoog-Mogende Heeren Staten-Generaal van deze Vereenigde Nederlanden, en voor den Raad van State, voor N. onzen getrouwen Gouverneur, voor mijne Heeren de Staten van dit land, en de Heeren Gecommitteerde Raden, voor mijne Heeren van den Hove-Provinciaal, en voor den achtbaren Magistraat, Schout, Burgemeesteren, Schepenen en Raad dezer stad. Verleen hun allen uwe genade en gaven, een iegelijk in zijn beroep en staat waarin hij van u gesteld is; opdat zij het volk dat gij hun toevertrouwd hebt wijs regeeren, kloek beschermen, uwen dienst getrouw handhaven, en de justitie aan hunne onderdanen recht bedienen. Wil voorzitten met uwen Heiligen Geest in hunne samenkomsten, opdat zij in alle zaken niet anders dan hetgeen goed en behoorlijk is besluiten, en daarna hetzelfde ook gelukkig uitvoeren mogen, teneinde deze landen van hunne vijan-

den bewaard, de kwaaddoeners gestraft, en de vromen voorgestaan zijnde. uw naam daardoor geëerd, en het rijk van den Koning der koningen Christus Jezus bevorderd moge worden, en wij een gerust stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid.

Verder bidden wij u voor onze medebroeders die onder den Paus of Turk vervolging lijden: wil ze met uwen Heiligen Geest troosten, en genadig daaruit verlossen; en laat niet toe dat uwe Christenheid ganschelijk verwoest, en de gedachtenis uws naams op aarde uitgeroeid worde, dat niet de vijanden uwer waarheid roemen tot uwe oneer en lastering. Maar indien het uw Goddelijke wil is, dat de gevangene Christenen met hunnen dood der waarheid getuigenis geven en uwen naam prijzen, zoo geef hun troost in hun lijden, dat zij zulks van uwe Vaderlijke hand opnemen, en daarom uwen wil volgende, standvastig blijven, hetzij in leven of in sterven, tot uwe eer, tot stichting uwer gemeente, en tot hunne zaligheid.

Wij bidden u ook voor allen die gij kastijdt met armoede, gevangenis, krankheid des lichaams of aanvechting des geestes. Troost ze allen, o Heer, naardat gij weet dat hun nood is eischende. Geef dat hunne kastijding hun diene tot kennis hunner zonden en betering huns levens. Wil hun ook geven volstandig geduld, verzoet hun lijden, en verlos hen eindelijk, opdat zij zich over uwe goedheid verblijden en uwen naam eeuwig prijzen.

Eindelijk o Heer, wil ons en de onzen mitsgaders alles wat ons aangaat in uwe bewaring nemen. Geef dat wij in ons beroep naar uwen wil mogen leven, en de gaven die wij van uwen zegen ontvangen alzoo gebruiken, dat ze ons niet verhinderen, maar veelmeer tot het eeuwig leven bevorderlijk zijn. Sterk ons ook in alle aanvechtingen, opdat wij in het ware geloof strijdende, overwinnen mogen, en hiernamaals met Christus het eeuwige leven bezitten.

Om al deze dingen bidden wij u, gelijk onze getrouwe Heer en Zaligmaker Jezus Christus ons zelf geleerd heeft: Onze Vader enz.

Daarna wordt de gemeente verlaten met den gewonen zegen.

Ontvangt den zegen des Heeren.

De HEER zegene u en behoede u;

de HEER doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig;

de HEER verheffe zijn aangezicht over u en geve u zijnen vrede. Amen.

GEBED VÓÓR DE LEER VAN DEN CATECHISMUS.

O hemelsche Vader, uw woord is volkomen en bekeert de zielen. eene waarachtige getuigenis, den ongeleerden wijsheid gevende, en der blinden oogen verlichtende. een krachtig middel ter zaligheid, allen die gelooven. Maar overmits wij van nature niet alleen blind maar onbekwaam zijn tot eenig goed, en gij ook niemand helpen wilt dan die ootmoedig en

versta
verlic
moed
wijsb
recht
ook g
opdat
lighe
wij a
leere

O
niet
klein
door
uwer
te b
dat
zij
gere
uwe
opdat
wor
mee
tot

H
en
dige
ver
dat
bod
ken
doo
leed
zelve
onz
alle
zon
Chr
Gee
ken
mo
het
vo
zijn
te
all
on

verslagen zijn van hart, bidden wij u, dat gij ons verstand wilt verlichten met uwen Heiligen Geest, en ons geven een zachtmoedig hart, van hetwelk alle opgeblazenheid en vleeschelijke wijsheid geweerd zij; opdat wij uw woord hoorende hetzelfde recht verstaan mogen, en ons leven daarnaar aanstellen. Wil ook genadig bekeeren allen die nog van uwe waarheid afdwalen, opdat wij u altezamen eendrachtig dienen in waarachtige heiligheid en gerechtigheid, al de dagen onzes levens. Dit begeeren wij alleen om Christus wil, die ons in zijnen naam aldus heeft leeren bidden, en ook beloofd te verhooren: Onze Vader enz.

GEBED NA DE LEER VAN DEN CATECHISMUS.

O genadige, barmhartige God en Vader, wij danken u dat gij niet alleen ons in uw verbond genomen hebt, maar ook onze kleine kinderen, hetwelk gij hun niet alleen verzegeld hebt door den Heiligen Doop, maar ook dagelijks bewijst, als gij uwen lof volmaakt uit hunnen mond, om alzoo de wijze wereld te beschamen. Wij bidden u, vermeerder in hen uwe genade, dat zij in Christus uwen Zoon altijd toenemen en wassen, totdat zij hun volkomen mannelijken ouderdom in alle wijsheid en gerechtigheid erlangen. Geef ons ook genade, dat wij hen in uwe kennis en vrees, gelijk gij ons bevolen hebt, onderwijzen; opdat door hunne godzaligheid het rijk des satans verstoord worde, en het rijk van Jezus Christus in deze en andere gemeenten versterkt worde, ter eere van uwen heiligen naam, en tot hunne eeuwige zaligheid, door Jezus Christus. Amen.

KORT GEBED VÓÓR DE PREDIKATIE IN DE WEEK.

Hemelsche Vader, eeuwige en barmhartige God, wij bekennen en belijden voor uwe Goddelijke Majesteit, dat wij arme ellendige zondaren zijn, ontvangen en geboren in alle boosheid en verderf, geneigd tot alle kwaad en onnut tot eenig goed; en dat wij met ons zondig leven zonder ophouden uwe heilige geboden overtreden, waardoor wij uwen toorn tegen ons verweken, en naar uw rechtvaardig oordeel op ons laden de eeuwige dood en verdoemenis. Maar o Heer, wij hebben berouw en leedwezen dat wij u vertoornd hebben, wij beschuldigen onszelve, en beklagen onze misdáden, begeerende dat gij genadig onze ellendigheid wilt aanzien. Wil u over ons ontfermen, o allergoedertierenste God en Vader, en ons vergeven al onze zonden, om het heilig lijden van uwen lieven Zoon Jezus Christus. Wil ons ook verleenen de genade van uwen Heiligen Geest, die ons onze ongerechtigheid van ganscher harte leere kennen, en onszelven recht te mishagen; opdat de zonde in ons moge gedood worden, en wij in een nieuw leven opstaan, in hetwelk wij oprechte vruchten der heiligheid en gerechtigheid voortbrengen, die u door Jezus Christus mogen aangenaam zijn. Wil ons ook nu heilig Woord naar uwen Goddelijken wil te verstaan geven, dat wij daaruit leeren al ons betrouwen op u alleen te stellen en van alle schepselen aftrekken. Dat ook onze oude mensch met al zijne begeerten van dag tot dag meer

en meer gekruisigd worde, en dat wij ons u opofferen tot een levend offer, ter eere van uwen heiligen naam, en tot stichting van onzen naaste, door onzen Heer Jezus Christus, die ons heeft geleerd en bevolen alzóó te bidden: Onze Vader enz.

KORT GEBED NA DE PREDIKATIE IN DE WEEK.

Heer, almachtige God, laat uw heilige naam om onzer zonden wil niet gelasterd worden; want wij hebben op menigerlei wijze tegen u gezondigd, mitsdien wij uw heilig woord niet gehoorzaam zijn zoo het betaamt, en met onwetendheid en murmureeren uwen toorn dagelijks tegen ons verwekken, waarom gij ons terecht straft. Maar o Heer, wees gedachtig uwer groote barmhartigheid, en ontferm u onzer. Geef ons kennis van en leedwezen over onze zonden, en betering onzes levens. Sterk de dienaars uwer kerken, opdat zij getrouw en standvastig uw heilig woord mogen verkondigen; en de overheid uws volks, opdat zij het wereldlijke zwaard met gerechtigheid en bescheidenheid moge voeren. Bewaar ons voor alle valscheid en ontrouw. Verstoor alle booze en listige raadslagen die tegen uw woord en kerk overlacht worden. O Heer, onttrek ons niet uw Geest en woord, maar geef ons vermeerdering des geloofs, en in alle kruis en tegenspoed lijdzaamheid en volständigkeit. Kom uwe kerk te hulp, verlos haar van allen overlacht, bespotteling en tyrannie. Sterk ook alle zwakke en bedroefde harten, en zend ons uwen vrede, door Jezus Christus onzen Heer, die ons deze zekere belofte gegeven heeft: Voorwaar, voorwaar ik zeg u, alwat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, [dat] zal hij u geven; en heeft ons alzóó bevolen te bidden: Onze Vader enz.

MORGENGEBED.

O barmhartige Vader, wij danken u dat gij dezen nacht zoo getrouw voor ons gewaakt hebt, en bidden u dat gij ons wilt sterken met uwen Heiligen Geest, die ons voortaan geleide; dat wij dezen dag, mitsgaders al de dagen onzes levens, mogen besteden tot alle gerechtigheid en heiligheid; en wat wij in handen nemen, dat onze oogen altijd zien om uwe eer te verbreiden, alzoo dat wij al den voorspoed onzes voornemens van uwe milde hand alleen verwachten. En opdat wij zulke genade van u verkrijgen, wil ons (naar uwe belofte) vergeven al onze zonden, om het heilig liiden en bloedvergieten van onzen Heer en Zaligmaker Jezus Christus; want zij zijn ons van harte leed. Verlicht ook onze harten, opdat wij alle werken der duisternis afgelegd hebbende, als kinderen des lichts in een nieuw leven mogen wandelen, in alle godzaligheid. Geef ook uwen zegen tot de verkondiging van uw Goddelijk woord. Verstoor alle werken des duivels. Sterk alle kerkdienaars en overheden uws volks. Troost alle vervolgte en benauwde harten, door Jezus Christus uwen lieven Zoon, die ons beloofd heeft, dat gij ons alles wat wij in zijnen naam bidden zekerlijk geven zult, en daarom ons alzóó heeft leeren bidden: Onze Vader enz.

O b
gij d
harten
gelijk
licha
zijn
onzen
ziel
tot u
den d
uit d
des d
dezer
gezon
door
de d
schij
alle
Heer
V a d

15.
hur
16
er

H
door
woe
arm
goe
goe
Vad
en
met
wel
Zoo

3
ee
d r
en
3
al
ze

AVONDGEBED.

O barmhartige God, eeuwig licht, schijnende in de duisternis, gij die verdriift den nacht der zonden en alle blindheid des harten: naardien gij den nacht verordend hebt om te rusten, gelijk den dag om te arbeiden, bidden wij u, geef dat onze lichamen in vrede en stilheid rusten; opdat ze daarna bekwaam zijn mogen te lijden den arbeid dien ze dragen moeten. Matig onzen slaap, dat die niet onordelijk zij, opdat wij aan lijf en ziel onbevlekt mogen blijven, ja dat onze slaap zelfs geschiede tot uwe eer. Verlicht de oogen van ons verstand, dat wij in den dood niet ontslapen, maar altijd verwachten onze verlossing uit deze ellendigheid. Bescherm ons ook voor alle aanvechting des duivels, ons in uw heilig geleide nemende. En hoewel wij dezen dag niet doorgebracht hebben zonder tegen u grootelijks gezondigd te hebben, bidden wij u, wil onze zonden bedekken door uwe barmhartigheid, gelijk gij alle dingen op aarde met de duisternis des nachts bedekt; opdat wij daarom van uw aanschijn niet verstooten worden. Geef ook rust en troost aan alle kranke, bedroefde en aangevochtene harten, door onzen Heer Jezus Christus, die ons alzóó heeft leeren bidden: Onze Vader enz.

GEBED VÓÓR HET ETEN.

Ps. 145: 15, 16.

15. Aller oogen wachten op u, en gij geeft hun hunne spijs te zijner tijd.

16. Gij doet uwe hand open en verzadigt alwat er leeft, [naar uw] welbehagen.

Heer, almachtige God, gij die alles geschapen hebt en nog door uwe Goddelijke kracht onderhoudt. en het volk Israel in de woestijn gespijsd hebt, wil uwen zegen strekken over ons uwe arme dienaars, en ons deze gaven heiligen, die wij van uwe milde goedheid ontvangen; opdat wij ze matig en heilig naar uwen goeden wil mogen gebruiken, en daardoor bekennen dat gij onze Vader en een oorsprong van alle goed zijt. Geef ook dat wij altijd en vóór alle dingen zoeken het geestelijke brood uws woords, met hetwelk onze ziel gespijsd worde ten eeuwigen leven, hetwelk gij ons bereid hebt door het heilig bloed van uwen lieven Zoon onzen Heer Jezus Christus. Amen. Onze Vader enz.

Alzóó vermaant ons onze Heer Jezus Christus:

Luc. 21: 34, 35.

34. En wacht uzelve, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onvoorziens [over-]kome.

35. Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

GEBED NA HET ETEN.

Alz66 spreekt de Heer in het vijfde boek van Mozes,

Deut. 8: 10, 11:

10. Als gij dan zult gegeten hebben en verzadigd zijn, zoo zult gij den HEER uwen God loven wegens dat goede land dat hij u zal hebben gegeven.

11. Wacht u dat gij den HEER uwen God niet vergeet, dat gij niet zoudt houden zijne geboden en zijne rechten en zijne inzettingen, die ik u heden gebied.

Heere God, hemelsche Vader, wij danken u voor al uwe weldaden, die wij zonder ophouden van uwe milde hand ontvangen, dat het uw Goddelijke wil is, ons te onderhouden in dit tijdelijk leven, en ons te verzorgen met al onze nooddrift; maar inzonderheid, dat gij ons herboren hebt tot de hoop van een beter leven, hetwelk gij ons geopenbaard hebt door uw heilig Evangelie.

Wij bidden u, barmhartige God en Vader, dat gij niet toelaat dat onze harten hier in deze aardsche en vergankelijke dingen zouden geworteld zijn, maar dat wij altijd mogen opwaarts zien ten hemel, verwachtende onzen Zaligmaker Jezus Christus, tot dat hij in de wolken verschijnen zal tot onze verlossing. Amen. Onze Vader enz.

De
stukke

Eers
gebor
rijk G
den. I
waard
dat w
ons v
heid b

Ten
wassc
gedoo
des l
den
de Va
ons t
alle g
beste
doopt
zijn b
dood
zonde
Desge
lige
heilig
van C
Christ
dageli
onder
vlekt

Ten
zijn,
maan
dat w
hange
gansc
werel
zalig
vallen
in de
twijfe
met C
En
mag
gezier
achtig
nome

FORMULIER

OM DEN HEILIGEN DOOP TE BEDIENEN AAN DE
KINDEREN DER GELOOVIGEN.

De hoofdsom van de leer des Heiligen Doops is in deze drie stukken begrepen:

Eerstelijk. Dat wij met onze kinderen in zonden ontvangen en geboren, en daarom kinderen des toorns zijn, zoodat wij in het rijk Gods niet mogen komen, tenzij wij van nieuws geboren worden. Dit leert ons de ondergang en besprenging met het water, waardoor ons de onreinheid onzer zielen wordt aangewezen, opdat wij vermaand worden een mishagen aan onszelve te hebben, ons voor God te veroöfmoedigen, en onze reinigmaking en zaligheid buiten onszelve te zoeken.

Ten tweede. Betuigt en verzegelt ons de Heilige Doop de afwassching der zonden door Jezus Christus. Daarom worden wij gedoopt in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Want als wij gedoopt worden in den naam des Vaders, zoo betuigt en verzegelt ons God de Vader, dat hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht, ons tot zijne kinderen en erfgenen aanneemt, en daarom van alle goed verzorgen, en alle kwaad van ons weren of te onzen beste keeren wil. En als wij in den naam des Zoons gedoopt worden, zoo verzegelt ons de Zoon, dat hij ons wascht in zijn bloed van al onze zonden, ons in de gemeenschap aan zijn dood en wederopstanding inlijvende, alzoo dat wij van al onze zonden bevrijd, en rechtvaardig voor God gerekend worden. Desgelijks als wij gedoopt worden in den naam des Heiligen Geestes, zoo verzekert ons de Heilige Geest door dit heilig Sacrament, dat hij bij ons wonen, en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil, ons toeëigenende hetgeen wij in Christus hebben, namelijk de afwassching onzer zonden en de dagelijksche vernieuwing onzes levens, totdat wij eindelijk onder de gemeente oer uitverkorenen in het eeuwige leven onbevlekt zullen gesteld worden.

Ten derde. Overmits in alle verbonden twee deelen begrepen zijn, zoo worden wij ook weder van God door den Doop vermaand en verplicht tot eene nieuwe gehoorzaamheid, namelijk dat wij dezen éénigen God, Vader, Zoon en Heiligen Geest, aanhangen, betrouwen en liefhebben van ganscher harte, van ganscher ziele, van ganschen gemoede en alle krachten, de wereld verlaten, onze oude natuur dooden, en in een nieuw godzalig leven wandelen. En als wij somtijds uit zwakheid in zonden vallen, zoo moeten wij aan Gods genade niet vertwijfelen, noch in de zonde blijven liggen, overmits de Doop een zegel en ongetwijfelde getuigenis is, dat wij een eeuwig verbond der genade met God hebben.

En hoewel onze jonge kinderen deze dingen niet verstaan, zoo mag men ze nochtans daarom van den Doop niet uitsluiten, aangezien zij ook zonder hun weten der verdoemenis in Adam deelachtig zijn, en alzoo ook wederom in Christus tot genade aangenomen worden, gelijk God spreekt tot Abraham den vader aller

geloovigen, en overzulks mede tot ons en onze kinderen; Gen. 17: 7, zeggende: Ik zal mijn verbond oprichten tusschen mij en tusschen u en tusschen uwen zaden na u in hunne geslachten, tot een eeuwig verbond, om u te zijn tot een God, en uwen zaden na u.

Dit betuigt ook Petrus, Hand. 2: 39, met deze woorden: Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen die verre zijn, zooveel als er de Heer onze God toe roepen zal.

Daarom heeft God voormaals bevolen hen te besnijden, hetwelk een zegel des verbonds en der gerechtigheid des geloofs was; gelijk ook Christus hen omhelsd, de handen opgelegd en gezegend heeft, Marc. 10: 16.

Dewijl dan nu de Doop in de plaats der besnijdenis gekomen is, zoo zal men de jonge kinderen, als erfgenamen van het rijk Gods en zijn verbond, doopen; en de ouders zullen gehouden zijn hunne kinderen in het opwassen hiervan breeder te onderwijzen.

Opdat wij dan ook deze heilige ordening Gods, tot zijne eer, tot onzen troost en tot stichting der gemeente uitrichten mogen, zoo laat ons zijnen heiligen naam aldus aanroepen:

O almachtige, eeuwige God, gij die naar uw streng oordeel de ongeloofige en onboetvaardige wereld met den zondvloed gestraft hebt, en den geloovigen Noach zijn achttal uit uwe groote barmhartigheid behouden en bewaard; gij die den verstokten Farao met al zijn volk in de Rode zee verdrongen hebt, en uw volk Israel droogvoets daar doorgeleid, door hetwelk de Doop beduid werd: wij bidden u, door uwe grondeloze barmhartigheid, dat gij deze kinderen genadig wilt aanzien en door uwen Heiligen Geest uwen Zoon Jezus Christus inlijven, opdat zij met hem in zijnen dood begraven worden, en met hem mogen opstaan in een nieuw leven; opdat zij hun kruis, hem dagelijks navolgende, vroolijk dragen mogen, hem aanhangen met waarachtig geloof, vaste hoop, en vurige liefde; dat zij dit leven (hetwelk toch niet anders is dan een gestadig sterven) om uwentwil getroost verlaten, en ten laats ten dage voor den rechterstoel van Christus uwen Zoon zonder verschrikken mogen verschijnen, door dezen onzen Heer Jezus Christus uwen Zoon, die met u en den Heiligen Geest een éénig God leeft, en regeert in eeuwigheid. Amen.

VERMANING AAN DE OUDERS EN DIE MEDE TEN DOOP KOMEN.

Geliefden in den Heer Christus, gij hebt gehoord dat de Doop eene ordening Gods is, om ons en onzen zaden zijn verbond te verzegelen; daarom moeten wij denzelven te dien einde, en niet uit gewoonte of bijgeloovigheid gebruiken. Opdat het dan openbaar worde dat gij alzóó gezind zijt, zult gij van uwentwege hierop ongreveins antwoorden:

Eerstelijk. Hoewel onze kinderen in zonden ontvangen en geboren zijn, en daarom aan allerhande ellendigheid, ja aan de verdoemenis zelve onderworpen, of gij niet bekent dat ze in Christus geheiligd zijn, en daarom als lidmaten zijner gemeente behooren gedoopt te wezen?

Ten andere. Of gij de leer, die in het Oude en Nieuwe Testament en in de Artikelen des Christelijken geloofs begrepen is, en in de

Christ
en vol
Ten
als zij
zijn
leer n
onder

Antw

Daar
woord
N.
Zoon

Alm
u, dat
Zoon J
Heilig
uwe ki
Doop v
lieven
Geest
voed w
opdat
en ons
tigheid
Christ
en zijn
uwen
éénige
Amen.

Gelie
der in
Christu
1 Cor.
Wan
ook u
nacht
nam,
Neem
broke
Desge
eten c
is het
zoodi
gedac
zult e

Christelijke Kerk alhier geleerd wordt, niet bekend de waarachtige en volkomene leer der zaligheid te wezen?

Ten derde. Of gij niet belooft en u voorneemt, deze kinderen, als zij tot hun verstand zullen gekomen zijn, een iegelijk de zijnen, waarvan hij vader [moeder] of getuige is, in de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, of te doen en te helpen onderwijzen?

Antwoord. Ja wij.

Daarna in het doopen spreekt de Dienaar des Goddelijken woords aldus:

N. Ik doop u in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.

DANKZEGGING.

Almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken en loven u, dat gij ons en onze kinderen, door het bloed van uwen lieven Zoon Jezus Christus, al onze zonden vergeven, en ons door uwen Heiligen Geest tot lidmaten uws eengeboren Zoons, en alzoo tot uwe kinderen aangenomen hebt, en ons hetzelfde met den Heiligen Doop verzegelt en bekrachtigt. Wij bidden u ook door dezen uwen lieven Zoon, dat gij deze gedoopte kinderen met uwen Heiligen Geest altijd wilt regereen, opdat zij Christelijk en godzalig opgevoed worden, en in den Heer Jezus Christus wassen en toenemen, opdat zij uwe Vaderlijke goedheid en barmhartigheid, die gij hun en ons allen bewezen hebt, mogen bekennen, en in alle gerechtigheid, onder onzen éénigen Leeraar, Koning en Hoogepriester, Christus Jezus, leven, en frommelijk tegen de zonde, den duivel en zijn gansche rijk strijden, en overwinnen mogen, om u en uwen Zoon Jezus Christus mitsgaders den Heiligen Geest, den éénigen en waarachtigen God, eeuwig te loven en te prijzen. Amen.

FORMULIER

OM HET HEILIG AVONDMAAL TE HOUDEN.

Geliefden in den Heer Jezus Christus, hoort aan de woorden der inzetting van het Heilig Avondmaal onzes Heeren Jezus Christus, welke ons beschrijft de heilige Apostel Paulus, 1 Cor. 11: 23—29.

Want ik heb van den Heer ontvangen 't geen ik ook u overgegeven heb, dat de Heer Jezus in den nacht in welken hij verraden werd het brood nam, en als hij gedankt had brak hij 't, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt: doet dat tot mijne gedachtenis. Desgelijks [nam hij] ook den drinkbeker na het eten des avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe testament in mijn bloed: doet dat, zoodikwijls als gij [dien] zult drinken, tot mijne gedachtenis. Want zoodikwijls als gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zoo

verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt Zoo dan wie onwaardig dit brood eet of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren. Maar de mensch beproeve zichzelf, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker; want wie onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

Opdat wij nu tot onzen troost des Heeren Avondmaal mogen houden, is vóór alle dingen ons van noode: *eerstelijk*, dat wij ons tevoren recht beproeven; *ten andere*, dat wij het tot dat einde richten, waartoe de Heer Christus het verordend en ingezet heeft, namelijk tot zijne gedachtenis.

De waarachtige beproeving van onszelve bestaat in deze drie stukken:

Ten eerste bedenke een iegelijk bij zichzelf zijne zonden en vervloeking, opdat hij zichzelf mishage, en zich voor God veroetmoedige: aangezien de toorn Gods tegen de zonde zóó groot is, dat hij die (eer hij ze ongestraft liet blijven) aan zijnen lieven Zoon Jezus Christus met den bitteren en smadelijken dood des kruises gestraft heeft.

Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart, of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft, dat hem al zijne zonden, alleen om het lijden en sterven van Jezus Christus, vergeven zijn, en de volkomen gerechtigheid van Christus hem als zijne eigene toegerekend en toegeschonken zij: ja zóó volkomen, alsof hij zelf in eigen persoon voor al zijne zonden betaald, en alle gerechtigheid volbracht had.

Ten derde onderzoekte een iegelijk zijn geweten, of hij ook gezind is, voortaan met zijn gansche leven waarachtige dankbaarheid jegens God den Heer te bewijzen, en voor Gods aangezicht oprecht te wandelen; ook, of hij zonder eenige geveinsdheid, alle vijandschap, haat en nijd van harte afleggende, een ernstig voor-nemen heeft, om van nu voortaan in waarachtige liefde en eenigheid met zijnen naaste te leven.

Allen die dan alzoo gezind zijn, die wil God gewisselijk in genade aannemen, en voor waardige medegenooten van de tafel zijns Zoons Jezus Christus houden. Daarentegen wie deze getuigenis in hunne harten niet gevoelen, die eten en drinken zichzelf een oordeel; waarom wij ook, naar het bevel van Christus en den apostel Paulus, allen die zich met deze navolgende ondeugden besmet weten, vermanen van de tafel des Heeren zich te onthouden, en verkondigen hun dat zij geen deel in het rijk van Christus hebben: als daar zijn alle afgodendienaars; allen die verstorven heiligen, engelen of andere schepselen aanroepen; allen die den beelden eer aandoen; alle tovenaars en waarzeggers, die vee of menschen mitsgaders andere dingen zegenen, en die aan zulke zegening geloof geven; alle verachters van God en zijn woord, en van de heilige Sacramenten; alle godslasteraars; allen die tweedracht, sekten en miterijen in kerken en wereldlijke regeeringen begeren aanterichten; alle meenedigen; allen die hunnen ouders en overheden ongehoorzaam zijn; alle doodslagers, kijvers, en die in haat en nijd tegen hunnen naaste leven; alle echtbrekers,

hoeree
gierig
allen,
deze s
heeft)
deste 2
Maa
Heer,
kleinn
Heeren
wij ko
dat wi
deel,
zoeken
liggen
heid i
hebben
begeve
van o
hebben
genade
van ha
gebode
geen z
overge
zoude
dig en
Ten
Heer
zulks
zullen
Eerst
onze
in het
Vader
nomen
verzin
zijns l
der G
voorna
Gods l
gebond
smaad
zouden
het ge
lichaar
schrift
vervlo
zegenin
allerdi
het ho
mijn
tot Go
worden
Nieuw
verzoer

hoereerders, dronkaards, dieven, woekeraars, roovers, spelers, gierigaards, en al degenen die een ergerlijk leven leiden: deze allen, zoolang zij in zulke ondeugden blijven, zullen zich van deze spijs (welke Christus alleen zijnen geloovigen verordend heeft) onthouden, opdat hun gericht en hunne verdoemenis niet deste zwaarder worden.

Maar dit wordt ons, zeer geliefde broeders en zusters in den Heer, niet voorgehouden om de verslagene harten der geloovigen kleinmoedig te maken, alsof niemand tot het Avondmaal des Heeren gaan mocht, dan die zonder eenige zonde ware. Want wij komen niet tot dit Avondmaal om daarmede te betuigen dat wij in onszelve volkomen en rechtvaardig zijn, maar integendeel, aangezien wij ons leven buiten onszelve in Jezus Christus zoeken, zoo bekennen wij daarmede dat wij midden in den dood liggen. Daarom al is het dat wij nog vele gebreken en ellendigheid in ons bevinden, namelijk dat wij geen volkomen geloof hebben, dat wij ons ook met zulken ijver om God te dienen niet begeven als wij schuldig zijn, maar dagelijks met de zwakheid van ons geloof en de booze lusten van ons vleesch te strijden hebben: nochtans desnietteenstaande, overmits ons (door de genade des Heiligen Geestes) zulke gebreken leed zijn, en wij van harte begeeren tegen ons ongelooft te strijden en naar alle geboden Gods te leven, zoo zullen wij gewis en zeker zijn, dat geen zonde noch zwakheid, die nog (tegen onzen wil) in ons overgebleven is, ons kan hinderen, dat God ons niet in genade zoude aannemen, en alzoo deze hemelsche spijs en drank waardig en deelachtig maken.

Ten andere, laat ons nu ook overdenken, waartoe ons de Heer zijn Avondmaal heeft ingezet, namelijk dat wij zulks doen zouden tot zijne gedachtenis. Maar aldus zullen wij hem daarbij gedenken:

Eerstelijk, dat wij ganschelijk in onze harten vertrouwen, dat onze Heer Jezus Christus (naar de beloften, die den voorvaderen in het Oude Testament van het begin af geschied zijn) van den Vader in deze wereld gezonden is. ons vleesch en bloed aangenomen, den toorn Gods (onder welken wij eeuwig hadden moeten verzinken) van het begin zijner menschwording tot het einde zijns levens op aarde voor ons gedragen, en alle gehoorzaamheid der Goddelijke wet en gerechtigheid voor ons vervuld heeft, voornamelijk toen hem de last van onze zonden en van den toorn Gods het bloedige zweet in den hof uitgedrukt heeft, waar hij gebonden werd opdat hij ons zoude ontbinden; daarna tallooze smaadheden geleden heeft, opdat wij nimmermeer te schande zouden worden; onschuldig ter dood veroordeeld, opdat wij voor het gerichte Gods zouden vrijgesproken worden: ja zijn gezegend lichaam aan het kruis heeft laten nagelen, opdat hij het handschrift onzer zonden daaraan zoude hechten; en heeft alzoo de vervloeking van ons op zich geladen, opdat hij ons met zijne zegeningen vervullen zoude; en heeft zich vernederd tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met lijf en ziel, aan het hout des kruises, toen hij riep met luider stem: Mijn God, mijn God. waarom hebt gij mij verlaten! opdat wij tot God zouden genomen, en nimmermeer van hem verlaten worden; en heeft eindelijk met zijn dood en bloedstorting het Nieuwe en eeuwige Testament, het Verbond der genade en der verzoening besloten, als hij zeide: Het is volbracht.

En opdat wij vast zouden gelooven dat wij tot dit genadeverbond behooren, nam de Heer Jezus in zijn laatste Avondmaal het brood, dankte, brak het, en gaf het aan zijne jongeren, en sprak: Neemt, eet, dat is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt: doet dat tot mijne gedachtenis. Desgelijks na het Avondmaal nam hij den drinkbeker, zeide dank, en sprak: Drinkt allen daaruit, deze beker is het Nieuwe Testament in mijn bloed, hetwelk voor u en voor velen vergoten wordt, tot vergeving der zonden; doet dat, zoodikwijls als gij daarvan drinkt, tot mijne gedachtenis. Dat is, zoodikwijls als gij van dit brood eet en uit dezen beker drinkt, zult gij daardoor, als door een gewisse gedachte en pand, vermaand en verzekerd worden van deze mijne hartelijke liefde en trouw jegens u, dat ik voor u (daar gij anders den eeuwigen dood hadt moeten sterven) mijn lichaam aan het hout des kruises in den dood geve, en mijn bloed vergiete, en uwe hongerige en dorstige zielen met dit mijn gekruist lichaam en vergoten bloed tot het eeuwige leven spijs en lave, zóó zeker, als een iegelijk dit brood voor zijne oogen gebroken, en deze beker hem gegeven wordt, en gij dezelve tot mijne gedachtenis met uwen mond eet en drinkt.

Uit deze inzetting van het Heilig Avondmaal onzes Heeren Jezus Christus zien wij, dat hij ons geloof en betrouwen op zijne volkomene offerande (die éénmaal aan het kruis geschied is) als op den éénigen grond en fundament onzer zaligheid wijst, daar hij onze hongerige en dorstige zielen tot een waarachtige spijs en drank des eeuwigen levens geworden is. Want door zijnen dood heeft hij de oorzaak van onzen eeuwigen honger en kommer, namelijk de zonde, weggenomen, en ons den levendmakenden Geest verworven; opdat wij door dien Geest (die in Christus als in het Hoofd, en in ons als zijne lidmaten woont) met hem waarachtige gemeenschap zouden hebben, en al zijne goederen, het eeuwige leven, de gerechtigheid en heerlijkheid, deelachtig worden. Daarbenevens, dat wij ook door dien Geest onder elkander, als lidmaten van één lichaam, in waarachtige broederlijke liefde verbonden worden, gelijk de heilige apostel spreekt: Eén brood [is het, zóó] zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn. Want gelijk uit vele graankorrels één meel gemalen en één brood gebakken wordt, en uit vele beziën, tezamengeperst zijnde, één wijn en drank vliet en zich onderéén vermengt: alzóó zullen wij allen, die door het waarachtig geloof Christus ingelijfd zijn, door broederlijke liefde, om Christus onzes lieven Zaligmakers wil, die ons tevoren zoo uitnemend heeft liefgehad, allen tezamen één lichaam zijn, en zulks niet alleen met woorden maar metterdaad jegens elkander bewijzen.

Daartoe helpe ons de almachtige God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, door zijnen Heiligen Geest. Amen.

Opdat wij dan dit alles mogen verkrijgen, laat ons voor God ons verootmoedigen, en hem met waarachtig geloof om zijne genade aanroepen.

Barmhartige God en Vader, wij bidden u dat gij in dit Avondmaal, waarin wij oefenen de heerlijke gedachtenis van den

bittere
Heilig
waara
ger h
harten
achtig
des H
niet m
en al
Verbo
felen,
zonder
en ziel
leen o
nemen
alle d
uit de
aan zi
nemen
Wil
onget
mond

Opda
gespijs
het ui
waars
Voors
heen o
niet t
des H
gespijs
tot zij

In h

Het
des l

En a

De
dank
Chris

Terw
mige l
Christ

Na d

Gelie
onze z
met d
aldus:

1. I
in mi

bitteren dood uws lieven Zoons Jezus Christus, door uwen Heiligen Geest in onze harten wilt werken, dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan uwen Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer overgeven; opdat onze bezwaarde en verslagene harten met zijn waarachtig lichaam en bloed, ja met hem waarachtig God en mensch, dat éénig hemelsch brood, door de kracht des Heiligen Geestes gespijsd en gelaafd worden; en dat wij niet meer in onze zonden, maar hij in ons en wij in hem leven, en alzoo waarachtig des Nieuwen en eeuwigen Testaments en Verbonds der genade deelachtig zijn mogen. Dat wij niet twifelen, of gij zult eeuwig onze genadige Vader zijn, ons onze zonden nimmermeer toerekenende, en met alle dingen aan lichaam en ziel verzorgende, als uwe lieve kinderen en erfgenamen. Verleen ons ook uwe genade, dat wij getroost ons kruis op ons nemen, onszelve verloochenen, onzen Heiland bekennen, en in alle droefenis met opgeheven hoofde onzen Heer Jezus Christus uit den hemel verwachten, waar hij onze sterfelijke lichamen aan zijn verklaard heerlijk lichaam gelijk maken, en ons tot zich nemen zal in eeuwigheid. Amen. Onze Vader enz.

Wil ons ook door dit Heilig Avondmaal sterken in het algemeen ongetwijfeld Christelijk geloof, waarvan wij bekentenis doen met mond en hart, sprekende: Ik geloof in God enz.

Opdat wij dan met het waarachtige hemelsche brood Christus gespijsd mogen worden, zoo laat ons met onze harten niet aan het uiterlijke brood en wijn blijven hangen, maar dezelve opwaarts in den hemel verheffen, waar Christus Jezus is onze Voorspraak, ter rechterhand zijns Hemelschen Vaders, waarheen ons ook de Artikelen onzes Christelijken geloofs wijzen; niet twifelende of wij zullen zóó waarachtig door de werking des Heiligen Geestes met zijn lichaam en bloed aan onze zielen gespijsd en gelaafd worden, als wij dat heilige brood en drank tot zijne gedachtenis ontvangen.

In het breken en uitdeelen des broods zal de Dienaar spreken :

Het brood dat wij breken, is de gemeenschap des lichaams van Christus.

En als hij den drinkbeker geeft:

De drinkbeker der dankzegging, waarmede wij dankzeggen, is de gemeenschap des bloeds van Christus.

Terwijl men communiceert zal men stichtelijk zingen, of sommige hoofdstukken lezen ter gedachtenis van het sterven van Christus dienende, als Jes. 53, Joh. 13—18, of dergelijke.

Na de voleinding der Communicatie zal de Dienaar spreken :

Geliefden in den Heer, dewijl de Heer nu aan zijne tafel onze zielen gespijsd heeft, zoo laat ons altezamen zijnen naam met dankzegging prijzen, en een iegelijk spreke in zijn hart aldus: (Psalm 103: vs. 1 en volg.)

1. Loof den HEER mijne ziel, en alwat binnen in mij is zijnen heiligen naam.

2. Loof den HEER mijne ziel, en vergeet geen van zijne weldaden;

3. die al uwe ongerechtigheid vergeeft, die al uwe krankheden geneest;

4. die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.

8. Barmhartig en genadig is de HEER, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

10. Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden.

11. Want zoo hoog de hemel is boven de aarde, is zijne goedertierenheid machtig over degenen die hem vreezen.

12. Zoover het oosten is van het westen, zoover doet hij onze overtredingen van ons.

13. Gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt zich de HEER over degenen die hem vreezen.

Welke ook zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, en ons alles met hem geschonken. Daarom bewijst God daarmede zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren: zoo zullen wij ook veelmeer door hem behouden worden voor zijnen toorn, nadat wij door zijn bloed gerechtvaardigd zijn. Want zoo wij met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons toen wij nog vijanden waren, veelmeer zullen wij zalig worden door zijn leven nadat wij met hem verzoend zijn. Daarom zal mijn mond en hart des Heeren lof verkondigen van nu aan tot in eeuwigheid. Amen.

Zoo spreke een iegelijk met aandachtige harten:

O almachtige, barmhartige God en Vader, wij danken u van ganser harte, dat gij uit grondelooze barmhartigheid ons uwen eeniggeboren Zoon tot een Middelaar en offer voor onze zonden, en tot een spijs en drank des eeuwigen levens geschonken hebt; en dat gij ons geeft een waarachtig geloof, waardoor wij deze uwe weldaden deelachtig worden. Gij hebt ons ook tot sterking daarvan uwen lieven Zoon Jezus Christus zijn Heilig Avondmaal laten instellen en verordenen. Wij bidden u, o getrouwe God en Vader, dat gij door de werking uws Heiligen Geestes gedachtenis van onzen Heer Jezus Christus, en de verkondiging van zijnen dood, ons tot dagelijksche toeneming in het rechte geloof en de zalige gemeenschap van Christus wilt laten gedijen, door dezen uwen lieven Zoon Jezus Christus, in wiens naam wij onze gebeden aldus besluiten: Onze Vader enz.

geen
e al
ie u
ghe-
noe-
ver-
rde,
nen
zoo-
kin-
die

heeft
n ge-
egens
daars
orden
rdigd
zijns
zalig
Daar-
n nu

van
uwen
den,
hebt;
deze
rking
maal
God
de ge-
iging
echte
ijen,
naam

